รายงานผลการจัดสมัชชาผู้สูงอายุระดับชาติ รองรับสังคมสูงวัย ปี ๒๕๖๖

"การบูรณาการที่มีประสิทธิภาพรองรับสังคมสูงวัย"

รายงานผลการจัดสมัชชาผู้สูงอายุระดับชาติ รองรับสังคมสูงวัย ปี ๒๕๖๖

"การบูรณาการที่มีประสิทธิภาพรองรับสังคมสูงวัย"

คณะกรรมการและคณะทำงานจัดสมัชชาผู้สูงอายุระดับชาติ
รองรับสังคมสูงวัย ปี ๒๕๖๖

คำนำ

สมัชชาผู้สูงอายุระดับชาติรองรับสังคมสูงวัย ปี ๒๕๖๖ จัดขึ้นภายใต้แนวคิด “การบูรณาการที่มีประสิทธิภาพรองรับสังคมสูงวัย” โดยเป็นการบูรณาการความร่วมมือระหว่าง ๒ สมัชชา ประกอบด้วย สมัชชาผู้สูงอายุระดับชาติ จัดโดย กรมกิจการผู้สูงอายุ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ และสมัชชาเฉพาะประเด็นว่าด้วยนโยบายรองรับสังคมสูงวัย โดยการร่วมจัดของกรมกิจการผู้สูงอายุ และภาคีเครือข่าย อันประกอบด้วย สำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ (สช.) สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ (สปสช.) สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) กรมประชาสัมพันธ์ มูลนิธิหลักประกันสุขภาพไทย (มปท.) โครงการบูรณาการสหศาสตร์เพื่อรองรับสังคมสูงวัยในชุมชนเมือง (โครงการจุฬาอารี) และสำนักงานประสานนโยบายสาธารณะรองรับสังคมสูงวัย (สป.สว.) ทั้งนี้ คณะทำงานจาก ๒ สมัชชา เห็นด้วยกับความร่วมมือในการจัดสมัชชาร่วมกัน โดยคณะทำงานร่วมได้จัดกระบวนการทำงานมาตั้งแต่วันที่ ๑๔ กันยายน ๒๕๖๕ มีการทำงานทางวิชาการ เวทีรับฟังความคิดเห็นจากผู้มีส่วนได้เสีย โดยได้รับความร่วมมือจากหน่วยงาน องค์กร จากภาครัฐ ภาคเอกชน เครือข่ายภาคประชาสังคม และผู้ที่เกี่ยวข้องด้วยดี จนทำให้การจัดสมัชชาผู้สูงอายุระดับชาติรองรับสังคมสูงวัย ปี ๒๕๖๖ ในวันอังคารที่ ๔ เมษายน ๒๕๖๖ ในรูปแบบ New Normal : Onsite - Online ดำเนินการไปด้วยความเรียบร้อย มีผู้เข้าร่วมงานสมัชชาฯ จำนวน ๗๐๔ คน ร่วมแสดงความคิดเห็นและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เพื่อประโยชน์ต่อการสร้างนโยบายสาธารณะเพื่อผู้สูงอายุ โดยในปี ๒๕๖๖ คณะกรรมการและคณะทำงานจัดสมัชชาผู้สูงอายุระดับชาติรองรับสังคมสูงวัย ได้พิจารณาข้อเสนอเชิงนโยบาย เพื่อประกาศเป็นระเบียบวาระการประชุมสมัชชาผู้สูงอายุรองรับสังคมสูงวัย ปี ๒๕๖๖ จำนวน ๓ ระเบียบวาระ และจากการประชุมสมัชชาผู้สูงอายุระดับชาติรองรับสังคมสูงวัย ปี ๒๕๖๖ ที่ประชุมได้มีฉันทมติในการรับรองร่างมติ ทั้ง ๓ มติ เมื่อวันอังคารที่ ๔ เมษายน ๒๕๖๖ ดังนี้

มติที่ ๑ การบริหารจัดการแผนงานบูรณาการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับสังคมสูงวัยอย่างมีประสิทธิภาพ

มติที่ ๒ การพัฒนาระบบและกลไกการบูรณาการบริการสังคม และสุขภาพเพื่อการพัฒนาผู้สูงอายุไทย

มติที่ ๓ เทคโนโลยีและนวัตกรรมเพื่อสนับสนุนการรองรับสังคมสูงวัย

นอกจากนี้ยังมีการติดตามการขับเคลื่อนมติสมัชชาที่ผ่านมา ๒ สมัชชา คือ การติดตามการขับเคลื่อนมติสมัชชาผู้สูงอายุระดับชาติ ปี ๒๕๖๔ และการติดตามการขับเคลื่อนสมัชชาเฉพาะประเด็น ว่าด้วย นโยบายรองรับสังคมสูงวัยคนไทยอายุยืน ครั้งที่ ๑ พ.ศ. ๒๕๖๒ ด้วย

เอกสารฉบับนี้ จัดทำขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการบันทึกเรื่องราว กิจกรรมและกระบวนการที่ดำเนินมาตั้งแต่ต้น จนเสร็จสิ้น เพื่อการอ้างอิงและใช้ประโยชน์ต่อไป

คณะกรรมการและคณะทำงานจัดสมัชชาผู้สูงอายุระดับชาติรองรับสังคมสูงวัย ปี ๒๕๖๖ ขอขอบคุณ คณะกรรมการผู้สูงอายุแห่งชาติ (กผส.) คณะทำงาน นักวิชาการ และเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องทุกท่านที่ได้ร่วมกันคิด วิเคราะห์ และเสียสละ ทุ่มเทกำลังความสามารถในการจัดงานสมัชชาผู้สูงอายุระดับชาติรองรับสังคมสูงวัย ปี ๒๕๖๖ ตลอดจนขอขอบคุณผู้ทรงคุณวุฒิ สมาชิกสมัชชาผู้สูงอายุระดับชาติรองรับสังคมสูงวัย และภาคีเครือข่ายทุกภาคส่วน ในการร่วมพิจารณาและเสนอแนะเชิงนโยบายต่าง ๆ จนนำมาสู่มติสมัชชาผู้สูงอายุระดับชาติรองรับสังคมสูงวัย เพื่อพัฒนานโยบายด้านผู้สูงอายุแบบมีส่วนร่วม และพร้อมสำหรับการขับเคลื่อนมติไปสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม ต่อไป

คณะกรรมการและคณะทำงานจัดสมัชชาผู้สูงอายุระดับชาติรองรับสังคมสูงวัย
พฤษภาคม ๒๕๖๖

สารบัญ

คำนำ

ส่วนที่ ๑ บทสรุปสำหรับผู้บริหาร **๖**

ส่วนที่ ๒ สรุปผลการจัดสมัชชาผู้สูงอายุระดับชาติรองรับสังคมสูงวัย ปี ๒๕๖๖ ประกอบด้วย **๑๘**

๑. ความเป็นมาของสมัชชาผู้สูงอายุระดับชาติ ๒๐

๒. วัตถุประสงค์ ๒๒

๓. กระบวนการจัดสมัชชาผู้สูงอายุระดับชาติรองรับสังคมสูงวัย ๒๓

๔. กระบวนการพัฒนาข้อเสนอเชิงนโยบาย ๓๔

๕. สรุปมติสมัชชาผู้สูงอายุระดับชาติรองรับสังคมสูงวัย ๓๕

๖. ประเมินผลการจัดสมัชชาผู้สูงอายุระดับชาติรองรับสังคมสูงวัย ๓๘

ส่วนที่ ๓ เอกสารหลักและมติสมัชชาผู้สูงอายุระดับชาติรองรับสังคมสูงวัย ปี ๒๕๖๖ **๔๐**

ระเบียบวาระที่ ๑ การบริหารจัดการแผนงานบูรณาการเตรียมความพร้อม เพื่อรองรับสังคมสูงวัยอย่างมีประสิทธิภาพ ๔๒

- เอกสารหลัก ๔๑
- มติ ๕๕

ระเบียบวาระที่ ๒ การพัฒนาระบบและกลไกการบูรณาการบริการสังคมและสุขภาพเพื่อการพัฒนาผู้สูงอายุไทย ๕๙

- เอกสารหลัก ๕๙
- มติ ๗๐

ระเบียบวาระที่ ๓ เทคโนโลยีและนวัตกรรมเพื่อสนับสนุนการรองรับสังคมสูงวัย ๗๓

- เอกสารหลัก ๗๓
- มติ ๘๒

ส่วนที่ ๔ รายงานการติดตามการขับเคลื่อนมติสมัชชาที่ผ่านมา **๘๖**

๑. สมัชชาผู้สูงอายุระดับชาติ ปี ๒๕๖๔ ภายใต้แนวคิด “สังคมสูงวัยคนไทยอายุยืน” ๘๘

- มติ ๑ การส่งเสริมทักษะอาชีพใหม่หรืออาชีพทางเลือกและรายได้ของผู้สูงอายุในประเทศไทย ๘๘
- มติ ๒ ระบบและกลไกการบูรณาการบริการสังคมและสุขภาพเพื่อการพัฒนาผู้สูงอายุไทย ๙๑

๒. สมัชชาเฉพาะประเด็น ว่าด้วย นโยบายรองรับสังคมสูงวัย ครั้งที่ ๑ พ.ศ. ๒๕๖๒ ๙๒

- มิติเศรษฐกิจ มติที่ ๑ การออมเพื่อสังคมสูงวัย ๙๒
- มิติสังคม มติที่ ๒ การเสริมสร้างศักยภาพและการจัดการของชมรมผู้สูงอายุ ๙๓
- มิติสภาพแวดล้อม มติที่ ๓ การปรับสภาพแวดล้อมรองรับสังคมสูงวัย ด้วย ๑ ตำบล ๑ ศูนย์อยู่ดี ๙๓
- มิติด้านสุขภาพ มติที่ ๔ ร่วมสร้างชุมชนรอบรู้สุขภาพและพัฒนาระบบการดูแลผู้สูงอายุระยะยาว ๙๔

ส่วนที่ ๕ ภาคผนวก **๙๖**

ภาคผนวก ก

- คำกล่าวปาฐกถา หัวข้อ “การบูรณาการที่มีประสิทธิภาพรองรับสังคมสูงวัย” และกล่าวเปิดงาน โดย รองนายกรัฐมนตรี (นายจุรินทร์ ลักษณวิศิษฏ์) ๙๘
- คำกล่าวต้อนรับ ในงานสมัชชาผู้สูงอายุระดับชาติรองรับสังคมสูงวัย ปี ๒๕๖๖ “การบูรณาการที่มีประสิทธิภาพรองรับสังคมสูงวัย” โดย ปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (นายอนุกูล ปีดแก้ว) ๑๐๐
- คำกล่าว ปาฐกถา หัวข้อ “ทิศทางการรับมือสังคมสูงวัยของประเทศไทย” โดย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (นายจุติ ไกรฤกษ์) ๑๐๒
- คำกล่าวบรรยายพิเศษ หัวข้อ “โอกาสและความท้าทายในการพัฒนาประชากรไทยรองรับสังคมสูงวัย” โดย รองเลขาธิการสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (นางสาววรวรรณ พลิคามิน) ๑๐๔

ภาคผนวก ข

- คู่มือคณะทำงาน “แนวทางการจัดสมัชชาผู้สูงอายุระดับชาติรองรับสังคมสูงวัย ปี ๒๕๖๖” ๑๐๗

ภาคผนวก ค

- ภาพกิจกรรม ๑๒๓

ภาคผนวก ง

- คำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการและคณะทำงานจัดสมัชชาผู้สูงอายุรองรับสังคมสูงวัย ปี ๒๕๖๖ และคำสั่งปรับปรุงคณะกรรมการและคณะทำงานจัดสมัชชาผู้สูงอายุระดับชาติรองรับสังคมสูงวัย ปี ๒๕๖๖ ๑๓๔

ภาคผนวก จ

- รายชื่อหน่วยงานภาคีเครือข่ายที่เข้าร่วมสมัชชาผู้สูงอายุระดับชาติรองรับสังคมสูงวัย ปี ๒๕๖๖ ๑๔๐

รายงานผลการจัดสมัชชา
ผู้สูงอายุระดับชาติรองรับสังคมสูงวัย
ปี ๒๕๖๖
"การบูรณาการที่มีประสิทธิภาพรองรับสังคมสูงวัย"

ส่วนที่ ๑

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร
Executive Summary

รายงานผลการจัดสมัชชา
ผู้สูงอายุระดับชาติรองรับสังคมสูงวัย

ปี ๒๕๖๖

"การบูรณาการที่มีประสิทธิภาพรองรับสังคมสูงวัย"

สมัชชาผู้สูงอายุระดับชาติรองรับสังคมสูงวัย เป็นกระบวนการที่มุ่งเน้นการเชื่อมประสานให้ภาคส่วนต่าง ๆ มีบทบาทในการพัฒนางานด้านผู้สูงอายุ และแลกเปลี่ยนเรียนรู้อย่างสมานฉันท์ โดยดำเนินการอย่างเป็นระบบ มีความยืดหยุ่น ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนอย่างเท่าเทียม และมุ่งเน้นการสร้างฉันทามติหรือความเห็นร่วม เพื่อนำไปสู่การมีมติ หรือข้อเสนอที่สามารถนำไปปฏิบัติให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรม

สมัชชาผู้สูงอายุระดับชาติ เริ่มดำเนินการมาตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๔๘ ซึ่งมีกำหนดจัดขึ้นปีละครั้งในระยะแรก ต่อมาซึ่งกำหนดจัดปีเว้นปี โดยมีรายละเอียดการดำเนินการ ดังนี้

ปี ๒๕๕๑	เรื่อง การเพิ่มรายได้การส่งเสริมการออมและระบบบำนาญผู้สูงอายุไทย
ปี ๒๕๕๒	เรื่อง การดูแลผู้สูงอายุ
ปี ๒๕๕๓	เรื่อง การบริหารจัดการงานผู้สูงอายุระดับท้องถิ่น
ปี ๒๕๕๔ - ๒๕๕๕	ไม่มีการประชุมสมัชชาระดับชาติ เนื่องจากเป็นช่วงระยะเวลา การพัฒนารูปแบบการจัดสมัชชาผู้สูงอายุระดับชาติให้เป็นระบบ
ปี ๒๕๕๖	เรื่อง การสร้างเสริมสังคมผู้สูงอายุไทยให้มีคุณภาพ
ปี ๒๕๕๘	เรื่อง สังคมสูงวัย จะสร้างพลังอย่างไรในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน
ปี ๒๕๖๐	เรื่อง ๑. การขยายโอกาสในการทำงานของแรงงานสูงอายุนอกระบบ เข้าสู่วิสาหกิจชุมชน ๒. การขยายอายุการทำงานของแรงงานในสถานประกอบการจากอายุ ๕๕ ปี ถึง ๖๐ ปี ๓. การสร้างหลักประกันรายได้ยามสูงวัย
ปี ๒๕๖๒	เรื่อง การป้องกันและคุ้มครองสิทธิผู้สูงอายุด้านทรัพย์สิน ผู้สูงอายุ ต้องรู้ทันคนโกง
ปี ๒๕๖๔	มติ ๑ การเสริมทักษะอาชีพใหม่หรืออาชีพทางเลือก และรายได้ ของผู้สูงอายุในประเทศไทย มติ ๒ ระบบและกลไกการบูรณาการบริการสังคมและสุขภาพ เพื่อการพัฒนาผู้สูงอายุไทย

ส่วนสมัชชาเฉพาะประเด็นว่าด้วยนโยบายรองรับสังคมสูงวัยคนไทยอายุยืน ครั้งที่ ๑ พ.ศ. ๒๕๖๒ เป็นการจัดโดย ๘ องค์กรร่วมจัด เห็นว่าสังคมไทยกำลังก้าวเข้าสู่สังคมสูงวัยอย่างสมบูรณ์ (Complete Aged Society) ในปี พ.ศ. ๒๕๖๕ ทั้งนี้ หน่วยงานภาครัฐ ภาควิชาการและภาคสังคม ต่างมีความตื่นตัวเพื่อเตรียมความพร้อมในการเข้าสู่สังคมสูงวัย ทั้งด้านเศรษฐกิจ ด้านสภาพแวดล้อม ด้านสุขภาพ และด้านสังคม เพื่อให้เกิดการพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนไทยอย่างยั่งยืน

สมัชชาผู้สูงอายุระดับชาติรองรับสังคมสูงวัย ปี ๒๕๖๖ จัดขึ้นเมื่อวันอังคารที่ ๔ เมษายน ๒๕๖๖ ภายใต้แนวคิด "การบูรณาการที่มีประสิทธิภาพรองรับสังคมสูงวัย" ในรูปแบบ New Normal : Onsite – Online โดยเป็นการบูรณาการความร่วมมือระหว่าง ๒ สมัชชา ประกอบด้วย สมัชชาผู้สูงอายุระดับชาติ จัดโดย กรมกิจการผู้สูงอายุ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ และสมัชชาเฉพาะประเด็นว่าด้วยนโยบายรองรับสังคมสูงวัย โดยการร่วมจัดของกรมกิจการผู้สูงอายุ และภาคีเครือข่าย อันประกอบด้วย สำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ (สช.) สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ (สปสช.) สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) กรมประชาสัมพันธ์ มูลนิธิหลักประกันสุขภาพไทย (มปท.) โครงการบูรณาการสหศาสตร์เพื่อรองรับสังคมสูงวัยในชุมชนเมือง (โครงการจุฬาอารี) และสำนักงานประสานนโยบายสาธารณะรองรับสังคมสูงวัย (สป.สว.) และให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมจาคภาคีเครือข่ายผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการให้ความคิดเห็น ต่อข้อเสนอและแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อประโยชน์ต่อการสร้างนโยบายสาธารณะ ในการเข้าสู่สังคมสูงวัย โดยมีผู้แทนหน่วยงาน องค์กร จากภาครัฐ ภาคเอกชน เครือข่ายภาคประชาสังคม และผู้ที่เกี่ยวข้อง จำนวน ๗๐๔ คน เข้าร่วมงาน และมีนายจุรินทร์ ลักษณวิศิษฏ์ รองนายกรัฐมนตรี เป็นประธานในพิธีเปิดงาน

ทั้งนี้ ในการประชุมดังกล่าว สมาชิกสมัชชาผู้สูงอายุระดับชาติรองรับสังคมสูงวัย ปี ๒๕๖๖ ได้พิจารณาและมีฉันทมติข้อเสนอสมัชชาผู้สูงอายุระดับชาติ ภายใต้แนวคิด "การบูรณาการที่มีประสิทธิภาพรองรับสังคมสูงวัย" ใน ๓ ประเด็น ดังนี้

มติ ๑ การบริหารจัดการแผนงานบูรณาการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับสังคมสูงวัยอย่างมีประสิทธิภาพ

๑. ขอให้กรมกิจการผู้สูงอายุ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ดำเนินการ ดังนี้

๑.๑ กำหนดประเด็นที่จะให้การสนับสนุนงบประมาณภายใต้แผนงานบูรณาการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับสังคมสูงวัยในแต่ละปีพร้อมทั้งกำหนดเป้าหมายของแผนงานบูรณาการฯ ที่ชัดเจน โดยพิจารณาประเด็นที่จะสนับสนุนงบประมาณจากข้อเสนอของคณะกรรมการผู้สูงอายุแห่งชาติ คณะกรรมการขับเคลื่อนแผนปฏิบัติการด้านผู้สูงอายุ ระยะที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๘๐) มติสมัชชาผู้สูงอายุ แผนงานระดับภาคและระดับจังหวัด และแผนงานหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น

๑.๒ แต่งตั้งคณะทำงานขับเคลื่อนแผนงานบูรณาการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับสังคมสูงวัยโดย กรมกิจการผู้สูงอายุ เป็นประธานคณะทำงาน และหน่วยงานหลักที่มีพันธกิจสอดคล้องกับประเด็น ในการสนับสนุนงบประมาณในปีนั้น ๆ เป็นคณะทำงาน โดยกำหนดอำนาจหน้าที่ของคณะทำงานที่ชัดเจน เช่น กำหนดแนวทางในการดำเนินงานพร้อมทั้งเป้าหมายของแนวทางต่าง ๆ กำหนดเกณฑ์และจัดสรรงบประมาณในแต่ละแนวทาง กำหนดเกณฑ์การคัดเลือกโครงการที่ชัดเจน (เกณฑ์การคัดเลือกโครงการจะต้องกำหนดให้เป้าหมายโครงการที่ได้รับอนุมัติงบประมาณต้องสอดคล้องหรือตอบผลสัมฤทธิ์ของเป้าหมายแนวทาง

ภายใต้แผนงานบูรณาการฯ และแสดงให้เห็นถึงรูปแบบหรือแนวทางในการบูรณาการของโครงการ) และติดตามผลการดำเนินงานทั้งในระหว่างดำเนินงาน และเมื่อสิ้นสุดแผนงานบูรณาการฯ ตลอดจนการนำ ผลการประเมินมาปรับปรุงการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพ

๑.๓ แต่งตั้งเจ้าภาพแนวทาง และมีการกำหนดอำนาจหน้าที่ที่ชัดเจน คือ ทำหน้าที่ในการคัดเลือกโครงการตามเกณฑ์ที่กำหนด ประสานงานและติดตามผลการดำเนินงานของโครงการต่าง ๆ ภายใต้แนวทาง รายงานความก้าวหน้าในการดำเนินงานและการใช้จ่ายงบประมาณของโครงการต่าง ๆ ภายใต้แนวทางนั้น ๆ ให้แก่ คณะทำงานขับเคลื่อนแผนงานบูรณาการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับสังคมสูงวัย

๑.๔ ประชาสัมพันธ์ และส่งแผนงานบูรณาการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับสังคมสูงวัย ที่ผ่านการอนุมัติงบประมาณแล้วไปยังองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กรุงเทพมหานคร และเมืองพัทยา เพื่อใช้เป็นแนวทางในการขับเคลื่อนงาน และประชาสัมพันธ์ให้กับภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้องในระดับพื้นที่

๒. ขอให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งรวมทั้งกรุงเทพมหานคร และเมืองพัทยา แต่งตั้งคณะทำงานขับเคลื่อนแผนงานบูรณาการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับสังคมสูงวัยระดับพื้นที่หรืออาจใช้กลไกที่มีอยู่เดิม ตัวอย่างเช่น คณะกรรมการบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการ (กบจ.) หรือ คณะกรรมการอื่น ๆ ที่มีอำนาจหน้าที่ใกล้เคียงกัน เพื่อเป็นกลไกเชื่อมประสาน สนับสนุน และประชาสัมพันธ์ การขับเคลื่อนงานของแผนงานบูรณาการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับสังคมสูงวัยจากส่วนกลางสู่การบูรณาการการทำงานในระดับพื้นที่ พร้อมทั้งติดตามการดำเนินงานของโครงการต่าง ๆ ในระดับพื้นที่ และเสนอแนวทางการปรับปรุงแผนงานบูรณาการฯ และประเด็นที่ควรดำเนินงานไปยัง กรมกิจการผู้สูงอายุ ผ่านกลไกต่าง ๆ เช่น สมัชชาผู้สูงอายุระดับชาติ สมัชชาสุขภาพจังหวัด เป็นต้น

๓. ขอให้สมาคมสภาผู้สูงอายุแห่งประเทศไทยฯ เครือข่ายสมัชชาผู้สูงอายุ หน่วยงานและภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม ดำเนินการ ดังนี้

๓.๑ สนับสนุนและติดตามการดำเนินงานของโครงการและกิจกรรมภายใต้แผนงานบูรณาการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับสังคมสูงวัย ผ่านกลไกต่าง ๆ เช่น การเข้าร่วมเป็นคณะทำงานขับเคลื่อนแผนงานบูรณาการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับสังคมสูงวัยระดับจังหวัด และเมืองพัทยา เป็นต้น

๓.๒ เสนอประเด็นในการดำเนินงานแผนงานบูรณาการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับสังคมสูงวัยในแต่ละปีงบประมาณที่มีความสอดคล้องกับบริบท ปัญหา และความต้องการของประชากรในพื้นที่ ผ่านกลไกต่าง ๆ เช่น สมัชชาผู้สูงอายุระดับชาติ เป็นต้น

มติ ๒ การพัฒนาระบบและกลไกการบูรณาการบริการสังคมและสุขภาพ เพื่อการพัฒนาผู้สูงอายุไทย

๑. การกำหนดประเด็นยุทธศาสตร์ (Agenda) การบูรณาการบริการสังคมและสุขภาพ เพื่อการพัฒนาผู้สูงอายุไทย ระดับกระทรวง กรม และจังหวัด

ขอให้คณะกรรมการผู้สูงอายุแห่งชาติ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ โดยกรมกิจการผู้สูงอายุ กระทรวงสาธารณสุข และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง สนับสนุนให้เกิดการกำหนดประเด็นยุทธศาสตร์ด้านผู้สูงอายุ ระดับจังหวัด และระดับพื้นที่ โดย

๑.๑ มุ่งเน้นให้เกิดการศึกษาวิเคราะห์สถานการณ์ปัญหาระดับจังหวัด มีการจัดลำดับความสำคัญเร่งด่วน และกำหนดเป็นยุทธศาสตร์การทำงานด้านผู้สูงอายุระดับจังหวัด

๑.๒ เจ้าภาพหลักวางระบบและกลไกการประสานความร่วมมือการทำงานภายในกระทรวงเดียวกันและระหว่างกระทรวงต่าง ๆ ในการกำหนดประเด็นยุทธศาสตร์ด้านผู้สูงอายุ ระดับจังหวัดและระดับพื้นที่

๑.๓ มีการกำหนดรายชื่อและคำสั่งแต่งตั้งหน่วยงานร่วมบูรณาการประเด็นยุทธศาสตร์ด้านผู้สูงอายุ ระดับจังหวัดและระดับพื้นที่อย่างเป็นรูปธรรมเพื่อให้เกิดการบูรณาการการจัดบริการที่ตอบสนองต่อปัญหาและสอดคล้องกับสถานการณ์ของแต่ละพื้นที่

๒. การออกแบบตัวแบบ (Model) ทดลองและการพัฒนาตัวแบบระบบบูรณาการบริการสังคม และสุขภาพ

ขอให้คณะกรรมการผู้สูงอายุแห่งชาติ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ โดยกรมกิจการผู้สูงอายุ กระทรวงมหาดไทย กระทรวงสาธารณสุข สำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ และกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรม กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม สถาบันวิชาการ ภาคประชาสังคม และภาคเอกชน ร่วมดำเนินการดังนี้

๒.๑ การกำหนดแผนงานโครงการ การสนับสนุนงบประมาณและทรัพยากรที่เหมาะสม การบูรณาการบริการสังคมและสุขภาพเพื่อการพัฒนาผู้สูงอายุไทยในระดับพื้นที่ โดยเลือกจังหวัดนำร่องที่มีขีดความสามารถในการทดลองการเป็นตัวแบบระดับประเทศในการจัดบริการ

๒.๒ การพิจารณาเลือกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีขีดความสามารถเป็นเจ้าภาพหลักร่วมกับสถาบันการศึกษาในพื้นที่และหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับประเด็นยุทธศาสตร์ด้านผู้สูงอายุของจังหวัดในการขับเคลื่อนการบูรณาการบริการสังคมและสุขภาพระดับพื้นที่ โดยการประยุกต์ใช้ตัวแบบ (Model) การทดลองตัวแบบ (Model Testing) ที่มีความหลากหลาย การประเมินผลและนำเสนอผลการทดลองตัวแบบ รวมทั้งพัฒนาปรับปรุงตัวแบบและเผยแพร่ตัวแบบที่ทดลองแล้วแก่หน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

๒.๓ บูรณาการร่วมกับสถาบันการศึกษาในการการจัดทำคู่มือการดำเนินงานและผลิตแนวทางการดำเนินงานในรูปแบบคู่มือ (Box set) ที่แต่ละพื้นที่สามารถนำมาปรับใช้ในการดำเนินงานได้ แบบเบ็ดเสร็จครอบคลุมการบูรณาการระดับนโยบายและแผน (ระยะที่ ๑) และการบูรณาการการจัดบริการ (ระยะที่ ๒) โดยมีเนื้อหาครอบคลุมระบบกลไกและแผนการบูรณาการแนวทางการดำเนินงาน แนวคิด และเป้าหมายหลัก รวมทั้งมีการระบุบทบาทและความรับผิดชอบของแต่ละหน่วยงานไว้อย่างชัดเจนเพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินงาน โดยแต่ละพื้นที่เมื่อนำไปปรับใช้สามารถปรับเปลี่ยนและประยุกต์รูปแบบเพื่อความเหมาะสมและสอดคล้องกับบริบทของพื้นที่ตนเองได้

๒.๔ การสนับสนุนและกำกับติดตามให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถจัดบริการแบบบูรณาการด้านสังคมและสุขภาพระดับพื้นที่อย่างจริงจัง และสำเร็จเป็นรูปธรรมส่งผลต่อการพัฒนาผู้สูงอายุไทย

๓. บูรณาการการจัดบริการสังคมและสุขภาพระดับพื้นที่

ขอให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ชมรมผู้สูงอายุ อาสาสมัครผู้สูงอายุ ภาคประชาสังคม และภาคเอกชนในพื้นที่นำร่องและหน่วยงานร่วมบูรณาการการจัดบริการระดับพื้นที่ ดำเนินการ ดังนี้

๓.๑ ดำเนินการบูรณาการและจัดบริการสังคมและสุขภาพระดับพื้นที่และการเปิดช่องทาง การติดต่อสื่อสารให้ทุกภาคส่วนสามารถขอคำปรึกษาในการดำเนินงานเพื่อให้เกิดการแก้ไขปัญหาร่วมกันระหว่างส่วนกลางกับพื้นที่

๓.๑ การพัฒนาความสามารถของทีมบูรณาการโดยเฉพาะทักษะการทำงานที่สำคัญ ๓ ด้าน ประกอบด้วย (๑) การพัฒนาความสามารถในการมองภาพใหญ่ (oriented view) และมองในเชิงยุทธศาสตร์ ว่าแต่ละหน่วยงานมีความเชื่อมโยงเกี่ยวข้องกันอย่างไร และสามารถออกแบบกลไกที่สนับสนุนการเชื่อมโยงดังกล่าวได้ (๒) การพัฒนาศักยภาพด้านการวิเคราะห์ปัญหา (analyze) ในประเด็นผู้สูงอายุได้ เพื่อให้สามารถวางกลยุทธ์การทำงานและการเน้นจุดสำคัญในเรื่องผู้สูงอายุ (๓) การพัฒนาศักยภาพด้านการบริหารจัดการ (organize) เพื่อผลักดันให้การจัดการเกิดขึ้นท่ามกลางอุปสรรคปัญหาต่าง ๆ ที่ต้องเผชิญ มีการบริหารจัดการ แบ่งงาน และสามารถนำมาเชื่อมโยงให้ตอบโจทย์การบูรณาการได้

๓.๑ การนำเสนอและเผยแพร่ผลการจัดบริการแบบบูรณาการสังคมและสุขภาพในช่องทางหลากหลายและกระจายไปทุกหน่วยงานด้านการจัดบริการสำหรับผู้สูงอายุให้เป็นที่ประจักษ์และเกิดประโยชน์ต่อการขยายผลการจัดบริการแบบบูรณาการสังคม และสุขภาพในวงกว้าง

มติ ๓ เทคโนโลยีและนวัตกรรมเพื่อสนับสนุนการรองรับสังคมสูงวัย

๑. ยกระดับความสามารถในการเข้าถึง การใช้งาน และการตระหนักถึงภัยคุกคามจากเทคโนโลยีและแพลทฟอร์มดิจิทัล ของผู้สูงอายุ

ขอให้หน่วยงาน กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ โดยกรมกิจการผู้สูงอายุ กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นร่วมมือกัน เพื่อส่งเสริมให้มีการยกระดับการเข้าถึงเทคโนโลยี ความสามารถในการใช้งาน และตระหนักถึงภัยคุกคามที่เกิดจากการใช้เทคโนโลยี และแพลทฟอร์มดิจิทัลของผู้สูงอายุ รวมถึงการให้คำปรึกษาในการใช้งาน และกรณีที่ได้รับความเสียหายจากการถูกหลอกลวงทางด้านเทคโนโลยี

๒. การบูรณาการข้อมูลด้านผู้สูงวัย เพื่อนำไปใช้ในการขับเคลื่อนงานในทุกมิติ

๒.๑ ขอให้สำนักนายกรัฐมนตรี โดยสำนักงานพัฒนารัฐบาลดิจิทัล (องค์การมหาชน) เป็นหน่วยงานหลักในการจัดทำแนวทางการแลกเปลี่ยนและเชื่อมโยงข้อมูลผู้สูงอายุ รวมถึงการบริหารจัดการ ชุดข้อมูลและการใช้ชุดข้อมูลอย่างมีธรรมาภิบาล เพื่อลดความหลากหลายของวิธีการปฏิบัติ ลดความซ้ำซ้อนของข้อมูล ลดความยุ่งยากในการบริหารจัดการ และสนับสนุนให้ข้อมูลมีคุณภาพ ซึ่งทำให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถแลกเปลี่ยนข้อมูลกัน และนำข้อมูลไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๒.๒ ขอให้กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ โดยกรมกิจการผู้สูงอายุ นำข้อมูลที่ได้จากการบูรณาการ มาใช้เพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการและขับเคลื่อนการดำเนินการ ด้านสังคมสูงวัย ซึ่งอาจจะเป็นการจัดทำแพลทฟอร์มดิจิทัลเพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการ โดยมีจุดประสงค์เพื่อเป็นศูนย์กลางในการติดตามการดำเนินการของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง นอกจากนั้น ยังสามารถ เป็นศูนย์กลางข้อมูลเพื่อให้ประชาชนรับรู้ข้อมูลโครงการต่าง ๆ รวมถึงรายละเอียดที่เกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุทั้งหมด ทำให้หน่วยงานหลักที่ขับเคลื่อนสามารถติดตาม และวัดผลการดำเนินการของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ รวมถึงประชาชนสามารถรับรู้โครงการภาครัฐทั้งหมดที่ดำเนินการเกี่ยวกับสังคมสูงวัยจากแพลทฟอร์มนี้ ทำให้ไม่จำเป็นต้องค้นหาจากเว็บไซต์หรือแหล่งข้อมูลจำนวนมาก

๒.๓ ขอให้สำนักนายกรัฐมนตรี โดยกรมประชาสัมพันธ์ และภาคีเครือข่ายทุกภาคส่วน นำข้อมูลที่ได้จากการบูรณาการมาใช้ในการประชาสัมพันธ์ และสร้างความรับรู้ให้กับประชาชน ผ่านสื่อประเภทต่าง ๆ เช่น สื่อโทรทัศน์ สื่อวิทยุ และที่สำคัญที่สุดคือสื่อสังคมออนไลน์ ซึ่งเป็นวิธีการที่สามารถเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายได้อย่างกว้างขวางและมีต้นทุนต่ำ นอกจากนั้นยังสามารถใช้สื่อสังคมออนไลน์ เป็นศูนย์กลางข้อมูลการติดต่อสอบถามและให้คำแนะนำกับประชาชนรวมถึงหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้

๓. การส่งเสริมการจัดทำนวัตกรรมเพื่อสังคมสูงวัยโดยบูรณาการองค์ความรู้

๓.๑ ขอให้กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม โดยสำนักงานนวัตกรรมแห่งชาติ (องค์การมหาชน) และกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม โดยสำนักงานคณะกรรมการดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สดช.) เป็นหน่วยงานหลักในการส่งเสริมการจัดทำนวัตกรรมเทคโนโลยีและแพลทฟอร์มดิจิทัล สำหรับผู้สูงวัย โดยมีจุดประสงค์เพื่อทำให้เกิดการวิจัยและพัฒนานวัตกรรมใหม่ ๆ โดยใช้เทคโนโลยีหรือแพลทฟอร์มดิจิทัล เช่น Big data, AI, IoT, GPS tracking, Social Media, VR และ Robot เป็นต้น มาสนับสนุนการดำเนินการทางด้านผู้สูงอายุ อย่างจริงจัง โดยควรมีการกำหนดทิศทางอย่างชัดเจนในการจัดทำนวัตกรรมสำหรับผู้สูงอายุในช่วงวัยต่าง ๆ เช่น ผู้สูงอายุวัยต้น (๖๐ - ๖๙ ปี) วัยกลาง (๗๐ - ๗๙ ปี) และวัยปลาย (๘๐ ปีขึ้นไป) ตามมิติในการขับเคลื่อนทั้ง ๔ ด้าน (ด้านเศรษฐกิจ ด้านสภาพแวดล้อม ด้านสุขภาพ และด้านสังคม)

๓.๑ ขอให้กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ (NECTEC) และกระทรวงสาธารณสุข โดย กรมอนามัย และกรมการแพทย์ เป็นหน่วยงานหลักเพื่อบูรณาการการจัดทำนวัตกรรมเทคโนโลยีและแพลทฟอร์มดิจิทัล สำหรับผู้สูงอายุ

๓.๑ ขอให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งรวมถึง กรุงเทพมหานคร และเมืองพัทยา เป็นหน่วยงานหลักในการนำนวัตกรรมเทคโนโลยี และแพลทฟอร์มดิจิทัลสำหรับผู้สูงอายุไปประยุกต์ใช้งานต่อไป

การประเมินผลความพึงพอใจของผู้เข้าร่วมการประชุม พบว่า ผู้เข้าร่วมการประชุมส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (ร้อยละ ๖๐.๒๘) เป็นช่วงอายุระหว่าง ๒๖ - ๔๙ ปี (ร้อยละ ๓๙.๗๒) รองลงมา คือ ผู้สูงอายุ (ร้อยละ ๓๑.๕) และมีผลการประเมินผลความพึงพอใจในการจัดงานสมัชชาผู้สูงอายุฯ พบว่า ความพึงพอใจส่วนใหญ่อยู่ในระดับ “พึงพอใจมาก” ในประเด็นรูปแบบการจัดงานสมัชชาผู้สูงอายุฯ ปี ๒๕๖๖ ภายใต้แนวคิด “การบูรณาการที่มีประสิทธิภาพรองรับสังคมสูงวัย” (ร้อยละ ๘๖.๓) และประเด็นภาพรวมในการจัดงานสมัชชาผู้สูงอายุระดับชาติฯ ปี ๒๕๖๖ เช่น เวลา สถานที่ อาหาร สิ่งอำนวยความสะดวก การให้บริการของเจ้าหน้าที่ (ร้อยละ ๘๓.๕๖) ส่วนประโยชน์ที่ได้รับจากการจัดงานงานสมัชชาผู้สูงอายุฯ พบว่า ความพึงพอใจส่วนใหญ่อยู่ในระดับ “พึงพอใจมาก” ในประเด็นความรู้จากกิจกรรมปาฐกถาพิเศษ งานสมัชชาผู้สูงอายุระดับชาติรองรับสังคมสูงวัย ปี ๒๕๖๖ (ร้อยละ ๘๔.๙๓) ประเด็นความรู้จากกิจกรรมเสวนาผลการขับเคลื่อนการดำเนินงานตามมติสมัชชาผู้สูงอายุระดับชาติ ปี ๒๕๖๔ ภายใต้แนวคิด “สังคมสูงวัยคนไทยอายุยืน” และ “สมัชชานโยบายรองรับสังคมสูงวัย ๔ มิติ” (ร้อยละ ๖๓.๐๑) ประเด็นความรู้จากกิจกรรมห้องย่อยที่ ๑ การบริหารจัดการแผนงานบูรณาการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับสังคมสูงวัยอย่างมีประสิทธิภาพ (ร้อยละ ๙๔.๙๔) ประเด็นความรู้จากกิจกรรมห้องย่อยที่ ๒ การพัฒนาระบบและกลไกการบูรณาการบริการสังคม และสุขภาพเพื่อการพัฒนาผู้สูงอายุไทย (ร้อยละ ๘๗.๖๘) และประเด็นความรู้จากกิจกรรมห้องย่อยที่ ๓ เทคโนโลยีและนวัตกรรมเพื่อสนับสนุนการรองรับสังคมสูงวัย (ร้อยละ ๖๓.๐๑)

ทั้งนี้ เมื่อเสร็จสิ้นการจัดสมัชชาผู้สูงอายุระดับชาติรองรับสังคมสูงวัย ปี ๒๕๖๖ กระบวนการสำคัญลำดับถัดไป คือการขับเคลื่อนให้เกิดการดำเนินการตามมติสมัชชาฯ โดยการส่งเสริมสนับสนุนให้เกิด การปฏิบัติตามมติของที่ประชุมสมัชชาผู้สูงอายุระดับชาติรองรับสังคมสูงวัยอย่างเต็มความสามารถ และมีการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์มติจากที่ประชุมสู่สาธารณะอย่างกว้างขวาง ซึ่งสามารถดำเนินการผ่านกลไกคณะกรรมการและคณะทำงานจัดสมัชชาผู้สูงอายุระดับชาติรองรับสังคมสูงวัย ปี ๒๕๖๖ และคณะกรรมการผู้สูงอายุแห่งชาติ เพื่อผลักดันให้หน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องนำไปดำเนินการให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรมต่อไป

ในการประชุมสมัชชาผู้สูงอายุระดับชาติรองรับสังคมสูงวัย ปี ๒๕๖๖ ยังมีการติดตามการขับเคลื่อนมติสมัชชาที่ผ่านมา ได้แก่ สมัชชาผู้สูงอายุระดับชาติ ปี ๒๕๖๔ และสมัชชาเฉพาะประเด็น ว่าด้วยนโยบายรองรับสังคมสูงวัย ครั้งที่ ๑ พ.ศ. ๒๕๖๒ ประกอบด้วย

๑. สมัชชาผู้สูงอายุระดับชาติ ปี ๒๕๖๔ ภายใต้แนวคิด "สังคมสูงวัยคนไทยอายุยืน"

จำนวน ๒ มติ โดยมีการขับเคลื่อน ดังนี้

มติ ๑ การส่งเสริมทักษะอาชีพใหม่หรืออาชีพทางเลือกและรายได้ของผู้สูงอายุในประเทศไทย

การขับเคลื่อนการพัฒนารูปแบบการเสริมสร้างทักษะสำหรับการประกอบอาชีพ/ งานสำหรับผู้สูงอายุอย่างเป็นรูปธรรม ควรมีลักษณะทั้งที่เป็นทางการ เช่น การฝึกอาชีพการบริบาลผู้สูงอายุ หรืออาสาสมัครบริบาลท้องถิ่นที่มีมาตรฐานรับรองชัดเจน และไม่เป็นทางการ (เช่น การพัฒนาผลิตภัณฑ์ ที่ดำเนินการอยู่ การใช้สื่อออนไลน์ในการพัฒนาทักษะทางดิจิทัล และการพัฒนาองค์กร/กิจการเพื่อสังคม) รวมถึงการพัฒนาหน่วยพัฒนาทักษะและพัฒนาอาชีพของผู้สูงอายุที่มีความชำนาญและมีประสิทธิผล ในการสร้างทักษะอาชีพสำหรับผู้สูงอายุ ทั้งนี้ มีการขยายต้นแบบธรรมศาสตร์โมเดล เพื่อฟื้นฟูเศรษฐกิจของชุมชนเมือง ในระดับเขตทั่วกรุงเทพมหานคร และในพื้นที่เมืองอื่น ๆ เพื่อสร้างโอกาสให้ผู้สูงอายุ หรือผู้ที่กำลังจะสูงอายุที่ยังแข็งแรงและตื่นตัว มาเรียนรู้และพัฒนาทักษะอนาคต เพื่อสามารถปรับตัวจากผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงเทคโนโลยีและปรับรูปแบบสินค้าและบริการให้เหมาะสมในศตวรรษที่ ๒๑ ผลการติดตามหน่วยงานหลายหน่วยงานได้ดำเนินการพัฒนารูปแบบการเสริมสร้างทักษะสำหรับการประกอบอาชีพ/งานสำหรับผู้สูงอายุจำนวนมาก โดยเฉพาะวิทยาลัยชุมชน ๒๐ จังหวัด และมหาวิทยาลัยราชภัฏหลายแห่ง เช่น มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ และอื่น ๆ และมีหน่วยงานต่าง ๆ เช่น โรงพยาบาล หอการค้า และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นภายในจังหวัดเข้าร่วมในส่วนของทักษะทางดิจิทัล กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม ได้มีการพัฒนาแพลตฟอร์มออนไลน์ ในการพัฒนาอาชีพและทักษะทางดิจิทัลสำหรับผู้สูงอายุ

มติ ๒ ระบบและกลไกการบูรณาการบริการสังคมและสุขภาพเพื่อการพัฒนาผู้สูงอายุไทย

จากการติดตามการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องในด้านการบูรณาการของหน่วยงาน ที่เกี่ยวข้องในระดับพื้นที่ยังคงมีน้อยและเป็นการดำเนินงานตามแผนงานปกติของหน่วยงานเป็นส่วนใหญ่ โดยในช่วงที่ผ่านมา ได้มีการขับเคลื่อนงานที่สำคัญ ได้แก่ การถอดบทเรียน และรวบรวมสถานการณ์ ด้านผู้สูงอายุระดับพื้นที่ โดยเป็นความร่วมมือระหว่างหน่วยงาน คือ กรมกิจการผู้สูงอายุ สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด สำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ จำนวน ๘ พื้นที่

๒. สมัชชาเฉพาะประเด็นว่าด้วย นโยบายรองรับสังคมสูงวัย ครั้งที่ ๑ พ.ศ. ๒๕๖๒

เมื่อวันที่ ๔ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๖๒ ประกอบด้วย ๔ มติที่สำคัญ ได้แก่ มติ ๑ การออมเพื่อสังคมสูงวัย มติ ๒ การเสริมสร้างศักยภาพและการจัดการของชมรมผู้สูงอายุ มติ ๓ การปรับสภาพแวดล้อมรองรับสังคมสูงวัย ด้วย ๑ ตำบล ๑ ศูนย์อยู่ดี และมติ ๔ ร่วมสร้างชุมชนรอบรู้สุขภาพและพัฒนาระบบการดูแลผู้สูงอายุ ระยะยาว โดยมีการขับเคลื่อนมติจากการรวบรวมและสังเคราะห์ประเด็นการขับเคลื่อนต่าง ๆ อันจะนำมาสู่ข้อเสนอแนะในเชิงการขับเคลื่อนนโยบายรองรับสังคมสูงวัย ดังนี้

มติ ๑ การออมเพื่อสังคมสูงวัย

การขับเคลื่อนให้ความสำคัญกับ (๑) การสนับสนุนบูรณาการของภาคส่วนต่าง ๆ (๒) การเตรียมความพร้อมเรื่องการออมเพื่อสังคมสูงวัยในทิศทางเดียวกัน (๓) การสร้างระบบสนับสนุน การออมทางการเงินที่เพียงพอสำหรับสังคมสูงวัยในอนาคต และ (๔) การรับรองและการส่งเสริมการปลูกไม้ยืนต้นเพื่อการออม และระบบการสนับสนุนการออมแบบอื่น ๆ โดยมีการกำหนดมาตรการในการแก้ไขปัญหาหนี้สินสำหรับผู้สูงอายุ โดยธนาคารแห่งประเทศไทยร่วมกับสถาบันการเงินต่าง ๆ ได้กำหนดแนวทางปฏิบัติในการแก้ไขปัญหาหนี้ครัวเรือน โดยการเปิดมาตรการคลินิกแก้หนี้ และมาตรการทางด่วนแก้หนี้ ซึ่งสามารถแก้ไขปัญหาหนี้ของครัวเรือนได้เป็นอย่างดี แม้ว่าจะยังไม่ได้มุ่งเน้นที่ผู้สูงอายุเป็นการเฉพาะ

มติ ๒ การเสริมสร้างศักยภาพและการจัดการของชมรมผู้สูงอายุ

ผลจากการติดตามการขับเคลื่อน พบว่า หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้เพิ่มบทบาทของตนเองในด้านการพัฒนากลุ่ม / ชมรมผู้สูงอายุ ส่วนการทำกิจกรรมด้านต่าง ๆ ร่วมกับภาคส่วนต่าง ๆ เช่น บ้าน วัด โรงเรียน วิสาหกิจชุมชน และโรงพยาบาลอย่างแข็งขัน บางโครงการได้รับการประกาศเกียรติคุณและสามารถนำไปเป็นต้นแบบทางสังคมได้เป็นอย่างดี ในส่วนของกลุ่ม / ชมรมผู้สูงอายุเองนั้น ได้มีการพัฒนาตนเองอย่างมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การพัฒนาศักยภาพเครือข่ายให้มีความเข้มแข็งผ่านโครงการทดลองเพื่อสร้างตัวแบบที่สำคัญ สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในกิจกรรมของชมรมผู้สูงอายุทั้งในสถานการณ์ปกติและในภาวะการเกิดโรคระบาด

มติ ๓ การปรับสภาพแวดล้อมรองรับสังคมสูงวัย ด้วย ๑ ตำบล ๑ ศูนย์อยู่ดี

หลังจากคณะรัฐมนตรีมีมติเรื่อง ๑ ตำบล ๑ ศูนย์อยู่ดี โดยมอบหมายให้หน่วยงาน ที่เกี่ยวข้องดำเนินงานแล้ว ปรากฏว่า “ไม่พบข้อมูล แสดงถึงความคืบหน้าใด ๆ ในการจัดตั้งศูนย์ดังกล่าว” อย่างไรก็ตามในช่วงดังกล่าวมีการขับเคลื่อนกิจกรรมที่สนับสนุนนโยบายการปรับสภาพแวดล้อมรองรับสังคมสูงวัย ได้แก่ โครงการศูนย์การออกแบบเพื่อทุกคน (Universal Design Center ; UDC) นอกจากนั้น ยังมีงานวิจัยที่เป็นลักษณะเชิงพื้นที่ (Area - based research) ได้ลงไปในพื้นที่ต่าง ๆ เพื่อศึกษาสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมของผู้สูงอายุ และได้มีผลงานเป็นลักษณะคล้ายกับ UDC

มติ ๔ ร่วมสร้างชุมชนรอบรู้สุขภาพและพัฒนาระบบการดูแลผู้สูงอายุระยะยาว

การขับเคลื่อนมติสมัชชาฯ ที่ผ่านมา ประกอบด้วยการดำเนินงานของหน่วยงาน ที่เกี่ยวข้องในประเด็นการดูแลผู้สูงอายุระยะยาวและความรอบรู้ด้านสุขภาพ โดยมีความสอดคล้องกับมติสมัชชาสุขภาพแห่งชาติ ครั้งที่ ๒ มติ การพัฒนาระบบการดูแลระยะยาวสำหรับผู้สูงอายุที่อยู่ในภาวะพึ่งพิง และครั้งที่ ๑๑ มติ ความรอบรู้ด้านสุขภาพเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาโรคไม่ติดต่อ ความรอบรู้ด้านสุขภาพ ประกอบด้วย (๑) การพัฒนาระบบการดูแลผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิงระยะยาว โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้าร่วมดำเนินการกับสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติเพิ่มขึ้น (๒) กรมอนามัย เป็นหลักร่วมกับภาคีเครือข่ายทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องทั้งในระดับชาติ และระดับพื้นที่ ขับเคลื่อนนโยบายเสริมสร้างความรอบรู้ด้านสุขภาพและกรมควบคุมโรค สร้างความรอบรู้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาโรคไม่ติดต่อ การรู้เท่าทัน ด้านสุขภาพ ความฉลาดทางสุขภาวะ

วันผู้สูงอายุแห่งชาติ
และวันแห่งครอบครัว ประจำปี ๒๕๖๖

ส่วนที่ ๒

สรุปผลการจัดสมัชชาผู้สูงอายุระดับชาติ รองรับสังคมสูงวัย ปี ๒๕๖๖

ภายใต้แนวคิด “การบูรณาการที่มีประสิทธิภาพรองรับสังคมสูงวัย”
วันอังคารที่ ๔ เมษายน ๒๕๖๖
ณ โรงแรม ทีเค. พาเลซ แอนด์ คอนเวนชั่น
เขตหลักสี่ กรุงเทพมหานคร
(รูปแบบ New Normal : Onsite - Online)

รายงานผลการจัดสมัชชา
ผู้สูงอายุระดับชาติรองรับสังคมสูงวัย

ปี ๒๕๖๖

"การบูรณาการที่มีประสิทธิภาพรองรับสังคมสูงวัย"

๑. ความเป็นมาของสมัชชาผู้สูงอายุระดับชาติ

สมัชชาผู้สูงอายุระดับชาติ เป็นกระบวนการที่มุ่งเน้นการเชื่อมประสานให้ภาคส่วนต่าง ๆ มีบทบาทในการพัฒนางานด้านผู้สูงอายุ และแลกเปลี่ยนเรียนรู้อย่างสมานฉันท์ โดยดำเนินการอย่างเป็นระบบ มีความยืดหยุ่น ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนอย่างเท่าเทียม และมุ่งเน้นการสร้างฉันทมติหรือความเห็นร่วม เพื่อนำไปสู่การมีมติหรือข้อเสนอที่สามารถนำไปปฏิบัติ ให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรม โดยสมัชชาผู้สูงอายุระดับชาติ เริ่มมาตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๔๘ แต่เป็นการจัดเวทีเพื่อระดมความคิดเห็นและแลกเปลี่ยน เรียนรู้ร่วมกันเพื่อประโยชน์ต่อการดำเนินงานด้านผู้สูงอายุ ในประเด็นเฉพาะที่กำหนดไว้ในเวทีสาธารณะ และตั้งแต่ ปี ๒๕๕๑ เป็นต้นมา การจัดประชุมสมัชชาผู้สูงอายุระดับชาติ ได้กำหนดหัวข้อการประชุมในแต่ละปี เพื่อให้ที่ประชุมได้ร่วมในการระดมความคิดเห็นเพื่อเป็นข้อเสนอ ซึ่งข้อสรุปมติหรือข้อเสนอที่ได้จากเวทีสมัชชาผู้สูงอายุจะนำไปเสนอต่อคณะกรรมการผู้สูงอายุแห่งชาติ เพื่อให้หน่วยงาน ที่เกี่ยวข้องขับเคลื่อนมติสมัชชาผู้สูงอายุไปสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรมต่อไป โดยสมัชชาผู้สูงอายุระดับชาติ มีข้อเสนอนโยบายสมัชชาผู้สูงอายุระดับชาติในแต่ละปี มีดังนี้

ปี ๒๕๕๑	เรื่อง การเพิ่มรายได้การส่งเสริมการออมและระบบบำนาญผู้สูงอายุไทย
ปี ๒๕๕๒	เรื่อง การดูแลผู้สูงอายุ
ปี ๒๕๕๓	เรื่อง การบริหารจัดการงานผู้สูงอายุระดับท้องถิ่น
ปี ๒๕๕๔ - ๒๕๕๕	ไม่มีการประชุมสมัชชาระดับชาติ เนื่องจากเป็นช่วงระยะเวลาการพัฒนารูปแบบการจัดสมัชชาผู้สูงอายุระดับชาติให้เป็นระบบ
ปี ๒๕๕๖	เรื่อง การสร้างเสริมสังคมผู้สูงอายุไทยให้มีคุณภาพ

ปี ๒๕๕๘	เรื่อง สังคมสูงวัย จะสร้างพลังอย่างไรในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน
ปี ๒๕๖๐	เรื่อง ๑. การขยายโอกาสในการทำงานของแรงงานสูงอายุนอกระบบ เข้าสู่วิสาหกิจชุมชน
	๒. การขยายอายุการทำงานของแรงงานในสถานประกอบการจากอายุ ๕๕ ปี ถึง ๖๐ ปี
	๓. การสร้างหลักประกันรายได้ยามสูงวัย
ปี ๒๕๖๒	เรื่อง การป้องกันและคุ้มครองสิทธิผู้สูงอายุด้านทรัพย์สิน ผู้สูงอายุ ต้องรู้ทันคนโกง
ปี ๒๕๖๔	มติ ๑ การเสริมทักษะอาชีพใหม่หรืออาชีพทางเลือก และรายได้ ของผู้สูงอายุในประเทศไทย
	มติ ๒ ระบบและกลไกการบูรณาการบริการสังคมและสุขภาพ เพื่อการพัฒนาผู้สูงอายุไทย

โดยสมัชชาผู้สูงอายุระดับชาติรองรับสังคมสูงวัย ปี ๒๕๖๖ เกิดขึ้นจากการบูรณาการ ความร่วมมือระหว่าง ๒ สมัชชา ประกอบด้วย สมัชชาผู้สูงอายุระดับชาติ จัดโดย กรมกิจการผู้สูงอายุ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ และสมัชชาเฉพาะประเด็น ว่าด้วย นโยบายรองรับสังคมสูงวัย โดยการร่วมจัดของกรมกิจการผู้สูงอายุ และภาคีเครือข่าย อันประกอบด้วย สำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ (สช.) สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ (สปสช.) สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) กรมประชาสัมพันธ์ มูลนิธิหลักประกันสุขภาพไทย (มปท.) โครงการบูรณาการสหศาสตร์เพื่อรองรับสังคมสูงวัยในชุมชนเมือง (โครงการจุฬาอารี) และสำนักงานประสานนโยบายสาธารณะรองรับสังคมสูงวัย (สป.สว.) ทั้งนี้ เพื่อเป็นการบูรณาการกระบวนการทำงานที่มีลักษณะคล้ายคลึงกัน มีประเด็นร่วมกัน และสามารถใช้ทรัพยากรต่าง ๆ เช่น บุคลากร ร่วมกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ ลดความซ้ำซ้อนในการดำเนินงาน ลดการสิ้นเปลืองในการใช้ทรัพยากร และเพื่อเป็นตัวอย่างของการบูรณาการอย่างไร้รอยต่อ โดยสมัชชาผู้สูงอายุระดับชาติรองรับสังคมสูงวัย ปี ๒๕๖๖ จัดขึ้นภายใต้แนวคิด "การบูรณาการที่มีประสิทธิภาพรองรับสังคมสูงวัย" กำหนดจัดในวันอังคารที่ ๔ เมษายน ๒๕๖๖ ณ โรงแรม ทีเค. พาเลซ แอนด์ คอนเวนชั่น เขตหลักสี่ กรุงเทพมหานคร ในรูปแบบ New Normal : Onsite - Online มีวัตถุประสงค์ เพื่อยกระดับการทำงานแบบบูรณาการทั้งในระดับนโยบาย ระดับพื้นที่ และระดับปฏิบัติการ ที่สอดคล้องไปในทิศทางเดียวกัน ให้เกิดผลสำเร็จ และเป็นประโยชน์แก่ประชาชนส่วนรวม จนกระทั่งที่ประชุมได้มีฉันทมติ จำนวน ๓ ระเบียบวาระ ซึ่งคาดหวังว่าภาคีเครือข่าย ที่เข้ามามีส่วนร่วมจะสามารถนำมติสมัชชาผู้สูงอายุระดับชาติรองรับสังคมสูงวัย ไปขับเคลื่อนให้เป็นจริง เกิดการประสานเครือข่ายในประเด็นต่าง ๆ และเกิดการนำไปขยายผลทั้งในระดับระดับชาติ ระดับพื้นที่ และระดับปฏิบัติการ เพื่อเตรียมความพร้อมรองรับสังคมสูงวัย สร้างคุณภาพชีวิตที่ดีทั้งของผู้สูงอายุและคนทุกวัยต่อไป

๒. วัตถุประสงค์

สมัชชาผู้สูงอายุระดับชาติรองรับสังคมสูงวัย ปี ๒๕๖๖ จัดขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์ ดังนี้

๒.๑ เพื่อให้ผู้สูงอายุ และทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานด้านผู้สูงอายุ ได้ร่วมแลกเปลี่ยนความรู้ และเรียนรู้อย่างสมานฉันท์ เพื่อนำไปสู่ข้อเสนอเชิงนโยบายระดับชาติ นโยบายระดับพื้นที่ และนโยบายระดับปฏิบัติการเพื่อการเตรียมความพร้อมรองรับสังคมสูงวัย และคุณภาพชีวิตที่ดีของผู้สูงอายุ และคนทุกวัย

๒.๒ เพื่อเตรียมการรองรับสังคมสูงวัยได้อย่างแท้จริง การนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมมาใช้ในการสนับสนุนการบูรณาการแผนงาน และการทำงานของหน่วยงานต่าง ๆ

๒.๓ เพื่อส่งเสริมศักยภาพและสร้างความเข้มแข็งขององค์กรผู้สูงอายุได้ใช้ศักยภาพ ความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์ให้มีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคม

๒.๔ เพื่อให้ได้ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายด้านผู้สูงอายุในการขับเคลื่อนประเทศไทยไปสู่สังคมสูงวัย คนไทยอายุยืนอย่างมีคุณภาพ

๓. กระบวนการจัดสมัชชาผู้สูงอายุระดับชาติรองรับสังคมสูงวัย ปี ๒๕๖๖ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

๓.๑ กระบวนการสมัชชาผู้สูงอายุระดับชาติรองรับสังคมสูงวัย สามารถแบ่งการทำงานออกเป็น ๓ ระยะ คือ
- ๓.๑.๑ ก่อนการประชุมสมัชชาผู้สูงอายุระดับชาติรองรับสังคมสูงวัย
- ๓.๑.๒ ระหว่างการประชุมสมัชชาผู้สูงอายุระดับชาติรองรับสังคมสูงวัย
- ๓.๑.๓ หลังการประชุมสมัชชาผู้สูงอายุระดับชาติรองรับสังคมสูงวัย

๓.๒ โครงสร้างและกลไกกระบวนการจัดสมัชชาผู้สูงอายุระดับชาติรองรับสังคมสูงวัย ประกอบด้วย
- ๓.๒.๑ คณะกรรมการอำนวยการจัดสมัชชาผู้สูงอายุระดับชาติรองรับสังคมสูงวัย
- ๓.๒.๒ คณะทำงานดำเนินการจัดประชุม
- ๓.๒.๓ คณะทำงานวิชาการ
- ๓.๒.๔ คณะทำงานติดตามและประเมินผล

๓.๑ กระบวนการสมัชชาผู้สูงอายุระดับชาติรองรับสังคมสูงวัย สามารถแบ่งการทำงานออกเป็น ๓ ระยะ คือ

๓.๑.๑ <u>ก่อนการประชุมสมัชชาผู้สูงอายุระดับชาติรองรับสังคมสูงวัย</u>

๓.๑.๑.๑ การประชุมปรึกษาหารือกระบวนการสมัชชาเฉพาะประเด็นระบบรองรับสังคมสูงวัย เมื่อวันที่ ๑๔ กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๕ ณ ห้องประชุมสุชน ๒ ชั้น ๒ อาคารสุขภาพแห่งชาติ จังหวัดนนทบุรี เป็นการปรึกษาหารือแนวทางและประเด็นการจัดสมัชชาฯ โดยเบื้องต้นนอกจากการหารือ ในประเด็นระบบและกลไกการบูรณาการบริการสังคมและสุขภาพเพื่อการพัฒนาผู้สูงอายุไทย รวมถึงการถอดบทเรียนระดับพื้นที่แล้วได้มีข้อคิดเห็นในประเด็นนโยบายเพื่อนำไปสู่การพัฒนาในด้านแผนบูรณาการ และเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้องกับการรองรับสังคมสูงวัย และผู้สูงอายุ

๓.๑.๑.๒ การปรึกษาหารือทีมวิชาการเพื่อสนับสนุนการพัฒนาร่างเอกสารหลักและร่างข้อเสนอเชิงนโยบายในประเด็น ดังนี้

๓.๑.๑.๒.๑ ประเด็นด้านเทคโนโลยี เมื่อวันที่ ๗ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๕

๓.๑.๑.๒.๒ ประเด็นด้านแผนบูรณาการ เมื่อวันที่ ๑๐ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๕

๓.๑.๑.๓ การเตรียมความพร้อมในการเข้าร่วมประชุมเพื่อจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบาย ดังนี้

๓.๑.๑.๓.๑ ประชุมปรึกษาหารือ เรื่อง "การเตรียมการจัดสมัชชาเฉพาะประเด็น ว่าด้วย การบูรณาการระบบรองรับสังคมสูงวัย ครั้งที่ ๒ พ.ศ. ๒๕๖๖" ระหว่างวันที่ ๖ - ๗ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๖๕ ณ ห้องการ์เด้นวิลล่า ๑ โรงแรม บัดดี้ โอเรียนทอล ริเวอร์ไซด์ อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ซึ่งที่ประชุม มีความเห็นร่วมกันในประเด็นข้อเสนอในสมัชชานโยบายรองรับสังคมสูงวัยระดับชาติ ปี ๒๕๖๖ จำนวน ๓ ประเด็น ประกอบด้วย

ประเด็นที่ ๑ การบริหารจัดการแผนงานบูรณาการ เตรียมความพร้อมเพื่อรองรับสังคมสูงวัยอย่างมีประสิทธิภาพ

ประเด็นที่ ๒ ระบบและกลไกการบูรณาการบริการ ด้านสังคมและสุขภาพเพื่อการพัฒนาผู้สูงอายุไทย

ประเด็นที่ ๓ เทคโนโลยีและนวัตกรรมเพื่อสนับสนุน การรองรับสังคมสูงวัย

๓.๑.๑.๓.๒ เวทีแลกเปลี่ยนและรับฟังความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่อประเด็นข้อเสนอเชิงนโยบาย ดังนี้

(๑) เวทีแลกเปลี่ยนและรับฟังความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียการนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมมาสนับสนุนการรองรับสังคมสูงวัย กรณีศึกษา การนำเทคโนโลยีและแพลทฟอร์มดิจิทัล มาสนับสนุนการรองรับสังคมสูงวัย วันพุธที่ ๓๐ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๖๕ เวลา ๐๙.๓๐ - ๑๒.๐๐ น. ณ ห้องประชุมไมดาส ชั้น ๒ โรงแรมไมด้า โฮเทล งามวงศ์วาน จังหวัดนนทบุรี

(๒) เวทีแลกเปลี่ยนและรับฟังความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ประเด็นการบริหารจัดการแผนงานบูรณาการรองรับสังคมสูงวัยอย่างมีประสิทธิภาพ วันพุธที่ ๓๐ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๖๕ เวลา ๑๓.๓๐ - ๑๖.๐๐ น. ณ ห้องประชุม ไมดาส ชั้น ๒ โรงแรมไมด้า โฮเทล งามวงศ์วาน จังหวัดนนทบุรี

(๓) เวทีแลกเปลี่ยน และรับฟังความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ประเด็นระบบและกลไกการบูรณาการบริการด้านสังคมและสุขภาพเพื่อการพัฒนาผู้สูงอายุไทย วันพฤหัสบดีที่ ๑ ธันวาคม ๒๕๖๕ เวลา ๐๙.๓๐ - ๑๒.๐๐ น. ณ ห้องประชุม ไมดาส ๗ ชั้นรูฟท็อป (Rooftop) โรงแรมไมด้า งามวงศ์วาน จังหวัดนนทบุรี

๓.๑.๑.๓.๓ การหารือการขับเคลื่อนสมัชชา ว่าด้วย การพัฒนานโยบายรองรับสังคมสูงวัย ปี ๒๕๖๖ วันอังคารที่ ๒๗ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๕ เวลา ๑๓.๓๐ - ๑๕.๓๐ น. ณ ห้องประชุม โป๊ยเซียน ๗๐๕ ชั้น ๗ กรมกิจการผู้สูงอายุ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ระหว่างกรมกิจการผู้สูงอายุ และสำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ เห็นด้วยกับความร่วมมือในการดำเนินงานสมัชชาฯ ร่วมกัน โดยที่ประชุมมีความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ ดังนี้

(๑) การกำหนดเป้าหมายและกลุ่มเป้าหมายที่ชัดเจน (เป็นเป้าหมายเดียวกัน คือ สังคมสูงวัย)

(๒) กรมกิจการผู้สูงอายุ (ผส.) เสนอเป็นวาระแจ้งในการประชุมคณะกรรมการผู้สูงอายุแห่งชาติ (กผส.) ต่อไป

(๓) สำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ (สช.) เสนอเป็นวาระแจ้งในการประชุมคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ ต่อไป

(๔) กรมกิจการผู้สูงอายุ (ผส.) จะเป็นเจ้าภาพในการตั้งกลไกคณะกรรมการฯ ที่มีองค์ประกอบจากหน่วยงานต่าง ๆ

(๕) ควรมีการกำหนดวันจัดสมัชชาฯ ในวันที่เหมาะสมต่อไป

๓.๑.๑.๓.๔ การประชุมปรึกษาหารือการพัฒนาร่างเอกสารและข้อเสนอเชิงนโยบายในสมัชชานโยบายรองรับสังคมสูงวัยคนไทยอายุยืน ๔ มิติ (เศรษฐกิจ สภาพแวดล้อม สุขภาพ และสังคม) โดยใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรม วันพุธที่ ๔ มกราคม พ.ศ. ๒๕๖๖ เวลา ๑๓.๓๐ - ๑๖.๐๐ น. ณ ห้องประชุมไมดาส ๕ ชั้น ๔ โรงแรมไมด้า โฮเทล งามวงศ์วาน จังหวัดนนทบุรี โดยเป็นการแลกเปลี่ยน และพัฒนาร่างเอกสาร และข้อเสนอเชิงนโยบาย หลังจากการปรับปรุงร่างเอกสารจากการรับฟังความคิดเห็น จากทีมวิชาการ

๓.๑.๑.๔ การปรับปรุงข้อเสนอเชิงนโยบาย โดยกรมกิจการผู้สูงอายุ ได้จัดทำคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการและคณะทำงานจัดสมัชชาผู้สูงอายุระดับชาติรองรับสังคมสูงวัย ปี ๒๕๖๖ และคำสั่งปรับปรุงคณะกรรมการและคณะทำงานจัดสมัชชาผู้สูงอายุระดับชาติรองรับสังคมสูงวัย ปี ๒๕๖๖ โดยมีการประชุมร่วมกันเรื่อยมา เพื่อปรับปรุงข้อเสนอเชิงนโยบายให้มีความถูกต้องสมบูรณ์ และกำหนดข้อเสนอเชิงนโยบายเป็นระเบียบวาระการประชุม ต่อไป

๓.๑.๑.๕ การรับฟังความคิดเห็นจากภาคีเครือข่ายทั่วประเทศ โดยกรมกิจการผู้สูงอายุ ขอความเห็นต่อเอกสารหลักและร่างมติในระเบียบวาระการประชุมสมัชชาผู้สูงอายุระดับชาติรองรับสังคมสูงวัย ปี ๒๕๖๖ ให้แก่เครือข่ายสมัชชาผู้สูงอายุระดับชาติรองรับสังคมสูงวัย จำนวน ๕๗๓ หน่วยงาน เพื่อร่วมแสดงความคิดเห็นต่อระเบียบวาระ ทั้ง ๓ ประเด็น

๓.๑.๒ <u>ระหว่างการประชุมสมัชชาผู้สูงอายุระดับชาติรองรับสังคมสูงวัย</u>

๓.๑.๒.๑ สมาชิกฯ เข้าร่วมการประชุมสมัชชาผู้สูงอายุระดับชาติรองรับสังคมสูงวัย ในวันอังคารที่ ๔ เมษายน พ.ศ. ๒๕๖๖ ณ โรงแรม ทีเค. พาเลซ แอนด์ คอนเวนชั่น เขตหลักสี่ กรุงเทพมหานคร (รูปแบบ New Normal : Onsite - Online)

๓.๑.๒.๒ สมาชิกฯ สามารถให้ความคิดเห็นต่อร่างมติตามระเบียบวาระการประชุมทั้งในลักษณะเห็นด้วยกับร่างมติ เห็นต่างกับร่างมติ รวมทั้งสามารถมีข้อเสนอใหม่ต่อร่างมตินั้นได้ ในระหว่างการประชุมดำเนินการพิจารณาระเบียบวาระการประชุมทั้งในห้องประชุมใหญ่ ห้องประชุมย่อยที่ ๑ ห้องประชุมย่อยที่ ๒ และห้องประชุมย่อยที่ ๓ ทั้งนี้ การเสนอความคิดเห็นต้องเป็นไปตามลำดับของสมาชิก ผู้แสดงความประสงค์ในการเสนอความเห็นก่อนหลัง

๓.๑.๒.๓ ให้สมาชิกฯ ปฏิบัติตามกฎกติกาการประชุม โดยเฉพาะการรักษาเวลาและมารยาทในการแสดงความคิดเห็น

๓.๑.๒.๔ จำนวนผู้เข้าร่วมประชุมสมัชชาผู้สูงอายุระดับชาติรองรับสังคมสูงวัย ปี ๒๕๖๖ ในการประชุมครั้งนี้เป็นการประชุมในรูปแบบ New Normal : Onsite - Online ทั้งนี้ มีผู้เข้าร่วมประชุม จำนวน ๗๐๔ คน รายละเอียด ดังนี้

ผู้เข้าร่วมประชุมฯ รูปแบบ Onsite จำนวน ๒๘๑ คน • **เครือข่ายผู้สูงอายุ (ผส.) จำนวน ๑๐๐ คน** • **เครือข่าย (สช.) จำนวน ๑๓๑ คน** • **ผู้บริหาร พม. และเจ้าหน้าที่ จำนวน ๕๐ คน**	**ผู้เข้าร่วมประชุมฯ** **รูปแบบ Online จำนวน ๔๒๓ คน**
๑. ผู้บริหารกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ๒. ผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการผู้สูงอายุแห่งชาติ ๓. ผู้แทนหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม ๔. ศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุ บ้านบางแค ๕. ศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุวาสนะเวศม์ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๖. ศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุ บ้านบางละมุง ๗. ศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุปทุมธานี	๑. คณะกรรมการผู้สูงอายุแห่งชาติ ๒. ผู้บริหารสำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ ๓. องค์กรเพื่อสังคม, มูลนิธิ ๔. สาขาสมาคมสภาผู้สูงอายุแห่งประเทศไทยฯ ทุกจังหวัด ๕. ชมรมผู้สูงอายุทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค ๖. สถาบันการศึกษา ๗. สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดทุกจังหวัด ๘. เทศบาล/องค์การบริหารส่วนตำบล ๙. สภาเด็กและเยาวชนแห่งประเทศไทย ๑๐. อาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ทุกจังหวัด ๑๑. คณะกรรมการสมัชชาสุขภาพจังหวัด ๑๒. คณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตระดับอำเภอ ๑๓. คณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตและส่งเสริมอาชีพผู้สูงอายุ ๑๔. คณะทำงานศูนย์ช่วยเหลือสังคมตำบลทุกจังหวัด

๓.๑.๒.๕ กิจกรรมสำคัญที่จัดขึ้นระหว่างการประชุมสมัชชาผู้สูงอายุระดับชาติรองรับสังคมสูงวัย ปี๒๕๖๖ จัดขึ้นในวันอังคารที่ ๔ เมษายน ๒๕๖๖ รูปแบบ New Normal : Onsite - Online มีกิจกรรมที่จัดขึ้น โดยภาพรวมรายละเอียด ดังนี้

๓.๑.๒.๕.๑ กิจกรรมในช่วงพิธีเปิด - ปิด การประชุมสมัชชาผู้สูงอายุระดับชาติฯ ดังนี้

(๑) รับชม วีดิทัศน์ “การจัดสมัชชาฯ ภายใต้แนวคิด การบูรณาการที่มีประสิทธิภาพรองรับสังคมสูงวัย”

(๒) รับชมวีดิทัศน์ภาพรวมการจัดงานสมัชชาผู้สูงอายุระดับชาติรองรับสังคมสูงวัย ปี ๒๕๖๖

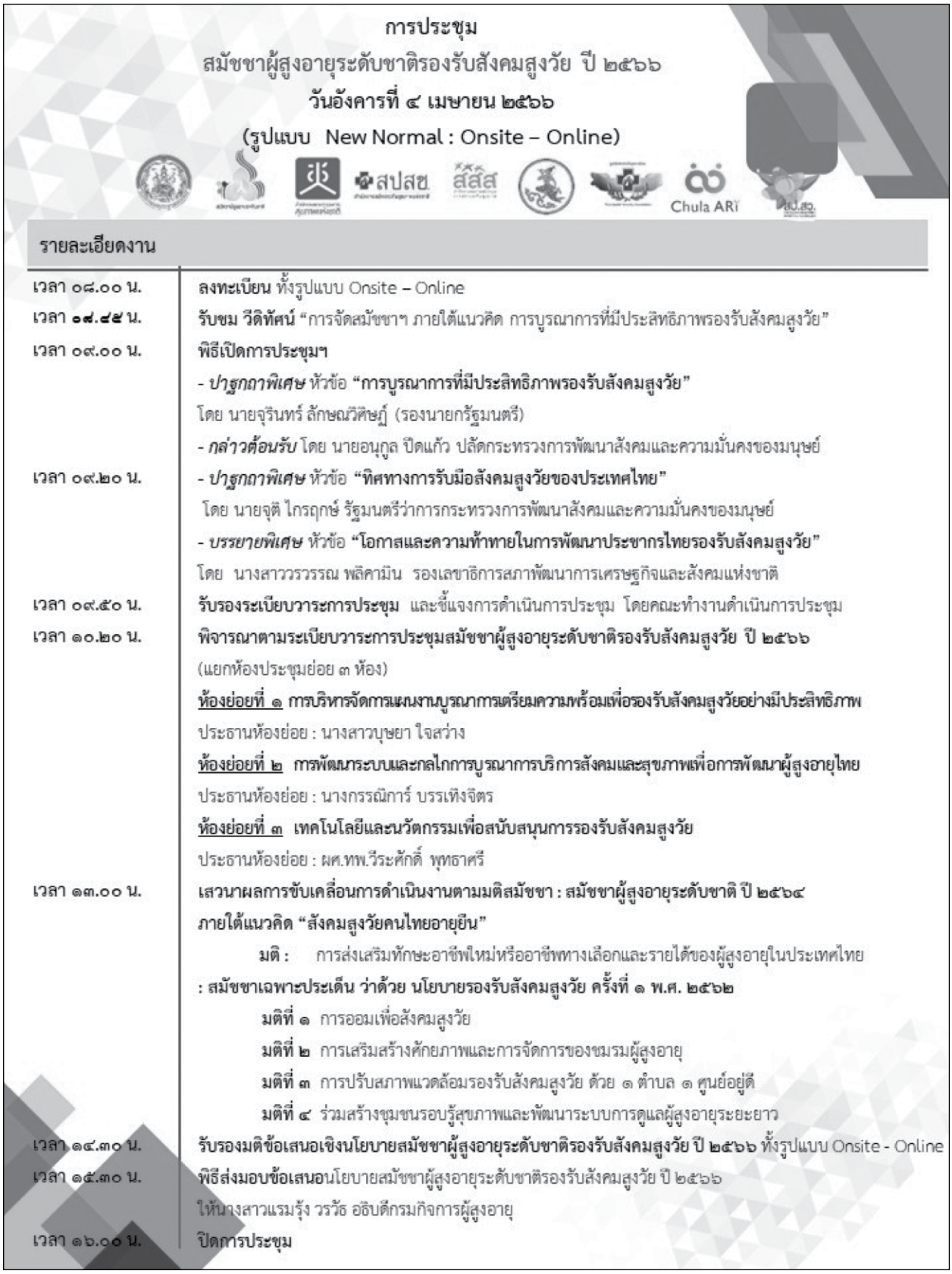

การประชุม
สมัชชาผู้สูงอายุระดับชาติรองรับสังคมสูงวัย ปี ๒๕๖๖
วันอังคารที่ ๔ เมษายน ๒๕๖๖
(รูปแบบ New Normal : Onsite – Online)

รายละเอียดงาน

เวลา ๐๘.๐๐ น.	**ลงทะเบียน** ทั้งรูปแบบ Onsite – Online
เวลา ๐๙.๔๕ น.	**รับชม วีดิทัศน์** "การจัดสมัชชาฯ ภายใต้แนวคิด การบูรณาการที่มีประสิทธิภาพรองรับสังคมสูงวัย"
เวลา ๐๙.๐๐ น.	**พิธีเปิดการประชุมฯ**
	- ***ปาฐกถาพิเศษ*** หัวข้อ **"การบูรณาการที่มีประสิทธิภาพรองรับสังคมสูงวัย"**
	โดย นายจุรินทร์ ลักษณวิศิษฏ์ (รองนายกรัฐมนตรี)
	- ***กล่าวต้อนรับ*** โดย นายอนุกูล ปิดแก้ว ปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์
เวลา ๐๙.๒๐ น.	- ***ปาฐกถาพิเศษ*** หัวข้อ **"ทิศทางการรับมือสังคมสูงวัยของประเทศไทย"**
	โดย นายจุติ ไกรฤกษ์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์
	- ***บรรยายพิเศษ*** หัวข้อ **"โอกาสและความท้าทายในการพัฒนาประชากรไทยรองรับสังคมสูงวัย"**
	โดย นางสาววรวรรณ พลิคามิน รองเลขาธิการสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
เวลา ๐๙.๕๐ น.	**รับรองระเบียบวาระการประชุม** และชี้แจงการดำเนินการประชุม โดยคณะทำงานดำเนินการประชุม
เวลา ๑๐.๒๐ น.	**พิจารณาตามระเบียบวาระการประชุมสมัชชาผู้สูงอายุระดับชาติรองรับสังคมสูงวัย ปี ๒๕๖๖**
	(แยกห้องประชุมย่อย ๓ ห้อง)
	ห้องย่อยที่ ๑ การบริหารจัดการแผนงานบูรณาการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับสังคมสูงวัยอย่างมีประสิทธิภาพ
	ประธานห้องย่อย : นางสาวบุษยา ใจสว่าง
	ห้องย่อยที่ ๒ การพัฒนาระบบและกลไกการบูรณาการบริการสังคมและสุขภาพเพื่อการพัฒนาผู้สูงอายุไทย
	ประธานห้องย่อย : นางกรรณิการ์ บรรเทิงจิตร
	ห้องย่อยที่ ๓ เทคโนโลยีและนวัตกรรมเพื่อสนับสนุนการรองรับสังคมสูงวัย
	ประธานห้องย่อย : ผศ.ทพ.วีระศักดิ์ พุทธาศรี
เวลา ๑๓.๐๐ น.	**เสวนาผลการขับเคลื่อนการดำเนินงานตามมติสมัชชา : สมัชชาผู้สูงอายุระดับชาติ ปี ๒๕๖๔**
	ภายใต้แนวคิด "สังคมสูงวัยคนไทยอายุยืน"
	มติ : การส่งเสริมทักษะอาชีพใหม่หรืออาชีพทางเลือกและรายได้ของผู้สูงอายุในประเทศไทย
	: สมัชชาเฉพาะประเด็น ว่าด้วย นโยบายรองรับสังคมสูงวัย ครั้งที่ ๑ พ.ศ. ๒๕๖๒
	มติที่ ๑ การออมเพื่อสังคมสูงวัย
	มติที่ ๒ การเสริมสร้างศักยภาพและการจัดการของชมรมผู้สูงอายุ
	มติที่ ๓ การปรับสภาพแวดล้อมรองรับสังคมสูงวัย ด้วย ๑ ตำบล ๑ ศูนย์อยู่ดี
	มติที่ ๔ ร่วมสร้างชุมชนรอบรู้สุขภาพและพัฒนาระบบการดูแลผู้สูงอายุระยะยาว
เวลา ๑๔.๓๐ น.	**รับรองมติข้อเสนอเชิงนโยบายสมัชชาผู้สูงอายุระดับชาติรองรับสังคมสูงวัย ปี ๒๕๖๖** ทั้งรูปแบบ Onsite - Online
เวลา ๑๕.๓๐ น.	**พิธีส่งมอบข้อเสนอ**นโยบายสมัชชาผู้สูงอายุระดับชาติรองรับสังคมสูงวัย ปี ๒๕๖๖
	ให้นางสาวแรมรุ้ง วรวัธ อธิบดีกรมกิจการผู้สูงอายุ
เวลา ๑๖.๐๐ น.	**ปิดการประชุม**

ภาพที่ ๑ กำหนดการจัดงานสมัชชาผู้สูงอายุระดับชาติรองรับสังคมสูงวัย ปี ๒๕๖๖

๓.๑.๒.๕.๒ พิธีเปิดการประชุมพร้อมปาฐกถาพิเศษ หัวข้อ “การบูรณาการที่มีประสิทธิภาพรองรับสังคมสูงวัย” โดยนายจุรินทร์ ลักษณวิศิษฏ์ รองนายกรัฐมนตรี ซึ่งได้เน้นย้ำว่า การจัดสมัชชาผู้สูงอายุระดับชาติรองรับสังคมสูงวัย ปี ๒๕๖๖ เป็นกลไกสำคัญในการได้มาซึ่งข้อเสนอเชิงนโยบายที่เกิดจากการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน โดยการหาฉันทมติร่วมกัน เพื่อยกระดับการทำงานแบบบูรณาการทั้งในระดับนโยบาย ระดับพื้นที่ และระดับปฏิบัติการ โดยการหาฉันทมติร่วมกัน ซึ่งประเด็นสมัชชาผู้สูงอายุระดับชาติในปีนี้ ถือว่ามีความสำคัญที่จะช่วยส่งเสริมให้ผู้สูงอายุมีคุณภาพชีวิตที่ดี อยู่ในสังคมร่วมกับคนทุกวัยได้อย่างมีเกียรติ มีศักดิ์ศรี และนำไปสู่สังคมสูงวัยคนไทยอายุยืนอย่างมีคุณภาพต่อไป โดย ๓ ประเด็นในการขับเคลื่อน ได้แก่

(๑) การบริหารจัดการแผนงานบูรณาการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับสังคมสูงวัยอย่างมีประสิทธิภาพ

(๑) การพัฒนาระบบและกลไกการบูรณาการบริการสังคมและสุขภาพเพื่อการพัฒนาผู้สูงอายุไทย

(๑) เทคโนโลยีและนวัตกรรมเพื่อสนับสนุนการรองรับสังคมสูงวัย

๓.๑.๒.๕.๓ การแสดงปาฐกถาพิเศษ โดยแบ่งเป็น ๒ ช่วง ดังนี้

(๑) ปาฐกถาพิเศษ หัวข้อ “ทิศทางการรับมือสังคมสูงวัยของประเทศไทย” โดย นายจุติ ไกรฤกษ์รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

(๑) บรรยายพิเศษ หัวข้อ “โอกาสและความท้าทาย ในการพัฒนาประชากรไทยรองรับสังคมสูงวัย” โดย นางสาววรวรรณ พลิคามิน รองเลขาธิการสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

๓.๑.๒.๕.๔ การดำเนินการประชุมตามระเบียบวาระการประชุมสมัชชาผู้สูงอายุระดับชาติรองรับสังคมสูงวัย ปี ๒๕๖๖ ประกอบด้วย ๓ ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ ๑ การรับรองระเบียบวาระการประชุม ในห้องประชุมใหญ่ ระเบียบวาระที่นำเสนอ เข้าสู่การประชุมสมัชชาผู้สูงอายุระดับชาติรองรับสังคมสูงวัย ปี ๒๕๖๖ จำนวน ๓ ระเบียบวาระ ซึ่งภาคีเครือข่ายจากทุกช่วงวัยได้มีฉันทมติ ให้ดำเนินการประชุมตามระเบียบวาระที่กำหนด ทั้ง ๓ ระเบียบวาระ ภายหลังพิธีเปิดการประชุมเสร็จสิ้นลง

ขั้นตอนที่ ๒ การประชุมตามระเบียบวาระการประชุม โดยคณะทำงานดำเนินการประชุมห้องย่อย รับฟังความคิดเห็นจากเครือข่ายสมาชิกที่พร้อมนำเสนอ ในรูปแบบเห็นด้วยกับร่างมติ ไม่เห็นด้วยกับร่างมติ หรือมีข้อเสนอใหม่ต่อร่างมติ การประชุมระดมความคิดเห็นต่อร่างมติจะไม่ใช้เสียงส่วนใหญ่ของที่ประชุม แต่จะใช้การหาฉันทมติจากสมาชิกที่ประชุม หมายถึง สมาชิก ต่างเห็นพ้องต้องกันต่อร่างมติโดยอาจมีผู้เห็นต่าง แต่ยอมรับมติโดยดุษณี (นิ่ง ไม่คัดค้าน) หรือ โดยดุษฎี (โดยยินดี) (ดำเนินการพิจารณาเอกสารหลักและร่างมติ ในห้องประชุมย่อยที่ ๑ ห้องประชุมย่อยที่ ๒ และห้องประชุมย่อยที่ ๓)

ขั้นตอนที่ ๓ การรับรองร่างมติที่คณะทำงานดำเนินการประชุมเสนอการรับรองร่างมติทั้ง ๓ ระเบียบวาระ โดยการหาฉันทมติจากสมาชิกที่ประชุมใหญ่ ตามที่คณะทำงานดำเนินการจัดประชุมในห้องย่อย ทั้ง ๓ ห้อง ได้พิจารณารับรองมาแล้ว (ดำเนินการโดยคณะทำงานดำเนินการจัดประชุมในห้องประชุมใหญ่) แล้วให้ภาคีเครือข่ายในห้องประชุมใหญ่พิจารณารับรองโดยฉันทมติร่วมกันอีกครั้งหนึ่ง ในการประชุมครั้งนี้ได้มีการรับรอง ร่างมติทั้งหมด เมื่อวันอังคารที่ ๔ เมษายน ๒๕๖๖ เวลา ๑๔.๓๐ น. จำนวน ๓ ระเบียบวาระ คือ มติ ๑ การบริหารจัดการแผนงานบูรณาการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับสังคม สูงวัยอย่างมีประสิทธิภาพ มติ ๒ การพัฒนาระบบและกลไกการบูรณาการบริการสังคมและสุขภาพเพื่อการพัฒนาผู้สูงอายุไทย และมติ ๓ เทคโนโลยีและนวัตกรรมเพื่อสนับสนุนการรองรับสังคมสูงวัย

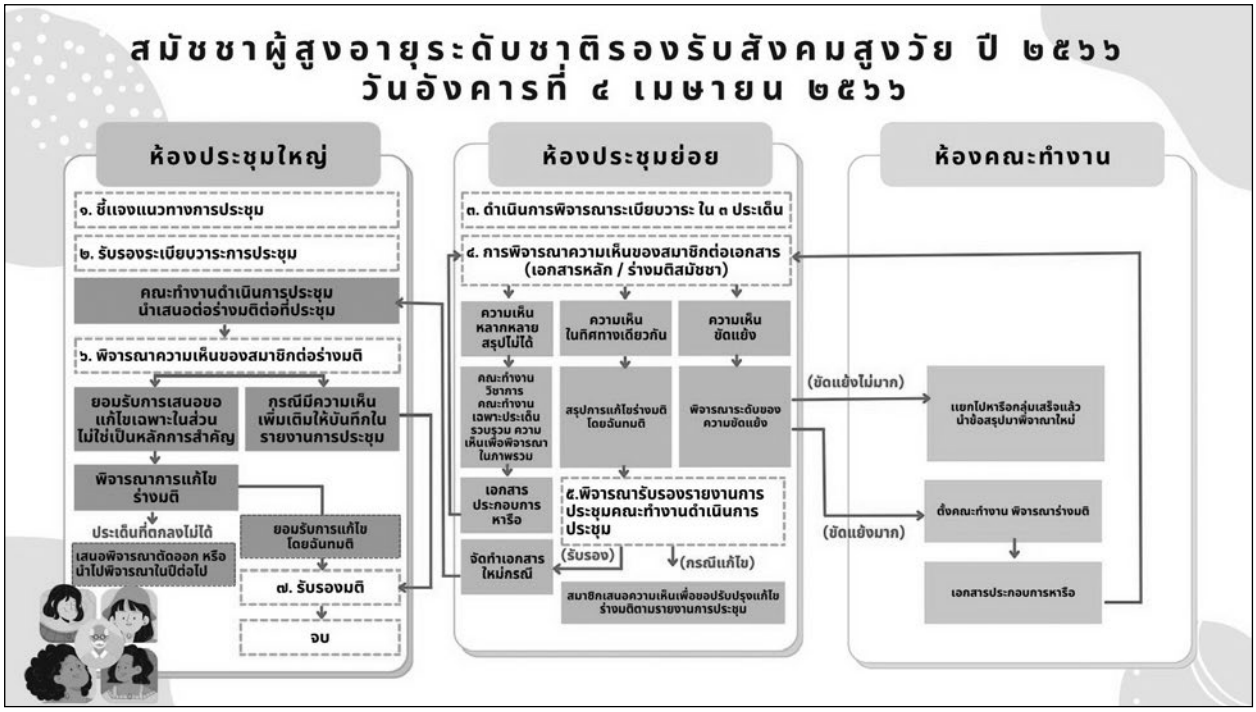

ภาพที่ ๒ แนวทางการประชุมหาฉันทมติสมัชชาผู้สูงอายุระดับชาติรองรับสังคมสูงวัย ปี ๒๕๖๖

๓.๑.๒.๕.๕ เสวนาผลการขับเคลื่อนการดำเนินงานตามมติสมัชชา จำนวน ๒ ประเด็น คือ

(๑) สมัชชาผู้สูงอายุระดับชาติ ปี ๒๕๖๔ ภายใต้แนวคิด "สังคมสูงวัยคนไทยอายุยืน" มติ : การส่งเสริมทักษะอาชีพใหม่หรืออาชีพทางเลือกและรายได้ของผู้สูงอายุในประเทศไทย

(๑) สมัชชาเฉพาะประเด็น ว่าด้วย นโยบายรองรับสังคมสูงวัย ครั้งที่ ๑ พ.ศ. ๒๕๖๒
มติที่ ๑ การออมเพื่อสังคมสูงวัย
มติที่ ๒ การเสริมสร้างศักยภาพและการจัดการ ของชมรมผู้สูงอายุ
มติที่ ๓ การปรับสภาพแวดล้อมรองรับสังคมสูงวัย ด้วย ๑ ตำบล ๑ ศูนย์อยู่ดี
มติที่ ๔ ร่วมสร้างชุมชนรอบรู้สุขภาพและพัฒนาระบบการดูแลผู้สูงอายุระยะยาว

๓.๑.๒.๕.๖ พิธีส่งมอบข้อเสนอนโยบายสมัชชาผู้สูงอายุระดับชาติรองรับสังคมสูงวัย ปี ๒๕๖๖ ให้แก่ นางสาวแรมรุ้ง วรวัธ อธิบดีกรมกิจการผู้สูงอายุ

๓.๑.๒.๖ การสื่อสารทางสังคม การประชาสัมพันธ์การจัดงานสมัชชาผู้สูงอายุระดับชาติรองรับสังคมสูงวัย ปี ๒๕๖๖ ได้มีการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ ผ่านช่องทางต่าง ๆ อาทิ สื่อโทรทัศน์ เช่น สถานีโทรทัศน์ช่อง ๕ สถานีวิทยุ เช่น FM ๙๗.๐ MHz. FM ๘๙.๕ MHz FM ๙๖.๐ MHz. สื่อออนไลน์ เช่น Youtube, Facebook และเพจกรมกิจการผู้สูงอายุ ด้วย

๓.๑.๓ <u>หลังการประชุมสมัชชาผู้สูงอายุระดับชาติรองรับสังคมสูงวัย</u>

๓.๑.๓.๑ นำเสนอข้อเสนอนโยบายสมัชชาผู้สูงอายุระดับชาติรองรับสังคมสูงวัย ปี ๒๕๖๖ เพื่อให้คณะกรรมการผู้สูงอายุแห่งชาติ ทราบ และมอบหมายให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องร่วมขับเคลื่อนนโยบายสมัชชาฯ ดังกล่าว

๓.๑.๓.๒ เผยแพร่ประชาสัมพันธ์มติจากที่ประชุม ให้แก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รับทราบและร่วมขับเคลื่อน และประชาสัมพันธ์สู่สาธารณะอย่างกว้างขวาง

๓.๑.๓.๓ ส่งเสริม สนับสนุน และร่วมขับเคลื่อนให้เกิดการปฏิบัติตามมติของที่ประชุมสมัชชาผู้สูงอายุระดับชาติอย่างเต็มความสามารถจนเกิดเป็นรูปธรรม

๓.๑.๓.๔ ติดตามและประเมินผล การขับเคลื่อนสมัชชาผู้สูงอายุระดับชาติรองรับสังคมสูงวัย

ภาพที่ ๓ เส้นทางการพัฒนาข้อเสนอในสมัชชาผู้สูงอายุระดับชาติรองรับสังคมสูงวัย ปี ๒๕๖๖

๓.๒ โครงสร้างและกลไกกระบวนการจัดสมัชชาผู้สูงอายุระดับชาติรองรับสังคมสูงวัย ปี ๒๕๖๖

ภายใต้แนวคิด "การบูรณาการที่มีประสิทธิภาพรองรับสังคมสูงวัย" มีการแต่งตั้งคณะกรรมการและคณะทำงานจัดสมัชชาผู้สูงอายุระดับชาติรองรับสังคมสูงวัย ปี ๒๕๖๖ เพื่อให้การจัดสมัชชาผู้สูงอายุระดับชาติฯ เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพสอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน และเกิดการบูรณาการ การทำงานแบบมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนจำนวน ๔ คณะ ดังนี้

๓.๒.๑ คณะกรรมการอำนวยการจัดสมัชชาผู้สูงอายุระดับชาติรองรับสังคมสูงวัย

องค์ประกอบ จำนวน ๓๗ คน ประกอบด้วย ผู้ทรงคุณวุฒิ นักวิชาการ และผู้แทนหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยมีอธิบดีกรมกิจการผู้สูงอายุ เป็นประธานคณะกรรมการ และผู้อำนวยการกองยุทธศาสตร์และแผนงาน กรมกิจการผู้สูงอายุ และนางสาวนงลักษณ์ ยอดมงคล เป็นกรรมการและเลขานุการ

หน้าที่และอำนาจ

(๑) บริหารจัดการประชุมสมัชชาผู้สูงอายุระดับชาติรองรับสังคมสูงวัย ปี ๒๕๖๖
(๒) พิจารณากลั่นกรองข้อเสนอในการบรรจุระเบียบวาระการประชุมและประเด็นสมัชชาผู้สูงอายุระดับชาติรองรับสังคมสูงวัย ปี ๒๕๖๖
(๓) ปฏิบัติหน้าที่อื่น ๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย

๓.๒.๒ คณะทำงานดำเนินการจัดประชุม

องค์ประกอบ จำนวน ๑๔ คน ประกอบด้วย ผู้ทรงคุณวุฒิ นักวิชาการ และผู้แทนหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยมีรองอธิบดีกรมกิจการผู้สูงอายุ ที่ได้รับมอบหมาย เป็นประธานคณะทำงาน และผู้อำนวยการกองยุทธศาสตร์และแผนงาน กรมกิจการผู้สูงอายุ เป็นคณะทำงานและเลขานุการ

หน้าที่และอำนาจ

(๑) จัดการประชุมในระเบียบวาระที่ได้รับมอบหมาย โดยพิจารณารายละเอียดในแต่ละระเบียบวาระการประชุม และจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นอย่างกว้างขวางจากผู้เข้าร่วมประชุมสมัชชาผู้สูงอายุระดับชาติ และข้อเสนอเชิงนโยบายในสมัชชานโยบายรองรับสังคมสูงวัยคนไทยอายุยืน ๔ มิติ เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อสรุปร่างมติที่สมาชิกมีฉันทมติในแต่ละระเบียบวาระ โดยนำเสนอต่อที่ประชุมใหญ่ของสมัชชาผู้สูงอายุระดับชาติรองรับสังคมสูงวัย ปี ๒๕๖๖ ให้ความเห็นชอบและรับรองเป็นมติสมัชชาผู้สูงอายุระดับชาติรองรับสังคมสูงวัย ปี ๒๕๖๖
(๒) ชี้แจงและทำความเข้าใจกระบวนการ และทักษะการประชุมแก่ผู้เข้าร่วมประชุม
(๓) กำหนดรูปแบบกติกาและแนวทางการดำเนินการประชุม และจัดประชุม
(๔) รายงานผลการดำเนินงานให้คณะกรรมการอำนวยการจัดสมัชชาผู้สูงอายุระดับชาติรองรับสังคมสูงวัย ทราบ
(๕) ปฏิบัติหน้าที่อื่น ๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย

๓.๒.๓ คณะทำงานวิชาการ

องค์ประกอบ จำนวน ๒๔ คน โดยมีรองอธิบดีกรมกิจการผู้สูงอายุ ที่ได้รับมอบหมาย เป็นประธานคณะทำงาน และผู้อำนวยการกองยุทธศาสตร์และแผนงาน กรมกิจการผู้สูงอายุ เป็นคณะทำงานและเลขานุการ

หน้าที่และอำนาจ

(๑) รวบรวม วิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อเสนอจากกลุ่มเครือข่ายสมัชชาผู้สูงอายุ องค์กรภาคีเครือข่ายต่าง ๆ รวมทั้งข้อเสนอ และมติจากที่ประชุมสมัชชาผู้สูงอายุระดับชาติรองรับสังคมสูงวัย เพื่อเสนอให้คณะกรรมการอำนวยการจัดสมัชชาผู้สูงอายุระดับชาติรองรับสังคมสูงวัย พิจารณา

(๒) กำหนดร่างระเบียบวาระการประชุมสมัชชาผู้สูงอายุระดับชาติรองรับสังคมสูงวัย ปี ๒๕๖๖

(๓) วางแผนสนับสนุนการจัดทำเอกสารและร่างข้อเสนอมติ โดยกระบวนการทางวิชาการ และการมีส่วนร่วมจากภาคส่วนต่าง ๆ อย่างเหมาะสม

(๔) สนับสนุนการปรับปรุงร่างข้อเสนอและมติจากกลุ่มเครือข่ายสมัชชาผู้สูงอายุ สมัชชานโยบายรองรับสังคมสูงวัยคนไทยอายุยืน ๔ มิติ และองค์กรภาคีต่าง ๆ และจัดทำรายงานการประชุมสมัชชาผู้สูงอายุระดับชาติรองรับสังคมสูงวัย ปี ๒๕๖๖

(๕) รายงานผลการดำเนินงานให้คณะกรรมการอำนวยการจัดสมัชชาผู้สูงอายุระดับชาติรองรับสังคมสูงวัยทราบ

(๖) ปฏิบัติหน้าที่อื่น ๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย

๓.๒.๔ คณะทำงานติดตามและประเมินผล

องค์ประกอบ จำนวน ๑๑ คน โดยมีรองอธิบดีกรมกิจการผู้สูงอายุ ที่ได้รับมอบหมาย เป็นประธานคณะทำงาน และผู้อำนวยการกองยุทธศาสตร์และแผนงาน กรมกิจการผู้สูงอายุ เป็นคณะทำงานและเลขานุการ

หน้าที่และอำนาจ

(๑) ดำเนินการติดตามการดำเนินงานตามมติสมัชชาผู้สูงอายุและประเมินผลการจัดสมัชชาผู้สูงอายุระดับชาติรองรับสังคมสูงวัย ปี ๒๕๖๖ และมติที่เกี่ยวข้องอย่างเป็นระบบตลอดกระบวนการ

(๒) นำเสนอผลการติดตามและประเมินผลต่อคณะทำงานอำนวยการจัดสมัชชาผู้สูงอายุระดับชาติรองรับสังคมสูงวัย ปี ๒๕๖๖ เพื่อพัฒนากระบวนการจัดสมัชชาผู้สูงอายุระดับชาติรองรับสังคมสูงวัย ปี ๒๕๖๖ ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

(๓) รายงานผลการดำเนินงานให้คณะกรรมการอำนวยการจัดสมัชชาผู้สูงอายุระดับชาติรองรับสังคมสูงวัยทราบ

(๔) ปฏิบัติหน้าที่อื่น ๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย

Time Line การขับเคลื่อนสมัชชาผู้สูงอายุ ระดับชาติรองรับสังคมผู้สูงวัย ปี ๒๕๖๖

ก่อนดำเนินการ

กรมกิจการผู้สูงอายุ ร่วมกับหน่วยงานภาคีเครือข่ายด้านผู้สูงอายุและเครือข่ายด้านการขับเคลื่อนสังคมสูงวัยไทยอายุยืน ขับเคลื่อนงานด้านสูงอายุร่วมกัน โดยเน้นการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนเป็นกระบวนการที่เน้นการเชื่อมประสานให้ภาคส่วนต่างๆ มีบทบาทในการพัฒนา งานด้านผู้สูงอายุ คนทุกช่วงวัย และแลกเปลี่ยนเรียนรู้อย่างสมานฉันท์ โดยดำเนินการอย่างเป็นระบบ ทั้งส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค ทำให้ได้มาซึ่งระเบียบวาระ ทั้ง ๓ ระเบียบวาระ

ระหว่างดำเนินการ

กุมภาพันธ์ ๒๕๖๖

๑. แต่งตั้งคณะทำงานจัดสมัชชาผู้สูงอายุระดับชาติรองรับสังคมสูงวัย ปี ๒๕๖๖
๒. จัดประชุมคณะกรรมการอำนวยการจัดสมัชชาผู้สูงอายุระดับชาติรองรับสังคมผู้สูงวัย เพื่อหารือ และให้ข้อเสนอแนะ วันพุธที่ ๒๒ ก.พ. ๒๕๖๖ เวลา ๐๙.๓๐ - ๑๔.๓๐ น. ณ ห้องประชุมโปโยเซียน ๗๐๕ ทรัพย์เจริญสุข ชั้น ๗ กรมกิจการผู้สูงอายุ อาคารกระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

มีนาคม ๒๕๖๖

๑. ประชุมคณะทำงานวิชาการ จำนวน ๒ ครั้ง วันพฤหัสบดีที่ ๒ มี.ค. ๒๕๖๖ และ วันอังคารที่ ๒๘ มี.ค. ๒๕๖๖
๒. ประชุมคณะทำงานดำเนินการจัดประชุม จำนวน ๒ ครั้ง วันศุกร์ที่ ๑๐ มี.ค. ๒๕๖๖ และ วันอังคารที่ ๒๘ มี.ค. ๒๕๖๖
๓. แจ้งเวียน วาระการประชุม ให้แก่เครือข่ายทั่วประเทศ จำนวน ๑,๐๐๐ - ๑,๕๐๐ คน พิจารณาทั้ง ๓ ร่างระเบียบวาระ เพื่อให้เครือข่ายให้ความเห็น หรือเพิ่มเติมข้อเสนอ ที่สามารถนำไปปฏิบัติให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรม
ร่างระเบียบวาระที่ ๑ การบริหารจัดการแผนงานบูรณาการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับสังคมสูงวัยอย่างมีประสิทธิภาพ
ร่างระเบียบวาระที่ ๒ การพัฒนาระบบและกลไกการบูรณาการบริการด้านสังคมและสุขภาพเพื่อการพัฒนาผู้สูงอายุไทย
ร่างระเบียบวาระที่ ๓ เทคโนโลยีและนวัตกรรมเพื่อสนับสนุนการรองรับสังคมสูงวัย
๔. ประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ข้อเสนอแนะตามระเบียบวาระการประชุม ทั้ง ๓ ระเบียบวาระ
๕.ติดตามความเห็น และข้อเสนอแนะจากหน่วยงานและเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง
๖. สรุปความเห็นจากหน่วยงานและข้อเสนอแนะจากเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง
๗.ประชุมคณะกรรมการอำนวยการจัดสมัชชาผู้สูงอายุระดับชาติรองรับสังคมสูงวัย ครั้งที่ ๒ /๒๕๖๖ วันพุธที่ ๒๘ มี.ค. ๒๕๖๖

เมษายน ๒๕๖๖

วันอังคารที่ ๔ เมษายน ๒๕๖๖ จัดงานสมัชชาผู้สูงอายุระดับชาติรองรับสังคมสูงวัย ปี ๒๕๖๖ ณ โรงแรมทีเค.พาเลซ แอนด์ คอนเวนชั่น เขตหลักสี่ กทม. เพื่อลงมติระเบียบวาระ ทั้ง ๓ ประเด็น โดยมีผู้เข้าร่วมและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง ๒๐๐ คน และ ประชุมผ่านระบบ **Zoom Meeting** จำนวน ๕๐๐ คน ระหว่างเวลา ๐๘.๐๐– ๑๖.๐๐ น. **ผู้เข้าร่วมประชุม จำนวน ๒๐๐ คน ประกอบด้วย (ในห้องประชุม)** เครือข่ายด้านผู้สูงอายุ / เครือข่ายสมัชชาสุขภาพ / หน่วยงานภาครัฐ/ภาคเอกชน **ผู้เข้าร่วมประชุม จำนวน ๕๐๐ คน ประกอบด้วย (Zoom Meeting)** หน่วยงานภาครัฐที่เป็นเครือข่ายด้านผู้สูงอายุ ระดับจังหวัดและชมรมผู้สูงอายุจังหวัด ,องค์กรเอกชนที่ดูแลผู้สูงอายุ ,อพมส. จังหวัด/ เครือข่ายสมัชชาสุขภาพ ทั้งภาครัฐและเอกชน และเครือข่ายสช.
รายละเอียดงาน วันอังคารที่ ๔ เมษายน ๒๕๖๖ ประกอบด้วย ๑) การพิจารณาตามระเบียบวาระการประชุม (แยกห้องย่อย ๓ ห้อง ระดมความคิดเห็น) ๒) การหาฉันทมติ และรับรองร่างมติข้อเสนอนโยบาย
วันพุธที่ ๕ เมษายน ๒๕๖๖ เครือข่ายสมัชชาผู้สูงอายุ จำนวน ๕๐ คน เข้าร่วมงานวันผู้สูงอายุแห่งชาติ และวันแห่งครอบครัว ณ. อาคารบี ศูนย์ราชการแจ้งวัฒนะ เพื่อเข้าร่วมถ่ายภาพกับนายกรัฐมนตรี

หลังดำเนินการ

- สรุปผลการดำเนินงาน และประเมินผลการดำเนินงานตามมติสมัชชาฯ ของหน่วยงานต่าง ๆ
- ทบทวน คณะทำงานติดตามและประเมินผลฯ ทบทวนและประเมินผลการดำเนินงาน ตามมติสมัชชาฯ ของหน่วยงานต่าง ๆก่อนรายงานต่อคณะกรรมการอำนวยการจัดสมัชชาผู้สูงอายุระดับชาติฯ และ กผส.
- รายงานผลการดำเนินงาน และผลการประเมินการดำเนินงานตามมติสมัชชาฯ ต่อคณะกรรมการอำนวยการ จัดสมัชชาผู้สูงอายุระดับชาติฯ และ กผส. เพื่อพัฒนากระบวนการจัดสมัชชาผู้สูงอายุระดับชาติต่อไป

ภาพที่ ๔ Roadmap คณะกรรมการและคณะทำงานจัดสมัชชาผู้สูงอายุระดับชาติรองรับสังคมสูงวัย ปี ๒๕๖๖

๔. กระบวนการพัฒนาข้อเสนอเชิงนโยบาย

การจัดสมัชชาผู้สูงอายุระดับชาติรองรับสังคมสูงวัย ปี ๒๕๖๖ คณะกรรมการอำนวยการจัดสมัชชาผู้สูงอายุระดับชาติ ซึ่งมีอธิบดีกรมกิจการผู้สูงอายุ เป็นประธาน ได้กำหนดแผนการทำงานเพื่อการดำเนินการจัดสมัชชาผู้สูงอายุระดับชาติรองรับสังคมสูงวัย ปี ๒๕๖๖ โดยเริ่มจากขั้นตอนการเปิดรับข้อเสนอประเด็นนโยบายเพื่อกำหนดระเบียบวาระการประชุม การพัฒนาข้อเสนอนโยบาย การรับฟังความคิดเห็น จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และกำหนดวันจัดงานสมัชชาผู้สูงอายุระดับชาติรองรับสังคมสูงวัย ปี ๒๕๖๖ ในวันอังคารที่ ๔ เมษายน ๒๕๖๖ ในรูปแบบ (New Normal : Online - Onsite)

ภาพที่ ๙ กระบวนการพัฒนาร่างข้อเสนอเชิงนโยบายสมัชชาผู้สูงอายุระดับชาติ ปี ๒๕๖๖

ภาพที่ ๕ กระบวนการพัฒนาร่างข้อเสนอเชิงนโยบายสมัชชาผู้สูงอายุระดับชาติ ปี ๒๕๖๖

๕. สรุปมติสมัชชาผู้สูงอายุระดับชาติรองรับสังคมสูงวัย ปี ๒๕๖๖

ห้องประชุมย่อยที่ ๑

เอกสารหลัก ๑ การบริหารจัดการแผนงานบูรณาการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับสังคมสูงวัยอย่างมีประสิทธิภาพ

ร่างมติ ๑ การบริหารจัดการแผนงานบูรณาการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับสังคมสูงวัยอย่างมีประสิทธิภาพ

ตัวอย่างความคิดเห็นจากห้องประชุมย่อยที่ ๑

ผลการแสดงความคิดเห็น มีผู้เข้าร่วมในรูปแบบ Onsite – Online จำนวน ๒๕๐ คน โดยมีการร่วมแสดงความคิดเห็นต่อเอกสารร่างมติ

> การบริหารของภาครัฐอาจมีกฎระเบียบที่ไม่เอื้อ มีความแข็งตัว เสนอให้มีภาคประชาชน มีส่วนร่วมใน การพิจารณางบประมาณด้วย ภาคประชาชนจะเข้าใจความต้องการของภาคประชาชนเอง มากกว่าภาครัฐ ซึ่งขาดแคลนคนทำงาน และไม่สามารถครอบคลุมความต้องการที่เพียงพอ

> ขอให้มีกลไกระดับพื้นที่ที่เป็นกลไกเชื่อมประสานจากส่วนกลาง และขอให้ใช้กลไกคณะกรรมการบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการ (ก.บ.จ.) จังหวัดโดยให้ใช้กลไก แต่งตั้งคณะทำงานภายใต้ กบจ. มีรองผู้ว่าราชการจังหวัด เป็นประธาน และมี พมจ. เป็นกรรมการและเลขานุการ นอกจากนี้ ขอให้ใช้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้แก่ อบต. เทศบาล รวมถึง กทม. และเมืองพัทยา แต่งตั้งคณะทำงาน โดยมี พมจ. เป็นกรรมการและเลขานุการ เพื่อสนับสนุนข้อมูล...

> การใช้งบประมาณเพื่อจัดทำโครงการต่าง ๆ เพื่อผู้สูงอายุ จากประสบการณ์ทำวิจัยด้านผู้สูงอายุบางโครงการ สามารถใช้ทุนทางสังคม แหล่งประโยชน์ในชุมชน อาจไม่ต้องใช้งบประมาณในบางแห่ง บาง รพ.สต. ไม่มีเตียงทำฟัน ใช้การทอดผ้าป่า เพื่อให้บริการทันตกรรม เป็นการใช้ทุนทางสังคมทำงานได้มีประสิทธิภาพ ต้องมีพยาบาลบริหารจัดการและชี้แนะ ปัจจุบันมีกฎหมายที่กำหนดให้ รพ.สต. ถ่ายโอนไป อปท. การกระจายงบประมาณเพื่อผู้สูงอายุ อยากให้เปิดช่องทางให้ รพ.สต. สามารถขอรับการสนับสนุนงบประมาณเพื่อทำโครงการสำหรับผู้สูงอายุ ด้วย

ห้องประชุมย่อยที่ ๒

เอกสารหลัก ๒ การพัฒนาระบบและกลไกการบูรณาการบริการสังคม และสุขภาพเพื่อการพัฒนาผู้สูงอายุไทย

มติ ๒ การพัฒนาระบบและกลไกการบูรณาการบริการสังคม และสุขภาพเพื่อการพัฒนาผู้สูงอายุไทย

ตัวอย่างความคิดเห็นจากห้องประชุมย่อยที่ ๒

ผลการแสดงความคิดเห็น มีผู้เข้าร่วมในรูปแบบ Onsite – Online จำนวน ๒๓๕ คน โดยมีการร่วมแสดงความคิดเห็นต่อเอกสารร่างมติดังกล่าว เช่น

> เห็นด้วยกับข้อเสนอทั้งหมด ตำบลต้นแบบมีอยู่แล้ว ไม่ต้องเสียเวลาคิดใหม่แต่ทำอย่างไรให้กลายเป็นศูนย์เรียนรู้ ย้ำ มองให้ครบ ๔ มิติ ๓ วัยไม่ทอดทิ้งกัน พลัง บวร. ไม่มองแคบแค่ในบ้านและท้องถิ่น ส่วนกลาง (พม.) ตามให้ทัน ให้มีการบูรณาการหน่วยงานอื่นในระดับพื้นที่มีส่วนร่วม

> ให้มีการบูรณาการ สธ. + อำเภอ อำเภอต้นแบบ ตำบลต้นแบบ ให้มีการหนุนเสริมการบูรณาการงานร่วมกัน

> เห็นด้วยกับการสร้างโมเดลพิมพ์เขียวระดับชุมชนท้องถิ่นมีการนำไปใช้โมเดลที่สอดคล้องกับพื้นที่ สามารถนำไปใช้เป็นโมเดลได้

> การกำหนดยุทธศาสตร์ ประเด็นท้องถิ่นบางแห่งไม่มีนโยบาย/แนวทางด้านผู้สูงอายุที่ชัดเจน อยากให้ท้องถิ่นกำหนด ITA ด้านผู้สูงอายุที่ชัดเจน เพื่อกำหนดคน นโยบายที่ชัดเจน

ห้องประชุมย่อยที่ ๓

เอกสารหลัก ๓ เทคโนโลยีและนวัตกรรมเพื่อสนับสนุนการรองรับสังคมสูงวัย

มติที่ ๓ เทคโนโลยีและนวัตกรรมเพื่อสนับสนุนการรองรับสังคมสูงวัย

ตัวอย่างความคิดเห็นจากห้องประชุมย่อยที่ ๓

ผลการแสดงความคิดเห็น มีผู้เข้าร่วมในรูปแบบ Onsite – Online จำนวน ๒๑๙ คน โดยมีการร่วมแสดงความคิดเห็นต่อเอกสารร่างมติดังกล่าว เช่น

> อยากให้เพิ่มเรื่อง Digital Literacy ระบบคลังของภาคส่วนต่างๆ ที่เกี่ยวข้องด้านผู้สูงอายุ เพื่อให้ผู้สูงอายุรู้เท่าทันเทคโนโลยี

> การเข้าถึงอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ในสังคมของกลุ่มเปราะบาง กลุ่มคนยากไร้ ยังมีข้อจำกัดต้องคำนึงถึงการเข้าถึงอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์อย่างน้อย ๑ ครอบครัว ๑ อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ และการเข้าถึงเครือข่ายอินเตอร์เน็ต ต้องคำนึงถึงการเข้าถึงเพื่อให้ประชาชนสามารถเข้าถึงสิทธิสวัสดิการข่าวสารต่าง ๆ ได้มากยิ่งขึ้น

> Data ข้อมูลแต่ละส่วนมารวมเป็น Data Center สามารถให้ผู้ใช้งานนำข้อมูลไปใช้ได้ และข้อมูลใดเป็นข้อมูลเปิดเผยได้ และเปิดเผยไม่ได้

> ทุกคนต้องอยู่ได้ด้วยตัวเอง ลดการพึ่งพิงบุคลากรทางการแพทย์ โดยการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้

๖. การประเมินผลการจัดผู้สูงอายุระดับชาติรองรับสังคมสูงวัย ปี ๒๕๖๖

การจัดสมัชชาผู้สูงอายุระดับชาติรองรับสังคมสูงวัย ปี ๒๕๖๖ คณะกรรมการอำนวยการจัดสมัชชาผู้สูงอายุระดับชาติ มีอธิบดีกรมกิจการผู้สูงอายุ เป็นประธาน ได้จัดทำการประเมินผลการจัดสมัชชาผู้สูงอายุระดับชาติรองรับสังคมสูงวัย ปี ๒๕๖๖ ขึ้น เพื่อการศึกษาผลการดำเนินการโครงการและใช้ปรับปรุงเปลี่ยนแปลงหรือแก้ไขในประเด็นปัญหาต่างๆ และพัฒนาการจัดสมัชชาผู้สูงอายุระดับชาติในปีต่อไป ให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น

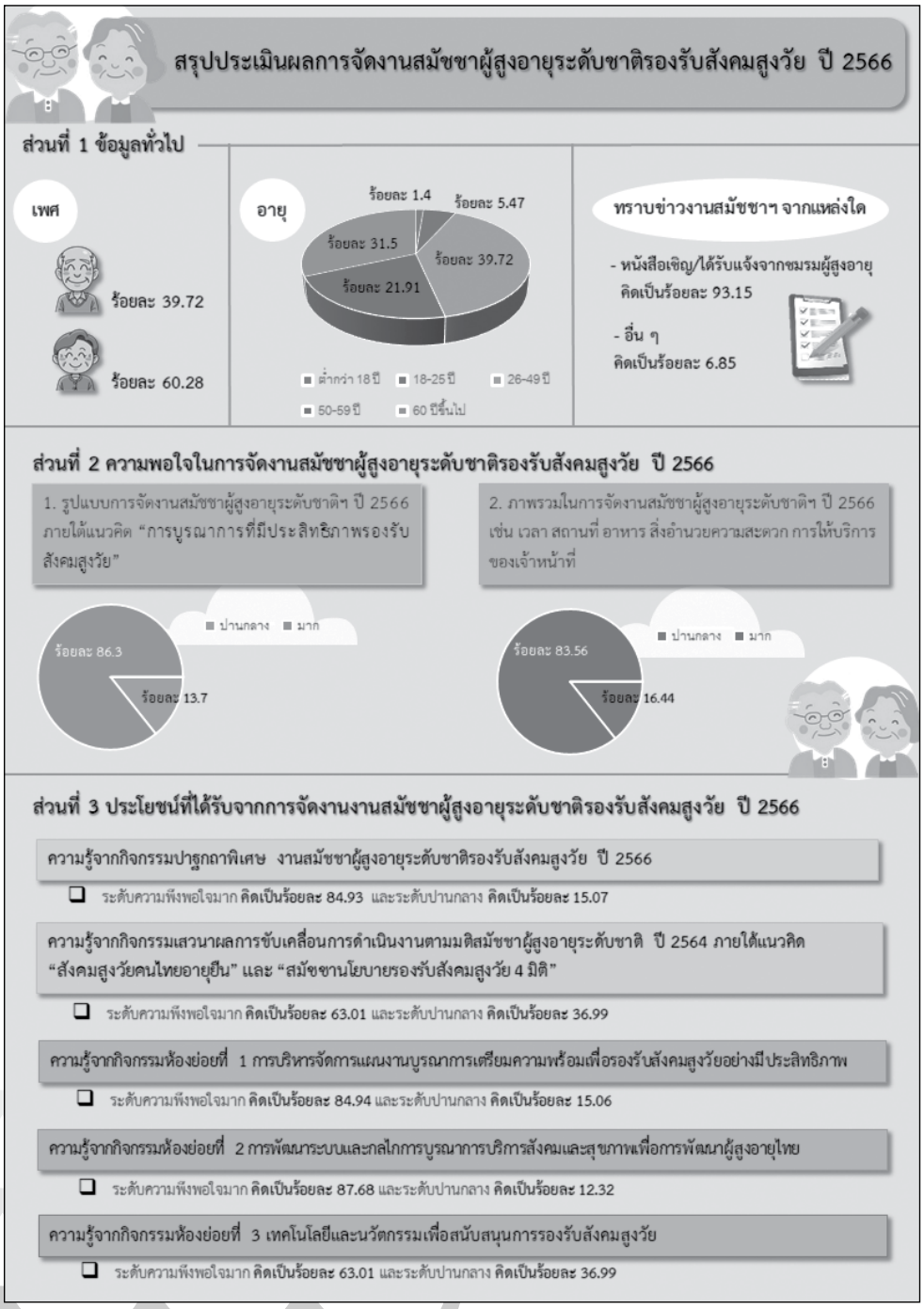

ภาพที่ ๖ ผลการประเมินผลความพึงพอใจต่อการจัดผู้สูงอายุระดับชาติรองรับสังคมสูงวัย ปี ๒๕๖๖

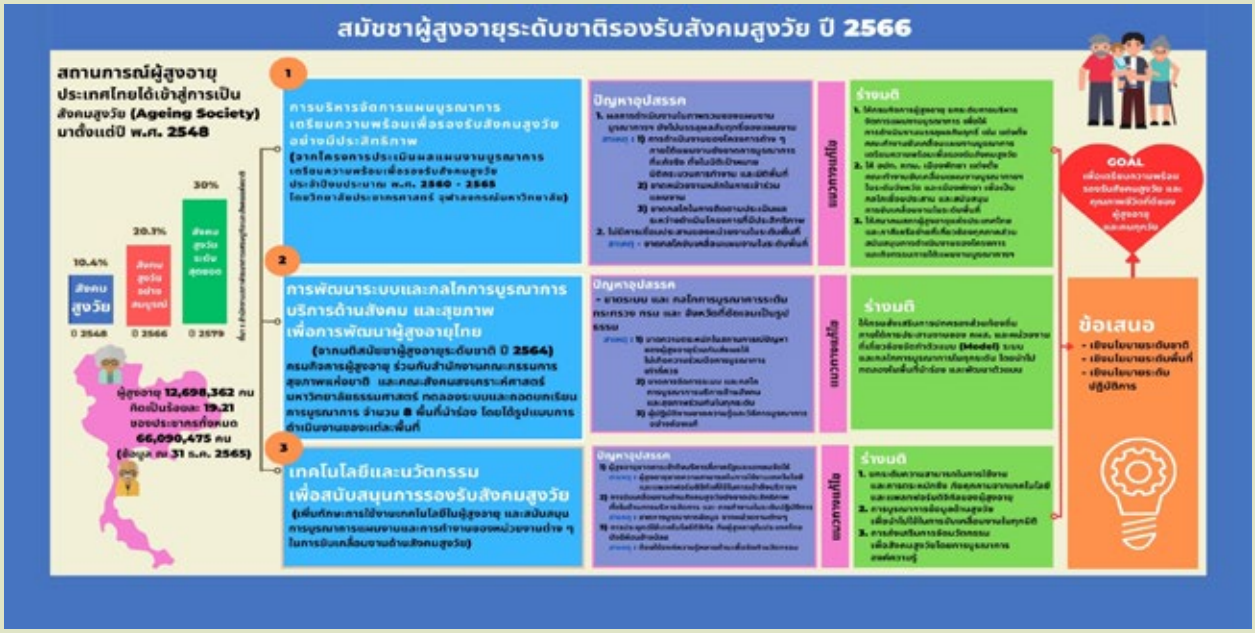
สมัชชาผู้สูงอายุระดับชาติรองรับสังคมสูงวัย ปี 2566
สถานการณ์ผู้สูงอายุ ประเทศไทยได้เข้าสู่การเป็น สังคมสูงวัย (Ageing Society) มาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2548
10.4%
20.1%
30%
ผู้สูงอายุ 12,698,362 คน คิดเป็นร้อยละ 19.21 ของประชากรทั้งหมด 66,090,475 คน
1
การบริหารจัดการแผนบูรณาการ เตรียมความพร้อมเพื่อรองรับสังคมสูงวัย อย่างมีประสิทธิภาพ
2
การพัฒนาระบบและกลไกการบูรณาการบริการด้านสังคม และสุขภาพ เพื่อการพัฒนาผู้สูงอายุไทย
3
เทคโนโลยีและนวัตกรรม เพื่อสนับสนุนการรองรับสังคมสูงวัย
ปัญหาอุปสรรค
ร่างมติ
GOAL
ข้อเสนอ
- เชิงนโยบายระดับชาติ
- เชิงนโยบายระดับพื้นที่
- เชิงนโยบายระดับปฏิบัติการ

ส่วนที่ ๓

เอกสารหลักและมติสมัชชาผู้สูงอายุระดับชาติรองรับสังคมสูงวัย ปี ๒๕๖๖

รายงานผลการจัดสมัชชา
ผู้สูงอายุระดับชาติรองรับสังคมสูงวัย

ปี ๒๕๖๖

"การบูรณาการที่มีประสิทธิภาพรองรับสังคมสูงวัย"

ระเบียบวาระที่ ๑ การบริหารจัดการแผนงานบูรณาการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับสังคมสูงวัยอย่างมีประสิทธิภาพ

เอกสารหลัก

วันอังคารที่ ๔ เมษายน ๒๕๖๖

๑. ความเป็นมาของแผนงานบูรณาการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับสังคมสูงวัย

ปัจจุบันประเทศไทยเข้าสู่สังคมสูงวัย (Aging Society) ตามคำนิยามขององค์การสหประชาชาติ โดยมีสัดส่วนผู้สูงอายุมากกว่าร้อยละ ๑๐ ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๔๙ และในปี พ.ศ. ๒๕๖๖ ได้เข้าสู่สังคมสูงวัยอย่างสมบูรณ์ โดยมีประชากรผู้สูงอายุ ๑๓.๕ ล้านคน หรือคิดเป็นร้อยละ ๒๐ ของประชากรทั้งหมด และคาดว่า ในปี พ.ศ. ๒๕๗๘ จะเข้าสู่สังคมสูงวัยระดับสุดยอด โดยคาดว่าจะมีจำนวนผู้สูงอายุ ๑๙.๑ ล้านคน หรือคิดเป็นร้อยละ ๒๘ ของประชากรทั้งหมด ที่ผ่านมารัฐบาลได้ตระหนักถึงผลกระทบของการก้าวสู่สังคมสูงวัยและให้ความสำคัญกับการบูรณาการการดำเนินการเพื่อรองรับสังคมสูงวัยดังจะเห็นได้จากการกำหนดประเด็น ด้านผู้สูงอายุและการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับสังคมสูงวัย ในแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ แผนแม่บทที่ ๑๕ พลังทางสังคม แผนย่อยรองรับสังคมสูงวัยเชิงรุก นอกจากนี้รัฐบาลได้เห็นความสำคัญของการดำเนินงานด้านผู้สูงอายุและการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับสังคมสูงวัย โดยคณะรัฐมนตรีได้มีมติ กำหนดให้มีการจัดทำงบประมาณรายจ่ายบูรณาการเพื่อรองรับสังคมสูงวัยตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๕ โดยระหว่างปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๒ ชื่อแผนงานบูรณาการสร้างความเสมอภาคเพื่อรองรับสังคมผู้สูงอายุ และระหว่างปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ - ๒๕๖๕ ชื่อแผนงานบูรณาการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับสังคมสูงวัย ทั้งนี้ เป้าหมายของการจัดสรรงบประมาณรายจ่ายภายใต้แผนงานบูรณาการนี้คือ เพื่อให้หน่วยงานต่าง ๆ ที่ดำเนินการด้านผู้สูงอายุและการรองรับสังคมสูงวัยเชื่อมโยงบูรณาการ

การทำงานภายใต้เป้าหมายร่วมกัน โดยอาศัยความชำนาญและความเชี่ยวชาญ ร่วมคิด ร่วมทำ เพื่อมุ่งสู่ผลสำเร็จ ขจัดความซ้ำซ้อนของงาน ให้เกิดผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมาย และเพื่อให้สามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างแท้จริง

แผนงานบูรณาการในช่วง ๖ ปี ที่ผ่านมา แม้จะมีชื่อแผนงานที่แตกต่างกัน คือ แผนงานบูรณาการสร้างความเสมอภาคเพื่อรองรับสังคมผู้สูงอายุ และแผนงานบูรณาการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับสังคมสูงวัย แต่พบว่า เป้าหมายของแผนงานไม่แตกต่างกันมาก คือ แผนงานในช่วง ๓ ปีแรก มีเป้าหมายที่มุ่งสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคมซึ่งรวมเป้าหมายในการส่งเสริมการเตรียมความพร้อมเพื่อวัยสูงอายุไว้ด้วย นอกจากนี้ยังมีเป้าหมายในการส่งเสริมให้ผู้สูงอายุมีสุขภาวะที่ดีและมีสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการดำรงชีวิตของประชากรสูงอายุ ในขณะที่เป้าหมายของแผนงานในช่วง ๓ ปีหลัง มีการกำหนดเป้าหมายในการส่งเสริมการเตรียมความพร้อมของประชากรก่อนวัยสูงอายุ โดยกำหนดเป็นเป้าหมายหลักที่ชัดเจน และยังคงมีเป้าหมายในการส่งเสริมความมั่นคงของผู้สูงอายุในมิติเศรษฐกิจ สภาพแวดล้อม สุขภาพ และสังคม ของประชากรวัยสูงอายุ ดังนั้น เป้าหมายในภาพรวมตลอด ๖ ปีของแผนงานบูรณาการคือ ประชากรก่อนวัยสูงอายุ (อายุ ๕๐ - ๕๙ ปี) บางส่วนยังไม่มีความพร้อมในการเข้าสู่สังคมสูงวัยและผู้สูงอายุ (อายุ ๖๐ ปีขึ้นไป) ยังมีปัญหาความมั่นคงทางเศรษฐกิจ สภาพแวดล้อมที่เหมาะสม สุขภาพ และสังคม

๒. การบริหารจัดการแผนงานบูรณาการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับสังคมสูงวัย

๒.๑ โครงสร้างของการบริหารจัดการและขับเคลื่อนแผนงานบูรณาการฯ ประกอบด้วย

(๑) การบริหารแผนงานบูรณาการฯ ดำเนินงานโดยการแต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณา การจัดทำงบประมาณในลักษณะบูรณาการเชิงยุทธศาสตร์ ตามคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรี โดยมี รองนายกรัฐมนตรี ที่ได้รับมอบหมายเป็นประธานกรรมการ และสำนักงานปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคม และความมั่นคงของมนุษย์ (ต่อมาเปลี่ยนเป็น กรมกิจการผู้สูงอายุ) เป็นกรรมการและเลขานุการ ร่วมกับ สำนักงบประมาณ สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ โดยมีอำนาจในการบริหาร กำกับ ดูแล การปฏิบัติงาน ติดตามประเมินผลสัมฤทธิ์ และตรวจสอบการใช้จ่ายงบประมาณให้เป็นไปตามระเบียบที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งบูรณาการการทำงานในทุกมิติ ทั้งในระดับพื้นที่และหน่วยรับงบประมาณที่เกี่ยวข้องตามแผนงาน

(๒) กรมกิจการผู้สูงอายุได้รับมอบหมายให้เป็นเจ้าภาพหลักในการขับเคลื่อนแผนงานบูรณาการฯ

(๓) หน่วยงานที่เข้าร่วมในแผนงานบูรณาการฯ แสดงในตารางที่ ๑ พบว่า หน่วยงานที่เข้าร่วม ในแผนงานบูรณาการฯในระยะ ๖ ปีที่ผ่านมามีการเปลี่ยนแปลงในแต่ละปีงบประมาณ เนื่องจากการเข้าร่วมเป็นไปโดยความสมัครใจ

(๔) เพื่อให้การขับเคลื่อนแผนงานสัมฤทธิ์ผลตามเป้าหมายที่กำหนด ได้มีการกำหนดแนวทางในการขับเคลื่อนงาน โดยในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐ มี ๖ แนวทาง และในปี พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๖๕ มี ๔ แนวทาง รายละเอียดดังแสดงในตารางที่ ๒ และในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒ ได้มีการกำหนดหน่วยงานเจ้าภาพแนวทาง เพื่อทำหน้าที่พิจารณาคัดเลือกโครงการที่ได้รับการจัดสรรงบประมาณภายใต้แนวทางนั้น ๆ ตลอดจนติดตามผลการดำเนินงานเพื่อรายงานความก้าวหน้าในการดำเนินงานและการใช้จ่ายงบประมาณของโครงการต่าง ๆ ภายใต้แนวทางนั้น ๆ

ตารางที่ ๑ จำนวนงบประมาณที่ได้รับการจัดสรรและรายชื่อหน่วยงานที่ร่วมแผนงานบูรณาการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๕

ชื่อแผนงาน	แผนงานบูรณาการสร้างความเสมอภาคเพื่อรองรับสังคมผู้สูงอายุ			แผนงานบูรณาการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับสังคมสูงวัย		
ปีงบประมาณ	๒๕๖๐	๒๕๖๑	๒๕๖๒	๒๕๖๓	๒๕๖๔	๒๕๖๕
งบประมาณ	๑,๐๔๑.๓๗๙๕ ลบ.	๑,๑๕๐.๑๘๔๒ ลบ.	๘๔๗.๙๔๘๙ ลบ.	๘๖๓.๘๔๖๘ ลบ.	๙๒๔.๓๑๔๗ ลบ.	๖๑๗.๕๗๖๘ ลบ.
หน่วยงานร่วมบูรณาการ	๑. กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (๒ หน่วยงาน) ๒. กระทรวงแรงงาน (๒ หน่วยงาน) ๓. กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (๒ หน่วยงาน) ๔. กระทรวงสาธารณสุข (๒ หน่วยงาน) ๕. กระทรวงคมนาคม (๒ หน่วยงาน) ๖. กองทุนการออมแห่งชาติ (๕ กระทรวง/ ๑๐ หน่วยงาน/ ๑ กองทุน)	๑. กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (๒ หน่วยงาน) ๒. กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (๑ หน่วยงาน) ๓. กระทรวงสาธารณสุข (๔ หน่วยงาน) ๔. กระทรวงคมนาคม (๑ หน่วยงาน) ๕. กระทรวงศึกษาธิการ (๑๐ หน่วยงาน) ๖. กองทุนการออมแห่งชาติ (๕ กระทรวง/ ๑๘ หน่วยงาน/ ๑ กองทุน)	๑. กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (๒ หน่วยงาน) ๒. กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (๑ หน่วยงาน) ๓. กระทรวงสาธารณสุข (๓ หน่วยงาน) ๔. กระทรวงศึกษาธิการ (๑ หน่วยงาน) ๕. สภากาชาดไทย ๖. กองทุนการออมแห่งชาติ (๔ กระทรวง/ ๗ หน่วยงาน/ ๑ กองทุน/สภากาชาด)	๑. กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (๑ หน่วยงาน) ๒. กระทรวงการอุดมศึกษาวิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรม (๓ หน่วยงาน) ๓. กระทรวงสาธารณสุข (๔ หน่วยงาน) ๔. กระทรวงแรงงาน (๓ หน่วยงาน) ๕. สำนักนายกรัฐมนตรี (๑ หน่วยงาน) ๖. สภากาชาดไทย (หน่วยงานสนับสนุนประกอบด้วย กองทุนการออมแห่งชาติ+ กองทุนผู้สูงอายุ) (๕ กระทรวง/ ๑๓ หน่วยงาน/ สภากาชาด)	๑. กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (๑ หน่วยงาน) ๒. กระทรวงการอุดมศึกษาวิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรม (๔ หน่วยงาน) ๓. กระทรวงสาธารณสุข (๔ หน่วยงาน) ๔. กระทรวงแรงงาน (๓ หน่วยงาน) ๕. สำนักนายกรัฐมนตรี (๑ หน่วยงาน) ๖. กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม (๑ หน่วยงาน) (หน่วยงานสนับสนุนประกอบด้วยกองทุนการออมแห่งชาติ+ กองทุนผู้สูงอายุ) (๕ กระทรวง ๑ สำนัก /๑๔ หน่วยงาน)	๑. กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (๑ หน่วยงาน) ๒. กระทรวงการอุดมศึกษาวิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรม (๔ หน่วยงาน) ๓. กระทรวงสาธารณสุข (๖ หน่วยงาน) ๔. กระทรวงแรงงาน (๓ หน่วยงาน) ๕. สำนักนายกรัฐมนตรี (๒ หน่วยงาน) ๖. กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม (๑ หน่วยงาน) (หน่วยงานสนับสนุนประกอบด้วยกองทุนการออมแห่งชาติ+ กองทุนผู้สูงอายุ) (๕ กระทรวง ๑ สำนัก /๑๗ หน่วยงาน)

ตารางที่ ๒ จำนวนงบประมาณที่ได้รับการจัดสรรจำแนกตามแนวทางประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๕

ชื่อแผนงาน	แผนงานบูรณาการสร้างความเสมอภาคเพื่อรองรับสังคมผู้สูงอายุ			แผนงานบูรณาการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับสังคมสูงวัย		
ปีงบประมาณ	**๒๕๖๐**	**๒๕๖๑**	**๒๕๖๒**	**๒๕๖๓**	**๒๕๖๔**	**๒๕๖๕**
งบประมาณ	**๑,๐๔๑.๓๗๙๕ ลบ.**	**๑,๑๕๐.๑๘๔๒ ลบ.**	**๘๔๗.๙๔๘๙ ลบ.**	**๘๖๓.๘๔๖๘ ลบ.**	**๙๒๔.๓๑๔๗ ลบ.**	**๖๑๗.๕๗๖๘ ลบ.**
แนวทางการดำเนินงาน	แนวทางที่ ๑ สร้างความตระหนักและพัฒนาระบบการจัดสวัสดิการสังคมเพื่อรองรับสังคมสูงอายุ (งบ ๒.๕๑%) แนวทางที่ ๒ การส่งเสริมการมีงานทำในผู้สูงอายุและส่งเสริมการออม (งบ ๖๔.๒๕%) แนวทางที่ ๓ พัฒนานวัตกรรมและเทคโนโลยีดูแลผู้สูงอายุระยะยาว (งบ ๙.๒๒%) แนวทางที่ ๔ พัฒนาระบบการดูแลผู้สูงอายุระยะยาว (งบ ๑๑.๓๙%) แนวทางที่ ๕ พัฒนาระบบเฝ้าระวังและคุ้มครองทางสังคม (งบ ๑.๓๒%) แนวทางที่ ๖ การปรับสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการดำรงชีวิตในสังคมสูงวัย (งบ ๑๑.๓๒%)	แนวทางที่ ๑ พัฒนากลไกในการสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคม (งบ ๕๑.๗๘%) แนวทางที่ ๒ พัฒนาระบบการดูแลด้านสุขภาพ (งบ ๓๗.๔๔%) แนวทางที่ ๓ พัฒนาระบบการคุ้มครองทางสังคม (งบ ๑.๘๕%) แนวทางที่ ๔ การปรับสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการดำรงชีวิตในสังคมสูงวัย (งบ ๘.๙๓%)	แนวทางที่ ๑ พัฒนากลไกในการสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคม (งบ ๓๗.๐๖%) เจ้าภาพ : กรมกิจการผู้สูงอายุ แนวทางที่ ๒ ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรม (งบ ๒๕.๐๑%) เจ้าภาพ : กรมการแพทย์ แนวทางที่ ๓ พัฒนาระบบและกลไกการดูแลสุขภาพและการคุ้มครองทางสังคมผู้สูงอายุ (งบ ๒๕.๓๙%) เจ้าภาพ : กรมการแพทย์ แนวทางที่ ๔ การปรับปรุงสภาพแวดล้อมและสิ่งอำนวยความสะดวก (งบ ๑๒.๕๓%) เจ้าภาพ : กรมกิจการผู้สูงอายุ	แนวทางที่ ๑ สร้างความรอบรู้ให้ประชาชนก่อนวัยสูงอายุเตรียมความพร้อมในทุกมิติ (งบ ๒.๗๖%) เจ้าภาพ : กรมประชาสัมพันธ์ แนวทางที่ ๒ เสริมสร้างทักษะด้านอาชีพในการดำรงชีวิตอย่างมั่นคง (งบ ๔.๗๑%) เจ้าภาพ : กระทรวงแรงงาน แนวทางที่ ๓ ส่งเสริมการใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีปรับปรุงสภาพแวดล้อมและสิ่งอำนวยความสะดวก (งบ ๑๒.๙๓%) เจ้าภาพ : กรมกิจการผู้สูงอายุ แนวทางที่ ๔ พัฒนาระบบกลไกการดูแลสุขภาพการคุ้มครองทางสังคมของผู้สูงอายุ (งบ ๗๙.๖๐%) เจ้าภาพ : กระทรวงสาธารณสุข	แนวทางที่ ๑ สร้างการตระหนักรู้ในการเตรียมความพร้อมก่อนเข้าสู่สังคมสูงวัย (งบ ๕.๐๐%) เจ้าภาพ : กรมประชาสัมพันธ์และกรมกิจการผู้สูงอายุ แนวทางที่ ๒ เสริมสร้างทักษะด้านอาชีพในการดำรงชีวิตอย่างมั่นคง (งบ ๗.๒๕%) เจ้าภาพ : กระทรวงแรงงาน แนวทางที่ ๓ พัฒนาเครือข่ายการคุ้มครองทางสังคมและปรับปรุงสภาพแวดล้อมสิ่งอำนวยความสะดวก (งบ ๔๒.๙๐%) เจ้าภาพ : กรมกิจการผู้สูงอายุ แนวทางที่ ๔ พัฒนาระบบการดูแลสุขภาพและนวัตกรรม (งบ ๔๔.๘๔%) เจ้าภาพ : กระทรวงสาธารณสุข	แนวทางที่ ๑ สร้างการตระหนักรู้ในการเตรียมความพร้อมก่อนเข้าสู่สังคมสูงวัย (งบ ๔.๕๔%) เจ้าภาพ : กรมประชาสัมพันธ์และกรมกิจการผู้สูงอายุ แนวทางที่ ๒ เสริมสร้างทักษะด้านอาชีพในการดำรงชีวิตอย่างมั่นคง (งบ ๑๐.๑๒%) เจ้าภาพ : กรมการจัดหางาน แนวทางที่ ๓ พัฒนาเครือข่ายการคุ้มครองทางสังคมและปรับปรุงสภาพแวดล้อมสิ่งอำนวยความสะดวก (งบ ๔๘.๑๔%) เจ้าภาพ : กรมกิจการผู้สูงอายุ แนวทางที่ ๔ พัฒนาระบบและนวัตกรรม การดูแลผู้สูงอายุ (งบ ๓๗.๒๐%) เจ้าภาพ : กรมการแพทย์และสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข

ากหน่วยงานที่เข้าร่วมแผนงานบูรณาการฯ ในแต่ละปีงบประมาณและโครงสร้างในการบริหารจัดการแผนงานบูรณาการฯ พบว่า ยังขาดความชัดเจนในการกำหนดหน่วยงานที่รับผิดชอบ โครงการหรือกิจกรรมเพื่อบรรลุผลลัพธ์ที่กำหนด มีหลายหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานด้านผู้สูงอายุและการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับสังคมสูงวัยแต่ยังไม่ได้เข้าร่วมในแผนงานบูรณาการ เช่น กระทรวงการคลัง กระทรวงมหาดไทย เป็นต้น นอกจากนี้หน่วยงานที่เข้าร่วมในแผนงานบูรณาการฯ ในแต่ละปีงบประมาณก็มีการเปลี่ยนแปลงแม้ว่าเป้าหมายของแผนงานบูรณาการฯ จะไม่มีการเปลี่ยนแปลง เช่น กระทรวงคมนาคม เข้าร่วมในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐ กระทรวงศึกษาธิการเข้าร่วมแผนงานบูรณาการในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๖๒ กระทรวงแรงงานเข้าร่วมในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐ และ พ.ศ. ๒๕๖๓ - ๒๕๖๕ และกรมประชาสัมพันธ์ สำนักนายกรัฐมนตรี เข้าร่วมในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ - ๒๕๖๕ เป็นต้น ซึ่งสะท้อนถึงโครงการหรือกิจกรรมในการขับเคลื่อนแผนงานฯ มีการเปลี่ยนแปลงในแต่ละปี

นอกจากนี้ พบว่า โครงสร้างของการบริหารจัดการส่วนใหญ่ยังคงดำเนินงานโดยหน่วยงานส่วนกลาง แม้จะมีการกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบเพิ่มเติม เช่น การกำหนดเจ้าภาพแนวทางหรือคณะทำงานในการพิจารณาโครงการ แต่ก็พบว่าเป็นการแต่งตั้งแบบไม่เป็นทางการทำให้ไม่มีความชัดเจนของอำนาจหน้าที่ของกลไกเหล่านี้ นอกจากนี้ ยังพบว่าการขาดกลไกในการขับเคลื่อนงานในระดับพื้นที่ที่ปฏิบัติงานทำให้เกิดความซ้ำซ้อนในการดำเนินงานภายใต้แผนงานบูรณาการกับการดำเนินงานของหน่วยงานที่ได้รับการจัดสรรตามงบประมาณประจำปี (งบฟังก์ชัน) นำไปสู่การขาดการถ่ายทอดเป้าหมายของแผนงานบูรณาการที่ชัดเจน ลงไปสู่ผู้ปฏิบัติในพื้นที่

๒.๒ การจัดสรรงบประมาณ

แผนงานบูรณาการได้รับการจัดสรรงบประมาณประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๕ ดังรายละเอียดในตารางที่ ๒ ซึ่งเมื่อพิจารณางบประมาณที่ได้รับการจัดสรรของแผนงานฯในช่วง ๖ ปี พบว่า มีแนวโน้มลดลง (จาก ๑,๐๔๑.๓๗๙๕ ล้านบาท ในปี พ.ศ. ๒๕๖๐ เหลือ ๖๑๗.๕๗๖๘ ล้านบาท ในปี พ.ศ. ๒๕๖๕) และเมื่อพิจารณาในแต่ละช่วงของแผนงาน (ช่วงละ ๓ ปี) ก็พบว่ามีแนวโน้มลดลงทั้ง ๒ แผน คือ แผนงานบูรณาการสร้างความเสมอภาคเพื่อรองรับสังคมผู้สูงอายุ ลดลงจาก ๑,๐๔๑.๓๗๙๕ ล้านบาท ในปี พ.ศ. ๒๕๖๐ เหลือ ๘๔๗.๙๔๘๙ ล้านบาท ในปี พ.ศ. ๒๕๖๒ และแผนงานบูรณาการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับสังคมสูงวัย ลดลงจาก ๘๖๓.๘๔๖๘ ล้านบาท ในปี พ.ศ. ๒๕๖๓ เหลือ ๖๑๗.๕๗๖๘ ล้านบาท ในปี พ.ศ. ๒๕๖๕ และจากรายงานการวิเคราะห์งบประมาณแผนงานบูรณาการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๖ พบว่า ในปีงบประมาณ ๒๕๖๖ แผนงานบูรณาการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับสังคมสูงวัย ได้รับการจัดสรรงบประมาณน้อยลงกว่าที่ได้รับการจัดสรรในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ เกือบ ๑ ใน ๓ (ลดลงจาก ๖๑๗.๕๗๖๘ ล้านบาท เหลือ ๔๔๘.๗๐๐๐ ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ ๒๗.๓๕) ดังแสดงในภาพที่ ๑ และยังพบว่า แผนงานบูรณาการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับสังคมสูงวัย ได้รับการจัดสรรงบประมาณน้อยที่สุด จากแผนงานบูรณาการทั้งหมด ๑๑ แผนงาน

นอกจากนี้ จากตารางที่ ๒ ยังพบว่า แผนงานบูรณาการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับสังคมสูงวัย ได้มีการจัดสรรงบประมาณในแต่ละแนวทางในสัดส่วนที่แตกต่างกันค่อนข้างมากในแต่ละปี และไม่พบแบบแผนที่ชัดเจนในการจัดสรรงบประมาณให้แต่ละแนวทาง แม้ว่าเป้าหมายของแผนงานในแต่ละปี จะมีเป้าหมายที่ใกล้เคียงกัน เช่น ในปีงบประมาณปี พ.ศ. ๒๕๖๐ แนวทางที่ ๒ การส่งเสริมการมีงานทำในผู้สูงอายุและส่งเสริมการออม ได้รับการจัดสรรงบประมาณมากที่สุด (ร้อยละ ๖๔.๒๕) ในขณะที่แนวทางที่ ๕ พัฒนาระบบเฝ้าระวังและคุ้มครองทางสังคมได้รับการจัดสรรงบประมาณน้อยที่สุด (ร้อยละ ๑.๓๒) ในปีงบประมาณปี พ.ศ. ๒๕๖๑ แนวทางที่ ๑ พัฒนากลไกในการสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคมได้รับการจัดสรรงบประมาณมากที่สุด (ร้อยละ ๕๑.๗๘) ในขณะที่แนวทางที่ ๓ พัฒนาระบบการคุ้มครองทางสังคม

ได้รับการจัดสรรงบประมาณน้อยที่สุด (ร้อยละ๑.๘๕) ในปีงบประมาณปี พ.ศ. ๒๕๖๒ แนวทางที่ ๑ พัฒนากลไกในการสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคม ได้รับการจัดสรรงบประมาณมากที่สุด (ร้อยละ ๓๗.๐๖) ในขณะที่แนวทางที่ ๔ การปรับปรุงสภาพแวดล้อมและสิ่งอำนวยความสะดวก ได้รับ การจัดสรรงบประมาณน้อยที่สุด (ร้อยละ ๑๒.๕๓) ในปีงบประมาณปี พ.ศ. ๒๕๖๓ แนวทางที่ ๔ พัฒนาระบบกลไกการดูแลสุขภาพ การคุ้มครองทางสังคมของผู้สูงอายุ ได้รับการจัดสรรงบประมาณมากที่สุด (ร้อยละ ๗๙.๖๐) ในขณะที่แนวทางที่ ๑ สร้างความรอบรู้ให้ประชาชนก่อนวัยสูงอายุเตรียมความพร้อมในทุกมิติ ได้รับการจัดสรรงบประมาณน้อยที่สุด (ร้อยละ ๒.๗๖) ในปีงบประมาณปี พ.ศ. ๒๕๖๔ แนวทางที่ ๔ พัฒนาระบบการดูแลสุขภาพและนวัตกรรม ได้รับการจัดสรรงบประมาณมากที่สุด (ร้อยละ ๔๔.๘๔) ในขณะที่แนวทางที่ ๑ สร้างการตระหนักรู้ในการเตรียมความพร้อมก่อนเข้าสู่สังคมสูงวัย ได้รับการจัดสรรงบประมาณน้อยที่สุด (ร้อยละ ๕.๐๐) ในปีงบประมาณปี พ.ศ. ๒๕๖๕ แนวทางที่ ๓ พัฒนาเครือข่ายการคุ้มครองทางสังคม และปรับปรุงสภาพแวดล้อมสิ่งอำนวยความสะดวก ได้รับการจัดสรรงบประมาณมากที่สุด (ร้อยละ ๔๘.๑๔) ในขณะที่แนวทางที่ ๑ สร้างการตระหนักรู้ ในการเตรียมความพร้อมก่อนเข้าสู่สังคมสูงวัย ได้รับการจัดสรรงบประมาณน้อยที่สุด (ร้อยละ ๔.๕๔)

หน่วย: ล้านบาท

ลำดับที่	แผนงานบูรณาการ	ปี พ.ศ. 2565		ปี พ.ศ. 2566		เพิ่ม/ลด	
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1	พัฒนาด้านคมนาคมและระบบโลจิสติกส์	107,481.0312	52.64	131,372.8000	60.13	23,891.7688	22.23
2	บริหารจัดการทรัพยากรน้ำ	63,136.3936	30.92	54,121.9000	24.77	-9,014.4936	-14.28
3	เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก	11,944.8111	5.85	11,086.9000	5.07	-857.9111	-7.18
4	ขับเคลื่อนการแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้	6,912.0660	3.39	6,251.2000	2.86	-660.8660	-9.56
5	สร้างรายได้จากการท่องเที่ยว	4,574.5139	2.24	5,125.1000	2.35	550.5861	12.04
6	ป้องกัน ปราบปราม และบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติด	4,261.6954	2.09	4,188.2000	1.92	-73.4954	-1.72
7	รัฐบาลดิจิทัล	2,409.3962	1.18	2,356.0000	1.08	-53.3962	-2.22
8	พัฒนาอุตสาหกรรมและบริการแห่งอนาคต	856.5852	0.42	1,554.6000	0.71	698.0148	81.49
9	พัฒนาและส่งเสริมเศรษฐกิจฐานราก	1,506.4458	0.74	1,474.3000	0.67	-32.1458	-2.13
10	ต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ	478.9289	0.23	498.0000	0.23	19.0711	3.98
11	เตรียมความพร้อมเพื่อรองรับสังคมสูงวัย	617.5768	0.30	448.7000	0.21	-168.8768	-27.35
รวมแผนงานบูรณาการทั้งสิ้น		**204,179.4441**	**100.00**	**218,477.7000**	**100.00**	**14,298.2559**	**7.00**

ที่มา: เอกสารงบประมาณฉบับที่ 4 งบประมาณรายจ่าย ฉบับปรับปรุง ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565
ร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 สำนักงบประมาณ

ประมวลผล: สำนักงบประมาณของรัฐสภา

ภาพที่ ๑ เปรียบเทียบงบประมาณรายจ่ายแผนงานบูรณาการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ - ๒๕๖๖

จากสัดส่วนการจัดสรรงบประมาณในช่วง ๖ ปี ที่ผ่านมายังพบว่างบประมาณที่จัดสรรให้กับการสร้างการตระหนักรู้ในการเตรียมความพร้อมก่อนเข้าสู่สังคมสูงวัย ได้รับการจัดสรรงบประมาณน้อยมาก (น้อยกว่าร้อยละ ๑๐) ทุกปี เมื่อเปรียบเทียบกับแนวทางอื่น ๆ ทั้งที่แนวทางนี้เป็นแนวทางที่จะนำไปสู่ผลสัมฤทธิ์ที่สำคัญในภาพรวม (ระยะ ๖ ปี) ของแผนงานบูรณาการฯ คือประชากรก่อนวัยสูงอายุมีการเตรียมความพร้อมเพื่อเข้าสู่สังคมสูงวัย ร้อยละ ๖๐

๓. ผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงาน

จากการติดตามประเมินผลการดำเนินงานของแผนงานบูรณาการฯ ในระหว่างปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๕ โดยประเมินจากตัวชี้วัดผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานไว้ ๒ มิติที่สำคัญ คือในกลุ่มประชากรก่อนวัยสูงอายุ ตัวชี้วัดผลสัมฤทธิ์ คือ ๑. ประชากรก่อนวัยสูงอายุ (อายุ ๕๐ - ๕๙ ปี) มีความพร้อมเข้าสู่สังคมสูงวัย และ ๒. ผู้สูงอายุ (อายุ ๖๐ ปีขึ้นไป) มีความมั่นคงทางเศรษฐกิจ สภาพแวดล้อมที่เหมาะสม สุขภาพ และสังคม โดยกำหนดตัวชี้วัดคือให้ผู้สูงอายุมีศักยภาพสามารถประกอบอาชีพและได้รับการจ้างงาน ที่เหมาะสม อยู่ในสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม และสามารถช่วยเหลือตนเองในการทำกิจวัตรประจำวันพื้นฐาน (Active Ageing)

จากผลการประเมินดังแสดงในตารางที่ ๓ พบว่า การดำเนินงานยังไม่บรรลุผลสัมฤทธิ์ของแผนงาน ทั้งในด้านการเตรียมความพร้อมของประชากร อายุ ๒๕ - ๕๙ ปี ก็พบว่ายังมีสัดส่วนน้อยกว่าร้อยละ ๖๐ ในขณะที่ด้านการจ้างงาน พบว่า สัดส่วนของประชากรสูงอายุที่มีงานทำมีสัดส่วนเพิ่มมากขึ้น แต่เมื่อพิจารณาถึงความมั่นคงทางเศรษฐกิจโดยวัดจากการมีเงินออมและความเพียงพอของรายได้พบว่ามีสัดส่วนลดลง ในด้านสังคมและสภาพแวดล้อม พบว่าผู้สูงอายุที่เป็นสมาชิกชมรมผู้สูงอายุมีสัดส่วนเพิ่มขึ้น แต่ผู้สูงอายุที่อาศัยอยู่ในที่ที่ปลอดภัยและเหมาะสมมีสัดส่วนต่ำกว่าค่าเป้าหมาย และในด้านสุขภาพ พบว่าสัดส่วนผู้สูงอายุที่สามารถทำกิจวัตรประจำวันได้ด้วยตนเองต่ำกว่าค่าเป้าหมาย ดังนั้น ผลการดำเนินงานในภาพรวมของแผนงานบูรณาการฯ ยังไม่บรรลุผลสัมฤทธิ์ของแผนงาน

๔. ปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงาน

ปัญหาอุปสรรคที่สำคัญในการขับเคลื่อนแผนงานบูรณาการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับสังคมสูงวัย ประกอบด้วย

๔.๑ การดำเนินงานของโครงการต่าง ๆ ภายใต้แผนงานยังขาดการบูรณาการทั้งในมิติกระบวนการทำงาน มิติพื้นที่ และมิติเป้าหมายที่เป็นการ “รวมเป้า” มากกว่า “เป้าร่วม” ของหน่วยงานที่เข้าร่วม ซึ่งสอดคล้องกับรายละเอียดของโครงการภายใต้แผนงานที่พบว่า ไม่มีการกำหนดที่ชัดเจนว่าการดำเนินงานของโครงการหรือกิจกรรมที่แสดงให้เห็นถึงการบูรณาการทำงานร่วมกันระหว่างหน่วยงาน และยังสอดคล้องกับข้อสังเกตของคณะกรรมาธิการวิสามัญพิจารณางบประมาณรายจ่ายประจำปี ทั้งของสภาผู้แทนและวุฒิสภา ที่พบว่าการดำเนินงานของแผนงานบูรณาการในระยะปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ - ๒๕๖๕ มีลักษณะเดียวกันคือ มีการจัดทำแผนบูรณาการที่ยังไม่ได้เป็นการบูรณาการอย่างแท้จริง สะท้อนให้เห็นว่าฝ่ายบริหาร ยังไม่ได้นำข้อสังเกตไปปรับปรุงการดำเนินงานอย่างจริงจัง

ตารางที่ ๓ ผลสัมฤทธิ์ของแผนงานบูรณาการฯระหว่างปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๕ จำแนกตามตัวชี้วัด

ตัวชี้วัด	รายละเอียดตัวชี้วัด	ค่าเป้าหมายตามแผน/ข้อมูล ปี ๒๕๖๐	อายุ ๒๕ - ๕๙ ปี	อายุ ๖๐ ปีขึ้นไป	ผลสัมฤทธิ์
๑. ด้านการเตรียมความพร้อมเพื่อเข้าสู่สังคมสูงวัย	การตรียมความพร้อมเพื่อเข้าสู่สังคมสูงวัยแต่ละด้าน	๖๐%*			
	• ด้านเศรษฐกิจ		๔๔.๑%		ไม่ผ่าน
	• ด้านสุขภาพ		๖๖.๔%		ผ่าน
	• ด้านที่อยู่อาศัย		๕๒.๙%		ไม่ผ่าน
	• ด้านจิตใจ		๕๓.๘%		ไม่ผ่าน
	• ด้านผู้ดูแล		๔๔.๑%		ไม่ผ่าน
	• ด้านการเข้าร่วมกลุ่ม/ชมรม		๔๓.๘%		ไม่ผ่าน
	• ด้านการหางาน/อาชีพ		๔๔.๔%		ไม่ผ่าน
๒. คุณภาพชีวิตผู้สูงอายุด้านเศรษฐกิจ	๒.๑ การมีงานทำของผู้สูงอายุ	๓๕.๓%**		๕๔.๑%	ผ่าน
	๒.๒ การมีเงินออม	๗๔.๖%**		๔๕.๘%	ไม่ผ่าน
	๒.๓ ความเพียงพอของรายได้	๕๖.๓%**		๓๖.๓%	ไม่ผ่าน
๓. คุณภาพชีวิตผู้สูงอายุด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม	๓.๑ ที่อยู่อาศัยปลอดภัยและเหมาะสม	๙๕.๐%*		๘๕.๑%	ไม่ผ่าน
	๓.๒ การเป็นสมาชิกชมรมผู้สูงอายุ	๒๘.๐%**		๕๙.๒%	ผ่าน
๔. คุณภาพชีวิตผู้สูงอายุด้านสุขภาพ	๔.๑ ผู้สูงอายุที่สามารถทำกิจวัตรประจำวันได้ด้วยตนเอง	>๙๕.๐%*		๙๓.๐%	ไม่ผ่าน

** เป้าหมายของผลสัมฤทธิ์ของแนวทางภายใต้แผนงานบูรณาการ ฯ*

*** ข้อมูลจากการสำรวจประชากรสูงอายุในประเทศไทย ปี พ.ศ. ๒๕๖๐*

๔.๒ ขาดการวิเคราะห์ประเด็นด้านสังคมสูงวัยที่ควรให้ความสำคัญ โดยเฉพาะประเด็นที่ต้องการการบูรณาการในการดำเนินงาน ทำให้มีการกำหนดประเด็นและเป้าหมายของแผนงานฯ ที่หลากหลาย และ ไม่สอดคล้องกับเป้าหมายในภาพรวมของแผนงานฯ นำไปสู่การจัดสรรงบประมาณให้กับโครงการจำนวนมากซึ่งไม่สอดคล้องกับทิศทางของงบประมาณที่ได้รับการจัดสรรที่มีแนวโน้มลดลง ในขณะที่หลักเกณฑ์และวิธีการจัดทำแผนงานบูรณาการที่สำนักงบประมาณกำหนดให้ต้องมีการระบุระยะเวลาดำเนินการที่สามารถ วัดผลสัมฤทธิ์ที่ชัดเจน การดำเนินงานจัดสรรงบประมาณที่ผ่านมาจึงเป็นอุปสรรคที่ทำให้ไม่สามารถบรรลุผลสัมฤทธิ์ของแผนงานฯ ได้ แม้จะมีการวิเคราะห์ความเชื่อมโยงกับเป้าหมายยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี และแผนระดับต่าง ๆ

๔.๓ ขาดกลไกที่ชัดเจนในการนำเป้าหมายของแผนงานฯ ไปสู่การกำหนดเป้าหมายร่วมกันของการดำเนินงานของแผนงานฯ เพื่อมุ่งผลสัมฤทธิ์ร่วมของแผนงานฯ ทั้งในระดับส่วนกลางและระดับพื้นที่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งพบว่ายังขาดการเชื่อมโยงกับแผนงานระดับภาคและระดับจังหวัด จึงทำให้การดำเนินโครงการไม่สอดคล้องกับบริบทของพื้นที่

๔.๔ กระบวนการคัดเลือกหน่วยงานและโครงการในการสนับสนุนงบประมาณยังไม่สามารถกำหนดหน่วยงานหลักที่ต้องเข้าร่วมดำเนินงานในแผนงานฯ ได้ ทำให้ผลสัมฤทธิ์ในระดับโครงการไม่สอดล้องกับผลสัมฤทธิ์ของแผนงานฯ

๔.๕ ขาดกลไกในกระบวนการกำกับ ติดตามผลการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพโดยเฉพาะในระหว่างการดำเนินงานและแนวทางในการนำผลการประเมินการดำเนินงานมาใช้ในการปรับปรุงแผนงานฯ ที่มีประสิทธิภาพ

๕. กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

๕.๑ พระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๑

พระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๑ กำหนดให้งบประมาณรายจ่ายบูรณาการต้องสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ สำนักงบประมาณจึงได้กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการจัดทำงบประมาณรายจ่ายบูรณาการ คือ เป็นการดำเนินการแก้ไขปัญหาและพัฒนาประเทศภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และแผนระดับชาติอื่น ๆ และนโยบายรัฐบาลในประเด็น (Agenda) หรือการพัฒนาในระดับพื้นที่ (Area) ที่รัฐบาลต้องการขับเคลื่อนให้เกิดผลสัมฤทธิ์อย่างเป็นรูปธรรม มีความเร่งด่วน มีกรอบระยะเวลาที่ชัดเจน และมีความสำคัญในระดับระเบียบวาระแห่งชาติ (national agenda) ทั้งนี้ เพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ที่ชัดเจนเป็นรูปธรรม

มาตรา ๑๖ งบประมาณรายจ่ายบูรณาการ ได้แก่ งบประมาณรายจ่ายที่ตั้งไว้สำหรับแผนงานบูรณาการที่คณะรัฐมนตรีอนุมัติ โดยมีหน่วยรับงบประมาณตั้งแต่สองหน่วยขึ้นไปร่วมกันรับผิดชอบดำเนินการ และต้องสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ

มาตรา ๓๑ เพื่อประโยชน์ในการจัดทำงบประมาณรายจ่ายบูรณาการให้มีการจัดทำแผนงานบูรณาการ ซึ่งประกอบด้วยเป้าหมายร่วม วัตถุประสงค์ งบประมาณรายจ่าย ระยะเวลาดำเนินการที่ชัดเจน สามารถวัดผลสัมฤทธิ์ได้ รวมทั้งภารกิจของเจ้าภาพหลักและหน่วยรับงบประมาณที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้เกิดความรวดเร็ว ประหยัด และลดความซ้ำซ้อน

มาตรา ๓๒ เมื่อคณะรัฐมนตรีอนุมัติแผนงานบูรณาการแล้ว การจัดทำงบประมาณรายจ่าย ตามแผนงานบูรณาการให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ผู้อำนวยการกำหนด

มาตรา ๔๖ ให้ผู้อำนวยการจัดวางระบบติดตามประเมินผลการดำเนินงานตามแผนฯ ของหน่วยรับงบประมาณที่ได้รับจัดสรรงบประมาณ เพื่อการวัดผลสัมฤทธิ์หรือประโยชน์ที่จะได้รับจากการใช้จ่ายงบประมาณ โดยระบบดังกล่าวให้ประกอบด้วย การติดตามและประเมินก่อนการจัดสรรระหว่างการใช้งบประมาณ และภายหลังจากการใช้จ่ายงบประมาณ

มาตรา ๔๘ ในกรณีที่การประเมินผลสัมฤทธิ์ของการใช้จ่ายงบประมาณไม่เป็นไปตามเป้าหมายหรือตัวชี้วัดที่กำหนด ให้ผู้จัดทำข้อเสนอแนะการปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้หน่วยรับงบประมาณปรับปรุงแก้ไขภายในระยะเวลาที่กำหนด

มาตรา ๕๑ ให้ผู้อำนวยการรายงานการโอนงบประมาณรายจ่ายบูรณาการระหว่างหน่วยรับ งบประมาณเสนอต่อคณะรัฐมนตรี เพื่อรายงานต่อรัฐสภาภายในสามสิบวันนับแต่วันสิ้นปีงบประมาณ (พระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๑, ๒๕๖๑, น. ๖ - ๑๕)

๕.๒ พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. ๒๕๔๖

ตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. ๒๕๔๖ ได้กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการปฏิบัติงานของส่วนราชการเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการให้บริการ ความพึงพอใจของผู้รับบริการ และเกิดความคุ้มค่าในหมวดที่ ๓ การบริหารราชการเพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของรัฐ หมวดที่ ๔ การบริหารราชการอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดความคุ้มค่าในเชิงภารกิจของรัฐ และหมวด ๘ การประเมินผลการปฏิบัติราชการ

มาตรา ๙ (๓) ส่วนราชการต้องจัดให้มีการติดตามและประเมินผลการปฏิบัติตามแผนปฏิบัติราชการตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ส่วนราชการกำหนดขึ้น ซึ่งต้องสอดคล้องกับมาตรฐานที่ ก.พ.ร. กำหนด

มาตรา ๑๐ ในกรณีที่ภารกิจใดมีความเกี่ยวข้องกับหลายส่วนราชการหรือเป็นภารกิจที่ใกล้เคียงกันหรือต่อเนื่องกัน ให้ส่วนราชการที่เกี่ยวข้องกำหนดแนวทางการปฏิบัติราชการ เพื่อให้เกิดการบริหารราชการแบบบูรณาการร่วมกัน โดยมุ่งให้เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของรัฐ ให้ส่วนราชการมีหน้าที่สนับสนุนการปฏิบัติราชการของผู้ว่าราชการจังหวัดหรือหัวหน้าผู้แทนในต่างประเทศ เพื่อให้เกิดการบริหารราชการแบบบูรณาการในจังหวัดหรือในต่างประเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ

มาตรา ๒๐ เพื่อให้การปฏิบัติราชการภายในส่วนราชการเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ให้ส่วนราชการกำหนดเป้าหมาย แผนการทำงาน ระยะเวลาแล้วเสร็จของงานหรือโครงการ และงบประมาณที่จะต้องใช้ในแต่ละงานหรือโครงการ และต้องเผยแพร่ให้ข้าราชการและประชาชนทราบทั่วกันด้วย

มาตรา ๒๑ ให้ส่วนราชการจัดทำบัญชีต้นทุนในการบริการสาธารณะแต่ละประเภทขึ้น ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กรมบัญชีกลางกำหนด

มาตรา ๒๒ ให้สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และสำนักงบประมาณร่วมกันจัดให้มีการประเมินความคุ้มค่าในการปฏิบัติภารกิจของรัฐที่ส่วนราชการดำเนินการอยู่ เพื่อรายงานคณะรัฐมนตรีสำหรับเป็นแนวทางในการพิจารณาว่าภารกิจใดสมควรจะได้ดำเนินต่อไปหรือยุบเลิก และเพื่อประโยชน์ในการจัดตั้งงบประมาณของส่วนราชการในปีต่อไป ทั้งนี้ ตามระยะเวลาที่คณะรัฐมนตรีกำหนด

มาตรา ๒๓ ในการจัดซื้อหรือจัดจ้าง ให้ส่วนราชการดำเนินการโดยเปิดเผยและเที่ยงธรรม โดยพิจารณาถึงประโยชน์และผลเสียทางสังคม ภาระต่อประชาชน คุณภาพ วัตถุประสงค์ที่จะใช้ ราคาและประโยชน์ระยะยาวของส่วนราชการที่จะได้รับประกอบกัน

มาตรา ๔๕ นอกจากจัดให้มีการประเมินผลตาม มาตรา ๙(๓) แล้ว ให้ส่วนราชการจัดให้มีคณะผู้ประเมินอิสระดำเนินการประเมินผลการปฏิบัติราชการของส่วนราชการเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ของภารกิจคุณภาพการให้บริการความพึงพอใจของประชาชนผู้รับบริการ ความคุ้มค่าในภารกิจ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และระยะเวลาที่ ก.พ.ร. กำหนด

๕.๓ หลักเกณฑ์และวิธีการจัดทำงบประมาณรายจ่ายบูรณาการ

หลักเกณฑ์การกำหนดแผนงานบูรณาการ

๑) เป็นการดำเนินการแก้ไขปัญหาและพัฒนาประเทศภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ แผนแม่บทภายใต้ ยุทธศาสตร์ชาติ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และแผนระดับชาติอื่น ๆ และนโยบายรัฐบาลในประเด็น (Agenda) หรือการพัฒนาในระดับพื้นที่ (Area) ที่รัฐบาลต้องการขับเคลื่อนให้เกิดผลสัมฤทธิ์อย่างเป็นรูปธรรม มีความเร่งด่วน มีกรอบระยะเวลาที่ชัดเจน และมีความสำคัญในระดับระเบียบวาระแห่งชาติ
๒) เป็นการดำเนินการรองรับนโยบายที่รัฐบาลจำเป็นต้องมีการวางแผนและบริหารจัดการ ในภาพรวมทั้งประเทศ มีความสำคัญระดับสูงที่ต้องอาศัยโครงสร้างแผนงานบูรณาการเพื่อเชื่อมโยงการทำงานอย่างเป็นระบบ
๓) มีหน่วยรับงบประมาณตั้งแต่สองหน่วยขึ้นไป ซึ่งไม่อยู่ในกระทรวงเดียวกันร่วมกันรับผิดชอบ วิธีการจัดทำแผนงานบูรณาการ ๑) การจัดทำแผนงานบูรณาการต้องมีองค์ประกอบที่สำคัญ ได้แก่ เป้าหมายร่วม วัตถุประสงค์ งบประมาณ ระยะเวลาดำเนินการ สามารถวัดผลสัมฤทธิ์ได้ รวมทั้งภารกิจของหน่วยงานเจ้าภาพและหน่วยร่วมดำเนินการ ๒) ต้องมีการกำหนดระยะเวลาในการดำเนินการที่ชัดเจนระหว่าง ๓ - ๕ ปี หรือตามกรอบระยะเวลาที่รัฐบาลต้องดำเนินการให้เกิดผลสัมฤทธิ์ และควรกำหนดระยะเวลาให้สอดคล้องกับระยะเวลาของแผนระดับชาติ ๓) ควรมีการกำหนดเป้าหมายที่มีหน่วยรับงบประมาณตั้งแต่สองหน่วยขึ้นไปต้องไม่อยู่ในกระทรวงเดียวกัน ร่วมกันรับผิดชอบดำเนินการพร้อมกับกำหนดหน่วยรับงบประมาณที่เป็นเจ้าภาพของแต่ละเป้าหมาย ให้มีความสอดคล้องและเชื่อมโยงกันในลักษณะห่วงโซ่คุณค่า (Value Chain) และตัวชี้วัดในลักษณะของตัวชี้วัดร่วมระหว่างกระทรวงที่มีเป้าหมายร่วมกัน (Joint KPIs) ๔) งบประมาณรายจ่ายที่ต้องใช้ในการดำเนินโครงการ/กิจกรรมต้องเป็นงบประมาณที่นำส่งผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมาย โดยไม่นำค่าใช้จ่ายที่มีลักษณะเป็นงานประจำและภารกิจพื้นฐานของหน่วยงานมากำหนดไว้ ๕) หน่วยงานเจ้าภาพหลักร่วมกับเจ้าภาพในแต่ละเป้าหมายจัดทำรายงานผลการดำเนินงานและผลสัมฤทธิ์ของเป้าหมายและตัวชี้วัดที่กำหนดไว้ในแต่ละปี เพื่อประกอบการทบทวนและวางแผนปีต่อไป

๖. ข้อเสนอเชิงนโยบาย

๖.๑ แต่งตั้งคณะทำงานโดยมีเจ้าภาพแผนงานฯ เป็นประธาน และกำหนดอำนาจหน้าที่ที่ชัดเจน เช่น ทำหน้าที่กำหนดประเด็นยุทธศาสตร์และเป้าหมายของแผนงานฯ กำหนดหน่วยงานที่เข้าร่วมแผนงานฯ คัดเลือกโครงการที่รับการจัดสรรงบประมาณโดยใช้เกณฑ์จากตัวชี้วัดผลสัมฤทธิ์แผนงานฯ และตัวชี้วัดแนวทาง และอาจแต่งตั้งเจ้าภาพเฉพาะประเด็นเพื่อกำกับติดตามการดำเนินงานในแต่ละประเด็น

๖.๒ การกำหนดประเด็นยุทธศาสตร์ ต้องวิเคราะห์ความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย และบริบทเชิงพื้นที่ผ่านการเชื่อมโยงกับกลไกต่าง ๆ เช่น แผนพัฒนาระดับจังหวัด แผนพัฒนาระดับภาค และมติสมัชชาผู้สูงอายุ เป็นต้น

๖.๓ ควรมีการกำหนดแนวทางหรือรูปแบบการบูรณาการในการดำเนินงานของแต่ละโครงการที่ชัดเจน และมีการกำหนดให้ต้องแสดงผลสัมฤทธิ์ของโครงการหรือแนวทางที่ชัดเจนและแสดงถึงการนำไปสู่การบรรลุผลสัมฤทธิ์รวมของแผนงานฯ ตามระยะเวลาที่กำหนด และนำข้อกำหนดเหล่านี้มาใช้เป็นเกณฑ์ในการคัดเลือกโครงการเพื่อจัดสรรงบประมาณ

๖.๔ พัฒนากลไกในการขับเคลื่อนแผนงานฯ ในระดับพื้นที่ เช่น จัดตั้งหรือใช้กลไกที่มีอยู่ให้ทำหน้าที่คณะกรรมการแผนงานบูรณาการระดับจังหวัด เพื่อให้เกิดการถ่ายทอดเป้าหมายและเกิดกระบวนการบูรณาการการดำเนินงานจากส่วนกลางสู่การทำงานระดับพื้นที่ และการดำเนินการสอดรับกับความต้องการของพื้นที่ อันจะนำไปสู่ผลสัมฤทธิ์และความยั่งยืนของแผนงานฯ

๖.๕ พัฒนากลไกการติดตามผลการดำเนินการทั้งระหว่างดำเนินงานและหลังสิ้นสุดแผนงานฯ และนำผลการติดตามประเมินผลมาใช้ในการปรับปรุงการดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพ

๗. ประเด็นเพื่อพิจารณาของสมัชชาผู้สูงอายุระดับชาติ ปี ๒๕๖๖

ขอให้สมัชชาผู้สูงอายุระดับชาติ ปี ๒๕๖๖ พิจารณาเอกสาร ร่างมติ ๑ การบริหารจัดการแผนงานบูรณาการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับสังคมสูงวัยอย่างมีประสิทธิภาพ

เอกสารอ้างอิง

กรมกิจการผู้สูงอายุ. ๒๕๖๐. **แผนปฏิบัติราชการ แผนงานบูรณาการการสร้างความเสมอภาคเพื่อรองรับสังคมผู้สูงอายุ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๐**

กรมกิจการผู้สูงอายุ. ๒๕๖๐. **การดำเนินงานตามแผนบูรณาการการสร้างความเสมอภาคเพื่อรองรับสังคมผู้สูงอายุ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๐**

กรมกิจการผู้สูงอายุและจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. **แผนปฏิบัติการด้านผู้สูงอายุ ระยะที่ ๓ (พ.ศ.๒๕๖๖ - ๒๕๘๐)**

กรมกิจการผู้สูงอายุ. ๒๕๖๑. **แผนปฏิบัติราชการ แผนงานบูรณาการการสร้างความเสมอภาคเพื่อรองรับสังคมผู้สูงอายุ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๑**

กรมกิจการผู้สูงอายุ. ๒๕๖๒. **แผนปฏิบัติราชการ แผนงานบูรณาการการสร้างความเสมอภาคเพื่อรองรับสังคมผู้สูงอายุ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๒**

กรมกิจการผู้สูงอายุ. ๒๕๖๓. **แผนปฏิบัติราชการ แผนงานบูรณาการการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับสังคมสูงวัย ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๓**

กรมกิจการผู้สูงอายุ. ๒๕๖๓. **ผลการดำเนินงานแผนงานบูรณาการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับสังคมสูงวัย ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓**

กรมกิจการผู้สูงอายุ. ๒๕๖๕. **แผนงานบูรณาการการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับสังคมสูงวัย ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๕**

กรมกิจการผู้สูงอายุ. ๒๕๖๕. **ผลการดำเนินงานแผนงานบูรณาการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับสังคมสูงวัย ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕**

กรมกิจการผู้สูงอายุ. ๒๕๖๔. **แผนงานบูรณาการการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับสังคมสูงวัย ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔**

วิทยาลัยประชากรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ๒๕๖๔. **โครงการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติราชการและแผนการใช้จ่ายงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔ และแผนบูรณาการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับสังคมสูงวัย ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔.** กันยายน ๒๕๖๔

สำนักงานศูนย์วิจัยและให้คำปรึกษาแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. ๒๕๖๒. **โครงการประเมินและติดตามผลการดำเนินงานของกรมกิจการผู้สูงอายุ ตามแผนปฏิบัติราชการและแผนการใช้จ่ายงบประมาณ และแผนบูรณาการสร้างความเสมอภาคเพื่อรองรับสังคมผู้สูงอายุ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒.** กันยายน ๒๕๖๒

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา. **พระราชบัญญัติ วิธีการงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๑**

สำนักนายกรัฐมนตรี ๒๕๖๕ คำสั่งคณะกรรมการจัดทำงบประมาณรายจ่ายบูรณาการ ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๖ คณะที่ ๔.๑ แผนงานบูรณาการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับสังคมสูงวัย ที่ ๑/๒๕๖๕ เรื่อง แต่งตั้งคณะอนุกรรมการขับเคลื่อนแผนงานบูรณาการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับสังคมสูงวัย ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖

สำนักงานศูนย์วิจัยและให้คำปรึกษาแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. ๒๕๖๑. **โครงการประเมินและติดตามผลการดำเนินงานของกรมกิจการผู้สูงอายุ (ผส.) ตามแผนปฏิบัติราชการและแผนการใช้จ่ายงบประมาณ และแผนบูรณาการสร้างความเสมอภาคเพื่อรองรับสังคมผู้สูงอายุ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๑.** กันยายน ๒๕๖๑

ระเบียบวาระที่ ๑ การบริหารจัดการแผนงานบูรณาการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับสังคมสูงวัยอย่างมีประสิทธิภาพ

มติ

วันอังคารที่ ๔ เมษายน ๒๕๖๖

การบริหารจัดการแผนงานบูรณาการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับสังคมสูงวัยอย่างมีประสิทธิภาพ

สมัชชาผู้สูงอายุระดับชาติรองรับสังคมสูงวัย ปี ๒๕๖๖

> การสร้างความพร้อมเพื่อรองรับสังคมสูงวัยต้องดำเนินงานในหลากหลายมิติ ทั้งด้านสุขภาพ เศรษฐกิจ สังคมและสภาพแวดล้อม เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุและการสร้างความพร้อมของประชากรก่อนวัยสูงอายุที่มีคุณภาพ จึงมีการดำเนินงานโดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจากหลากหลายภาคส่วน ดังนั้นแผนงานบูรณาการการทำงานด้านผู้สูงอายุและการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับสังคมสูงวัย จึงเป็นกลไกที่สำคัญในการขับเคลื่อนให้เกิดการบูรณาการทำงานร่วมกันของหน่วยงานต่าง ๆ อย่างมีประสิทธิภาพเพื่อสร้างสังคมสูงวัยที่มีคุณภาพ

ได้พิจารณารายงาน เรื่องการบริหารจัดการแผนงานบูรณาการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับสังคมสูงวัยอย่างมีประสิทธิภาพ

รับทราบว่า รัฐบาลได้เห็นความสำคัญของการดำเนินงานด้านผู้สูงอายุและการเตรียมความพร้อม เพื่อรองรับสังคมสูงวัย โดยคณะรัฐมนตรีได้มีมติ กำหนดให้มีการจัดทำงบประมาณรายจ่ายบูรณาการเพื่อรองรับสังคมสูงวัย ตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๕ โดยระหว่างปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๒ ชื่อแผนงานบูรณาการสร้างความเสมอภาคเพื่อรองรับสังคมผู้สูงอายุ และระหว่างปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ - ๒๕๖๕ ชื่อแผนงานบูรณาการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับสังคมสูงวัย เพื่อให้หน่วยงานต่าง ๆ ที่ดำเนินการด้านผู้สูงอายุและการรองรับสังคมสูงวัยเชื่อมโยงบูรณาการการทำงานภายใต้เป้าหมายร่วมกัน โดยอาศัยความชำนาญและความเชี่ยวชาญ ร่วมคิด ร่วมทำ เพื่อมุ่งสู่ผลสำเร็จ ขจัดความซ้ำซ้อนของงานให้เกิดผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมาย และเพื่อให้สามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างแท้จริง โดยผลสัมฤทธิ์ของแผนงานบูรณาการฯ ในระยะ ๖ ปีที่ผ่านมาคือ ประชากรก่อนวัยสูงอายุ (อายุ ๕๐ - ๕๙ ปี) มีความพร้อมเข้าสู่สังคมสูงวัยและผู้สูงอายุ (อายุ ๖๐ ปีขึ้นไป) มีความมั่นคงทางเศรษฐกิจ สังคม สุขภาพ และสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม

รับทราบว่า การบริหารแผนงานบูรณาการฯ ดำเนินงานโดย คณะกรรมการพิจารณาการจัดทำงบประมาณในลักษณะบูรณาการเชิงยุทธศาสตร์ โดยมีรองนายกรัฐมนตรีที่ได้รับมอบหมายเป็นประธานกรรมการ และกรมกิจการผู้สูงอายุเป็นกรรมการและเลขานุการร่วม ร่วมกับ สำนักงบประมาณ สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ กรมกิจการผู้สูงอายุ ในฐานะเจ้าภาพหลักในการขับเคลื่อนแผนงานฯ ได้กำหนดแนวทางในการขับเคลื่อนงานโดยมอบหมายให้หน่วยงานที่เข้าร่วมแผนบูรณาการฯ ที่มีพันธกิจสอดคล้องกับแนวทาง เป็นเจ้าภาพเพื่อทำหน้าที่พิจารณาคัดเลือกโครงการที่ได้รับการจัดสรรงบประมาณ ประสานงานและติดตามผลการดำเนินงานเพื่อรายงานความก้าวหน้าในการดำเนินงานและการใช้จ่ายงบประมาณของโครงการต่าง ๆ ภายใต้แนวทางนั้น ๆ

รับทราบว่า หน่วยงานที่เข้าร่วมในแผนงานบูรณาการฯ ในระยะ ๖ ปีที่ผ่านมามีการเปลี่ยนแปลงในแต่ละปีงบประมาณ และในบางปีงบประมาณยังขาดหน่วยงานหลักในการร่วมเสนอโครงการเนื่องจากการเข้าร่วมแผนงานบูรณาการฯ ของหน่วยงานต่าง ๆ เป็นไปโดยความสมัครใจ

ตระหนักว่า จากการติดตามประเมินผลการดำเนินงานของแผนงานบูรณาการฯ ในระหว่างปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๕ โดยประเมินจากตัวชี้วัดผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานไว้ ๒ มิติที่สำคัญ คือ ๑. ประชากรก่อนวัยสูงอายุ (อายุ ๒๕ - ๕๙ ปี) มีความพร้อมเข้าสู่สังคมสูงวัย และ ๒. ผู้สูงอายุ (อายุ ๖๐ ปีขึ้นไป) มีความมั่นคงทางเศรษฐกิจ สังคม สุขภาพ และสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม พบว่า การดำเนินงานยังไม่บรรลุผลสัมฤทธิ์ของแผนงาน ทั้งในด้านการเตรียมความพร้อมของประชากรอายุ ๒๕ - ๕๙ ปี ก็พบว่ายังมีสัดส่วนน้อยกว่าร้อยละ ๖๐ ในขณะที่ด้านคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ พบว่า สัดส่วนของผู้สูงอายุที่มีงานทำมีสัดส่วนเพิ่มมากขึ้น แต่เมื่อพิจารณาถึงความมั่นคงทางเศรษฐกิจโดยวัดจากการมีเงินออม และความเพียงพอของรายได้ พบว่า มีสัดส่วนลดลง ในด้านสังคมและสภาพแวดล้อม พบว่าผู้สูงอายุที่เป็นสมาชิกชมรมผู้สูงอายุมีสัดส่วนเพิ่มขึ้น แต่ผู้สูงอายุที่อาศัยอยู่ในที่ที่ปลอดภัยและเหมาะสมมีสัดส่วนต่ำกว่าค่าเป้าหมาย และในด้านสุขภาพ พบว่า สัดส่วนผู้สูงอายุที่สามารถทำกิจวัตรประจำวันได้ด้วยตนเองต่ำกว่าค่าเป้าหมาย ดังนั้นผลการดำเนินงานในภาพรวมของแผนงานบูรณาการฯ ยังไม่บรรลุผลสัมฤทธิ์ของแผนงานบูรณาการฯ และการดำเนินงานของโครงการต่าง ๆ ภายใต้แผนงานบูรณาการฯ ยังขาดการบูรณาการทั้งในมิติเป้าหมาย มิติกระบวนการทำงาน และมิติพื้นที่ เกิดเป็นการ “รวมกันทำงาน” มากกว่า “ร่วมกันทำงาน”

ชื่นชมว่า กรมกิจการผู้สูงอายุ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ สำนักงบประมาณ สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ เจ้าภาพแนวทางต่าง ๆ และหน่วยงานที่ร่วมแผนงานบูรณาการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับสังคมสูงวัยทุกหน่วยงาน มีเจตจำนงที่จะร่วมกันขับเคลื่อนงานด้านการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับสังคมสูงวัยในทุกมิติ และมีการพัฒนากระบวนการดำเนินงานและกลไกต่าง ๆ มาอย่างต่อเนื่องเพื่อการขับเคลื่อนแผนงานบูรณาการฯให้เกิดผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมาย

ห่วงใยว่า หน่วยงานที่เข้าร่วมในแผนงานบูรณาการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับสังคมสูงวัย เป็นไปโดยความสมัครใจ ทำให้หลายหน่วยงานที่มีพันธกิจที่เกี่ยวข้องไม่ได้เข้าร่วม นำไปสู่การขาดความสมบูรณ์ของกิจกรรมหรือโครงการที่จะนำไปสู่การบรรลุเป้าหมายของแผนงานบูรณาการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับสังคมสูงวัย นอกจากนี้โครงสร้างการบริหารจัดการส่วนใหญ่ยังคงดำเนินงานโดยหน่วยงานส่วนกลาง ขาดกลไกในการขับเคลื่อนงานในระดับพื้นที่ อีกทั้งงบประมาณที่ได้รับการจัดสรรของแผนงานบูรณาการฯในช่วง ๖ ปีที่ผ่านมาพบว่ามีแนวโน้มลดลง และยังพบว่าในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖ แผนงานบูรณาการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับสังคมสูงวัย ได้รับการจัดสรรงบประมาณน้อยที่สุดจากจำนวนแผนงานบูรณาการที่มีทั้งหมด ๑๑ แผนงาน อีกทั้งแผนงานบูรณาการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับสังคมสูงวัย มีการจัดสรรงบประมาณให้แต่ละแนวทางในสัดส่วนที่แตกต่างกันค่อนข้างมากในแต่ละปีและไม่พบแบบแผนที่ชัดเจน

จึงมีมติดังนี้

๑. ขอให้กรมกิจการผู้สูงอายุ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ดำเนินการ ดังนี้

๑.๑ กำหนดประเด็นที่จะให้การสนับสนุนงบประมาณภายใต้แผนงานบูรณาการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับสังคมสูงวัย ในแต่ละปีพร้อมทั้งกำหนดเป้าหมายของแผนงานบูรณาการฯ ที่ชัดเจน โดยพิจารณาประเด็นที่จะสนับสนุนงบประมาณจากข้อเสนอของคณะกรรมการผู้สูงอายุแห่งชาติ คณะกรรมการขับเคลื่อนแผนปฏิบัติการด้านผู้สูงอายุระยะที่ ๓ มติสมัชชาผู้สูงอายุ แผนงานระดับภาคและระดับจังหวัด และแผนงานหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น

๑.๒ แต่งตั้งคณะทำงานขับเคลื่อนแผนงานบูรณาการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับสังคมสูงวัย โดย กรมกิจการผู้สูงอายุ เป็นประธานคณะทำงาน และหน่วยงานหลักที่มีพันธกิจสอดคล้องกับประเด็นในการสนับสนุนงบประมาณในปีนั้น ๆ เป็นคณะทำงาน โดยกำหนดอำนาจหน้าที่ของคณะทำงานที่ชัดเจน เช่น กำหนดแนวทางในการดำเนินงาน พร้อมทั้งเป้าหมายของแนวทางต่าง ๆ กำหนดเกณฑ์และจัดสรรงบประมาณในแต่ละแนวทาง กำหนดเกณฑ์การคัดเลือกโครงการที่ชัดเจน (เกณฑ์การคัดเลือกโครงการจะต้องกำหนดให้เป้าหมายโครงการที่ได้รับอนุมัติงบประมาณต้องสอดคล้องหรือตอบผลสัมฤทธิ์ของเป้าหมายแนวทางภายใต้แผนงานบูรณาการฯ และแสดงให้เห็นถึงรูปแบบหรือแนวทางในการบูรณาการของโครงการ) และติดตามผลการดำเนินงานทั้งในระหว่างดำเนินงานและเมื่อสิ้นสุดแผนงานบูรณาการฯ ตลอดจนการนำผลการประเมินมาปรับปรุงการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพ

๑.๓ แต่งตั้งเจ้าภาพแนวทาง และมีการกำหนดอำนาจหน้าที่ที่ชัดเจน คือ ทำหน้าที่ในการคัดเลือกโครงการตามเกณฑ์ที่กำหนด ประสานงานและติดตามผลการดำเนินงานของโครงการต่าง ๆ ภายใต้แนวทางรายงานความก้าวหน้าในการดำเนินงานและการใช้จ่ายงบประมาณของโครงการต่าง ๆ ภายใต้แนวทางนั้น ๆ ให้แก่คณะทำงานขับเคลื่อนแผนงานบูรณาการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับสังคมสูงวัย

๑.๔ ประชาสัมพันธ์และส่งแผนงานบูรณาการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับสังคมสูงวัยที่ผ่านการอนุมัติงบประมาณแล้วไปยังองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กรุงเทพมหานคร เมืองพัทยา เพื่อใช้เป็นแนวทางในการขับเคลื่อนงานและประชาสัมพันธ์ให้กับภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้องในระดับพื้นที่

๒. ขอให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งรวมถึง กรุงเทพมหานคร เมืองพัทยา แต่งตั้งคณะทำงานขับเคลื่อนแผนงานบูรณาการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับสังคมสูงวัยระดับพื้นที่ หรืออาจใช้กลไกที่มีอยู่เดิม ตัวอย่างเช่น คณะกรรมการบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการ (กบจ.) หรือ คณะกรรมการอื่น ๆ ที่มีอำนาจหน้าที่ใกล้เคียงกัน เพื่อเป็นกลไกเชื่อมประสาน สนับสนุนและประชาสัมพันธ์ การขับเคลื่อนงานของแผนงานบูรณาการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับสังคมสูงวัยจากส่วนกลางสู่การบูรณาการการทำงานในระดับพื้นที่ พร้อมทั้งติดตามการดำเนินงานของโครงการต่าง ๆ ในระดับพื้นที่และ เสนอแนวทางการปรับปรุงแผนงานบูรณาการฯและประเด็นที่ควรดำเนินงานไปยัง กรมกิจการผู้สูงอายุ ผ่านกลไกต่าง ๆ เช่น สมัชชาผู้สูงอายุระดับชาติ สมัชชาสุขภาพจังหวัด เป็นต้น

๓. ขอให้สมาคมสภาผู้สูงอายุแห่งประเทศไทยฯ เครือข่ายสมัชชาผู้สูงอายุ หน่วยงานและภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม

๓.๑ สนับสนุนและติดตามการดำเนินงานของโครงการและกิจกรรมภายใต้แผนงานบูรณาการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับสังคมสูงวัยผ่านกลไกต่าง ๆ เช่น การเข้าร่วมเป็นคณะทำงานขับเคลื่อนแผนงานบูรณาการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับสังคมสูงวัยระดับจังหวัดและเมืองพัทยา เป็นต้น

๓.๒ เสนอประเด็นในการดำเนินงานแผนงานบูรณาการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับสังคม สูงวัยในแต่ละปีงบประมาณที่มีความสอดคล้องกับบริบท ปัญหา และความต้องการของประชากรในพื้นที่ ผ่านกลไกต่าง ๆ เช่น สมัชชาผู้สูงอายุระดับชาติ เป็นต้น

ระเบียบวาระที่ ๒ การพัฒนาระบบและกลไกการบูรณาการบริการสังคมและสุขภาพ เพื่อการพัฒนาผู้สูงอายุไทย

เอกสารหลัก
วันอังคารที่ ๔ เมษายน ๒๕๖๖

๑. นิยามศัพท์เฉพาะ

๑.๑ การพัฒนาระบบและกลไกการบูรณาการ

การบูรณาการการบริการสังคมและสุขภาพเพื่อการพัฒนาผู้สูงอายุไทยให้ความสำคัญกับ วงจรนโยบาย ระบบและกลไกในการปฏิบัติงานทั้งในระดับนโยบาย ระดับปฏิบัติการและระดับบริการอย่างมีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกันและสิ่งที่ทำให้ระบบดังกล่าวดำเนินการไปได้โดยอาศัยหลักการของการบริหารราชการแบบบูรณาการ คือ การทำให้ระบบบริหารภาครัฐมีศักยภาพและสมรรถนะสูงและการสนับสนุนให้จังหวัดเป็นศูนย์กลางของการบริหารราชการส่วนภูมิภาคและส่วนท้องถิ่นเพื่อนำไปสู่การแก้ไขปัญหา เกิดการประสานงานและมีการกำกับติดตามที่ครอบคลุมและทันต่อเหตุการณ์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการสนับสนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีบทบาทในการจัดบริการ ดังนั้น การพัฒนาระบบและกลไกการบูรณาการหมายถึง การเปลี่ยนแปลง ปรับปรุง ยกระดับ การกำหนดนโยบาย แผนงานและขั้นตอนการปฏิบัติงานที่มีการกำหนดไว้อย่างชัดเจนและออกแบบเครื่องมือหรือมีการจัดสรรทรัพยากร การจัดองค์การ การจัดการข้อมูลรวมไว้ด้วยกันอย่างเป็นระบบ ภายใต้การเชื่อมโยงหน่วยงานทุกระดับในการแก้ไขปัญหาและจัดบริการด้านผู้สูงอายุ จากนิยามการพัฒนาระบบและกลไกการบูรณาการที่กล่าวมามีความสำคัญอย่างมากในการเสริมหนุนให้การบูรณาการทั้งระบบมีประสิทธิภาพและนำไปสู่คุณภาพการจัดบริการสำหรับผู้สูงอายุ

๑.๒ การบริการสังคมและสุขภาพเพื่อการพัฒนาผู้สูงอายุไทย

การบริการสังคม หมายถึง การบริการที่เกี่ยวข้องกับการป้องกัน การแก้ไขปัญหา การพัฒนาและการส่งเสริมความมั่นคงทางสังคมเพื่อตอบสนองการดำรงชีวิตของประชาชนตามมาตรฐานทั้งทางด้านการศึกษา สุขภาพอนามัย ที่อยู่อาศัย การทำงานและการมีรายได้ นันทนาการ กระบวนการยุติธรรม และบริการทางสังคม ไม่ว่าจะเป็นการจัดบริการโดยความร่วมมือของหน่วยงานรัฐหลายภาคส่วน หรือการจัดโดยรัฐร่วมกับภาคเอกชนหรือภาคประชาชนหรือการมอบอำนาจโดยรัฐให้หน่วยงานอื่นเป็นผู้ดำเนินการจัดบริการแทนรัฐ ทั้งนี้ รูปแบบการจัดบริการมีหลากหลายทั้งรูปแบบตามพื้นที่ (Area - based) รูปแบบวิธีการ (Methods) รูปแบบสถาบัน (Institution - based) หรือรูปแบบชุมชนเป็นฐาน (Community - based) หรือปัจจุบันมีรูปแบบชุมชนออนไลน์ (Online Community - based) ด้วย

การบริการสุขภาพ หมายถึง การจัดบริการดูแล ส่งเสริม สนับสนุน ด้าน ๑) การส่งเสริมสุขภาพ ได้แก่ การลดปัจจัยเสี่ยง การปรับปรุงสภาพแวดล้อมและการพัฒนาสุขภาพในทุกมิติโดยเน้นการบูรณาการการจัดบริการของทุกภาคส่วน ๒) การป้องกันโรค ได้แก่ การสร้างเสริมภูมิคุ้มกัน การควบคุม การแพร่ระบาดของโรค ๓) การรักษาพยาบาล ได้แก่ การตรวจรักษาโรค การใช้ยาและการทำจิตบำบัด และ ๔) การฟื้นฟูสุขภาพของประชาชน ได้แก่ การจัดบริการที่เน้นให้ผู้ป่วยสามารถกลับสู่สภาพหรือใกล้สภาพเดิมก่อนเจ็บป่วยมากที่สุด เช่น การทำกายภาพบำบัด การทำอาชีวบำบัด เป็นต้น

การบูรณาการการบริการสังคมและสุขภาพ จึงหมายถึง การประสานเชื่อมโยงให้เกิดบริการ ที่ครอบคลุมทั้งสังคมและสุขภาพ เพื่อให้ผู้สูงอายุได้รับบริการที่มีคุณภาพและได้รับการพัฒนาคุณภาพชีวิตอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม ครอบคลุมทุกมิติ

๑.๓ เป้าหมายของการบูรณาการเพื่อการพัฒนาผู้สูงอายุไทย

แผนย่อยการรองรับสังคมสูงอายุเชิงรุกภายใต้แผนแม่บทยุทธศาสตร์ชาติประเด็นพลังทางสังคม กำหนดเป้าหมายและตัวชี้วัดด้านการรองรับสังคมสูงอายุประกอบด้วย ๑) ภาคีการพัฒนามีบทบาทในการพัฒนาสังคมมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง ๒) ประชากรไทยมีการเตรียมการก่อนสูงอายุ เพื่อให้สูงวัยอย่างมีคุณภาพเพิ่มขึ้น และ ๓) ผู้สูงอายุมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะปัญหาความยากจนลดลง ซึ่งความยากจนถูกอธิบายไว้ว่าเป็นหนึ่งในอุปสรรคสำคัญที่กีดขวางไม่ให้ผู้สูงอายุสูงวัยอย่างมีคุณภาพ อย่างไรก็ตาม การแก้ไขปัญหาความยากจนของผู้สูงอายุเป็นเรื่องท้าทายมากเมื่อเทียบกับการที่ประเทศไทยกำลังเผชิญสถานการณ์การเพิ่มขึ้นของประชากรไทยขั้นติดลบแต่ประชากรสูงอายุกลับเพิ่มขึ้นที่อัตราสูงมาก และมีงานด้านผู้สูงอายุจำนวนไม่น้อยที่อธิบายว่า ควรให้ความสำคัญกับการลดอุปสรรคกีดขวางประการอื่น ๆ เช่น ความเจ็บป่วย ความไม่รู้สิทธิ ควบคู่กับการส่งเสริมขีดความสามารถ จึงจะช่วยให้ผู้สูงอายุสูงวัยอย่างมีคุณภาพมากขึ้น การลดอุปสรรคกีดขวางดังกล่าวจำเป็นต้องอาศัยการปฏิรูปและการบูรณาการระบบบริการเพื่อรองรับสังคมสูงอายุอย่างมีคุณภาพ (แผนปฏิบัติการด้านผู้สูงอายุระยะที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๘๐)) เน้นการผลักดันทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดบริการ มีการติดตามและประเมินผล มีการวางระบบกำลังคนและพัฒนาขีดความสามารถของผู้ให้บริการตั้งแต่ระดับนโยบาย ระดับปฏิบัติจนถึงระดับฐานข้อมูลตามแนวทาง ของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ ๑๓ (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐) ตามมาตรการการปฏิรูปและบูรณาการระบบบริการเพื่อรองรับสังคมสูงอายุอย่างมีคุณภาพ ประกอบด้วย ๗ มาตรการ ดังนี้ ๑) แปลงแผนปฏิบัติการด้านผู้สูงอายุสู่การปฏิบัติและผลักดันให้ทุกภาคส่วนขับเคลื่อนแผนอย่างบูรณาการตั้งแต่ระดับชาติ สู่ระดับท้องถิ่น ๒) ติดตามและประเมินผลนโยบายและแผนปฏิบัติการด้านผู้สูงอายุในแต่ละระดับ ๓) ปฏิรูประบบกฎหมายเพื่อรองรับการดำเนินงานของทุกภาคส่วนในการรองรับสังคมสูงอายุเชิงรุก ๔) วางระบบกำลังคนด้านผู้สูงอายุทั้งในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพในระดับชาติและระดับพื้นที่ ๕) เพิ่มขีดความสามารถในการพัฒนาและการจัดการงานด้านผู้สูงอายุขององค์กรชุมชน/ท้องถิ่น และผู้นำชุมชน ๖) พัฒนาระบบการพิทักษ์และคุ้มครองสิทธิผู้สูงอายุ โดยเฉพาะกลุ่มที่เป็นกลุ่มเสี่ยง กลุ่มเปราะบาง และกลุ่มที่อยู่ในภาวะพึ่งพิง ทั้งในฐานะผู้รับบริการ ผู้รับสวัสดิการหรือผู้บริโภค ๗) พัฒนาระบบปกป้องและฟื้นฟูผู้สูงอายุและครอบครัวในยามที่เกิดนานาวิกฤติ ๘) ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของภาคเอกชนในการดำเนินงานด้านผู้สูงอายุ

๒. สถานการณ์/ความเป็นมา

๒.๑ ความสำคัญของการบูรณาการบริการสังคมและสุขภาพผู้สูงอายุของประเทศไทย

เนื่องจากบ้านเมืองมีความสลับซับซ้อนมากขึ้นจำเป็นต้องใช้ความรู้และทักษะจากหลายสาขาวิชาร่วมกัน การบริหารงานตามภารกิจ (Functions) ไม่สามารถแก้ปัญหาบางอย่างได้เพราะแต่ละองค์กรมีพันธกิจ (Mission) ขององค์กรอยู่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านที่แตกต่างกัน การบูรณาการจะช่วยทำให้เกิดความเชื่อมโยงความเชี่ยวชาญเหล่านั้นและเป็นการขจัดความซ้ำซ้อนของงานที่เกิดขึ้น (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ, ๒๕๖๔)

สถานการณ์การเพิ่มขึ้นของผู้สูงอายุในประเทศไทยดำเนินไปอย่างต่อเนื่อง แต่สังคมขาดการเตรียมพร้อมในการรับมือของคนในทุกช่วงวัย แม้ว่าทุกหน่วยงานมีความพยายามในการสร้างความตระหนักเรื่อง การเตรียมความพร้อมสู่การเป็นผู้สูงอายุ คนส่วนใหญ่ยังเข้าใจว่า การรับมือเรื่องนี้เป็นเพียงการจัดการสุขภาพของผู้สูงอายุ ทำให้การแก้ปัญหาหลัก

มักจำกัดอยู่เพียงกลุ่ม ๆ เช่น การจ่ายเบี้ยยังชีพ การจัดสวัสดิการแต่กลับไม่ได้เชื่อมโยงเข้ากับการเตรียมการตั้งแต่วัยทำงาน (กลุ่มเสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพเครือข่าย กรมกิจการผู้สูงอายุ, ๒๕๖๔) การเพิ่มขึ้นของประชากรผู้สูงอายุส่งผลกระทบต่อสังคมเป็นวงกว้าง รายได้เฉลี่ยรวมของประเทศลดลงเนื่องจากมีประชากรวัยทำงานลดลง ส่งผลกระทบโดยตรงต่อเศรษฐกิจ นอกจากนี้ สังคมยังต้องเตรียมพร้อมในการรับมือเรื่องการดูแลผู้สูงอายุในด้านกาย จิต และสังคม

อย่างที่ทราบกันดีว่าประเทศมีการวางแผนด้านนโยบายและเตรียมความพร้อมเพื่อเข้าสู่สังคมสูงอายุในอนาคต แต่ในทางปฏิบัติ ไม่มีหน่วยงานไหนที่มีความพร้อมสมบูรณ์ในการปฏิบัติงานได้หมดทุกด้าน บางหน่วยงานขาดข้อมูลสถานการณ์รอบด้านและเป็นปัจจุบัน บางหน่วยงานขาดกำลังคนที่มีความรู้และความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน บางหน่วยงานขาดงบประมาณในการสนับสนุน ดังนั้น การแก้ไขปัญหาต้องอาศัยการ บูรณาการของทุกภาคส่วน เพื่อป้องกันการสับสนและทับซ้อนกัน

๒.๒ ตัวอย่างการดำเนินงานบูรณาการที่เกิดขึ้น

ในปี ๒๕๕๓ ปรากฏตัวอย่างการบูรณาการการดำเนินงานด้านผู้สูงอายุในพื้นที่ ศูนย์อเนกประสงค์สำหรับผู้สูงอายุในชุมชนเทศบาลเมืองสกลนคร (ศศิพัฒน์ ยอดเพชรและคณะ, ๒๕๕๓) เป็นพื้นที่นำร่องที่มีผู้สูงอายุเป็นผู้ดำเนินการบริหารจัดการทั้งหมด โดยมีเทศบาลเมืองสกลนครและเครือข่ายองค์กรภาครัฐเป็นที่ปรึกษาและทำหน้าที่สนับสนุนกิจกรรมต่าง ๆ มีวัตถุประสงค์ในการส่งเสริมสุขภาวะทั้งกาย จิต สังคม วัฒนธรรมและการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน โดยให้ความสำคัญกับทุนทางสังคมที่มีการสร้างรายได้และการส่งเสริมการประกอบอาชีพจากภูมิปัญญาท้องถิ่น นอกจากนี้ ยังมีการส่งเสริมการจัดกิจกรรมภายนอกโดยการเปิดรับจิตอาสาเพื่อการดูแลผู้สูงอายุที่ยากไร้ พิการ ไม่มีที่พึ่ง และต้องการได้รับความช่วยเหลือ ก่อให้เกิดการส่งเสริมการมีส่วนร่วมและเสียสละของคนในชุมชน

ในปี ๒๕๖๔ ตัวอย่างรูปแบบการบูรณาการการจัดบริการสังคมและสุขภาพสำหรับผู้สูงอายุชุมชน แบบบูรณาการและเน้นชุมชนเป็นฐาน ของเทศบาลเมืองบึงยี่โถ จังหวัดปทุมธานี ซึ่งเป็นต้นแบบการดูแลผู้สูงอายุแบบครบวงจร การจัดบริการด้านสังคมและสุขภาพสำหรับผู้สูงอายุ ประกอบด้วย ๑) ศูนย์การแพทย์และฟื้นฟูผู้สูงอายุจำนวน ๑ แห่ง เน้นการให้บริการด้านการรักษาพยาบาล การส่งเสริมสุขภาพและการป้องกันโรค ๒) ศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ จำนวน ๓ แห่ง เน้นการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคม การส่งเสริมอาชีพและการเรียนรู้ตลอดชีวิตของผู้สูงอายุ ๓) ศูนย์สันทนาการและฟื้นฟูผู้สูงอายุบึงยี่โถ หรือ ศูนย์เดย์แคร์ จำนวน ๑ แห่ง เน้นการฟื้นฟูกายภาพบำบัดผู้สูงอายุระยะกลางและการดูแลกิจวัตรประจำวันกลุ่มผู้สูงอายุ ที่ต้องการการดูแลช่วยเหลือบางส่วน ๔) มูลนิธิข้างเตียงเคียงกัน เน้นการส่งเสริมสนับสนุนกายอุปกรณ์การปรับปรุงซ่อมแซมบ้านสำหรับผู้สูงอายุกลุ่มติดเตียงที่ต้องการการดูแลระยะยาว และ ๕) ร้านกาแฟเพื่อการบำบัดผู้สูงอายุสมองเสื่อม โดยเน้นการส่งเสริมความรู้และกำลังใจผ่านกิจกรรมกลุ่มสนับสนุนสำหรับครอบครัวและชุมชนในการดูแลผู้สูงอายุกลุ่มสมองเสื่อม โดยการจัดบริการทั้งหมดนี้เกิดจากการบูรณาการการทำงานร่วมกันระหว่างเทศบาลเมืองบึงยี่โถ จังหวัดปทุมธานี คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ องค์การความร่วมมือแห่งประเทศญี่ปุ่น (JICA) องค์กร Nogezaka - Glocal ประเทศญี่ปุ่น และเทศบาลเมืองยูกาวะระ ประเทศญี่ปุ่น ร่วมกับภาคีเครือข่ายองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน ๘ แห่ง ที่มีส่วนร่วมในการบูรณาการข้อมูลข่าวสาร องค์ความรู้การจัดบริการ และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นร่วมกันในการจัดบริการ รวมถึงการประสานความร่วมมือในการจัดบริการในชุมชนอย่างเป็นระบบ การจัดบริการดังกล่าวประสบความสำเร็จด้านการเป็นแบบอย่างของการจัดบริการนวัตกรรมด้านสุขภาพ จนได้รับรางวัล Grand Prize Health Innovation for Aging Awards จาก Japan International Cooperation Center (JICE) ประจำปี ๒๕๖๔ โดยบทเรียนจากการดำเนินงาน พบว่า ความร่วมมือจากหลายระดับและการบูรณาการหน่วยงานทั้งในและนอกชุมชนและทั้งในประเทศและต่างประเทศนำไปสู่การเกิดการริเริ่มวางแผนและเตรียมการจัดบริการอย่างมีประสิทธิภาพ (วรรณลักษณ์ เมียนเกิด และณัฏฐพัชร สโรบล, ๒๕๖๓)

นอกจากนี้ ในปี ๒๕๖๔ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ มีการจัดทำแผนบูรณาการการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับสังคมสูงอายุ ในปี พ.ศ. ๒๕๖๔ โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อเตรียมความพร้อมประชากรก่อนวัยสูงอายุเข้าสู่สังคมสูงอายุอย่างมีคุณภาพ มีความมั่นคงทางเศรษฐกิจ สภาพแวดล้อม ที่เหมาะสม สุขภาพ และสังคม ส่งผลให้ผู้สูงอายุมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น โดยมีหน่วยงานร่วมบูรณาการ จำนวน ๖ กระทรวง ๑๔ หน่วยงานมีการดำเนินโครงการ ๓๗ โครงการ ผลจากการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติราชการและแผนการใช้จ่ายงบประมาณประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๔ และแผนบูรณาการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับสังคมสูงอายุ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔ ในประเด็นผู้สูงอายุพบว่า

๑) การกำหนดประเด็นในการดำเนินงานของแผนบูรณาการในอนาคตว่าควรให้ความสำคัญกับประเด็นที่สอดรับกับเป้าหมายของแผนให้มากขึ้น โดยให้ความสำคัญทั้งด้านจำนวนกิจกรรมหรือโครงการและงบประมาณที่ได้รับการจัดสรร

๒) ควรมีการบูรณาการจัดทำและขับเคลื่อนแผนอย่างแท้จริงในทุกขั้นตอน โดยเริ่มตั้งแต่การบูรณาการคณะทำงานหรือกรรมการ เป้าหมาย กระบวนการดำเนินงานและการกำกับและติดตามประเมินผล

๓) ควรสนับสนุนหน่วยงานที่เข้าร่วมแผนงานให้มีความหลากหลายมากขึ้น เพื่อให้มีความหลากหลายของภาคีเครือข่ายในการทำงาน นำไปสู่ความหลากหลายของกิจกรรมและครอบคลุมกลุ่มเป้าหมายมากขึ้น

๔) ควรมีการบูรณาการการทำงานร่วมกับหน่วยงานที่มีงบประมาณของตนเอง โดยใช้พื้นที่กลุ่มเป้าหมาย หรือประเด็นการดำเนินงานร่วมกันเพื่อให้มีการขยายผลโครงการหรือกิจกรรมได้ครอบคลุม มากขึ้น

๕) ควรมีการกำหนดจัดตั้งทีมหรือคณะทำงานในการประสานงานระหว่างหน่วยงานที่ร่วมบูรณาการที่มีบทบาทชัดเจน ได้แก่ เจ้าภาพหลัก เลขานุการร่วม รวมถึงตัวแทนร่วมบูรณาการ

๖) ควรมีการพัฒนาบุคลากรทั้งเจ้าหน้าที่ของหน่วยเจ้าภาพ หน่วยร่วมบูรณาการและภาคีเครือข่าย ให้มีความพร้อมกับการทำงานในรูปแบบใหม่ พัฒนาเครื่องมือการทำงาน ระบบการสื่อสาร เพื่อสนับสนุนการทำงานให้บุคลากรและเครือข่ายในพื้นที่รวมถึงการพัฒนาแพลตฟอร์มต่าง ๆ ในการนำมาเป็นเครื่องมือในการประสานงานและการดำเนินงานร่วมกัน

๗) ควรมีการติดตามประเมินผลแผนการบูรณาการในหลายระดับ โดยการจัดตั้งในรูปแบบของคณะกรรมการติดตามการดำเนินงาน

และในปี ๒๕๖๕ ที่ผ่านมา กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ร่วมกับสำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ ขับเคลื่อนมติสมัชชาว่าด้วยเรื่องระบบและกลไกการบูรณาการการบริการสังคมและสุขภาพ เพื่อการพัฒนาผู้สูงอายุไทย โดยดำเนินการทดลองตัวแบบการบูรณาการบริการสังคมและสุขภาพในส่วนภูมิภาคและกรุงเทพมหานคร พบว่า การบูรณาการในระยะที่ ๑ การบูรณาการนโยบายและแผนระดับจังหวัดยังไม่ประสบความสำเร็จตามหลักการบูรณาการ เนื่องจากไม่มีการจัดทำโครงการที่ระบุรายละเอียดหรือแผนงานที่ชัดเจน ทำให้พื้นที่ขาดแนวทางในขับเคลื่อนและประสานงานอย่างเป็นระบบ ขาดระบบและกลไกการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติ ส่งผลให้ไม่ได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานภาคีเครือข่ายบางพื้นที่ แม้ว่าภาพรวมการดำเนินงานทั้ง ๘ พื้นที่ดำเนินงานได้ตามกำหนดระยะเวลา แต่ยังไม่สามารถดำเนินการได้ตามหลักและแนวทางการบูรณาการที่มีประสิทธิภาพ ทุกพื้นที่มีการเชื่อมโยงเครือข่ายระดับจังหวัดในการจัดบริการแต่เน้นบทบาทหลักเป็นของหน่วยงานรัฐ แต่ยังขาดการบูรณาการนโยบายและแผนที่เป็นรูปธรรม

จะเห็นได้ว่า มีความพยายามบูรณาการการบริการสังคมและสุขภาพผู้สูงอายุของประเทศไทยมาต่อเนื่อง และการบูรณาการในระดับพื้นที่นำร่องหรือระดับชุมชนท้องถิ่นสามารถเชื่อมโยงเครือข่ายและบูรณาการบริการได้ตามแนวทาง โดยมีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นเจ้าภาพหลักในการขับเคลื่อนการบริการ แต่ในระดับกระทรวง กรม กองต่าง ๆ ยังขาดการบูรณาการนโยบายและแผนที่เป็นรูปธรรม ขาดระบบและกลไกที่เป็นรูปธรรมในการนำแผนต่าง ๆ ไปขับเคลื่อนในระดับพื้นที่ ซึ่งจำเป็นจะต้องพัฒนาและทำให้เกิดการเชื่อมต่อการบูรณาการทั้งระบบ

๓. กฎหมายและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๓.๑ กฎหมายสำคัญที่เกี่ยวข้อง

การขับเคลื่อนงานด้านผู้สูงอายุและบริการของประเทศไทยอยู่ภายใต้บทบัญญัติคุ้มครองสิทธิผู้สูงอายุในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๖๐ เฉพาะที่สำคัญคือ

บทบัญญัติด้านการสาธารณสุข มาตรา ๕๕ รัฐต้องดำเนินการให้ประชาชนได้รับบริการสาธารณสุขที่มีประสิทธิภาพอย่างทั่วถึง เสริมสร้างให้ประชาชนมีความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการส่งเสริมสุขภาพและการป้องกันโรคและส่งเสริมสนับสนุนให้มีการพัฒนาภูมิปัญญาด้านการแพทย์แผนไทยให้เกิดประโยชน์สูงสุด โดยบริการสาธารณสุขต้องครอบคลุมการส่งเสริมสุขภาพ การควบคุม การป้องกันโรค การรักษาพยาบาลและการฟื้นฟูสุขภาพด้วย ซึ่งรัฐต้องพัฒนาการบริการสาธารณสุขให้มีคุณภาพและมีมาตรฐานสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง

พระราชบัญญัติผู้สูงอายุ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๓ มาตรา ๕๓ กำหนดให้บุคคลซึ่งมีอายุเกินหกสิบปีบริบูรณ์และไม่มีรายได้เพียงพอแก่การยังชีพ มีสิทธิได้รับสวัสดิการ สิ่งอำนวยความสะดวกอันเป็นสาธารณะอย่างสมศักดิ์ศรีและความช่วยเหลือที่เหมาะสมจากรัฐ

มาตรา ๒๗ การเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคล ไม่ว่าด้วยเหตุความแตกต่างในเรื่องถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ภาษา เพศ อายุ ความพิการ สภาพทางกายหรือสุขภาพ สถานะของบุคคล ฐานะทางเศรษฐกิจหรือสังคม ความเชื่อทางศาสนา การศึกษาอบรมหรือความคิดเห็นทางการเมืองอันไม่ขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญหรือเหตุอื่นใดจะกระทำมิได้

มาตรา ๒๘๓ กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นย่อมมีอำนาจหน้าที่โดยทั่วไปในการดูแลและจัดทำบริการสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นและย่อมมีความเป็นอิสระในการ กำหนดนโยบาย การบริหาร การจัดบริการสาธารณะ การบริหารงานบุคคล การเงินและการคลัง และมีอำนาจหน้าที่ของตนเอง โดยเฉพาะโดยต้องคำนึงถึงความสอดคล้องกับการพัฒนาของจังหวัดและประเทศเป็นส่วนรวมด้วย

นอกจากนี้ยังถูกกำกับโดยยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐)

ข้อ ๑ ยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ ประเด็นการพัฒนาที่ ๔.๖.๒ การส่งเสริมบทบาทการมีส่วนร่วมของภาครัฐ ภาคเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นครอบครัวและชุมชนในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์

ข้อ ๒ ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม ประเด็นย่อยที่ ๔.๑ การลดความเหลื่อมล้ำและการสร้างความเป็นธรรมในทุกมิติ และประเด็นย่อย ๔.๓.๓ การสนับสนุนความร่วมมือระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน ภาควิชาการ ภาคประชาสังคมและภาคประชาชน

ข้อ ๓ ยุทธศาสตร์ชาติด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ ประเด็นย่อยที่ ๔.๒ ภาครัฐบริหารงานแบบบูรณาการโดยมียุทธศาสตร์ชาติเป็นเป้าหมายและเชื่อมโยงการพัฒนาในทุกระดับ ทุกประเด็น ทุกภารกิจและทุกพื้นที่

ซึ่งยุทธศาสตร์ชาติดังกล่าวสอดคล้องกับ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ ๑๓ (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐) มุ่งการสร้างสังคมแห่งโอกาสและความเป็นธรรมด้วยการสร้างความคุ้มครองทางสังคมเชิงระบบ มีการบูรณาการตั้งแต่ระดับนโยบาย ระดับปฏิบัติจนถึงระดับฐานข้อมูลในหมุดหมายที่ ๙ และแผนปฏิบัติการด้านผู้สูงอายุระยะที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๘๐) ในแผนปฏิบัติการย่อยที่ ๒ การยกระดับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุทุกมิติอย่างทั่วถึงและเป็นธรรมและแผนปฏิบัติการย่อยที่ ๓ ปฏิรูปและบูรณาการระบบบริการเพื่อรองรับสังคมสูงอายุอย่างมีคุณภาพ

๔. สภาพปัญหา ข้อจำกัด และแนวทางบูรณาการบริการสังคมและสุขภาพ

๔.๑ ปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาผู้สูงอายุ มีดังนี้

๑) ปัญหาระดับนโยบาย ขาดระบบและกลไกการบูรณาการระดับกระทรวง กรม และจังหวัดที่ชัดเจนเป็นรูปธรรม แต่ละกระทรวงยังให้ความสำคัญกับภารกิจในการจัดบริการหรือโครงการสำหรับผู้สูงอายุที่ถูกกำหนดไว้ เช่น การจัดบริการทางสุขภาพ การให้ความช่วยเหลือทางสังคม การจัดกิจกรรมด้านการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ การจัดกิจกรรมด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยวและการกีฬา ทุกหน่วยงานมุ่งเป้าไปที่การทำงานตามภารกิจ (Function) มากกว่าการให้ความสำคัญกับการทำงานแบบบูรณาการเพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามประเด็นยุทธศาสตร์ (Agenda) นอกจากนี้ พบว่า แต่ละกระทรวงไม่ได้ตระหนักในสถานการณ์ปัญหาของผู้สูงอายุร่วมกันส่งผลให้ไม่เกิดความร่วมมือในการบูรณาการเท่าที่ควร

๒) ปัญหาการขาดกลไกการเชื่อมต่อการบูรณาการ ผู้ปฏิบัติงานหลายระดับยังไม่สามารถทำงานแบบตัดข้ามหน่วยงานได้ แต่ละหน่วยงานในพื้นที่รอการสั่งการจากผู้บังคับบัญชาในหน่วยตนเอง เนื่องจากไม่มีกลไกการเชื่อมต่อหน่วยงาน รวมทั้งเจ้าภาพหลักที่ได้รับมอบหมายไม่ได้แสดงบทบาท ได้แก่ การกำหนดแนวทางการนำนโยบายไปปฏิบัติ การจัดทำแผนงานโครงการบูรณาการระดับนโยบายและแผน การสร้างระบบสนับสนุนการบูรณาการในการดำเนินงานให้เป็นรูปธรรม การบูรณาการข้อมูล การตั้งคณะกรรมการระดับจังหวัด ไม่สามารถดำเนินการได้ ส่งผลให้การขับเคลื่อนการบูรณาการทั้งในระดับนโยบายและแผนงานและการจัดบริการในพื้นที่ไม่มีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ พบว่า ผู้ปฏิบัติงานมีความเข้าใจต่อความหมายการบูรณาการแตกต่างกันและดำเนินงานไปคนละทิศละทาง ขาดระบบสนับสนุน ได้แก่ คู่มือการดำเนินงานการประสาน แผน การประสานกระบวนการ การจัดสรรทรัพยากร การวิเคราะห์สถานการณ์ผู้สูงอายุในพื้นที่อย่างเป็นระบบ การเชื่อมโยงข้อมูลจากหลายหน่วยงาน และขาดตัวแบบ (Model) ในการดำเนินงานในระดับจังหวัดหรือระดับพื้นที่ (ณัฏฐพัชร สโรบล และกนกวรรณ พงษ์พิพัฒน์, ๒๕๖๕)

๓) ปัญหาการเข้าถึงการบริการสังคมและสุขภาพไม่ทั่วถึงและเป็นธรรม เนื่องจากไม่ใช่ผู้สูงอายุทุกคนมีความสามารถในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารในยุคดิจิทัลและไม่สามารถปรับใช้เทคโนโลยีได้ ต้องอาศัยความช่วยเหลือจากครอบครัว ลูกหลานหรือบุคคลอื่น นอกจากนี้ ผู้สูงอายุจำนวนหนึ่งที่ประสบปัญหาเจ็บป่วยทางกายหรือทางจิตใจ มีฐานะยากจน เป็นอุปสรรคสำคัญในการเข้าถึงบริการต่าง ๆ การบูรณาการบริการสังคมและสุขภาพจึงมีความจำเป็นต้องนำเอาสถานการณ์ปัญหาดังกล่าวมาวิเคราะห์และกำหนดแนวทางการให้บริการที่หลากหลายและคำนึงถึงการมีระบบสนับสนุนผู้สูงอายุทุกช่วงวัยและผู้สูงอายุที่ประสบปัญหาหลากหลาย นอกจากนี้ สถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด - ๑๙ ตลอดระยะเวลา ๓ ปี ส่งผลให้ไม่มีการจัดกิจกรรมและการบริการต่าง ๆ เพื่อเป็นการรักษาระยะห่างทางสังคมตามคำแนะนำสำหรับผู้สูงอายุและบุคคลในครอบครัวของกรมอนามัย (๒๕๖๓) โดยกำหนดให้ผู้สูงอายุหลีกเลี่ยงการออกจากบ้านในช่วงการแพร่ระบาด รักษาระยะห่างจากบุคคลอื่น ๑ - ๒ เมตร หลีกเลี่ยงการสวมกอด การอุ้ม การพูดคุย

ในระยะประชิดกับบุคคลอื่น ส่งผลให้การจัดบริการต่าง ๆ เช่น ศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตและส่งเสริมอาชีพผู้สูงอายุ (ศพอส.) หยุดการจัดกิจกรรมชั่วคราว โรงเรียนผู้สูงอายุหยุดเรียนจนกว่าสถานการณ์จะลดความรุนแรงลง (ศศิพัฒน์ ยอดเพชร, ๒๕๖๓) สถานการณ์ดังกล่าวส่งผลกระทบอย่างมากต่อความเครียด ความรู้สึกเหงา โดดเดี่ยว และความกังวลใจของผู้สูงอายุ ในช่วงที่ทั่วโลกและประเทศไทยกำลังเผชิญและรับมือกับสถานการณ์การแพร่ระบาดนี้ ผู้สูงอายุจำนวนมากเผชิญกับปัญหาสุขภาพทั้งทางกายและทางจิตใจเพิ่มสูงขึ้น ในขณะที่กลุ่มคนวัยเรียนและวัยทำงานต่างปรับตัวในการใช้เทคโนโลยีเข้ามาช่วยในการติดต่อสื่อสาร การเข้าถึงบริการต่าง ๆ แม้ว่า กลุ่มผู้สูงอายุเองมีความพยายามในการใช้แอปพลิเคชันทางอินเทอร์เน็ต การพูดคุยด้วยวิดีโอ การโทรศัพท์ เพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมและเกิดเครือข่ายทางสังคม แต่ก็ยังพบสิ่งกีดขวางสำคัญทำให้ไม่สามารถปรับตัวได้และเข้าไม่ถึงบริการ เช่น อายุ ความเจ็บป่วย ความยากจนและความไม่รู้หนังสือ ดังนั้น สถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด - ๑๙ จึงเป็นตัวแปรสำคัญที่นำไปสู่การเกิดปัญหาหลายประการในการพัฒนาการบูรณาการบริการสังคมและสุขภาพผู้สูงอายุ

๕. ข้อเสนอแนะต่อแนวทางการบูรณาการ

จากการศึกษาทบทวนสถานการณ์และสภาพปัญหาที่กล่าวมานั้น มีข้อเสนอในการดำเนินงานเป็น ๓ ระดับ คือ ระดับนโยบาย ระดับปฏิบัติการ และระดับบริการ

๕.๑ ระดับนโยบาย

๑) การกำหนดประเด็นยุทธศาสตร์ (Agenda) การบูรณาการบริการสังคมและสุขภาพเพื่อการพัฒนาผู้สูงอายุไทย

๑.๑ จากปัญหาข้อที่ ๑ ให้คณะกรรมการผู้สูงอายุแห่งชาติ และ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ โดยกรมกิจการผู้สูงอายุ สนับสนุนให้เกิดการกำหนดประเด็นยุทธศาสตร์ด้านผู้สูงอายุระดับจังหวัดและระดับพื้นที่ โดย ๑) มุ่งเน้นให้เกิดการศึกษาวิเคราะห์สถานการณ์ปัญหาระดับจังหวัด มีการจัดลำดับความสำคัญเร่งด่วนและกำหนดเป็นยุทธศาสตร์การทำงานด้านผู้สูงอายุระดับจังหวัด และ ๒) เจ้าภาพหลักวางระบบและกลไกการประสานความร่วมมือการทำงานภายในกระทรวงเดียวกันและระหว่างกระทรวงต่าง ๆ ในการกำหนดประเด็นยุทธศาสตร์ด้านผู้สูงอายุระดับจังหวัด และระดับพื้นที่ ๓) มีการกำหนดรายชื่อและคำสั่งแต่งตั้งหน่วยงานร่วมบูรณาการประเด็นยุทธศาสตร์ด้านผู้สูงอายุระดับจังหวัด และระดับพื้นที่อย่างเป็นรูปธรรมเพื่อให้เกิดการบูรณาการการจัดบริการที่ตอบสนองต่อปัญหาและสอดคล้องกับสถานการณ์ของแต่ละพื้นที่

๕.๒ ระดับปฏิบัติการ

๑) การออกแบบตัวแบบ (Model) ทดลองและการพัฒนาตัวแบบระบบบูรณาการการบริการสังคมและสุขภาพให้คณะกรรมการผู้สูงอายุแห่งชาติ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ โดยกรมกิจการผู้สูงอายุ กระทรวงมหาดไทย กระทรวงสาธารณสุข สำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ และสถาบันการศึกษา ร่วมดำเนินการดังนี้

๑.๑ การกำหนดแผนงานโครงการและงบประมาณการบูรณาการการบริการสังคมและสุขภาพเพื่อการพัฒนาผู้สูงอายุไทยในระดับพื้นที่ โดยเลือกจังหวัดนำร่องที่มีขีดความสามารถในการทดลองการเป็นตัวแบบระดับประเทศในการจัดบริการ

๑.๒ การพิจารณาเลือกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีขีดความสามารถเป็นเจ้าภาพหลักร่วมกับสถาบันการศึกษาในพื้นที่และหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับประเด็นยุทธศาสตร์ด้านผู้สูงอายุของจังหวัดในการขับเคลื่อนการบูรณาการบริการสังคมและสุขภาพระดับพื้นที่ โดยการประยุกต์ใช้ตัวแบบการทดลองตัวแบบ (Model Testing) การประเมินผลและนำเสนอผลการทดลองตัวแบบ รวมทั้งพัฒนาปรับปรุง ตัวแบบและเผยแพร่ตัวแบบที่ทดลองแล้วแก่หน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

๑.๓ บูรณาการร่วมกับสถาบันการศึกษาในการการจัดทำคู่มือการดำเนินงานและผลิตแนวทางการดำเนินงานในรูปแบบคู่มือ (Box set) ๓) ที่แต่ละพื้นที่สามารถนำมาปรับใช้ในการดำเนินงานได้แบบเบ็ดเสร็จครอบคลุมการบูรณาการระดับนโยบายและแผน (ระยะที่ ๑) และการบูรณาการการจัดบริการ (ระยะที่ ๒) โดยมีเนื้อหาครอบคลุมระบบ กลไกและแผนการบูรณาการ แนวทางการดำเนินงาน แนวคิด และเป้าหมายหลัก รวมทั้งมีการระบุบทบาทและความรับผิดชอบของแต่ละหน่วยงานไว้อย่างชัดเจนเพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินงาน โดยแต่ละพื้นที่เมื่อนำไปปรับใช้สามารถปรับเปลี่ยนและประยุกต์รูปแบบเพื่อความเหมาะสมและสอดคล้องกับบริบทของพื้นที่ตนเองได้

๑.๔ การสนับสนุนและกำกับติดตามให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถจัดบริการแบบบูรณาการด้านสังคมและสุขภาพระดับพื้นที่อย่างจริงจังและสำเร็จเป็นรูปธรรมส่งผลต่อการพัฒนาผู้สูงอายุไทย

๕.๓ ระดับบริการ

๑) บูรณาการการจัดบริการสังคมและสุขภาพระดับพื้นที่ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ชมรมผู้สูงอายุ อาสาสมัครและผู้สูงอายุในพื้นที่นำร่องและหน่วยงานร่วมบูรณาการการจัดบริการระดับพื้นที่ ดำเนินการดังนี้

๑.๑ ดำเนินการบูรณาการและจัดบริการสังคมและสุขภาพระดับพื้นที่และการเปิดช่องทางการติดต่อสื่อสารให้ทุกภาคส่วนสามารถขอคำปรึกษาในการดำเนินงานเพื่อให้เกิดการแก้ไขปัญหาร่วมกันระหว่างส่วนกลางกับพื้นที่

๑.๒ การพัฒนาความสามารถของคนทำงานโดยเฉพาะทักษะการทำงานที่สำคัญ ๓ ด้าน ประกอบด้วย ๑) การพัฒนาความสามารถในการมองภาพใหญ่ (oriented view) และมองในเชิงยุทธศาสตร์ว่าแต่ละหน่วยงานมีความเชื่อมโยงเกี่ยวข้องกันอย่างไร และสามารถออกแบบกลไกที่สนับสนุนการเชื่อมโยงดังกล่าวได้ ๒) การพัฒนาศักยภาพด้านการวิเคราะห์ปัญหา (analyze) ในประเด็นผู้สูงอายุได้เพื่อให้สามารถวางกลยุทธ์การทำงานและการเน้นจุดสำคัญในเรื่องผู้สูงอายุ ๓) การพัฒนาศักยภาพด้านการบริหารจัดการ (organize) เพื่อผลักดันให้การจัดการเกิดขึ้นท่ามกลางอุปสรรคปัญหาต่าง ๆ ที่ต้องเผชิญ มีการบริหารจัดการ แบ่งงานและสามารถนำมาเชื่อมโยงให้ตอบโจทย์การบูรณาการได้

๑.๓ การนำเสนอและเผยแพร่ผลการจัดบริการแบบบูรณาการสังคมและสุขภาพ ในช่องทางหลากหลายและกระจายไปทุกหน่วยงานด้านการจัดบริการสำหรับผู้สูงอายุให้เป็นที่ประจักษ์และเกิดประโยชน์ต่อการขยายผลการจัดบริการแบบบูรณาการสังคมและสุขภาพในวงกว้าง

๖. ประเด็นเพื่อพิจารณาของสมัชชาผู้สูงอายุระดับชาติรองรับสังคมสูงวัย ปี ๒๕๖๖

ขอให้สมัชชาผู้สูงอายุระดับชาติรองรับสังคมสูงวัย ปี ๒๕๖๖ พิจารณาเอกสาร ร่างมติ ๒ การพัฒนาระบบและกลไกการบูรณาการบริการสังคมและสุขภาพเพื่อการพัฒนาผู้สูงอายุไทย

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (๒๕๖๑) ยุทธศาสตร์. **คู่มือการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ในกลุ่มเลขานุการ คณะกรรมการนโยบายประมงแห่งชาติ กรมประมง กระทรวงเกษตรและสหกรณ์.**

กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (๒๕๖๔) **การจัดทำแผนบูรณาการเพื่อเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับสังคมสูงอายุในปี พ.ศ. ๒๕๖๔.** กรุงเทพมหานคร : กระทรวงการพัฒนาความมั่นคงของมนุษย์.

กรมกิจการผู้สูงอายุ (๒๕๖๕) **กลุ่มเสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพเครือข่าย**. กรุงเทพมหานคร : กรมกิจการผู้สูงอายุ.

กรมกิจการผู้สูงอายุ (๒๕๖๕) **แผนผู้สูงอายุแห่งชาติ ระยะที่ ๓ (๒๕๖๖ - ๒๕๘๐).** กรุงเทพมหานคร : กรมกิจการผู้สูงอายุ.

กรมกิจการผู้สูงอายุ (๒๕๖๕) **แผนผู้สูงอายุแห่งชาติ ฉบับที่ ๒ (๒๕๔๕ - ๒๕๖๕).** กรุงเทพมหานคร : กรมกิจการสูงอายุ.

กรมกิจการผู้สูงอายุ (๒๕๖๕) **แผนปฏิบัติการด้านผู้สูงอายุระยะที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๘๐).** กรุงเทพมหานคร : กรมกิจการผู้สูงอายุ.

กรมกิจการผู้สูงอายุ (๒๕๖๕) **ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐).** กรุงเทพมหานคร : กรมกิจการผู้สูงอายุ.

กรมกิจการผู้สูงอายุ (๒๕๖๔) **สมัชชาผู้สูงอายุวาระที่ ๒.** กรุงเทพมหานคร : กรมกิจการผู้สูงอายุ.

กรมกิจการผู้สูงอายุ (๒๕๖๓) **พระราชบัญญัติผู้สูงอายุ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๓ มาตรา ๕๓.** กรุงเทพมหานคร : กรมกิจการผู้สูงอายุ.

กรมกิจการผู้สูงอายุ (๒๕๖๔) **ระบบและกลไกการบูรณาการการบริการสังคมและสุขภาพเพื่อการพัฒนาผู้สูงอายุไทย.** กรุงเทพมหานคร : กรมกิจการผู้สูงอายุ.

กิตติชัย กงไกรสร (๒๕๖๔) **ถอดบทเรียนนโยบายประชากรประเทศสิงคโปร์เพื่อการพัฒนาประเทศไทย.** สืบค้นเมื่อ ๓ พฤศจิกายน ๒๕๖๕.

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (๒๕๖๕) **ข้อเสนอต่อการพัฒนาการบูรณาการงานด้านผู้สูงอายุ.** กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ณัฏฐพัชร สโรบล และกนกวรรณ พงษ์พิพัฒน์ (๒๕๖๖) **การถอดบทเรียนกระบวนการบูรณาการนโยบายและแผนผู้สูงอายุใน ๘ พื้นที่.** จรัลสนิทวงศ์วงศ์การพิมพ์ : กรุงเทพมหานคร.

ณัฐพล พัวประเสริฐ (๒๕๖๐) **ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับกระบวนการบูรณาการนโยบายสาธารณะกับโลกาภิวัตน์.** กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยสวนสุนันทา.

ดำรง วัฒนา (๒๕๖๓) **การวางแผนยุทธศาสตร์. การจัดทำยุทธศาสตร์** (พิมพ์ครั้งที่ ๒๓) ศูนย์บริการวิชาการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. กรุงเทพมหานคร.

ธัญวรัตน์ แจ่มใส (๒๕๖๕) **สังคมสูงอายุโดยสมบูรณ์ (Complete - Aged Society). นโยบายเกี่ยวกับสวัสดิการผู้สูงอายุในประเทศไทย.** วิทยาลัยกฎหมายและการปกครอง. ศรีสะเกษ : มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ.

วรรณลักษณ์ เมียนเกิด และ ณัฏฐพัชร สโรบล (๒๕๖๓) **คู่มือการดำเนินงานศูนย์ให้บริการแบบกลางวันแบบบูรณาการ.** จรัลสนิทวงศ์วงศ์การพิมพ์ : กรุงเทพมหานคร.

ศศิพัฒน์ ยอดเพชรและคณะ (๒๕๕๓) **การขับเคลื่อนระบบบริการอย่างบูรณาการเพื่อสิทธิและสุขภาวะของผู้สูงอายุในชุมชน.** มีฤทธิ์ ครีเอทีฟแฟคทอรี่ : กรุงเทพมหานคร.

ศศิพัฒน์ ยอดเพชร (๒๕๖๓) **การจัดการสังคมทางเลือกสำหรับผู้สูงอายุในสถานการณ์ในสถานการณ์วิกฤต : กรณีศึกษาช่วงกรแพร่ระบาดของโควิด - ๑๙** สำนักงานสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) : กรุงเทพมหานคร.

ศรายุทธ คชพงศ์,ดนัย ผ่องแก้ว,กุลชาติ บุญกลั่นสอน และธนัสถา โรจนตระกูล (๒๕๖๔) **การนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น.** (พิมพ์ครั้งที่ ๕) มหาวิทยาลัยพิบูลสงคราม : พิษณุโลก.

ศุภชัย ยาวะประภาษ และปิยากร หวังมหาพร. (๒๕๕๒) **นโยบายสาธารณะไทย กำเนิดพัฒนาการและสถานภาพศาสตร์.** กรุงเทพมหานคร : จุดทอง.

ศุภชัย ยาวะประภาษ และปิยากร หวังมหาพร (๒๕๖๓) **นโยบายสาธารณะระดับท้องถิ่นไทย.** กรุงเทพมหานคร : โอ เอส พริ้นติ้ง เฮ้าส์.

สถาบันพัฒนานโยบายและการจัดการ คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อ้างถึงใน กรมประมง กระทรวงเกษตรและสหกรณ์. **ทฤษฎี PESTEL Analysis แนวคิดของ Francis J. Aguila. คู่มือการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ใน กลุ่มเลขานุการคณะกรรมการนโยบายประมงแห่งชาติ กรมประมง กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ .** สำนักงานสถิติแห่งชาติ (๒๕๖๕) กรุงเทพมหานคร : สำนักงานสถิติแห่งชาติ.

เสมอ จัดพล (๒๕๕๖) **การจัดสวัสดิการสังคมเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านลาด จังหวัดราชบุรี.** วารสารวิชาการ Veridien E - Journal.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (๒๕๔๖) **การบริหารราชการแบบบูรณาการ.** กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ.

อรทัย เสียงจินดา (๒๕๖๔) **แนวทางในการพัฒนาแผนยุทธศาสตร์และงบประมาณในการดำเนินงานด้านผู้สุงอายุของหน่วยงานจังหวัดอุบลราชธานี.** คณะมนุษย์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ อุบลราชธานี : อุบลราชธานี.

Anantanasuwong, Kanin (๒๐๒๑) Faculty of Humanities and Social Sciences Thepsatri Rajabhat University Journal Vol. ๑๒ No. ๓ September - December - Research Article What Makes Investors Stressed? : Evidence from The Stock Market of Thailand.

ระเบียบวาระที่ ๒ การพัฒนาระบบและกลไกการบูรณาการบริการสังคมและสุขภาพเพื่อการพัฒนาผู้สูงอายุไทย

มติ
วันอังคารที่ ๔ เมษายน ๒๕๖๖

การพัฒนาระบบและกลไกการบูรณาการบริการสังคมและสุขภาพเพื่อการพัฒนาผู้สูงอายุไทย

สมัชชาผู้สูงอายุระดับชาติรองรับสังคมสูงวัย ปี ๒๕๖๖

ได้พิจารณารายงาน เรื่อง การพัฒนาระบบและกลไกการบูรณาการบริการสังคมและสุขภาพ เพื่อการพัฒนาผู้สูงอายุไทย

รับทราบว่า ความสำคัญของการสร้างระบบสนับสนุน ได้แก่ การประสานแผน การประสานกระบวนการ การจัดสรรทรัพยากร การวิเคราะห์สถานการณ์ผู้สูงอายุในพื้นที่และผลักดันให้เกิดการการบูรณาการบริการสังคมและสุขภาพเพื่อการพัฒนาผู้สูงอายุทั้งในระดับนโยบายและแผนการขับเคลื่อนการจัดบริการในระดับพื้นที่อย่างเป็นระบบ จะช่วยให้เกิดการบริการผู้สูงอายุแบบองค์รวม (Holistic) และเกิดการมีส่วนร่วม นำไปสู่การพึ่งตนเองได้อย่างเต็มศักยภาพและเหมาะสม มีความสำคัญต่อการรับมือกับสถานการณ์การเพิ่มขึ้นของจำนวนประชากรผู้สูงอายุ การเข้าถึงสิทธิและสวัสดิการอย่างทั่วถึงเป็นธรรมและส่งผลต่อการมีคุณภาพชีวิตที่ดี

ตระหนักว่า ยังเกิดช่องว่างการบูรณาการบริการสังคมและสุขภาพสำหรับผู้สูงอายุ ผู้สูงอายุจำนวนมากเข้าไม่ถึงสิทธิสวัสดิการและบริการต่าง ๆ แบบเบ็ดเสร็จเพราะการจัดบริการยังเป็นแบบกระจัดกระจายตามภารกิจของหน่วยงาน ขาดการบรูณาการบริการสุขภาพและสังคมและทุก ๆ มิติอย่างแท้จริง

ยอมรับว่า การบูรณาการบริการสังคมและสุขภาพยังไม่สามารถทำได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพราะว่าหน่วยงานต่าง ๆ ยังยึดติดรูปแบบการทำงานตามโครงสร้างและตามภารกิจหน่วยงานมากกว่าการให้ความสำคัญกับการจัดบริการเชิงประเด็นที่ตอบสนองต่อความต้องการและปัญหาของผู้สูงอายุอย่างแท้จริง หน่วยงานต่าง ๆ ยังไม่มีความสามารถในการทำงานร่วมกันแบบประสานเชื่อมโยงบริการแบบบูรณาการ จึงจำเป็นต้องมีการพัฒนาระบบการบูรณาการบริการสังคมและสุขภาพในหน่วยงานทั้งระดับนโยบาย ระดับกระทรวง ระดับกรม กอง และระดับจังหวัดภายใต้การกำหนดประเด็นยุทธศาสตร์ร่วมกันทั้งในระดับชาติและระดับพื้นที่

กังวลว่า หากการจัดบริการผู้สูงอายุในประเทศไทยยังคงทำงานแบบเดิมและมุ่งเน้นการตอบสนองโครงสร้างและภารกิจหน่วยงานมากกว่าการกำหนดเป้าหมายร่วมกัน ขาดเจ้าภาพหลักในการแสดงบทบาทและการกำหนดแนวทางการนำนโยบายไปปฏิบัติ ขาดการพัฒนาบทบาทตัวแสดงหลักของพื้นที่ให้มีขีดความสามารถในการขับเคลื่อนระบบและกลไกการบูรณาการบริการสังคมและสุขภาพเพื่อการพัฒนาผู้สูงอายุไทย ตลอดจนไม่มีการสร้างให้เกิดตัวแบบที่สอดคล้องกับบริบทของพื้นที่ (Model) ในการบูรณาการบริการสังคมและสุขภาพเพื่อการพัฒนาผู้สูงอายุไทย จะส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในสังคมไทยระยะยาว

ตระหนักถึง การมีระบบการบูรณาการทั้งในระดับชาติและระดับจังหวัดในการประสานให้เกิด ความร่วมมือในการขับเคลื่อนนโยบายและงานด้านการพัฒนาบริการสังคมและสุขภาพผู้สูงอายุในเรื่อง ๑) การผลักดันให้เกิดการบูรณาการบริการสังคมและสุขภาพระดับพื้นที่อย่างจริงจัง ๒) การสร้างกลไกความร่วมมือระดับกระทรวง ๓) การออกแบบและกำหนดแผนงาน ๔) การจัดทำคู่มือการดำเนินงานและการเผยแพร่ ๕) การพัฒนาขีดความสามารถของทีมบูรณาการ และ ๖) การเผยแพร่ระบบและกลไกการบูรณาการบริการสังคมและสุขภาพเพื่อการพัฒนาผู้สูงอายุไทยให้เป็นที่ประจักษ์และรับรู้ในสังคม โดยทั้ง ๖ ข้อที่กล่าวมาควรตระหนักถึงการสร้างความร่วมมือระดับกระทรวง ระดับกรม กอง และระดับจังหวัดภายใต้การกำหนดประเด็นยุทธศาสตร์ร่วมกันทั้งในระดับชาติและระดับพื้นที่ เพื่อให้เกิดเป้าหมายร่วมกันในการทำงาน

จึงมีมติดังนี้

๑. การกำหนดประเด็นยุทธศาสตร์ (Agenda) การบูรณาการบริการสังคมและสุขภาพเพื่อการพัฒนาผู้สูงอายุไทยระดับกระทรวง กรม และจังหวัด

ขอให้คณะกรรมการผู้สูงอายุแห่งชาติ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ โดยกรมกิจการผู้สูงอายุ กระทรวงสาธารณสุขและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง สนับสนุนให้เกิดการกำหนดประเด็นยุทธศาสตร์ด้านผู้สูงอายุ ระดับจังหวัดและระดับพื้นที่ โดย

๑) มุ่งเน้นให้เกิดการศึกษาวิเคราะห์สถานการณ์ปัญหาระดับจังหวัด มีการจัดลำดับความสำคัญเร่งด่วนและกำหนดเป็นยุทธศาสตร์การทำงานด้านผู้สูงอายุระดับจังหวัด

๒) เจ้าภาพหลักวางระบบและกลไกการประสานความร่วมมือการทำงานภายในกระทรวงเดียวกันและระหว่างกระทรวงต่าง ๆ ในการกำหนดประเด็นยุทธศาสตร์ด้านผู้สูงอายุ ระดับจังหวัดและระดับพื้นที่

๓) มีการกำหนดรายชื่อและคำสั่งแต่งตั้งหน่วยงานร่วมบูรณาการประเด็นยุทธศาสตร์ด้านผู้สูงอายุ ระดับจังหวัดและระดับพื้นที่อย่างเป็นรูปธรรมเพื่อให้เกิดการบูรณาการการจัดบริการที่ตอบสนองต่อปัญหาและสอดคล้องกับสถานการณ์ของแต่ละพื้นที่

๒. การออกแบบตัวแบบ (Model) ทดลองและการพัฒนาตัวแบบระบบบูรณาการการบริการสังคมและสุขภาพ

ขอให้คณะกรรมการผู้สูงอายุแห่งชาติ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ โดยกรมกิจการผู้สูงอายุ กระทรวงมหาดไทย กระทรวงสาธารณสุข สำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ และกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม สถาบันวิชาการ ภาคประชาสังคมและภาคเอกชน ร่วมดำเนินการดังนี้

๒.๑ การกำหนดแผนงานโครงการ การสนับสนุนงบประมาณและทรัพยากรที่เหมาะสม การบูรณาการบริการสังคมและสุขภาพเพื่อการพัฒนาผู้สูงอายุไทยในระดับพื้นที่ โดยเลือกจังหวัดนำร่องที่มีขีดความสามารถในการทดลองการเป็นตัวแบบระดับประเทศในการจัดบริการ

๒.๒ การพิจารณาเลือกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีขีดความสามารถเป็นเจ้าภาพหลักร่วมกับสถาบันการศึกษาในพื้นที่และหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับประเด็นยุทธศาสตร์ด้านผู้สูงอายุของจังหวัดในการขับเคลื่อนการบูรณาการบริการสังคมและสุขภาพระดับพื้นที่ โดยการประยุกต์ใช้ตัวแบบ (Model) การทดลองตัวแบบ (Model Testing) ที่มีความหลากหลาย การประเมินผลและนำเสนอผลการทดลองตัวแบบ รวมทั้งพัฒนาปรับปรุงตัวแบบและเผยแพร่ตัวแบบที่ทดลองแล้วแก่หน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

๒.๓ บูรณาการร่วมกับสถาบันการศึกษาในการการจัดทำคู่มือการดำเนินงานและผลิตแนวทางการดำเนินงานในรูปแบบคู่มือ (Box set) ที่แต่ละพื้นที่สามารถนำมาปรับใช้ในการดำเนินงานได้แบบเบ็ดเสร็จครอบคลุมการบูรณาการระดับนโยบายและแผน (ระยะที่ ๑) และการบูรณาการการจัดบริการ (ระยะที่ ๒) โดยมีเนื้อหาครอบคลุมระบบ กลไกและแผนการบูรณาการ แนวทางการดำเนินงาน แนวคิด และเป้าหมายหลัก รวมทั้งมีการระบุบทบาทและความรับผิดชอบของแต่ละหน่วยงานไว้อย่างชัดเจนเพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินงาน โดยแต่ละพื้นที่เมื่อนำไปปรับใช้สามารถปรับเปลี่ยนและประยุกต์รูปแบบเพื่อความเหมาะสมและสอดคล้องกับบริบทของพื้นที่ตนเองได้

๒.๔ การสนับสนุนและกำกับติดตามให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สามารถจัดบริการแบบบูรณาการด้านสังคมและสุขภาพระดับพื้นที่อย่างจริงจังและสำเร็จเป็นรูปธรรมส่งผลต่อการพัฒนาผู้สูงอายุไทย

๓. บูรณาการการจัดบริการสังคมและสุขภาพระดับพื้นที่

ขอให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ชมรมผู้สูงอายุ อาสาสมัคร ผู้สูงอายุ ภาคประชาสังคม และภาคเอกชนในพื้นที่นำร่องและหน่วยงานร่วมบูรณาการการจัดบริการระดับพื้นที่ ดำเนินการดังนี้

๓.๑ ดำเนินการบูรณาการและจัดบริการสังคมและสุขภาพระดับพื้นที่และการเปิดช่องทางการติดต่อสื่อสารให้ทุกภาคส่วนสามารถขอคำปรึกษาในการดำเนินงานเพื่อให้เกิดการแก้ไขปัญหาร่วมกันระหว่างส่วนกลางกับพื้นที่

๓.๒ การพัฒนาความสามารถของทีมบูรณาการโดยเฉพาะทักษะการทำงานที่สำคัญ ๓ ด้าน ประกอบด้วย (๑) การพัฒนาความสามารถในการมองภาพใหญ่ (oriented view) และมองในเชิงยุทธศาสตร์ว่าแต่ละหน่วยงานมีความเชื่อมโยงเกี่ยวข้องกันอย่างไร และสามารถออกแบบกลไกที่สนับสนุนการเชื่อมโยงดังกล่าวได้ (๒) การพัฒนาศักยภาพด้านการวิเคราะห์ปัญหา (analyze) ในประเด็นผู้สูงอายุได้ เพื่อให้สามารถวางกลยุทธ์การทำงานและการเน้นจุดสำคัญในเรื่องผู้สูงอายุ (๓) การพัฒนาศักยภาพด้านการบริหารจัดการ (organize) เพื่อผลักดันให้การจัดการเกิดขึ้นท่ามกลางอุปสรรคปัญหาต่าง ๆ ที่ต้องเผชิญ มีการบริหารจัดการ แบ่งงานและสามารถนำมาเชื่อมโยงให้ตอบโจทย์การบูรณาการได้

๓.๓ การนำเสนอและเผยแพร่ผลการจัดบริการแบบบูรณาการสังคมและสุขภาพในช่องทางหลากหลายและกระจายไปทุกหน่วยงานด้านการจัดบริการสำหรับผู้สูงอายุให้เป็นที่ประจักษ์และเกิดประโยชน์ต่อการขยายผลการจัดบริการแบบบูรณาการสังคมและสุขภาพในวงกว้าง

ระเบียบวาระที่ ๓ เทคโนโลยีและนวัตกรรมเพื่อสนับสนุนการรองรับสังคมสูงวัย

เอกสารหลัก

วันอังคารที่ ๔ เมษายน ๒๕๖๖

เทคโนโลยีและนวัตกรรมเพื่อสนับสนุนการรองรับสังคมสูงวัย

> ประเทศไทย ก้าวเข้าสู่สังคมสูงวัยอย่างสมบูรณ์ ในปี พ.ศ. ๒๕๖๖ หมายถึง การมีประชากรสูงอายุ ถึงร้อยละ ๒๐ โดยมีแนวโน้มว่าสัดส่วนผู้สูงอายุจะเพิ่มมากขึ้นทุกปี ขณะที่ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี และนวัตกรรมมีการพัฒนามากขึ้นตลอดเวลา แต่ผู้สูงอายุจำนวนหนึ่งยังเข้าไม่ถึงเทคโนโลยี มีความสามารถ ในการใช้งานและการรู้เท่าทันภัยจากเทคโนโลยีดิจิทัลของผู้สูงอายุอยู่ในระดับต่ำ รัฐบาลและหน่วยงานต่าง ๆ จึงต้องให้ความสำคัญในการร่วมแก้ไขปัญหาเหล่านี้อย่างจริงจัง

๑. รัฐบาลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ให้ความสำคัญกับการรองรับสังคมสูงวัย

โดยเริ่มจัดทำแผนผู้สูงอายุแห่งชาติ ตั้งแต่ ปี ๒๕๒๕ เป็นแผนหลัก ปัจจุบันแผนดังกล่าวได้ถูกปรับสถานะเป็นแผนปฏิบัติการ เพื่อให้สอดรับกับยุทธศาสตร์ชาติ และแผนแม่บท ซึ่งแผนที่ใช้ในปัจจุบันคือ แผนปฏิบัติการด้านผู้สูงอายุ ระยะที่ ๓ (พ.ศ.๒๕๖๖ - ๒๕๘๐) เป็นกรอบและแนวทางปฏิบัติงานด้านผู้สูงอายุของประเทศ ระยะ ๕ ปี กำหนดให้มีหน่วยงานหลักและหน่วยงานร่วม เพื่อให้มีการนำไปปฏิบัติอย่างบูรณาการ สรุปได้ดังนี้

๑.๑ แผนปฏิบัติการย่อยที่ ๑ เตรียมความพร้อมของประชากรก่อนวัยสูงอายุ มี ๕ มาตรการ ๑๔ แนวปฏิบัติ ๑๑ หน่วยงานหลักที่เกี่ยวข้อง

๑.๒ แผนปฏิบัติการย่อยที่ ๒ ยกระดับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุทุกมิติอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม มี ๔ มาตรการ ๑๒ แนวปฏิบัติ ๑๓ หน่วยงานหลักที่เกี่ยวข้อง

๑.๓ แผนปฏิบัติการย่อยที่ ๓ ปฏิรูปและบูรณาการระบบบริหารเพื่อรองรับสังคมสูงวัยอย่างมีคุณภาพ มี ๘ มาตรการ ๑๔ แนวปฏิบัติ ๒๒ หน่วยงานหลักที่เกี่ยวข้อง

๑.๔ แผนปฏิบัติการย่อยที่ ๔ เพิ่มศักยภาพการวิจัย การพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรมรองรับสังคมสูงวัย มี ๔ มาตรการ ๖ แนวปฏิบัติ ๗ หน่วยงานหลักที่เกี่ยวข้อง

๒. ยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ

จากแผนยุทธศาสตร์ชาติด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ พบว่า มีการกล่าวถึงการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ผ่านเทคโนโลยีดิจิทัล ในประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๑ ที่กล่าวถึงเป้าหมาย ให้ภาครัฐยึดประชาชนเป็นศูนย์กลาง ตอบสนองความต้องการ และให้บริการอย่างสะดวก รวดเร็ว โปร่งใส โดยมีการระบุแนวทางให้ภาครัฐมีความเชื่อมโยงในการให้บริการสาธารณะต่าง ๆ ผ่านการนำเทคโนโลยีดิจิทัล มาประยุกต์ใช้ เช่น มีระบบการบริหารจัดการข้อมูลที่มีความเชื่อมโยงระหว่างหน่วยงานและแหล่งข้อมูลต่าง ๆนำไปสู่การวิเคราะห์การจัดการข้อมูลขนาดใหญ่เพื่อการพัฒนานโยบายและการให้บริการภาครัฐ มีการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาประยุกต์ใช้ในการให้บริการสาธารณะตั้งแต่ต้นจนจบกระบวนการ เพื่อให้สามารถติดต่อราชการได้โดยง่าย สะดวก รวดเร็ว โปร่งใส เสียค่าใช้จ่ายน้อย และตรวจสอบได้

๓. เทคโนโลยีและแพลตฟอร์มดิจิทัลที่เกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุ

๓.๑ ฐานข้อมูลขนาดใหญ่เพื่อสังคมผู้สูงอายุ (Big Data for elderly)

ฐานข้อมูลขนาดใหญ่ หรือ Big Data ช่วยให้นำข้อมูลต่าง ๆ บนโลกออนไลน์มารวบรวม เก็บเป็นข้อมูลและนำข้อมูลมาวิเคราะห์ (Data Analytics) เพื่อทำความเข้าใจถึงพฤติกรรมอันเป็นประโยชน์ในการนำมาใช้งานในอนาคต เช่น บันทึกประวัติสุขภาพของผู้สูงอายุ ตารางนัดหมายเพื่อพบแพทย์ ระยะเวลาการรับประทานยา ข้อมูลการเคลื่อนไหวตรวจดูการออกกำลังกาย หรือ กิจกรรมต่าง ๆ ของผู้สูงอายุ เป็นต้น ข้อมูลเหล่านี้ เป็นประโยชน์อย่างมากในการช่วยให้ได้ศึกษาและคาดการณ์แนวโน้มพฤติกรรมของผู้สูงอายุ ผ่านทางการใช้เทคโนโลยีของปัญญาประดิษฐ์ (Artificial Intelligence: AI) เพื่อหาทางป้องกันหรือแก้ปัญหา ที่อาจจะเกิดขึ้นในอนาคต

๓.๒ อินเตอร์เน็ตของสรรพสิ่งและเซ็นเซอร์ต่าง ๆ เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ผู้สูงอายุ

ปัจจุบันเทคโนโลยีเซ็นเซอร์ตรวจจับ (Sensor) มีการพัฒนาไปมาก ไม่ว่าจะเป็น ตรวจจับการเคลื่อนไหว ตรวจจับความร้อนจากร่างกาย หรือ แม้กระทั่งการใช้กล้องก็ตาม ได้ถูกนำมาติดตั้งใช้งาน เพื่อใช้ตรวจจับว่ามีคนอยู่ในสถานที่นั้น ๆ หรือไม่ เทคโนโลยีเหล่านี้สามารถนำมาประยุกต์ใช้กับผู้สูงอายุในเชิงสินค้าด้านความปลอดภัย อาทิ เช่น อุปกรณ์เซ็นเซอร์ตรวจจับเคลื่อนความร้อนของมนุษย์ ติดตั้งในห้องน้ำ เพื่อตรวจสอบความเรียบร้อยและความปลอดภัยระหว่างการเข้าห้องน้ำ เทคโนโลยีเซ็นเซอร์ปิด - เปิดไฟอัตโนมัติ เพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่ผู้สูงอายุไม่ต้องลุกขึ้นบ่อย ๆ เพื่อปิดหรือเปิดไฟภายในห้องหรือถูกพัฒนาเป็นอุปกรณ์บนอ่างน้ำและเตาอบ ที่สามารถปิดแบบอัตโนมัติเมื่อไม่มีคนอยู่ในห้องเมื่อนำเซ็นเซอร์เหล่านี้มาผนวกเข้ากับเทคโนโลยีอินเตอร์เน็ตของสรรพสิ่ง (Internet of Things: IoT) ซึ่งเชื่อมต่อกันเป็นเครือข่าย ย่อมส่งผลให้เกิดระบบอัตโนมัติแบบฉลาดคิดอยู่ภายในบ้าน ซึ่งช่วยอำนวยความสะดวกให้กับผู้สูงอายุมากขึ้น เช่น การใช้ปิดเปิดอุปกรณ์เครื่องใช้ไฟฟ้าในบ้านผ่านโทรศัพท์มือถือ การสั่งงานด้วยเสียง การขอความช่วยเหลือในกรณีฉุกเฉิน หรือ ทำการสื่อสารไปยังลูกหลานที่ทำงานอยู่ภายนอกบ้าน เป็นต้น

๓.๓ การติดตามตำแหน่งด้วยจีพีเอส (GPS Location Tracking) เพื่อผู้สูงอายุ

เทคโนโลยีจีพีเอส (GPS) ที่จะช่วยในการระบุตำแหน่งหรือนำทางผู้สูงอายุกลับมาบ้านได้อย่างถูกต้อง มีประโยชน์มากสำหรับผู้สูงอายุที่มีอาการหลงลืม หรือ เป็นโรคอัลไซเมอร์ เทคโนโลยีนี้ยังสามารถ ช่วยให้คนในครอบครัว ตามหาคนเหล่านั้นได้โดยการติดตั้งอุปกรณ์ที่มีเครื่องรับ จีพีเอส (GPS) ติดตั้งอยู่ภายใน เช่น นาฬิกาข้อมือ สร้อยคอ หรือ ฝังอยู่ในรองเท้าสวมใส่ และยังมีการบันทึกข้อมูลต่าง ๆ ที่จำเป็นเอาไว้ด้วย เช่น ชื่อ ที่อยู่ บุคคลที่เป็นญาติ เป็นต้น เมื่อนำเทคโนโลยีจีพีเอส (GPS) มาผนวกเข้ากับระบบแผนที่แบบดิจิทัล ก็จะทำให้ผู้ใช้งานทราบว่าตนเองอยู่ที่ใด และจะเดินทางกลับบ้านได้อย่างไร เมื่อใช้งานร่วมกับข่ายการสื่อสารเช่นระบบ ๕G ก็จะทำให้ญาติสามารถระบุตำแหน่งได้ว่าผู้สูงอายุอยู่ที่ใด และสามารถเดินทางไปรับตัวกลับบ้านได้อย่างปลอดภัย

๓.๔ สื่อสังคมออนไลน์และอุปกรณ์เพื่อการมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมสำหรับผู้สูงอายุ

การไม่ค่อยได้มีโอกาสพบปะผู้คน หรือพูดคุยเพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์กับผู้สูงอายุท่านอื่น ๆ ความรู้สึกโดดเดี่ยวปราศจากลูกหลานคอยเป็นเพื่อน ทำให้เกิดความเหงา เศร้าสร้อยและอาจทำให้สุขภาพจิตและสุขภาพกายอ่อนแอลงได้ ฉะนั้นการได้พบปะพูดคุยกับผู้คนย่อมช่วยสร้างความสุขและมีสุขภาพดีขึ้นได้ เทคโนโลยีด้านการสื่อสารและปฏิสัมพันธ์นี้สามารถตอบสนองและแก้ปัญหาเหล่านี้ได้ ช่วยเยียวยาจิตใจของผู้สูงอายุให้ดีขึ้น ตัวอย่างเทคโนโลยีเหล่านี้ได้แก่ โปรแกรมพูดคุยออนไลน์ เช่น ไลน์ เฟซบุ๊ค ย่อมช่วยให้ผู้สูงอายุสามารถพูดคุยกับผู้สูงอายุท่านอื่น ๆ ได้ และยังสามารถพูดคุยและเห็นภาพลูกหลานได้อย่างง่าย ๆ หรือการดูวีดีโอจากยูทูบ นอกจากจะช่วยแก้เหงาแล้ว ยังได้สารประโยชน์ต่าง ๆ อีกด้วย เช่น วิธีการทำกับข้าว การปลูกพืชผักสวนครัว การออกกำลังกาย การทำกิจกรรมต่าง ๆ เป็นต้น

นอกจากนั้น ผู้สูงอายุย่อมมีอุปสรรคในการเดินทางไปท่องเที่ยวในสถานที่ต่าง ๆ อันเป็นการเปิดหูเปิดตา รับรู้สภาพแวดล้อมใหม่ ๆ ทำให้มองเห็นสภาพแวดล้อมเดิม ๆ อยู่ทุกวัน การนำเทคโนโลยีที่สามารถจำลองภาพเสมือนจริงมาใช้งาน เช่น VR/AR/MR ย่อมทำให้ผู้สูงอายุรู้สึกว่า ได้ออกไปท่องเที่ยวในสถานที่ต่าง ๆ ย่อมทำให้สุขภาพจิตดีขึ้นด้วย เพราะได้เห็นสภาพแวดล้อมแตกต่างออกไปจากเดิม

๓.๕ หุ่นยนต์บริการสำหรับผู้สูงอายุ

เทคโนโลยีหุ่นยนต์เพื่องานบริการ (Service Robot) เริ่มใช้งานกันอย่างแพร่หลายมากขึ้น แม้ว่าปัจจุบันอาจจะยังติดปัญหาเรื่องของราคาที่ยังคงสูงอยู่ ซึ่งอนาคตอันใกล้แนวโน้มราคาน่าจะถูกลงเนื่องจากมีการผลิตเพิ่มมากขึ้นในเชิงอุตสาหกรรมเพื่อการพาณิชย์ รวมทั้งเทคโนโลยีที่ก้าวหน้า เป็นที่ยอมรับในด้านความปลอดภัยและคุณภาพเพิ่มขึ้น เมื่อผนวกเข้ากับเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ (AI) ซึ่งได้รับการพัฒนาขีดความสามารถเพิ่มขึ้นเป็นอย่างมาก อีกไม่นานเราจะได้เห็นหุ่นยนต์เพื่อดูแลผู้สูงอายุใช้งานกันอย่างแพร่หลาย อาทิเช่น หุ่นยนต์เพื่อการอุ้ม หุ่นยนต์ประคองการเดิน หุ่นยนต์ที่เป็นเพื่อนเล่นให้ความสนุกสนานเพลิดเพลิน หุ่นยนต์ที่สามารถร่วมทำกิจกรรมกับผู้สูงอายุ หุ่นยนต์พาไปพบแพทย์ แจ้งเตือนการรับประทานยา หรือตารางการทำกายภาพบำบัดและออกกำลังกาย เป็นต้น

๔. แอปพลิเคชันหรือแพลทฟอร์มดิจิทัลของภาครัฐและเอกชน

ตารางที่ ๑ แอปพลิเคชันและแพลทฟอร์มดิจิทัล สำหรับสังคมสูงวัย

มิติด้านเศรษฐกิจ	มิติด้านสภาพแวดล้อม	มิติด้านสุขภาพ	มิติด้านสังคม
แอปพลิเคชัน “กองทุนการออมแห่งชาติ”	หลักสูตรออนไลน์ การดูแลผู้สูงอายุขั้นเบื้องต้น จำนวน ๑๘ ชั่วโมง E - Learning	แพลทฟอร์มแผนส่งเสริมสุขภาพดีชะลอชรา ชีวายืนยาว (Wellness Plan)	DOP Center ศูนย์ข้อมูลกลางผู้สูงอายุ
กลุ่มไลน์บริการงานผู้สูงอายุ	Big Launcher	แอปพลิเคชันสมุดบันทึกสุขภาพผู้สูงอายุ (Blue Book Application)	โมบายแอปพลิเคชัน “Gold by Dop”
แพลทฟอร์มส่งเสริมการสร้างอาชีพ สร้างรายได้ผู้สูงวัย		โปรแกรมขึ้นทะเบียนผู้จัดการการดูแลผู้สูงอายุ (Care Manager), ผู้ดูแลผู้สูงอายุ (Caregiver) และจัดทำแผนการดูแลรายบุคคล (Care Plan) (โปรแกรม 3C)	เว็บไซต์กรมกิจการผู้สูงอายุ
ระบบสนับสนุนโครงการของกองทุนผู้สูงอายุ		Application FunD	Line OA สูงวัยไปพร้อมกัน
ระบบการให้บริการกู้ยืมเงินทุนประกอบอาชีพของกองทุนผู้สูงอายุ		Food๔ Health โปรแกรมโภชนาการอัจฉริยะ	Line official โปรแกรมสร้างสุข ๕ มิติ สำหรับผู้สูงอายุ
แอปพลิเคชัน DLA		Line Group ชื่อ “กลุ่มอบรมสมองเสื่อมรุ่นที่ ๒”	แพลทฟอร์ม retro ok
		ระบบ Aging Health data (เป็นระบบที่ใช้งานโดยบุคลากรในสถานบริการสุขภาพ) โปรแกรม Health Data Center (HDC) กระทรวงสาธารณสุข	แพลทฟอร์มส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตสำหรับผู้สูงวัย
		Siriraj Active Aging Care Model	สูงวัย Fighting

มิติด้านเศรษฐกิจ	มิติด้านสภาพแวดล้อม	มิติด้านสุขภาพ	มิติด้านสังคม
		Alzheimer Disease	
		ดูแล	
		Nirun - Elderly Care Management System	
		See Doctor Now	
		Magnifying Glass With Light	
		แอบเตือนกินยา	
		สุขสูงวัย	

จากตารางที่ ๑ พบว่าเทคโนโลยีและแพลทฟอร์มดิจิทัล สำหรับสังคมสูงวัย นั้นส่วนใหญ่ มุ่งเน้นไปที่มิติด้านสุขภาพ รองลงมาเป็นมิติทางด้านสังคม ถัดมาเป็นมิติทางด้านเศรษฐกิจ และที่น้อยที่สุดเป็นมิติทางด้านสภาพแวดล้อม โดยที่เทคโนโลยีและแพลทฟอร์มดิจิทัลส่วนใหญ่ถูกสร้างจากหน่วยงานภาครัฐ โดยมี กรมกิจการผู้สูงอายุ และ กรมอนามัย ที่มีการจัดทำแพลทฟอร์มดิจิทัล ในการขับเคลื่อนงานด้านผู้สูงวัยเป็นหลัก เมื่อเทียบกับหน่วยงานอื่น ๆ

๕. สถานภาพการใช้งานเทคโนโลยีและแพลทฟอร์มดิจิทัลของกลุ่มผู้สูงอายุ

ปัจจุบันเทคโนโลยีและแพลทฟอร์มดิจิทัลต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นสื่อสังคมออนไลน์ แอปพลิเคชัน ยูทูบ ไลน์ และอื่น ๆ กำลังเป็นที่นิยมและมีการใช้งานอย่างแพร่หลายในด้านการสื่อสาร การเงิน ความบันเทิง และอื่น ๆ อย่างไรก็ตามเมื่อมีการสำรวจการใช้งานเทคโนโลยีและแพลทฟอร์มดิจิทัลของกลุ่มผู้สูงอายุ โดยมีกลุ่มตัวอย่างช่วงอายุ ๖๐ ปีขึ้นไป จำนวน ๓๙๖ ราย ในพื้นที่เขตหนองจอก อ้างอิงจากเอกสารแผนปฏิบัติการดิจิทัลกรมกิจการผู้สูงอายุ ระยะ ๖ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๕ - ๒๕๗๐) พบว่า ผู้สูงอายุที่ใช้งานอินเทอร์เน็ต มีการศึกษาระดับประถมร้อยละ ๔๔.๒ ระดับมัธยมร้อยละ ๒๐.๒ ระดับอนุปริญญาหรือเทียบเท่า ร้อยละ ๑๐.๑ และระดับปริญญาตรีร้อยละ ๒๒.๒ โดยที่ สามารถใช้งานได้ด้วยตัวเองร้อยละ ๖๒.๖ ให้บุคคลอื่นช่วยเหลือ ร้อยละ ๒๕.๕ และไม่ใช้งานร้อยละ ๑๑.๙

๖. ประเด็นปัญหา

จากการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้กล่าวมาข้างต้น พบประเด็นสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการขับเคลื่อนการดำเนินการและการบูรณาการงานที่เกี่ยวข้องกับสังคมสูงวัย ดังต่อไปนี้

๖.๑ ความสามารถในการใช้งานและการรู้เท่าทันภัยจากเทคโนโลยีดิจิทัลของผู้สูงอายุอยู่ในระดับต่ำ

จากข้อมูลการสำรวจกลุ่มตัวอย่างผู้สูงอายุ อายุ ๖๐ ปีขึ้นไป พบว่า ส่วนใหญ่มีการศึกษาอยู่ในระดับประถม และมีปัญหาในการใช้งานด้วยตัวเอง ต้องให้ผู้อื่น หรือบุตรหลาน ช่วยในการใช้งานทั้งเรื่อง การสมัครสมาชิก และการเข้าใช้งานบนแพลทฟอร์มดิจิทัลต่าง ๆ นอกจากนั้น ในด้านความปลอดภัย ต่อทรัพย์สิน พบว่ากลุ่มผู้สูงอายุเป็นกลุ่มเสี่ยงและเป็นเป้าหมายต่อการถูกหลอกลวงจากโลกออนไลน์ได้ง่าย ทั้งจากเรื่อง โรมานซ์สแคม (Romance Scam) และ แก๊งคอลเซนเตอร์ (Call Center) ซึ่งเกิดการหลอกลวง และสูญเสียทรัพย์สินเป็นจำนวนมาก

๖.๒ การติดตามการดำเนินการบูรณาการที่ขาดประสิทธิภาพ

จากการทบทวนแผนการดำเนินการด้านผู้สูงอายุ พบว่า แผนปฏิบัติการด้านผู้สูงอายุ ระยะที่ ๓ นั้นมีการขับเคลื่อนใน ๔ มิติ คือ มิติด้านเศรษฐกิจ มิติด้านสภาพแวดล้อม มิติด้านสุขภาพ และมิติด้านสังคม โดยแบ่งเป็น ๔ แผนปฏิบัติการย่อย ๒๑ มาตรการ ๔๖ แนวปฏิบัติและมีหน่วยงานหลักที่เกี่ยวข้องมากกว่า ๒๐ หน่วยงาน และแผนงานบูรณาการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับสังคมสูงวัยปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖ โดยแบ่งเป็น ๕ แนวทาง ๒๐ โครงการ และมีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจำนวน ๑๔ หน่วยงาน จะเห็นได้ว่า ในการบูรณาการงานที่เกี่ยวข้องกับสังคมสูงวัย กรมกิจการผู้สูงอายุ ซึ่งเป็นหน่วยงานขับเคลื่อนหลัก ควรจะต้องติดตามได้ว่า หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ดำเนินการตามแผนปฏิบัติการหรือไม่ รวมทั้งควรจะต้องรับทราบผลลัพธ์ที่เกิดจากการปฏิบัติหลังจากดำเนินการไปแล้ว ซึ่งการรับรู้ดังกล่าวจะทำให้กรมกิจการผู้สูงอายุ สามารถมองเห็นภาพรวมของแผนปฏิบัติการว่าได้ดำเนินการเรื่องใดไปแล้ว และเรื่องใดยังไม่ได้ดำเนินการ รวมถึงผลลัพธ์ของการดำเนินการโครงการตามแผนปฏิบัติการว่าประสบความสำเร็จหรือไม่ ในอีกด้านหนึ่งเพื่อให้การบูรณาการมีประสิทธิภาพหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องควรจะต้องสามารถรับรู้ผลลัพธ์ของโครงการต่าง ๆ ที่ได้ดำเนินการแล้วเสร็จ เพื่อลดความซ้ำซ้อนในการจัดทำโครงการในอนาคตต่อไป

๖.๓ ขาดการบูรณาการในการประชาสัมพันธ์โครงการที่ภาครัฐได้จัดทำขึ้น

จากแผนปฏิบัติการด้านผู้สูงอายุ ระยะที่ ๓ และแผนงานบูรณาการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับสังคมสูงวัยปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖ มีโครงการเป็นจำนวนมากกว่า ๕๐ โครงการ จะเห็นได้ว่า ประชาชนทั่วไปและผู้สูงอายุควรจะต้องรับรู้เพื่อเป็นประโยชน์กับตัวเอง แต่เนื่องจากว่าแผนงานโครงการต่าง ๆ นั้น จะถูกจัดทำภายใต้หน่วยงานที่แตกต่างกัน ดังนั้นในด้านการรับรู้ของประชาชนจึงเป็นเรื่องที่ยากในการรับรู้โครงการของภาครัฐที่เกี่ยวข้องทั้งหมด เนื่องจากไม่มีการบูรณาการของหน่วยงานในการทำประชาสัมพันธ์

๖.๔ การแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างหน่วยงานยังขาดประสิทธิภาพ

ในการดำเนินงานด้านผู้สูงอายุ ทั้ง ๔ มิติ พบว่า มีหน่วยงานที่เก็บข้อมูลเกี่ยวกับผู้สูงอายุ ด้านต่าง ๆ มีตัวอย่างดังตารางที่ ๒

ตารางที่ ๒ ตัวอย่างหน่วยงานที่มีข้อมูลผู้สูงอายุ

มิติการขับเคลื่อน	ตัวอย่างหน่วยงานที่มีข้อมูลผู้สูงอายุ
ด้านเศรษฐกิจ	กรมการจัดหางาน กรมกิจการผู้สูงอายุ กองทุนการออมแห่งชาติ กองทุนผู้สูงอายุ สำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัล
ด้านสภาพแวดล้อม	กรมกิจการผู้สูงอายุ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
ด้านสุขภาพ	กรมอนามัย กรมการแพทย์ กรมสุขภาพจิต สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข กรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก มหาวิทยาลัยมหิดล กระทรวงการอุดมศึกษาวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ (สวทช.) องค์การบริหารส่วนจังหวัด
ด้านสังคม	กรมกิจกาผู้สูงอายุ สำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัล กระทรวงมหาดไทย สำนักงานสถิติแห่งชาติ องค์การบริหารส่วนจังหวัด

พบว่ายังไม่มีการจัดทำมาตรฐานข้อมูล ไม่มีแนวทางที่ชัดเจนในการกำหนดนิยาม รูปแบบ คุณภาพ การจัดการและแลกเปลี่ยนข้อมูล ขาดมาตรฐานกลางด้านเทคนิคในการเชื่อมต่อและแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างกัน ทำให้ข้อมูลจากแต่ละหน่วยงานไม่สามารถนำมาใช้ร่วมกันได้ทันที ต้องใช้ทรัพยากร และเวลามากในการแปลง หรือปรับแต่งข้อมูล ทำให้การนำข้อมูลมาใช้ประโยชน์ทำได้ยาก ดังนั้นจะเป็นประโยชน์ ถ้าหน่วยงานต่าง ๆ สามารถแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อนำไปใช้ประโยขน์ในการขับเคลื่อนการดำเนินการให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อไป

๖.๕ การส่งเสริมการใช้นวัตกรรมสำหรับผู้สูงอายุโดยใช้เทคโนโลยีและแพลทฟอร์มดิจิทัลยังขาดทิศทางและความต่อเนื่อง

จากเอกสาร มาตรการขับเคลื่อนสังคมสูงวัยคนไทยอายุยืน ๔ มิติ (เศรษฐกิจ สภาพแวดล้อม สุขภาพ และสังคม) ของกองยุทธศาสตร์และแผนงาน กรมกิจการผู้สูงอายุ ได้มีข้อคิดเห็นว่า สถานการณ์สังคมสูงวัยของประเทศไทย มีความจำเป็นที่ต้องใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมเพื่อสนับสนุนการขับเคลื่อนมาตรการรองรับสังคมสูงวัยคนไทยอายุยืนในทุกมิติ อย่างไรก็ตามจากการทบทวนเทคโนโลยีดิจิทัลที่มีการประยุกต์ใช้กับผู้สูงอายุในประเทศไทย พบว่าการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลไม่ว่าจะเป็น เรื่อง Bigdata IoT AI AR/VR Robot สำหรับประเทศไทยยังมีค่อนข้างน้อยมาก และส่วนใหญ่เป็นเทคโนโลยีที่นำเข้าจากต่างประเทศซึ่งมีราคาสูงซึ่งทำให้การประยุกต์ใช้งานในประเทศไทยทำได้ยาก นอกจากนั้น จากข้อมูลที่สำรวจพบว่า ในมิติทางด้านสภาพแวดล้อมมีการจัดใช้เทคโนโลยีและแพลทฟอร์มดิจิทัลสนับสนุน ค่อนข้างน้อยเช่นกัน

๗. ข้อเสนอแนะ

๗.๑ การยกระดับความสามารถในการใช้งาน และการตระหนักถึงภัยคุกคามจากเทคโนโลยีและแพลทฟอร์มดิจิทัลของผู้สูงอายุ

จากประเด็นปัญหาข้อที่ ๑ ควรจะต้องมีการส่งเสริมให้ผู้สูงอายุมีระดับความสามารถการใช้งานและการตระหนักถึงภัยคุกคามที่เกิดจากการใช้เทคโนโลยีและแพลทฟอร์มดิจิทัลที่สูงขึ้น เพื่อให้ผู้สูงอายุ สามารถเข้าใช้งานเทคโนโลยีและแพลทฟอร์มดิจิทัลได้ด้วยตัวเอง เพื่อลดการพึ่งพาจากบุคคลอื่น และมีความรู้ในการป้องกันทรัพย์สินจากภัยคุกคาม หรือมิจฉาชีพที่แฝงเข้ามาบนเทคโนโลยีและแพลทฟอร์มดิจิทัล

หน่วยงานรับผิดชอบหลัก : กรมกิจการผู้สูงอายุ กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

๗.๒ การใช้เทคโนโลยีและแพลทฟอร์มดิจิทัลเพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการ

จากประเด็นปัญหาข้อที่ ๒ ควรจะมีการการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการ โดยอาจจะเป็นการจัดทำแพลทฟอร์มดิจิทัลเพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการ โดยมีจุดประสงค์เพื่อ เป็นศูนย์กลางในการติดตามการดำเนินการของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง นอกจากนั้นยังสามารถเป็นศูนย์กลางข้อมูลเพื่อให้ประชาชนรับรู้ข้อมูลโครงการต่าง ๆ รวมถึงรายละเอียดที่เกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุทั้งหมด ทำให้หน่วยงานหลักที่ขับเคลื่อนสามารถติดตามและวัดผลการดำเนินการของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ รวมถึงประชาชนสามารถรับรู้โครงการภาครัฐทั้งหมดที่เกี่ยวข้องได้

หน่วยงานรับผิดชอบ : กรมกิจการผู้สูงอายุ

๗.๓ การบูรณาการด้านการประชาสัมพันธ์ โครงการที่หน่วยงานต่าง ๆ ขับเคลื่อนให้เกิดการรับรู้อย่างกว้างขวาง

จากประเด็นปัญหาข้อที่ ๓ ควรจะต้องมีการสร้างความรับรู้ให้กับประชาชน โดยการบูรณาการด้านการประชาสัมพันธ์ของโครงการทั้งหมดจากหน่วยงานต่าง ๆ โดยอาจจะทำผ่านสื่อประเภทต่าง ๆ เช่น สื่อโทรทัศน์ สื่อวิทยุ และที่สำคัญที่สุด คือ สื่อสังคมออนไลน์ ซึ่งเป็นวิธีการที่สามารถเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายได้อย่างกว้างขวางและมีต้นทุนต่ำ นอกจากนั้นยังสามารถใช้สื่อสังคมออนไลน์ เป็นศูนย์กลางข้อมูลการติดต่อสอบถามและให้คำแนะนำกับประชาชนรวมถึงหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้

หน่วยงานรับผิดชอบ : กรมกิจการผู้สูงอายุ และกรมประชาสัมพันธ์

๗.๔ การแลกเปลี่ยนข้อมูลผู้สูงวัยเพื่อให้เกิดการวิเคราะห์ข้อมูลอย่างมีประสิทธิภาพ

จากประเด็นปัญหาข้อที่ ๔ ควรจะต้องมี การแลกเปลี่ยนข้อมูลที่จำเป็นในการขับเคลื่อนงานด้านผู้สูงวัยอย่างเป็นระบบและครบถ้วน เพื่อการวิเคราะห์ วางแผน ในการจัดทำโครงการต่าง ๆ รวมถึงการบูรณาการอย่างมีประสิทธิภาพ อย่างไรก็ตามเพื่อให้การแลกเปลี่ยนข้อมูลสามารถกระทำได้อย่างมีประสิทธิภาพ จึงควรจะมีการจัดทำแนวทางและมาตรฐานการแลกเปลี่ยนและเชื่อมโยงข้อมูล รวมถึง การบริหารจัดการชุดข้อมูลและการใช้ชุดข้อมูล อย่างมีธรรมาภิบาล เพื่อลดความหลากหลายของวิธีการปฏิบัติ ลดความซ้ำซ้อนของข้อมูล ลดความยุ่งยากในการบริหารจัดการ และสนับสนุนให้ข้อมูลมีคุณภาพ ซึ่งทำให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถแลกเปลี่ยนข้อมูลกันและนำข้อมูลไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

หน่วยงานรับผิดชอบ : สำนักงานพัฒนารัฐบาลดิจิทัล (องค์การมหาชน)

๗.๕ การส่งเสริมการจัดทำนวัตกรรมเพื่อสังคมสูงวัยโดยบูรณาการองค์ความรู้

ภากประเด็นปัญหาข้อที่ ๕ ควรมีการส่งเสริมการจัดทำนวัตกรรมสำหรับผู้สูงอายุ โดยเทคโนโลยีและแพลทฟอร์มดิจิทัล มีจุดประสงค์เพื่อทำให้เกิดการวิจัยและพัฒนานวัตกรรมใหม่ ๆ โดยใช้เทคโนโลยีหรือแพลทฟอร์มดิจิทัล เช่น Big data, AI, IoT, GPS tracking, Social Media, VR และ Robot เป็นต้น และมีราคาเหมาะสมสำหรับคนไทยมาสนับสนุนการดำเนินการทางด้านสังคมสูงวัย อย่างไรก็ตาม การจัดทำนวัตกรรมด้านสังคมสูงวัย ประกอบด้วยองค์ความรู้ในหลายด้าน ดังนั้นจึงควรมีการร่วมมือกันระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ เช่น หน่วยงานทางการแพทย์ หน่วยงานวิจัยและพัฒนารวมถึงภาคเอกชน โดยมีการกำหนดทิศทางอย่างชัดเจนในการจัดทำนวัตกรรมสำหรับผู้สูงวัย ตามมิติในการขับเคลื่อนทั้ง ๔ ด้าน รวมถึงควรส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาหรือประยุกต์เทคโนโลยีและแพลทฟอร์มดิจิทัลมาสนับสนุนการขับเคลื่อนในมิติของสภาพแวดล้อมให้มากขึ้น

หน่วยงานรับผิดชอบ : สำนักงานนวัตกรรมแห่งชาติ (องค์การมหาชน), ศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ (NECTEC), กรมการแพทย์, กรมอนามัย, สำนักงานคณะกรรมการดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สดช.), องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งรวมถึงกรุงเทพมหานคร และเมืองพัทยา

๘. ประเด็นเพื่อพิจารณาของสมัชชาผู้สูงอายุระดับชาติรองรับสังคมสูงวัย ปี ๒๕๖๖

ขอให้สมัชชาผู้สูงอายุระดับชาติรองรับสังคมสูงวัย ปี ๒๕๖๖ พิจารณาเอกสาร ร่างมติ ๓ การใช้เทคโนโลยีและแพลทฟอร์มดิจิทัลเพื่อบูรณการการทำงานของหน่วยงานต่าง ๆ สำหรับสังคมสูงวัย

มติ
วันอังคารที่ ๔ เมษายน ๒๕๖๖

เทคโนโลยีและนวัตกรรมเพื่อสนับสนุนการรองรับสังคมสูงวัย

> ประเทศไทย ก้าวเข้าสู่สังคมสูงวัยอย่างสมบูรณ์ ในปี พ.ศ. ๒๕๖๖ หมายถึง การมีประชากรสูงอายุ ถึงร้อยละ ๒๐ โดยมีแนวโน้มว่าสัดส่วนผู้สูงอายุจะเพิ่มมากขึ้นทุกปี ขณะที่ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี และนวัตกรรมมีการพัฒนามากขึ้นตลอดเวลา แต่ผู้สูงอายุจำนวนหนึ่งยังเข้าไม่ถึงเทคโนโลยี มีความสามารถ ในการใช้งานและการรู้เท่าทันภัยจากเทคโนโลยีดิจิทัลของผู้สูงอายุอยู่ในระดับต่ำ รัฐบาลและหน่วยงานต่าง ๆ จึงต้องให้ความสำคัญในการร่วมแก้ไขปัญหาเหล่านี้อย่างจริงจัง

สมัชชาผู้สูงอายุระดับชาติรองรับสังคมสูงวัย ปี ๒๕๖๖

ได้พิจารณารายงาน เรื่องการใช้เทคโนโลยีและแพลทฟอร์มดิจิทัลเพื่อบูรณาการทำงานของหน่วยงานต่าง ๆ สำหรับสังคมสูงวัย

รับทราบว่า เทคโนโลยีและแพลทฟอร์มดิจิทัล กำลังเป็นที่นิยมและมีการใช้งานอย่างแพร่หลายในด้านการสื่อสาร การเงิน ความบันเทิง และอื่น ๆ ในสังคมปัจจุบัน นอกจากนั้น เทคโนโลยีและแพลทฟอร์มดิจิทัล มีบทบาทต่อการขับเคลื่อนการทำงานเพื่อรองรับสังคมสูงวัยในมิติต่าง ๆ

รับทราบว่า การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลกับผู้สูงอายุในประเทศไทย ไม่ว่าจะเป็น เรื่อง Bigdata, IoT, AI, AR/VR, Robot สำหรับประเทศไทยยังมีค่อนข้างน้อย เนื่องจากต้องใช้องค์ความรู้หลายด้าน เพื่อจัดทำนวัตกรรม เช่น องค์ความรู้ด้านเทคโนโลยี รวมกับองค์ความรู้ทางด้านการแพทย์ เป็นต้น

ห่วงใยว่า ถ้าผู้สูงวัยที่ขาดความสามารถในการในงานเทคโนโลยีและแพลทฟอร์มดิจิทัล จะทำให้ขาดโอกาสในการใช้บริการที่ภาครัฐและภาคเอกชน ให้บริการ รวมถึงขาดความรู้ถึงภัยคุกคามจากเทคโนโลยีและแพลทฟอร์มดิจิทัล ทำให้ถูกหลอกลวง หรือสูญเสียทรัพย์สินได้

ห่วงใยว่า ถ้าขาดการบูรณาการข้อมูลจากหน่วยงานต่าง ๆ จะทำให้การขับเคลื่อนงานด้านสังคมสูงวัย ขาดประสิทธิภาพทั้งในด้านการบริหารจัดการ การประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนรับทราบ การกำหนดยุทธศาสตร์รวมถึงการทำงานในระดับปฏิบัติการของหน่วยงานต่าง ๆ ที่ขับเคลื่อนด้านสังคมสูงวัย

จึงมีมติดังนี้

๑. ยกระดับความสามารถในการเข้าถึง การใช้งาน และการตระหนักถึงภัยคุกคามจากเทคโนโลยีและแพลทฟอร์มดิจิทัลของผู้สูงอายุ

ขอให้หน่วยงาน กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ โดยกรมกิจการผู้สูงอายุ กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ร่วมมือกันเพื่อส่งเสริมให้มีการยกระดับการเข้าถึงเทคโนโลยี ความสามารถในการใช้งาน และตระหนักถึงภัยคุกคามที่เกิดจากการใช้เทคโนโลยีและแพลทฟอร์มดิจิทัลของผู้สูงอายุ รวมถึงการให้คำปรึกษาในการใช้งานกรณีที่ได้รับความเสียหายจากการถูกหลอกลวงทางด้านเทคโนโลยี

๒. การบูรณาการข้อมูลด้านผู้สูงวัย เพื่อนำไปใช้ในการขับเคลื่อนงานในทุกมิติ

๒.๑ ขอให้สำนักนายกรัฐมนตรี โดยสำนักงานพัฒนารัฐบาลดิจิทัล (องค์การมหาชน) เป็นหน่วยงานหลักในจัดทำแนวทางการแลกเปลี่ยนและเชื่อมโยงข้อมูลผู้สูงอายุ รวมถึงการบริหารจัดการชุดข้อมูลและการใช้ชุดข้อมูล อย่างมีธรรมาภิบาล เพื่อลดความหลากหลายของวิธีการปฏิบัติ ลดความซ้ำซ้อนของข้อมูล ลดความยุ่งยากในการบริหารจัดการ และสนับสนุนให้ข้อมูลมีคุณภาพ ซึ่งทำให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถแลกเปลี่ยนข้อมูลกันและนำข้อมูลไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๒.๒ ขอให้กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ โดยกรมกิจการผู้สูงอายุ นำข้อมูลที่ได้จากการบูรณาการ มาใช้เพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการและขับเคลื่อนการดำเนินการด้านสังคมสูงวัย ซึ่งอาจจะเป็นการจัดทำแพลทฟอร์มดิจิทัลเพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการ โดยมีจุดประสงค์เพื่อเป็นศูนย์กลางในการติดตามการดำเนินการของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง นอกจากนั้นยังสามารถเป็นศูนย์กลางข้อมูลเพื่อให้ประชาชนรับรู้ข้อมูลโครงการต่าง ๆ รวมถึงรายละเอียดที่เกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุทั้งหมด ทำให้หน่วยงานหลักที่ขับเคลื่อนสามารถติดตามและวัดผลการดำเนินการของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ รวมถึงประชาชนสามารถรับรู้โครงการภาครัฐทั้งหมดที่ดำเนินการเกี่ยวกับสังคมสูงวัย จากแพลทฟอร์มนี้ ทำให้ไม่จำเป็นต้องค้นหาจากเว็บไซต์หรือแหล่งข้อมูลจำนวนมาก

๒.๓ ขอให้สำนักนายกรัฐมนตรี โดยกรมประชาสัมพันธ์ และภาคีเครือข่ายทุกภาคส่วนนำข้อมูล ที่ได้จากการบูรณาการมาใช้ในการประชาสัมพันธ์ และสร้างความรับรู้ให้กับประชาชน ผ่านสื่อประเภทต่าง ๆ เช่น สื่อโทรทัศน์ สื่อวิทยุ และที่สำคัญที่สุดคือสื่อสังคมออนไลน์ ซึ่งเป็นวิธีการที่สามารถเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายได้อย่างกว้างขวางและมีต้นทุนต่ำ นอกจากนั้นยังสามารถใช้สื่อสังคมออนไลน์ เป็นศูนย์กลางข้อมูลการติดต่อสอบถามและให้คำแนะนำกับประชาชนรวมถึงหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้

๓. การส่งเสริมการจัดทำนวัตกรรมเพื่อสังคมสูงวัยโดยบูรณาการองค์ความรู้

๓.๑ ขอให้กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม โดยสำนักงานนวัตกรรมแห่งชาติ (องค์การมหาชน) และ กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม โดยสำนักงานคณะกรรมการดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สดช.) เป็นหน่วยงานหลักในการส่งเสริมการจัดทำนวัตกรรมเทคโนโลยีและแพลทฟอร์มดิจิทัลสำหรับผู้สูงวัย โดยมีจุดประสงค์เพื่อทำให้เกิดการวิจัยและพัฒนานวัตกรรมใหม่ ๆ โดยใช้เทคโนโลยีหรือแพลทฟอร์มดิจิทัล เช่น Big data, AI, IoT, GPS tracking, Social Media, VR และ Robot เป็นต้น มาสนับสนุนการดำเนินการทางด้านผู้สูงอายุอย่างจริงจัง โดยควรมีการกำหนดทิศทางอย่างชัดเจนในการจัดทำนวัตกรรมสำหรับผู้สูงอายุในช่วงวัยต่าง ๆ เช่น ผู้สูงอายุวัยต้น (๖๐ - ๖๙ ปี) วัยกลาง (๗๐ - ๗๙ ปี) และวัยปลาย (๘๐ ปีขึ้นไป) ตามมิติในการขับเคลื่อนทั้ง ๔ ด้าน (ด้านเศรษฐกิจ ด้านสภาพแวดล้อม ด้านสุขภาพ และด้านสังคม)

๓.๒ ขอให้กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ (NECTEC) และกระทรวงสาธารณสุข โดย กรมอนามัย และกรมการแพทย์ เป็นหน่วยงานหลักเพื่อบูรณาการการจัดทำนวัตกรรมเทคโนโลยีและแพลทฟอร์มดิจิทัล สำหรับผู้สูงอายุ

๓.๓ ขอให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งรวมถึงกรุงเทพมหานคร และเมืองพัทยา เป็นหน่วยงานหลักในการนำนวัตกรรมเทคโนโลยีและแพลทฟอร์มดิจิทัลสำหรับผู้สูงอายุ ไปประยุกต์ใช้งานต่อไป

กรมกิจการผู้สูงอายุ
กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์
Department of Older Persons
Ministry of Social Development and Human Security

ส่วนที่ ๔

รายงานการติดตามมติสมัชชาที่ผ่านมา

รายงานผลการจัดสมัชชา
ผู้สูงอายุระดับชาติรองรับสังคมสูงวัย

ปี ๒๕๖๖

"การบูรณาการที่มีประสิทธิภาพรองรับสังคมสูงวัย"

การประชุมสมัชชาผู้สูงอายุระดับชาติรองรับสังคมสูงวัย ปี ๒๕๖๖ ยังมีการติดตามการขับเคลื่อนมติสมัชชาที่ผ่านมา ได้แก่ สมัชชาผู้สูงอายุระดับชาติ ปี ๒๕๖๔ และสมัชชาเฉพาะประเด็น ว่าด้วย นโยบายรองรับสังคมสูงวัย ครั้งที่ ๑ พ.ศ. ๒๕๖๒ ประกอบด้วย

๑. สมัชชาผู้สูงอายุระดับชาติ ปี ๒๕๖๔ ภายใต้แนวคิด "สังคมสูงวัยคนไทยอายุยืน" จำนวน ๒ มติ ดังนี้

มติ ๑ : การส่งเสริมทักษะอาชีพใหม่หรืออาชีพทางเลือกและรายได้ของผู้สูงอายุในประเทศไทย

รายงานผลการติดตามการขับเคลื่อนมติสมัชชาผู้สูงอายุระดับชาติปี ๒๕๖๔ มติการเสริมทักษะอาชีพใหม่หรืออาชีพทางเลือก และรายได้ของผู้สูงอายุในประเทศไทย โดยเกิดจากการติดตามการขับเคลื่อนมติและประเด็นสำคัญ โดยการรวบรวมแผนงาน และกิจกรรมการดำเนินงานของหน่วยงาน องค์กร ภาคีเครือข่าย ที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

๑.๑ การดำเนินการในสถานการณ์เร่งด่วนโควิด - ๑๙

(๑) ทำการศึกษารูปแบบการทำงานที่ผู้สูงอายุไม่ต้องออกจากบ้านไปทำงาน โดยให้งานเข้าหาผู้สูงอายุที่บ้านแทน

(๒) กำหนดแผนงานโครงการพัฒนาแนวทางในการพัฒนาทักษะทางดิจิทัลของผู้สูงอายุให้ชัดเจน และมีความทั่วถึงให้มากที่สุด รวมถึงแก้ไขปัญหาอุปสรรคในการเข้าถึงเทคโนโลยีดิจิทัลของผู้สูงอายุโดยเฉพาะ

ข้อจำกัดด้านรายได้ และข้อจำกัดด้านโครงสร้างพื้นฐานของระบบดิจิทัลด้วย ผลการติดตามสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดทุกจังหวัด เป็นหน่วยงานหลักในการจัดหาและพัฒนารูปแบบการทำงานที่ผู้สูงอายุไม่ต้องออกจากบ้านไปทำงาน โดยให้งานเข้าหาผู้สูงอายุที่บ้านแทน เช่น การทำการเกษตร การทำสมุนไพร รวมถึงการให้ทุนกู้ยืมเพื่อการประกอบอาชีพ นอกจากนี้ ยังมีมหาวิทยาลัยราชภัฏอีกหลายแห่งที่ได้ดำเนินโครงการเพื่อสร้างอาชีพให้กับผู้สูงอายุในช่วงสถานการณ์โควิด - ๑๙ อย่างไรก็ดี หน่วยงานหลายแห่งได้สะท้อนถึงอุปสรรคและข้อจำกัดของการพัฒนาผลิตภัณฑ์ที่ยังไม่ตอบโจทย์ในตลาด และการเข้าถึงช่องทางการตลาดที่ยังจำกัด ทำให้การพัฒนารูปแบบการทำงานที่พยายามทำขึ้นนั้น ยังไม่สามารถพัฒนาเป็นรูปแบบการทำงานที่ยั่งยืนได้ในระยะยาว และในบางกรณีก็อาจมีปัญหาในการชำระคืนเงินกู้ได้ ในส่วนของทักษะทางดิจิทัล กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมได้ดำเนินการฝึกอบรมทักษะ ทางดิจิทัลสำหรับผู้สูงอายุ ทั้งการใช้โซเชียลมีเดีย การซื้อของออนไลน์ การประชุมแบบออนไลน์ และ การป้องกันภัยจากออนไลน์ โดยมีผู้สูงอายุเข้าร่วมจำนวนเกือบ ๓,๐๐๐ คน ปัจจุบันสถานการณ์โควิด - ๑๙ ได้คลี่คลายไปแล้ว แต่ความพยายามที่ผ่านมาอาจสร้างผลบวกในระยะยาว ให้กับการทำงานของผู้สูงอายุ น่าเสียดายที่ยังไม่มีการศึกษา การสำรวจ หรือประเมินผลภาพรวมอย่างจริงจัง

๑.๒ การรักษาการทำงานที่มีอยู่เดิม

การวิเคราะห์ความสามารถในการดำรงอยู่ของงานในแต่ละประเภท/แต่ละพื้นที่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งอาชีพหลักของผู้สูงอายุในแต่ละพื้นที่ เพื่อจัดทำแผนงาน/โครงการรักษางานสำหรับผู้สูงอายุ และมีการกำหนดเป้าหมาย เชิงปริมาณในการรักษาตำแหน่งงานสำหรับผู้สูงอายุที่ชัดเจนในกรอบระยะเวลา ๓ - ๕ ปี รวมถึงกำหนดแนวทางสนับสนุนต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านการตลาดสำหรับสินค้าและผลิตภัณฑ์ของผู้สูงอายุ เช่น การเปิดพื้นที่จำหน่ายสินค้าสำหรับกลุ่มผู้สูงอายุในตลาด/งานเทศกาลต่าง ๆ รวมถึงการจัดซื้อของภาครัฐในบางส่วน ผลการติดตามยังไม่มีความคืบหน้าในการดำเนินงานแต่เป็นไปได้ว่าการเก็บรวบรวมข้อมูลยังไม่ครอบคลุมพอ หรือความสนใจของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องยังให้น้ำหนักความสำคัญกับการสร้างทักษะ/สร้างงานใหม่ ๆ ให้กับผู้สูงอายุมากกว่า เพราะฉะนั้น จึงควรทำความเข้าใจกับหน่วยงาน ที่เกี่ยวข้องถึงความสำคัญในการรักษางานเดิมควบคู่ไปด้วย

๑.๓ การเปลี่ยนแปลงสู่อาชีพ/ตำแหน่งงานใหม่

(๑) หาแนวทางในการสนับสนุนภาคเอกชนให้มีการจ้างงานหรือสร้างงานผู้สูงอายุ โดย (ก) การเพิ่มลดหย่อนภาษีโดยอาจมีการเพิ่มเพดานเงินเดือนของผู้สูงอายุที่นำมาลดหย่อนได้ เพื่อจูงใจสำหรับการจ้างงานผู้สูงอายุที่มีทักษะฝีมือ และ (ข) การสนับสนุนให้มีการจ้างงานแบบยืดหยุ่น โดยมีการแยกการทำงานเป็นรายชั่วโมง เพื่อให้เหมาะสมกับสภาพร่างกายและวิถีชีวิตของผู้สูงอายุแต่ละราย

(๒) การกำหนดมาตรการในการคุ้มครองแรงงานสำหรับผู้สูงอายุให้เหมาะสมเช่นกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งสำหรับการจ้างงานนอกระบบ เพื่อป้องกันมิให้การทำงานในสภาพการทำงานที่ไม่เหมาะสม หรือการได้รับค่าตอบแทนที่ต่ำกว่าความเป็นจริง ซึ่งอาจจะส่งผลเสียต่อสุขภาพของผู้สูงอายุ ทั้งทางร่างกายและทางจิตใจ

ผลการติดตาม

ยังไม่มีความคืบหน้าในการดำเนินงานในทั้ง ๒ ประเด็นย่อย ซึ่งเป็นไปได้ว่าทั้งสองประเด็นเป็นเรื่องใหญ่ที่ต้องมีการหารือ ทำความเข้าใจ และการศึกษาข้อดี/ข้อเสียในเบื้องต้น ก่อนจะหารือกับผู้ที่เกี่ยวข้อง เพราะฉะนั้น หน่วยงานหลักและหน่วยงานร่วมควรมีการหารือโดยเร่งด่วน

๑.๔ การสร้างงานในเชิงคุณค่าของชีวิต

(๑) สร้างช่องทางให้ผู้สูงอายุหรือกลุ่มชมรมของผู้สูงอายุ ได้เข้าร่วมในภารกิจต่างๆ ทางสังคม เช่น การบริบาลผู้สูงอายุด้วยกัน หรืออาสาสมัครบริบาลท้องถิ่น การเป็นภัณฑารักษ์หรือบรรณารักษ์ร่วมงานกับพิพิธภัณฑ์ห้องสมุด หรือพื้นที่เรียนรู้ทางสังคม การสืบทอดภูมิปัญญาท้องถิ่น ซึ่งอาจจำเป็นต้องจัดสรรงบประมาณและ/หรือ ออกแบบกระบวนการงบประมาณที่ผู้สูงอายุเข้าร่วมได้มากขึ้น

(๒) ออกแบบและกำหนดแนวทางการสนับสนุนกิจการเพื่อสังคม ที่ช่วยออกแบบและดำเนินงานในกิจการ/กิจกรรม ที่ผู้สูงอายุสามารถเข้าร่วมเป็นหลักในการทำงานและสร้างสรรค์งานที่มีคุณค่าสำหรับผู้สูงอายุและสังคมได้ โดยกลไกการสนับสนุนอาจมีทั้งการให้เงินทุนสนับสนุนการจัดกิจการ หรือสินเชื่อเพื่อการลงทุนที่มีดอกเบี้ยต่ำ สำหรับการจัดตั้งกิจการเพื่อสังคม และเงินทุนหมุนเวียนในการดำเนินงาน เป็นต้น

ผลการติดตาม

กระทรวงมหาดไทย และสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด หลายจังหวัด มีการดำเนินการในการฝึกอบรมอาสาสมัครบริบาลท้องถิ่นสำหรับผู้สูงอายุการทำสมุนไพร และการทำงานอาสาสมัครเพื่อชุมชนต่าง ๆ แต่ยังไม่เห็นแนวทางการสนับสนุนกิจการเพื่อสังคมชัดเจน นอกเหนือจากการสนับสนุนเงินกู้ให้กับกลุ่มผู้สูงอายุ ผ่านกองทุนผู้สูงอายุ

๑.๕ การเสริมสร้างทักษะสำหรับการประกอบอาชีพ/งานสำหรับผู้สูงอายุ

(๑) พัฒนารูปแบบการเสริมสร้างทักษะสำหรับการประกอบอาชีพ/งานสำหรับผู้สูงอายุควรมีลักษณะทั้งที่เป็นทางการ เช่น การฝึกอาชีพการบริบาลผู้สูงอายุ หรืออาสาสมัครบริบาลท้องถิ่นที่มีมาตรฐานรับรองชัดเจน และไม่เป็นทางการ (เช่น การพัฒนาผลิตภัณฑ์ที่ดำเนินการอยู่ การใช้สื่อออนไลน์ ในการพัฒนาทักษะทางดิจิทัล และการพัฒนาองค์กร/กิจการเพื่อสังคม) รวมถึงการพัฒนาหน่วยพัฒนาทักษะและพัฒนาอาชีพของผู้สูงอายุที่มีความชำนาญ และมีประสิทธิผลในการสร้างทักษะอาชีพสำหรับผู้สูงอายุ เพื่อให้องค์กรเหล่านี้มีจำนวนและคุณภาพมากขึ้น และมากพอจะเป็นแรงผลักดันให้เกิดการยกระดับการพัฒนาทักษะอาชีพสำหรับผู้สูงอายุในภาพรวมของประเทศได้ ทั้งในระยะสั้นและระยะยาว

(๒) กำหนดแนวทางที่ชัดเจนในการขยายต้นแบบธรรมศาสตร์โมเดล เพื่อฟื้นฟูเศรษฐกิจของชุมชนเมืองในระดับเขตทั่วกรุงเทพมหานคร และในพื้นที่เมืองอื่น ๆ เพื่อสร้างโอกาสให้ผู้สูงอายุ หรือผู้ที่กำลังจะสูงอายุที่ยังแข็งแรงและตื่นตัว มาเรียนรู้และพัฒนาทักษะอนาคต เพื่อสามารถปรับตัวจากผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงเทคโนโลยี และปรับรูปแบบสินค้าและบริการให้เหมาะสมในศตวรรษที่ ๒๑ ผลการติดตาม

หน่วยงานหลายหน่วยงานได้ดำเนินการพัฒนารูปแบบการเสริมสร้างทักษะสำหรับการประกอบอาชีพ/งานสำหรับผู้สูงอายุจำนวนมาก โดยเฉพาะวิทยาลัยชุมชน ๒๐ จังหวัด และมหาวิทยาลัยราชภัฏหลายแห่ง เช่น มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ และอื่น ๆ และมีหน่วยงานต่าง ๆ เช่น โรงพยาบาล หอการค้า และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นภายในจังหวัด เข้าร่วม ในส่วนของทักษะทางดิจิทัล กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม ได้มีการพัฒนาแพลทฟอร์มออนไลน์ ในการพัฒนาอาชีพและทักษะทางดิจิทัลสำหรับผู้สูงอายุ การดำเนินงานในด้านนี้ นับเป็นความคืบหน้าที่ชัดเจนที่สุดเมื่อเทียบกับด้านอื่น ๆ แต่ยังขาดการทบทวนประสบการณ์/บทเรียนในเชิงคุณภาพ เพื่อมาต่อยอดการดำเนินการในอนาคต

มติ ๒ : ระบบและกลไกการบูรณาการบริการสังคมและสุขภาพเพื่อการพัฒนาผู้สูงอายุไทย

จากการติดตามการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องในด้านการบูรณาการของหน่วยงาน ที่เกี่ยวข้องในระดับพื้นที่ยังคงมีน้อยและเป็นการดำเนินงานตามแผนงานปกติของหน่วยงานเป็นส่วนใหญ่ โดยในช่วงที่ผ่านมา ได้มีการขับเคลื่อนงานที่สำคัญ ได้แก่ การถอดบทเรียนและรวบรวมสถานการณ์ ด้านผู้สูงอายุระดับพื้นที่ โดยเป็นความร่วมมือระหว่างหน่วยงาน คือ กรมกิจการผู้สูงอายุ สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ สำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ จำนวน ๘ พื้นที่ ดังนี้

(๑) พื้นที่จังหวัดกาญจนบุรี โดยสำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ ๓
(๒) พื้นที่จังหวัดบุรีรัมย์ โดยสำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ ๔
(๓) พื้นที่จังหวัดขอนแก่น โดยสำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ ๕
(๔) พื้นที่จังหวัดพิษณุโลก โดยสำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ ๘
(๕) พื้นที่จังหวัดเชียงใหม่ โดยสำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ ๙
(๖) พื้นที่จังหวัดภูเก็ต โดยสำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ ๑๐
(๗) พื้นที่จังหวัดตรัง โดยสำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ ๑๑
(๘) พื้นที่กรุงเทพมหานคร (ชุมชนหมู่บ้านร่วมเกื้อ) โดย กองยุทธศาสตร์และแผนงาน กรมกิจการผู้สูงอายุ

๒. สมัชชาเฉพาะประเด็น ว่าด้วย นโยบายรองรับสังคมสูงวัย ครั้งที่ ๑ พ.ศ. ๒๕๖๒ จำนวน ๔ มติ

จากการติดตามการดำเนินงานตามมติสมัชชาเฉพาะประเด็น ว่าด้วย นโยบายรองรับสังคมสูงวัย ครั้งที่ ๑ พ.ศ. ๒๕๖๒ ซึ่งแม้ว่าภายหลังจากที่มีการเห็นชอบมติและแนวทางการขับเคลื่อนแล้วก็ตาม แต่ด้วยสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด - ๑๙ อย่างรุนแรง ส่งผลให้เกิดมาตรการเว้นระยะห่างและมาตรการ อื่น ๆ รวมถึงแนวทางในการควบคุมและป้องกันการแพร่ระบาดทั้งจากภาครัฐ ภาคเอกชน ผู้ประกอบการ และชุมชน ทำให้การดำเนินการในการขับเคลื่อนมติในด้านต่าง ๆ เกิดข้อติดขัด รวมถึงยังส่งผลต่อการพัฒนากลไกในการติดตามการขับเคลื่อนมติฯ แต่เนื่องด้วยนโยบายรัฐบาลที่ให้ความสำคัญกับการขับเคลื่อนงานสังคมสูงวัย ก่อให้เกิดการทำแผนบูรณาการงบประมาณรองรับสังคมสูงวัย มีการปรับแผนปฏิบัติการผู้สูงอายุ และมอบหมายให้หน่วยงานต่าง ๆ ดำเนินการอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ปี ๒๕๖๐ รวมทั้งยังมีการดำเนินมาตรการสังคมสูงวัยคนไทยอายุยืน นอกจากนั้นในระดับพื้นที่ยังเกิดการขับเคลื่อนโดยท้องถิ่นและหน่วยงานต่าง ๆ ในรูปแบบจตุพลัง (ท้องถิ่น ท้องที่ หน่วยงานราชการ และภาคประชาสังคม) ดังสรุปพอสังเขปได้ ดังนี้

มิติเศรษฐกิจ มติที่ ๑ การออมเพื่อสังคมสูงวัย

ความสำคัญของการขับเคลื่อนให้เกิดนโยบายสาธารณะว่าด้วยการออมเพื่อสังคมสูงวัย มีความจำเป็นเนื่องจากต้องมีระบบสนับสนุนทางด้านเศรษฐกิจที่จะช่วยให้ชีวิตมีความมั่นคง มีศักดิ์ศรี และสามารถวางแผนหรือคาดการณ์เส้นทางการดำเนินชีวิตที่ดีพอสมควร เพื่อให้มีการเพิ่มมูลค่าของทรัพย์สินที่ผู้สูงอายุหรือผู้กำลังจะก้าวไปเป็นผู้สูงอายุจะสามารถออมได้ เพื่อให้เป็นไปในลักษณะเศรษฐกิจอายุรวัฒน์ ในรูปแบบต่างๆ เช่น การออมเงินทุน ธนาคารต้นไม้เพื่อการออม การออมรูปแบบอื่นๆ รวมถึงระบบสวัสดิการต่างๆ ของรัฐ โดยดำเนินการต้องบูรณาการทั้งภาครัฐ เอกชน วิชาการ และภาคประชาชนเองด้วย ดังนั้น การขับเคลื่อนมติสมัชชานโยบายเพื่อสังคมสูงวัย ในประเด็นเรื่อง การออมเพื่อสังคมสูงวัย จึงให้ความสำคัญกับ (๑) การสนับสนุนบูรณาการของภาคส่วนต่าง ๆ (๒) การเตรียมความพร้อมเรื่องการออมเพื่อสังคมสูงวัยในทิศทางเดียวกัน (๓) การสร้างระบบสนับสนุนการออมทางการเงินที่เพียงพอสำหรับสังคมสูงวัยในอนาคต และ (๔) การรับรองและการส่งเสริมการปลูกไม้ยืนต้นเพื่อการออม และระบบการสนับสนุนการออมแบบอื่นๆ นอกจากนั้นยังเกิดมาตรการในการแก้ไขปัญหาหนี้สินสำหรับผู้สูงอายุ โดยธนาคารแห่งประเทศไทย ร่วมกับสถาบันการเงินต่างๆ ได้กำหนดแนวทางปฏิบัติในการแก้ไขปัญหาหนี้ครัวเรือน โดยการเปิดมาตรการคลินิกแก้หนี้ และมาตรการทางด่วนแก้หนี้ ซึ่งสามารถแก้ไขปัญหาหนี้ของครัวเรือนได้เป็นอย่างดี แม้ว่าจะยังไม่ได้มุ่งเน้น (หรือโฟกัส) ที่ผู้สูงอายุเป็นการเฉพาะ

มิติสังคม มติที่ ๒ การเสริมสร้างศักยภาพและการจัดการของชมรมผู้สูงอายุ

มติการเสริมสร้างศักยภาพและการจัดการของชมรมผู้สูงอายุ ให้ความสำคัญกับการรวมกลุ่มของผู้สูงอายุเพื่อพัฒนาบทบาทใหม่ในชุมชนและสังคมเป็นการสร้างระบบขึ้นมารองรับสังคมสูงวัย สร้างการมีส่วนร่วมของชุมชนในการเตรียมความพร้อมสู่สังคมสูงวัย สร้างพื้นที่การเรียนรู้และการเข้าถึงเทคโนโลยีการสื่อสาร ทั้งนี้มีเป้าหมายที่จะให้การรวมกลุ่มของผู้สูงอายุเป็นกลไกในการพัฒนาตนเอง ของผู้สูงอายุและการเตรียมความพร้อมในระดับบุคคลของชุมชนและสังคม

ผลจากการติดตามการขับเคลื่อน พบว่า หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นได้เพิ่มบทบาทของตนเองในด้านการพัฒนากลุ่ม/ชมรมผู้สูงอายุ ส่วนการทำกิจกรรมด้านต่างๆ ร่วมกับภาคส่วนต่างๆ เช่น บ้าน วัด โรงเรียน วิสาหกิจชุมชน และโรงพยาบาลอย่างแข็งขัน บางโครงการได้รับการประกาศเกียรติคุณและสามารถนำไปเป็นต้นแบบทางสังคมได้เป็นอย่างดี ในส่วนของกลุ่ม/ชมรมผู้สูงอายุเองนั้น ได้มีการพัฒนาตนเองอย่างมาก เฉพาะอย่างยิ่ง การพัฒนาศักยภาพเครือข่ายให้มีความเข้มแข็งผ่านโครงการทดลองเพื่อสร้างตัวแบบที่สำคัญ สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในกิจกรรมของชมรมผู้สูงอายุทั้งในสถานการณ์ปกติและในภาวะการเกิดโรคระบาด ซึ่งนับว่า สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) สำนักงานประสานนโยบายสาธารณะรองรับสังคมสูงวัย (สป.สว.) มูลนิธิพัฒนางานผู้สูงอายุ ฯลฯ มีส่วนสำคัญในการเสริมพลัง และสร้างความร่วมมือกับภาคีเครือข่ายในการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ

มิติสภาพแวดล้อม มติที่ ๓ การปรับสภาพแวดล้อมรองรับสังคมสูงวัย ด้วย ๑ ตำบล ๑ ศูนย์อยู่ดี

มติการปรับสภาพแวดล้อมรองรับสังคมสูงวัย ด้วย ๑ ตำบล ๑ ศูนย์อยู่ดี มีแนวทางร่วมกันในการนำนโยบายการปรับสภาพแวดล้อมรองรับสังคมสูงวัย ด้วย ๑ ตำบล ๑ ศูนย์อยู่ดี และนโยบายให้จังหวัดและกลุ่มจังหวัด จัดทำแผนพัฒนาระยะ ๔ ปี และแผนปฏิบัติราชการประจำปี โดยให้สอดคล้องกับนโยบายการปรับสภาพแวดล้อมรองรับสังคมสูงวัย ด้วย ๑ ตำบล ๑ ศูนย์อยู่ดี รวมถึงการเสนอให้อาคารราชการต่างๆ ทั้งอาคารที่ก่อสร้างแล้วและอาคารที่อยู่ระหว่างการก่อสร้าง และพื้นที่สาธารณะ ต้องมีการออกแบบปรับสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมกับผู้สูงอายุ โดยหลังจากคณะรัฐมนตรีมีมติเรื่อง ๑ ตำบล ๑ ศูนย์อยู่ดี โดยมอบหมายให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินงานแล้วปรากฏว่า "ไม่พบข้อมูลแสดงถึงความคืบหน้าใด ๆ ในการจัดตั้งศูนย์ดังกล่าว" อย่างไรก็ตามในช่วงดังกล่าวมีการขับเคลื่อนกิจกรรมที่สนับสนุนนโยบายการปรับสภาพแวดล้อมรองรับสังคมสูงวัย ได้แก่ โครงการศูนย์การออกแบบเพื่อทุกคน (Universal Design Center : UDC) นอกจากนั้น ยังมีงานวิจัยที่เป็นลักษณะเชิงพื้นที่ (Area – based research) ได้ลงไปในพื้นที่ต่างๆ เพื่อศึกษาสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมของผู้สูงอายุ และได้มีผลงานเป็นลักษณะคล้ายกับ UDC อีก ๔ โครงการ ดังนี้ (๑) โครงการวิจัย เรื่อง การปรับปรุงที่อยู่อาศัยและพื้นที่สาธารณะของผู้สูงอายุในเมือง กรณีศึกษาชุมชนคลองพลับพลา เขตวังทองหลาง กรุงเทพมหานคร โดยการสนับสนุนงบประมาณจาก สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ (วช.) (๒) โครงการบูรณาการสหศาสตร์เพื่อรองรับสังคมสูงวัย " โครงการจุฬาอารี" (Chulalongkorn University Platform for Ageing Research Innovation: Chula ARi) (๓) รูปแบบที่อยู่อาศัยที่เหมาะสมกับผู้สูงอายุไทยเพื่อส่งเสริมสุขภาพกาย - ใจ ภายใต้แนวคิดชุมชนที่เป็นมิตรกับผู้สูงอายุ (๔) โครงการ "ไทยอารี" (Thai ARI: Thai Platform for Ageing Research Innovation) มุ่งเน้นการบูรณาการภาควิชาการ ภาคนโยบาย และภาคปฏิบัติในทุกระดับ เพื่อรองรับสังคมสูงวัยและดูแลสุขภาวะของผู้สูงอายุอย่างเป็นองค์รวม ซึ่งทั้ง ๔ โครงการ มีผลงานรวมที่น่าสนใจ คือ มีบ้านที่ได้รับการซ่อมแซมปรับปรุงไป ๑๙๕ หลัง กระจายใน ๙ จังหวัด ๒๒ ชุมชน ได้ปรับพื้นที่ชุมชนอีก ๑๙ พื้นที่ ได้อบรมให้ความรู้แก่กลุ่มเป้าหมาย ๗๗๘ คน ที่สำคัญ คือ ได้มีการอบรมช่างชุมชนกว่า ๔๐๗ คน จากการดำเนินการดังกล่าวเป็นตัวอย่างที่ดี ที่จะให้ชุมชนแต่ละ ท้องถิ่นได้ศึกษาเป็นต้นแบบในการปรับปรุงได้แล้ว จึงไม่มีความจำเป็นในการผลักดันโครงการ "๑ ตำบล ๑ ศูนย์อยู่ดี" แล้ว

มิติด้านสุขภาพ มติที่ ๔ ร่วมสร้างชุมชนรอบรู้สุขภาพและพัฒนาระบบการดูแลผู้สูงอายุระยะยาว

การขับเคลื่อนมติสมัชชาฯที่ผ่านมา ประกอบด้วยการดำเนินงานของหน่วยงาน ที่เกี่ยวข้องในประเด็นการดูแลผู้สูงอายุระยะยาว และความรอบรู้ด้านสุขภาพ โดยมีความสอดคล้องกับมติสมัชชาสุขภาพแห่งชาติ ครั้งที่ ๒ มติการพัฒนาระบบการดูแลระยะยาวสำหรับผู้สูงอายุที่อยู่ในภาวะพึ่งพิง และครั้งที่ ๑๑ มติความรอบรู้ด้านสุขภาพเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาโรคไม่ติดต่อ ความรอบรู้ด้านสุขภาพ ทั้งนี้ มีการดำเนินการขับเคลื่อนที่สำคัญสรุปพอสังเขปได้ดังนี้

๔.๑ การพัฒนาระบบการดูแลผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิงระยะยาว มีผลการขับเคลื่อนที่สำคัญ ดังนี้ (๑) มี อปท.เข้าร่วมดำเนินการกับสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติเพิ่มขึ้น ในขณะที่คลินิกชุมชนอบอุ่นของเอกชนยังไม่สามารถเข้าร่วมเป็นหน่วยบริการได้ เนื่องจากยังไม่มี Care Giver (๒) การสนับสนุนงบประมาณจาก สปสช.ต่อเนื่องและเพิ่มขึ้น (๓) ประสิทธิผล /ประสิทธิภาพการดูแลผู้สูงอายุเพิ่มขึ้น (๔) การพัฒนาระบบการดูแล มีการอบรมฟื้นฟูความรู้ผู้ให้บริการ (๕) การเพิ่มสิทธิประโยชน์การดูแลผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิงในระยะยาว

๔.๒ กรมอนามัย เป็นหลักร่วมกับภาคีเครือข่ายทุกภาค ส่วนที่เกี่ยวข้องทั้ง ในระดับชาติ และระดับพื้นที่ ขับเคลื่อนนโยบายเสริมสร้างความรอบรู้ด้านสุขภาพ และกรมควบคุมโรค สร้างความรอบรู้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาโรคไม่ติดต่อการรู้เท่าทันด้านสุขภาพ ความฉลาดทางสุขภาวะ มุ่งเน้นให้เกิดการเสริมสร้างความรอบรู้ด้านสุขภาพแก่คนในสังคม ย้ำความสำคัญของการสร้างเครือข่ายการทำงาน และการดำเนินงานในกลุ่มผู้สูงอายุด้วย มีสาระที่สำคัญ ดังนี้ (๑) พัฒนาระบบจัดการและเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารด้านสุขภาพ (๒) การขับเคลื่อนองค์กรรอบรู้ด้านสุขภาพ ภาครัฐและเอกชน กรมอนามัยได้พัฒนากลไกต้นแบบขับเคลื่อนความรอบรู้ด้านสุขภาพ โดยดำเนินการที่สถานีอนามัยเฉลิมพระเกียรติฯ จำนวน ๑๖ แห่ง รวมถึง การขับเคลื่อนสังคม ทำให้ได้กลุ่มองค์กรภาครัฐและเอกชน ที่มีการริเริ่มดำเนินการนโยบายทุกระบบเพื่อสุขภาพ (Health in All Policy) (๓) การสร้างชุมชนรอบรู้ด้านสุขภาพ สร้างกลไกประสานงานการขับเคลื่อน เรื่อง Health Literacy โดยสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) และเครือข่าย มีการกำหนดยุทธศาสตร์การขับเคลื่อนที่เน้น Health Literacy เป็นงานสำคัญขององค์กร สนับสนุนและพัฒนาระบบสื่อสารสุขภาพของประเทศ ขยายผลสู่พื้นที่และสร้างพื้นที่ต้นแบบ (๔) การพัฒนาระบบการเสริมสร้างความรอบรู้ด้านสุขภาพสำหรับผู้สูงอายุ กรมสนับสนุนบริการสุขภาพได้ดำเนินการพัฒนาระบบการเสริมสร้างความรอบรู้ด้านสุขภาพ และพฤติกรรมสุขภาพในกลุ่มผู้สูงอายุ และจัดทำแผนปฏิบัติการเสริมสร้างความรอบรู้ด้านสุขภาพในกลุ่มผู้สูงอายุ ๒๕๖๔

ส่วนที่ ๔

ภาคผนวก

รายงานผลการจัดสมัชชา
ผู้สูงอายุระดับชาติรองรับสังคมสูงวัย

ปี ๒๕๖๖

"การบูรณาการที่มีประสิทธิภาพรองรับสังคมสูงวัย"

ภาคผนวก ก :

คำกล่าวปาฐกถา หัวข้อ “การบูรณาการที่มีประสิทธิภาพรองรับสังคมสูงวัย”
โดย รองนายกรัฐมนตรี (นายจุรินทร์ ลักษณวิศิษฏ์)
วันอังคารที่ ๒๐ เมษายน ๒๕๖๖

สวัสดีทุกท่านครับ

สมาชิกสมัชชาผู้สูงอายุและผู้มีเกียรติทุกท่าน ผมมีความยินดีและเป็นเกียรติเป็นอย่างยิ่งที่ได้มีโอกาสมาเปิดงานสมัชชาผู้สูงอายุระดับชาติรองรับสังคมผู้สูงวัย ประจำปี ๒๕๖๖ ภายใต้แนวคิด “การบูรณาการ ที่มีประสิทธิภาพรองรับสังคมผู้สูงวัย” ในวันนี้ ถ้าเราไปดูตัวเลขที่สหประชาชาติได้ประเมินกันไว้ เราจะเห็นชัดเจนว่าตั้งแต่ปี ๒๕๔๔ นับเนื่องไปจนถึงปี ๒๖๔๓ ซึ่งยังมาไม่ถึงนะครับ แต่ว่ารวมกันทั้งหมดก็ ๑๐๐ ปีพอดี สหประชาชาติคะเนว่าศตวรรษนี้จะเป็นศตวรรษของผู้สูงวัย โดยเฉพาะถ้าไปดูตัวเลขผู้สูงวัยในทวีปต่าง ๆ จะเห็นได้ชัดเจนว่ามีการเรียงลำดับปริมาณผู้สูงวัยจากมากสุดไปหาลำดับน้อยสุด ดังนี้ ทวีปยุโรปถือว่ามีผู้สูงอายุมากที่สุด รองลงมาลำดับที่ ๒ เป็นทวีปอเมริกา และลำดับที่ ๓ ออสเตรเลีย เอเชียของเราจะอยู่ที่ลำดับที่ ๔ สำหรับประเทศไทย ก็เลข ๔ เหมือนกัน ปัจจุบันนี้ถือว่ามีผู้สูงวัยมาก เป็นลำดับที่ ๔ ของเอเชีย รองจาก ญี่ปุ่น สิงคโปร์ เกาหลีใต้ จากนั้นก็มาไทย ซึ่งประเทศไทยจะเข้าสู่สังคมสูงวัยอย่างสมบูรณ์ในปีนี้ นั่นก็หมายความว่าจะมีปริมาณผู้สูงวัยเกินกว่าร้อยละ ๒๐ ซึ่งปีนี้ตัวเลขกลม ๆ ก็ ๒๐.๑ เปอร์เซ็นต์ ส่วนอีก ๑๓ ปีข้างหน้าหรือ ปี ๒๕๗๙ จะพบว่าประเทศไทยมีแนวโน้มจะมีผู้สูงวัยระดับสุดยอด นั่นก็คือว่ามีปริมาณผู้สูงวัยเกินกว่าร้อยละ ๒๘ ของจำนวนประชากร อันนี้คือภาพรวมที่ขอฉายให้เห็นเบื้องต้น รัฐบาลจึงให้ความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง อย่างน้อย ๒ เรื่อง คือ

(๑) การจะจัดงบบูรณาการรองรับสังคมสูงวัย ตั้งแต่ปี ๖๐ มาจนกระทั่งถึง ปี ๖๖ เป็นจำนวน ๓,๗๐๐ ล้านบาท ขณะเดียวกันมีการจัดแผนงานบูรณาการในระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งหมด ซึ่งประกอบด้วย หน่วยงานภาครัฐ ๖ กระทรวง ๑๗ หน่วยงาน มีกองทุนการออมแห่งชาติ กองทุนผู้สูงอายุ ภาควิชาการ และภาคส่วนอื่น ๆ รวมทั้งภาคประชาสังคมเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องในการบูรณาการแผนงานที่ว่านี้ สำหรับปี ๒๕๖๓ - ๒๕๖๕ และนับเนื่องมาถึงปี ๒๕๖๖ ในช่วงระยะเวลา ๔ ปี ของรัฐบาลชุดนี้ ซึ่งผมได้รับมอบหมายให้มาทำหน้าที่เป็นประธานคณะกรรมการผู้สูงอายุแห่งชาติร่วมกับกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ มาโดยลำดับ แล้วก็ทำงานร่วมกับคณะกรรมการทุกท่านในช่วงระยะเวลาที่ผ่านมาก็ได้ มีความก้าวหน้าที่ปรากฏเป็นรูปธรรมหลายเรื่องด้วยกัน เช่น ในช่วงสถานการณ์โควิด - ๑๙ สองสามปี ที่ผ่านมาได้มีการดำเนินการอย่างน้อยที่เกี่ยวข้องกับตัวเงินที่เข้าไปช่วยดูแลผู้สูงอายุ ๓ เรื่องด้วยกัน เรื่องที่ ๑ ได้มีมาตรการพักหนี้ให้ผู้สูงอายุที่เป็นหนี้กองทุนเป็นระยะเวลา ๖ เดือน ที่บอกว่าพักหนี้ไม่ได้พูดถึงพักดอกเบี้ย เพราะกองทุนกู้ไม่มีดอกเบี้ยอยู่แล้ว เรื่องที่ ๒ ได้มีการ top - up หรือเพิ่มเงิน แม้จะไม่มาก แต่ถือว่าเป็นสิ่งที่สะท้อนให้เห็นว่าพวกเราทุกคนมีความห่วงใยผู้สูงอายุ โดยการเพิ่มเงินหรือเติมเงินให้กับผู้สูงอายุที่ถือ บัตรสวัสดิการแห่งรัฐ ๕๐ บาท กับ ๑๐๐ บาท ๒ อัตรา ขึ้นอยู่กับจำนวนรายได้ของผู้สูงอายุ ซึ่งสามารถดำเนินการดูแลผู้สูงอายุได้ ๑๗.๙ ล้านบาท หรือ ๑๘ ล้าน ตัวเลขกลม ๆ และช่วยผู้สูงอายุเกือบ ๕ ล้านคน คือ ๔๙๐,๐๐๐ คน นอกจากนั้น ในเรื่องที่ ๓ ได้มีการเติมเงินเพิ่มเติมให้กับผู้สูงอายุแบบถ้วนหน้า คือได้ทุกคนที่ขึ้นทะเบียน เป็นระยะเวลา ๖ เดือน อีกชุดหนึ่ง อันนี้ต่างหากไม่รวมเมื่อกี้ ในช่วงเดือนเมษายน ๒๕๖๕ ถึงช่วงเดือนกันยายน ๒๕๖๕ ที่ผ่านมา โดยเพิ่มเงินให้กับผู้สูงอายุที่ได้รับเบี้ยยังชีพ ๖๐๐ - ๘๐๐ บาท และ ๑,๐๐๐ บาท ตามขั้นบันได โดยสำหรับ ๖๐๐ บาท นั้น จะเติมให้ ๑๐๐ บาท ใครได้เบี้ย ๗๐๐ บาท เติม ๑๕๐ บาท เบี้ย ๘๐๐ บาท เติมให้ ๒๐๐ บาท ถ้าใครได้ ๑,๐๐๐ บาท เติมให้ ๒๕๐ บาท ใช้เงินไป ๘,๓๘๒ ล้านบาท แล้วก็สามารถเข้าไปช่วยต่อลมหายใจให้กับผู้สูงอายุในช่วงโควิด - ๑๙ ได้ ๗.๙๕ ล้านคน หรือเกือบ ๘ ล้านคน อันนี้เรื่องแรกที่ชัดเจนเป็นรูปธรรม

(๒) ในช่วง ๔ ปีที่ผ่านมาได้มีการอนุมัติจัดให้มีหลักสูตรนักบริบาลชุมชนเพื่อเข้ารับการอบรม ๗๐ ชั่วโมง แล้วก็เป้าหมายให้นักบริบาลชุมชนเข้าไปช่วยดูแลผู้สูงอายุ ผู้พิการ ในเรื่องต่าง ๆ และส่งไปประจำที่หน่วยการปกครองส่วนท้องถิ่น หรือ อปท. ซึ่งนักบริบาลชุมชนจะมีรายได้จากการดูแลของหน่วยการปกครองท้องถิ่นที่ตนเองสังกัด ซึ่งขณะนี้ได้มีการผลิตนักบริบาลชุมชนแล้วจำนวน ๓,๑๑๒ คน

(๓) ได้มีการอนุมัติจัดทำแผนงานในการดูแลผู้สูงอายุใน ๔ มิติ ซึ่งถือว่าครอบคลุมครบวงจร ทั้งในส่วนของมิติทางด้านเศรษฐกิจ ด้านสุขภาพของผู้สูงอายุ ด้านสังคม และด้านสิ่งแวดล้อม ที่ใกล้ตัว ของผู้สูงอายุเป็นเบื้องต้น ไม่ว่าจะเป็นสิ่งแวดล้อมภายในบ้าน สิ่งแวดล้อมสาธารณะ การเข้าไปดูแลในเรื่องของห้องน้ำ ทางลาด สิ่งอำนวยความสะดวกสาธารณะต่าง ๆ ให้กับผู้สูงอายุ ซึ่งอันนี้ก็เป็น ๔ มิติ ที่ได้มีการจัดทำแผนในช่วงระยะเวลา ๔ ปี ที่คณะกรรมการชุดนี้ได้เข้ามาดูแลรับผิดชอบ แล้วก็กำลังคืบคลานเดินหน้าไป เป็นลำดับ

(๔) ได้มีการเข้าไปแก้ปัญหาเบี้ยซ้ำซ้อน เบ็ดเสร็จ จบชัดเจนที่ค้างคาเป็นปัญหามานั้น คือ ผู้สูงอายุที่รับเบี้ยซ้ำซ้อนนอกจากรับเบี้ยผู้สูงอายุแล้ว ๖๐๐ - ๑,๐๐๐ บาท อย่างที่ว่า อาจจะมีการไปรับสิทธิอื่น ๆ เช่น สิทธิในเรื่องของบุตรที่อาจจะไปเสียชีวิตหรือเกิดอุบัติเหตุในการเข้ารับราชการบางหน่วยงาน และไปรับ ๒ ทาง ก็เลยเป็นประเด็นปัญหาว่ารับได้หรือไม่ได้ รวมทั้งเบี้ยอื่น ๆ สุดท้ายก็ได้เข้ามาแก้ปัญหา โดยคณะกรรมการผู้สูงอายุ ที่ผมเป็นประธาน และกระทรวง พม. ช่วยเข้าไปทำหน้าที่ร่วมกับอีกหลายกระทรวง ซึ่งขอขอบคุณมา ณ ที่นี้ ซึ่งได้ข้อสรุปแล้วว่าสำหรับผู้สูงอายุที่รับเบี้ยซ้ำซ้อนไปแล้วก็จะไม่เอาคืน ใครที่คืนมาแล้วก็คืนกลับไป อันนี้ก็ถือว่าเป็นที่ยุติแล้ว สามารถเข้าไปช่วยผู้สูงอายุได้ ๒๘,๓๔๕ ราย ใช้เงินไปทั้งหมด ๒๔๕ ล้านบาท อันนี้ก็คือภาพรวม ๔ ปี ที่ได้ร่วมทำกันมาในคณะกรรมการผู้สูงอายุแห่งชาติ รวมทั้งหน่วยงาน กระทรวงอื่น ๆ โดยมี พม. เป็นศูนย์กลางในการเข้ามาทำหน้าที่ สำหรับอนาคตความเห็นส่วนตัวผมคิดว่าเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุอาจจะมีความจำเป็นที่ต้องปรับปรุงเพิ่มเติม แต่ว่าทั้งหมดต้องขึ้นอยู่สถานการณ์ ข้อเท็จจริง ของเงินงบประมาณแผ่นดินด้วย ก็ไม่ถึงกับอยากจะให้ประกาศออกไปในลักษณะที่เมื่อถึงเวลาเข้าจริงแล้วไม่สามารถทำได้ เพราะมีข้อจำกัด ในเรื่องของวงเงินงบประมาณ แต่ว่าโดยหลักการแล้วควรจะได้มีการปรับปรุงแก้ไขในลักษณะเพิ่มเติมในทางใดทางหนึ่ง ประการที่ ๒ ต้องให้ความสำคัญกับ เศรษฐกิจสูงวัย (Silver Economy) มากขึ้น นั่นก็คือว่าผู้สูงอายุหรือผู้สูงวัย จะต้องเข้ามามีบทบาทในการมีส่วนร่วมในการพัฒนาเศรษฐกิจของตัวเอง ครอบครัว สังคม และประเทศมากขึ้น ด้วยวิธีใดวิธีหนึ่ง ซึ่งเป็นเรื่องที่จะต้องมีข้อสรุป ที่เป็นรูปธรรมชัดเจนต่อไปในอนาคต และประการสุดท้ายที่ขอพูดไว้ตรงนี้คือว่าชมรมผู้สูงอายุที่เรามีอยู่สังกัดกระทรวง พม. ประมาณ ๔๐,๐๐๐ ชมรม ในปัจจุบันนี้ควรจะได้เข้ามามีบทบาทมากขึ้น แล้วก็มีงบประมาณ เข้าไปช่วยส่งเสริมการทำกิจกรรมต่าง ๆ มากขึ้น เพื่อให้ผู้สูงอายุหรือชมรมผู้สูงอายุสามารถที่จะเป็นกลไก อีกอันหนึ่งในการที่จะเติมเต็มแผนผู้สูงอายุ ๔ มิติ ไม่ว่าจะเป็นด้านเศรษฐกิจ ในเรื่องอาชีพ สร้างเงิน สร้างรายได้ให้กับผู้สูงอายุทั้งในนามส่วนตัวและในนามกลุ่มชมรม รวมทั้งมิติในด้านสุขภาพ สังคม และสิ่งแวดล้อมที่ผมได้เรียนไปแล้วทั้งหมด อันนี้ก็ความเห็นที่ผมคิดว่าเราควรจะเดินไปทางนี้ อย่างน้อย ก็ ๓ - ๔ เรื่องนี้ด้วย ประกอบกับเรื่องอื่น ๆ สำหรับการจัดประชุมสมัชชาผู้สูงอายุวันนี้ ผมก็หวังว่าจะมีคำตอบ จากการประชุมอย่างน้อยที่สุด ๓ เรื่อง เราก็หวังจะเห็นข้อเสนอแนะในเรื่องการบริหารจัดการแผนบูรณาการผู้สูงอายุของทุกหน่วยงานที่เข้ามามีส่วนร่วมในวันนี้ ประการที่ ๒ หวังว่าจะมีคำตอบในเรื่องของการพัฒนาระบบและกลไกบริการสังคมสุขภาพและการเข้าถึงสวัสดิการต่าง ๆ ของผู้สูงอายุ และประการสุดท้าย หวังว่าจะมีคำตอบหรืออย่างน้อยความคิดเห็น ข้อเสนอแนะสำหรับการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมต่าง ๆ เพื่อที่จะนำมาใช้ในการพัฒนาให้ผู้สูงอายุสามารถมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นต่อไปในอนาคต ผมก็ขอถือโอกาสนี้ ขอบคุณ ทุกหน่วยงาน โดยเฉพาะกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ รวมทั้งภาครัฐทั้งหมด ภาคเอกชน สถาบันการศึกษา องค์กรต่าง ๆ มูลนิธิ สภาผู้สูงอายุ ชมรมผู้สูงอายุทุกจังหวัด สมัชชาสุขภาพ จากทุกจังหวัด แล้วก็สภาเด็กเยาวชน และภาคประชาชนทั้งหมดที่เข้ามามีส่วนร่วมในการประชุมสมัชชาผู้สูงอายุระดับชาติ ปี ๒๕๖๖ วันนี้

บัดนี้ได้เวลาอันสมควรแล้ว ผมขอขอบคุณทุกท่าน และขอเปิดประชุมสมัชชาผู้สูงอายุระดับชาติรองรับสังคมสูงวัย ปี ๒๕๖๖ ณ บัดนี้ ขอบคุณครับ

คำกล่าวต้อนรับ งานสมัชชาผู้สูงอายุระดับชาติรองรับสังคมสูงวัย ประจำปี ๒๕๖๖
“การบูรณาการที่มีประสิทธิภาพรองรับสังคมสูงวัย”
โดย ปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์
(นายอนุกูล ปีดแก้ว)
วันอังคารที่ ๔ เมษายน พ.ศ. ๒๕๖๖

เรียน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์
คณะกรรมการผู้สูงอายุแห่งชาติ
ผู้บริหารสำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ
ผู้บริหารกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์
พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดทุกจังหวัด
คณะกรรมการสมัชชาสุขภาพจังหวัด
คณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตระดับอำเภอ
คณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตและส่งเสริมอาชีพผู้สูงอายุ
สาขาสมาคมสภาผู้สูงอายุแห่งประเทศไทยฯ ทุกจังหวัด
ชมรมผู้สูงอายุ สถาบันการศึกษา องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สภาองค์กรชุมชน
สภาเด็กและเยาวชน อาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์
ผู้แทนเครือข่าย ทั้งหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม มูลนิธิ ทุกท่าน

ผมในนามคณะผู้บริหาร ข้าราชการ และคณะผู้จัดงานสมัชชาผู้สูงอายุระดับชาติรองรับสังคมสูงวัย ปี ๒๕๖๖ โดยกระทรวง พม. ร่วมกับภาคีเครือข่าย ประกอบด้วย สำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ (สช.) สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ (สปสช.) สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) กรมประชาสัมพันธ์ มูลนิธิหลักประกันสุขภาพไทย โครงการบูรณาการสหศาสตร์ เพื่อรองรับสังคมสูงวัย ในชุมชนเมือง (โครงการจุฬาอารี) และสำนักงานประสานสนับสนุนการพัฒนานโยบายสาธารณะรองรับสังคมสูงวัย (สป.สว.) รู้สึกเป็นเกียรติอย่างยิ่งที่ทุกท่านได้ร่วมงานสมัชชาผู้สูงอายุระดับชาติรองรับสังคมสูงวัย ปี ๒๕๖๖ ในวันนี้

การจัดสมัชชาผู้สูงอายุระดับชาติรองรับสังคมสูงวัย ปี ๒๕๖๖ จัดขึ้นภายใต้แนวคิด “การบูรณาการที่มีประสิทธิภาพรองรับสังคมสูงวัย” วัตถุประสงค์เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้สูงอายุและทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องกับ การดำเนินงานด้านผู้สูงอายุ ได้ร่วมแลกเปลี่ยนความรู้และเรียนรู้อย่างสมานฉันท์ เพื่อนำไปสู่ข้อเสนอ เชิงนโยบายระดับชาติ นโยบายระดับพื้นที่และนโยบายระดับปฏิบัติการ เพื่อการเตรียมความพร้อมรองรับสังคมสูงวัย และคุณภาพชีวิตที่ดีของผู้สูงอายุและคนทุกวัย

ประเทศไทยได้เข้าสู่การเป็น “สังคมสูงวัย” มาตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๔๙ โดยมีประชากรอายุมากกว่า ๖๐ ปี ร้อยละ ๑๐.๔ ของประชากรทั้งประเทศ และคาดการณ์ว่า ในปีพ.ศ. ๒๕๖๖ นี้ ประเทศไทยจะกลายเป็น “สังคมสูงวัยอย่างสมบูรณ์” คือมีประชากรที่มีอายุมากกว่า ๖๐ ปี ร้อยละ ๒๐.๑ ของประชากรทั้งประเทศ และคาดการณ์ว่าในปี พ.ศ. ๒๕๗๙ ประเทศไทยจะเข้าสู่ “สังคมสูงวัยระดับสุดยอด” คือ มีประชากรที่มีอายุมากกว่า ๖๐ ปี ร้อยละ ๒๘ ของประชากรทั้งประเทศ

จากสถานการณ์ดังกล่าว หน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ได้ตระหนักถึงความสำคัญและที่ผ่านมา มีการบูรณาการความร่วมมือจากทุกภาคส่วน เพื่อเตรียมความพร้อมสู่สังคมสูงวัย ในทุกมิติ ทั้งมิติเศรษฐกิจ สภาพแวดล้อม สุขภาพ และสังคม

สมัชชาผู้สูงอายุระดับชาติรองรับสังคมสูงวัย ปี ๒๕๖๖ จัดทำขึ้น โดยกระบวนการบูรณาการ ผ่านการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงวิชาการ การรับฟังความคิดเห็นและความต้องการจากผู้สูงอายุ เครือข่าย และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อยกระดับการทำงานแบบบูรณาการทั้งในระดับนโยบาย ระดับพื้นที่ และระดับปฏิบัติการที่สอดคล้องไปในทิศทางเดียวกันให้เกิดผลสำเร็จ เพื่อเตรียมความพร้อมรองรับสังคมสูงวัย สร้างคุณภาพชีวิตที่ดี ทั้งนี้ ได้กำหนดวาระของการประชุม จำนวน ๓ ประเด็น ประกอบด้วย

ประเด็นที่ ๑ การบริหารจัดการแผนงานบูรณาการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับสังคมสูงวัย อย่างมีประสิทธิภาพ
ประเด็นที่ ๒ การพัฒนาระบบและกลไกการบูรณาการบริการสังคมและสุขภาพเพื่อการพัฒนาผู้สูงอายุไทย
ประเด็นที่ ๓ เทคโนโลยีและนวัตกรรมเพื่อสนับสนุนการรองรับสังคมสูงวัย

ท้ายนี้ ขอขอบคุณหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาชน ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง และทุกท่าน ที่ให้ความสำคัญและเข้าร่วมงานสมัชชาฯ ในวันนี้

ขอขอบคุณครับ

คำกล่าว ปาฐกถา หัวข้อ “ทิศทางการรับมือสังคมสูงวัยของประเทศไทย”
โดย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์
(นายจุติ ไกรฤกษ์)
วันอังคารที่ ๔ เมษายน ๒๕๖๖

สวัสดีทุกท่านครับ

การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางประชากร (Demographic Change) ทั้งในเชิงปริมาณ และเชิงคุณภาพได้เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว อัตราการเกิดของประชากรทั่วโลก มีแนวโน้มลดลง และประชากรมีอายุยืนยาวขึ้น เนื่องจากการรักษาพยาบาลที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น ประชากรที่เกิดในยุค Baby Boomers ได้เข้าสู่วัยสูงอายุ เป็นปัจจัยที่ทำให้หลายประเทศในโลกเกิดการเปลี่ยนแปลงทางโครงสร้างสังคมที่สำคัญ นั่นคือ การเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วของประชากรสูงอายุ โดยเฉพาะในประเทศที่พัฒนาแล้ว อาทิ ฝรั่งเศส สวีเดน ญี่ปุ่น

สำหรับประเทศไทย ได้เข้าสู่การเป็น “สังคมสูงวัย (Aged Society)” มาตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๔๙ โดยมีประชากรอายุมากกว่า ๖๐ ปี ร้อยละ ๑๐.๔ ของประชากรทั้งประเทศ สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติได้คาดการณ์ว่าในปี พ.ศ. ๒๕๖๖ นี้ ประเทศไทยจะกลายเป็น “สังคมสูงวัยอย่างสมบูรณ์ (Complete - aged Society) ” คือมีประชากรที่มีอายุมากกว่า ๖๐ ปี ร้อยละ ๒๐.๑ ของประชากรทั้งประเทศ และคาดการณ์ว่าในปี พ.ศ. ๒๕๗๙ ประเทศไทยจะเข้าสู่ “สังคมสูงวัยระดับสุดยอด (Super - aged Society)” คือมีประชากรที่มีอายุมากกว่า ๖๐ ปี ร้อยละ ๒๘ ของประชากรทั้งประเทศ

“การรับมือสังคมสูงวัย” จึงเป็นสิ่งสำคัญที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องวางมาตรการเพื่อรองรับสังคมสูงวัยทั้งระบบและในทุกมิติ ทั้งด้านเศรษฐกิจ สภาพแวดล้อม สุขภาพ และสังคม โดยใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมสนับสนุนการขับเคลื่อนงานทุกมิติ โดยต้องเริ่มตั้งแต่การเตรียมความพร้อมให้ประชากรไทยมีความพร้อมก่อนเข้าสู่วัยสูงอายุอย่างมีคุณภาพ ควบคู่ไปกับการส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สูงอายุคงความเป็นพลวัติพลัง (Active Ageing) ยาวนานที่สุด สามารถใช้ชีวิตยามสูงอายุอย่างมีคุณภาพในทุกมิติ และร่วมเป็นพลังขับเคลื่อนการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศให้เจริญก้าวหน้ายิ่ง ๆ ขึ้นไป

กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ โดยคณะกรรมการผู้สูงอายุแห่งชาติ จึงมีความเห็นว่าประเทศไทยมีความจำเป็นต้องมีมาตรการรองรับสังคมสูงวัยคนไทยอายุยืน ประเด็นสำคัญลำดับแรก คือ จะทำอย่างไรให้ประชากรวัยทำงานมีความพร้อมทั้งการมีสุขภาพที่ดี มีทักษะการทำงานที่หลากหลาย มีเงินออมไว้ใช้หลังเกษียณอย่างเพียงพอจนสิ้นอายุขัย มีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคม มีสภาพแวดล้อม ที่เหมาะสมและปลอดภัยต่อการใช้ชีวิตยามสูงอายุเพื่อรองรับผู้สูงอายุทั้งในปัจจุบันและอนาคตให้มีคุณภาพชีวิตที่ดี ดังนั้น สังคมสูงวัยจึงเป็นเรื่องของคนทุกวัยที่จะต้องตระหนักและเข้ามามีส่วนร่วมในการเตรียมความพร้อมไปด้วยกัน เพื่อเข้าสู่สังคมสูงวัยอย่างมีคุณภาพ

จากโจทย์ประเด็นท้าทายต่าง ๆ ดังกล่าวข้างต้น กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จึงได้จัดทำมาตรการขับเคลื่อนสังคมสูงวัยคนไทยอายุยืน ๔ มิติ (เศรษฐกิจ สภาพแวดล้อม สุขภาพ และสังคม) เสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อให้ความเห็นชอบ เมื่อวันที่ ๒๙ กันยายน ๒๕๖๓ ซึ่งมาตรการดังกล่าวถือเป็นมาตรการหลักในการเตรียมความพร้อมรองรับสังคมสูงวัยคนไทยอายุยืนในอนาคตอีก ๑๕ ปีที่จะมาถึงในไม่ช้านี้ เพื่อเตรียมความพร้อมในมิติต่าง ๆ โดยบางส่วนของมาตรการฯ ได้ถูกหยิบยกไปสู่การจัดทำกฎหมายเพื่อรองรับสังคมสูงวัยคนไทยอายุยืน โดยการแก้ไขปรับปรุงพระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. ๒๕๔๖ ให้มีความทันสมัย และทันต่อสถานการณ์สังคมสูงวัยของประเทศไทย

และในการประชุมคณะรัฐมนตรี (ครม.) เมื่อวันที่ ๑๗ พฤษภาคม ๒๕๖๕ ได้อนุมัติแผนปฏิบัติการด้านผู้สูงอายุ ระยะที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๘๐) ตามที่กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์เสนอ เพื่อใช้เป็นกรอบบูรณาการการทำงานเชิงรุกในการรองรับสังคม สูงวัย อันจะนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุอย่างเป็นรูปธรรม

แผนปฏิบัติการด้านผู้สูงอายุ ระยะที่ ๓ (พ.ศ.๒๕๖๖ - ๒๕๘๐) ดำเนินการภายใต้วิสัยทัศน์ "ผู้สูงอายุมีคุณภาพชีวิตที่ดี มีหลักประกันมั่นคง เป็นพลังพัฒนาสังคม" ซึ่งนอกจากจะเป็นกรอบแนวทางปฏิบัติงานด้านผู้สูงอายุอย่างต่อเนื่องแล้ว ยังรองรับสังคมสูงวัยเชิงรุก โดยเฉพาะกลุ่มผู้ที่มีอายุตั้งแต่ ๒๕ - ๕๙ ปี ในปัจจุบัน ซึ่งจะเป็นผู้สูงอายุในอีก ๑ - ๓๕ ปี ข้างหน้า ให้ได้ตระหนักและเตรียมพร้อมการใช้ชีวิตที่ดี ในยามสูงอายุ

นอกจากนี้ คณะรัฐมนตรี ยังได้เห็นชอบแผนพัฒนาประชากรเพื่อการพัฒนาประเทศระยะยาว ปี ๒๕๖๕ - ๒๕๘๐ ตามที่สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) เสนอ เพื่อนำไปสู่การขับเคลื่อนให้เกิดผลเป็นรูปธรรมต่อไป โดยมีกรอบแนวทางการพัฒนาประชากรให้ความสำคัญกับ ๓ ด้าน ได้แก่ การเกิดอย่างมีคุณภาพ การอยู่อย่างมีคุณภาพ และมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศ และการแก่และตายอย่างมีคุณภาพ โดยต้องมีระเบียบวาระการพัฒนาบนฐานของกระบวนทัศน์ใหม่และคำนึงถึงอิทธิพลของเทคโนโลยี โซเชียลมีเดีย และเจเนอเรชันที่จะส่งผลให้การดำรงชีวิตของประชากรในประเทศไทยเปลี่ยนแปลงไปจากอดีต

"การรับมือสังคมสูงวัย" เป็นความท้าทายของทั้งภาครัฐ และภาคเอกชน ในการปรับตัว ทั้งด้านการบริหารทรัพยากรบุคคลอย่างมีประสิทธิภาพ และจัดการความรู้ในองค์กรอย่างยั่งยืน เพื่อรับมือสังคมสูงวัยอย่างมีคุณภาพ สร้างหลักประกันการดำรงชีวิต ลดความเหลื่อมล้ำเพื่อให้ผู้สูงอายุ และคนทุกวัย สามารถเข้าถึงสิทธิและบริการได้อย่างทั่วถึง และเป็นธรรม เพื่อให้บรรลุวิสัยทัศน์ที่กำหนดไว้ในยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐) ที่ว่า "ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศที่พัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนา ตามหลักปรัชญา"

การบรรยายพิเศษ

หัวข้อ “โอกาสและความท้าทายในการพัฒนาประชากรไทยรองรับสังคมสูงวัย”
โดย รองเลขาธิการสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
(นางสาววรวรรณ พลิคามิน)
วันอังคารที่ ๔ เมษายน ๒๕๖๖

เรียน ท่านจุติ ไกรฤกษ์ ท่านรัฐมนตรี พม. ท่านปลัด พม. และท่านผู้มีเกียรติทุกท่าน

ดิฉัน นางสาววรวรรณ พลิคามิน เป็นผู้แทนสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ หัวข้อที่ต้องมาบรรยาย คือ “โอกาสและความท้าทายในการพัฒนาประชากรไทยรองรับสังคมสูงวัย” เวลาเราพูดถึงสังคมสูงวัย ไม่ใช่แค่ผู้สูงอายุในสังคมที่มีทั้งเด็ก มีทั้งวัยแรงงาน เพียงแต่ว่าผู้สูงอายุมีสัดส่วนสูงขึ้นเมื่อเทียบกับ วัยแรงงานและวัยเด็ก อย่างที่เราฟังมาตั้งแต่เช้า ปี ๒๕๖๖ เป็นสังคมสูงวัยระดับสมบูรณ์ ผู้สูงอายุร้อยละ ๒๐ วัยแรงงาน มีร้อยละ ๖๐ วัยเด็กมีร้อยละ ๑๖ แต่พอไปปี ๒๕๘๓ อีกไม่ถึง ๒๐ ปีข้างหน้า ผู้สูงอายุเรามีเกือบร้อยละ ๓๐ วัยแรงงานเราลดลงเหลือร้อยละ ๕๕ วัยเด็กยิ่งเหลือแค่ร้อยละ ๑๒ จากโครงสร้างประชากร ที่เปลี่ยนไปแบบนี้ เราเห็นอะไรคะ การเกิดเมื่อก่อนเรามีเด็กเกิดปีละเป็นล้าน ตอนนี้ไม่ใช่ล้าน เหลือปีละหลักแสน ปัจจุบัน ปี ๒๕๖๒ อัตรา GFR เหลือแค่ ๑.๔ เด็กเกิดเพียงแค่ปีละ ๖๐๐,๐๐๐ เมื่อปี ๒๕๖๔ และขณะเดียวกัน เด็กที่เกิดจากแม่วัยรุ่นหรือว่าที่ยังไม่มีความพร้อมอายุต่ำกว่า ๒๐ ปี ถึงปีละแสนกว่าคน และมีการคลอดซ้ำถึงหมื่นกว่าคน พอไปดูการเกิด อายุค่าเฉลี่ยของคนไทยมีอายุยืนยาว แต่เราก็มีการสูญเสียจากการตายก่อนวัยอันควร อายุค่าเฉลี่ยเมื่อแรกเกิด ผู้ชายอยู่ที่ ๗๒ ปี ผู้หญิงอยู่ที่ ๗๘ ปี แต่ถ้าเราดูอายุค่าเฉลี่ยของการมีสุขภาพที่ดี ผู้ชายเหลือ ๖๘ ปี ผู้หญิงอยู่ที่ ๗๔ ปี เพราะฉะนั้น มองภาพในอนาคตผู้หญิงคงต้องอยู่เยอะมากกว่าผู้ชาย ซึ่งส่วนใหญ่คนไทยเสียชีวิตจากอะไร เสียชีวิตจากโรคไม่ติดต่อเรื้อรัง NCDs ปีละ ๓๐๐,๐๐๐ กว่าคน นอกจากเราดูเรื่องของการเกิด และการตาย เรามาดูเรื่องของการย้ายถิ่น เราพบว่า การย้ายถิ่นในภาคเดียวกัน มีถึง ๖๐๐,๐๐๐ กว่าคน แต่การย้ายถิ่นระหว่างภาคมีประมาณครึ่งหนึ่ง ๓๐๐,๐๐๐ กว่าคน แล้วยังมีคนที่ไปอยู่ต่างประเทศอีกเกือบ ๑,๐๐๐,๐๐๐ กว่าคน ส่วนใหญ่ถ้าเกิดมีการย้ายถิ่นเข้ามาส่วนใหญ่มาจากประเทศกลุ่ม CLMV หรือเป็นแรงงานข้ามชาติเข้ามาประมาณ ๒,๐๐๐,๐๐๐ กว่าคน นอกจากดูเรื่องการเกิด การตาย การย้ายถิ่น เรามาดูเรื่องของคุณภาพ เราพบว่าคนไทยก็ยังมีปัญหาคุณภาพตั้งแต่ประถมวัยและวัยแรงงาน ซึ่งรากฐานสำคัญคือเรื่องของครอบครัวที่ยังมีปัญหาในการที่จะบ่มเพาะคนให้มีคุณภาพอยู่ ถ้าเราดูเรื่องของการเข้าสู่ตลาดแรงงาน ผู้หญิงจริง ๆ มีจำนวนเยอะกว่าผู้ชาย แต่เข้าสู่ตลาดแรงงานเพียงร้อยละ ๖๐ เมื่อเทียบกับผู้ชายที่เข้าสู่ตลาดแรงงานถึงร้อยละ ๗๕ - ๗๘ ถ้าดูเฉพาะผู้สูงอายุ พบว่า ๑ ใน ๓ ของผู้สูงอายุ ทั้งหมด คือยากจน ต้องพึ่งพารายได้จากแหล่งอื่น ๆ และเราก็ยังมีการพูดถึงกลุ่มเปราะบางด้วย แต่กลุ่มเปราะบาง ที่ควรจะเข้าสู่ตลาดแรงงานยังมีปัญหาอยู่ ยังมีการตีตราทางสังคม เช่น นักโทษ คนคุก อย่างที่บอกค่ะ เราเห็นสถานการณ์ เห็นแล้วว่าสภาพสังคมสูงวัยเป็นอย่างไร มีทั้งโอกาสและความท้าทาย ทั้ง ๒ ส่วนเลย ความ ท้าทายที่ ๑ ไม่รู้ว่าเป็นวิกฤตหรือความท้าทายคือความท้าทายของภาระในเรื่องของกลางคันทางด้านสุขภาพ จริง ๆ แล้วคนที่ป่วยด้วยโรค NCDs ป่วยมาตั้งแต่วัยแรงงาน ขณะเดียวกัน พอเป็นวัยสูงอายุ นอกจากป่วยด้วยโรค NCDs ก็ยังป่วยด้วยโรคอัลไซเมอร์ โรคเกี่ยวกับสมองเสื่อม ซึ่งโรคพวกนี้ต้องค่าใช้จ่ายในการรักษาสูงมาก ใช้ระยะเวลาในการรักษานานมาก ก็จะเป็นภาระค่าใช้จ่ายในอนาคตที่สูงขึ้นมาก ถ้าเราดูจากกราฟจะเห็นเลยว่าโรค NCDs โดยเฉพราะโรคมะเร็ง ทำให้เกิดอาการเสียชีวิตสูงสุด ขณะเดียวกัน World Bank เคยประมาณการค่าใช้จ่ายไว้พบว่าค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวกับเรื่องของสุขภาพมีสัดส่วนที่สูงมาก เมื่อเทียบกับค่าใช้จ่ายที่เป็นเบี้ยยังชีพกับค่าใช้จ่ายที่เป็นเรื่องบำเหน็จบำนาญ ความท้ายทายเรื่องที่ ๒ ถ้าเราดูตลอดช่วงวัยตามช่วงอายุ จะพบว่า มีช่วงวัยแรงงานเพียงกลุ่มที่รายได้จากการทำงานสูงมากกว่าค่าใช้จ่ายในการบริโภค ขณะเดียวกัน พอเป็น วัยผู้สูงอายุค่าใช้จ่ายจากการบริโภคสูงมากกว่ารายได้ ซึ่งรายได้ไม่สามารถชดเชยได้

จากการสำรวจพบว่าแล้วแหล่งรายได้ของผู้สูงอายุได้มาจากไหน อันนี้เป็นตัวเลขที่ดีขึ้น คือได้มาจากการทำงานร้อยละ ๓๒ มาจากบุตรร้อยละ ๓๒ เช่นกัน แต่จากเบี้ยยังชีพร้อยละ ๑๙ แล้วสวัสดิการค่าใช้จ่ายถ้าเราเข้าสู่สังคมสูงวัยล่ะคะ

อันนี้เป็นงานวิจัยจาก Unicef และ TDRI จะพบว่าเป็นค่าใช้จ่ายเฉพาะสวัสดิการของผู้สูงอายุ เป็นหลัก ๓ - ๔ แสนล้าน เมื่อเทียบกับสวัสดิการอื่น ๆ ความท้าทายเรื่องที่ ๓ เรื่องรายได้ของผู้สูงอายุ ปี ๒๕๖๔ เรามีผู้สูงอายุ ๑๓.๔ ล้านคน แต่เข้าสู่ตลาดงานเพียง ๔.๗๔ ล้านคน หรือเพียงร้อยละ ๓๖ เท่านั้น และทำงาน ในระบบ ๖๐๐,๐๐๐ กว่าคน นอกระบบ ๔,๐๐๐,๐๐๐ กว่าคน มันสะท้อนเลยว่าการทำงานนอกระบบทำให้คุณภาพของผู้สูงอายุมีปัญหา เพราะไม่ได้รับสวัสดิการเหมือนแรงงานที่อยู่ในระบบ ขณะเดียวกันเราดูรายได้แล้วมาดูการออม อันนี้น่าตกใจมาก คนไทยร้อยละ ๒๖ ไม่ออมเงิน ส่วนคนที่ออมมีเงินในบัญชีต่ำกว่า ๕๐,๐๐๐ บาทต่อบัญชี คนไทยกว่าจะเริ่มออมคืออายุ ๔๐ กว่าขึ้นไปแล้ว เมื่อเทียบกับประเทศที่พัฒนาแล้วอย่างประเทศสหรัฐอเมริกา เริ่มออมตั้งแต่อายุ ๓๐ กว่า ความท้ายทายเรื่องที่ ๕ เรื่องรายได้จากหลักประกันภายใต้ระบบของรัฐ คือมีความครอบคลุม แต่ไม่เพียงพอ อันนี้เป็นตัวเลขที่ให้เห็นเลยว่าถ้าเราดูความเพียงพอของบำนาญหลังเกษียณข้อมูลของปี ๒๐๒๐ OECD มีถึง ๕๒ เปอร์เซ็นต์ ประเทศไทยมีแค่ ๓๗.๕ เปอร์เซ็นต์ ซึ่งถ้าเราดูแล้ว สสค. บอกว่าอัตราที่ระดับรายได้เพียงพอต่อการดำรงชีวิตหลังเกษียณ เราต้องมีอัตราทดแทนรายได้หลังเกษียณ ๕๐ - ๖๐ เปอร์เซ็นต์ แต่คนไทยมีอยู่แค่ ๓๗ เปอร์เซ็นต์ พอเราไปเทียบกับประเทศอื่น ๆ ดูจากดัชนีของบำนาญที่เป็นระบบบำเหน็จบำนาญของโลก สำรวจใน ๔๘ ประเทศ ประเทศเราเราอันดับ ๔๔ ของปี ๒๕๖๕ เราตกเรททุกอัน ไม่ว่าจะเป็นความเพียงพอ ความยั่งยืน การตรวจสอบ นอกจากนี้ ตัวชี้วัดระบบบำนาญอีกตัวหนึ่งของอลิอันซ์ ได้ลำดับที่ ๕๒ จาก ๗๐ ประเทศทั่วโลก รวมทั้งเรื่องของประชากร การคลัง ความยั่งยืนของระบบบำนาญ และเรื่องความเพียงพอของเงิน ความท้ายทายเรื่องที่ ๖ เป็นเรื่องหนี้ เราดู เรื่องรายได้ เรื่องการออม พอมาดูเรื่องหนี้ ไตรมาสล่าสุดพบว่าหนี้ครัวเรือนสูงขึ้นมาก มีถึง ๑๔.๙๙ ล้านบาท ถ้าดูสัดส่วนต่อ GDP อยู่ที่ ๘๖.๘ เปอร์เซ็นต์ ขณะเดียวกัน โครงสร้างหนี้ครัวเรือน ส่วนใหญ่ใช้เพื่ออุปโภคบริโภค ซึ่งเป็นหนี้ระยะสั้นก็อัตราดอกเบี้ยสูง อันนี้เป็นสิ่งที่น่ากลัวทางการเงินในระยะยาว คนไทยออมน้อย ในขณะเดียวกันก็ก่อหนี้สูง แต่ท่ามกลางวิกฤตต่าง ๆ หรือความท้าทายที่กล่าวมามันก็ยังมีโอกาสอยู่ โอกาสแรกคือการสนับสนุนผู้สูงอายุที่เป็น Active Aging เข้าสู่ตลาดแรงงาน ถ้าเราดูจากกราฟจะเห็นเลยว่าค่าเฉลี่ยของคนอายุ ๖๐ - ๖๔ ปี เข้าสู่ตลาดงานประมาณ ๕๖ เปอร์เซ็นต์ แต่พอเขาเริ่มอายุมากขึ้น คือ ๖๕ - ๖๙ ปี ลดลง ๔๔ เปอร์เซ็นต์ แต่พวกนี้คือพวกที่เป็น Active Aging ที่อาจจะต้องเข้าสู่ตลาดงานได้เพิ่มขึ้น ซึ่งต้องดูว่างานแบบไหนเหมาะสมกับเขา ก็มีการสำรวจว่าในช่วงอายุ ๖๒ - ๗๒ ปี งานที่ผู้สูงอายุอยากทำคือต้องเป็นงานที่มีความยืดหยุ่นทางด้านเวลา ก็เป็นโจทย์อันนึงที่ว่าเราจะออกแบบระบบงานอย่างไรที่ทำให้ผู้สูงอายุเข้าสู่ตลาดงานได้เพิ่มขึ้นและต้องเป็นงานที่ยืดหยุ่นทางด้านเวลา โอกาสที่ ๒ เรื่องของการเป็นเศรษฐกิจสังคม หรือ Silver Economy อันนี้เราจะเห็นว่าผู้สูงอายุที่มีสัดส่วนเพิ่มขึ้น เขาก็มีความต้องการทางผลิตภัณฑ์ ทั้งเรื่องสินค้าและบริการ เพราะฉะนั้นก็เป็นโอกาสในการที่เราจะผลิตผลิตภัณฑ์เหล่านี้ โดยเฉพาะผลิตภัณฑ์ที่เป็น Assistive Technology ที่จะช่วยให้เขาพัฒนาคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้น โอกาสที่ ๓ เรื่อง Cross - Border Silver Economy คือจะมองเลยว่า ในประเทศนึงเราได้รายได้จากผู้สูงอายุของประเทศเรา แต่ขณะเดียวกัน เราก็สามารถ สร้างรายได้จากผู้สูงอายุที่มาจากต่างประเทศด้วย และมีการคาดการณ์ว่า GDP สามารถเพิ่มขึ้นจากประชากรวัยที่เป็น ๕๐ ปีขึ้นไปทั่วโลกจะมีสัดส่วนถึง ๓๐ เปอร์เซ็นต์ ก็เป็นโอกาสที่ประเทศเราจะวางโครงสร้างในเรื่องของสินค้าและบริการจะที่รองรับผู้สูงอายุนี้อย่างไร เพื่อจะสร้างมูลค่าเพิ่ม และสร้างรายได้ให้กับประเทศ โอกาสที่ ๔ เป็นโอกาสหนึ่งที่ให้ผู้สูงอายุเข้ามามีส่วนร่วมและทำกิจกรรมด้านเศรษฐกิจและสังคม โดยอาจจะต้องใช้จุดแข็งของแรงงานผู้สูงวัยในการที่อาจจะทำงานเป็นที่ปรึกษา เพราะว่าจะมีประสบการณ์หรือเขาอาจจะเป็นตัวสำคัญในการขับเคลื่อนในการทำกิจกรรมในสังคม หรือการดูแลครอบครัวที่เขาจะสามารถทำหน้าที่ดูแลครอบครัวโดยที่ไม่รับค่าจ้าง มีตัวอย่างของต่างประเทศที่นิวยอร์ก จะมีทำแพลทฟอร์มเรียกว่า RSVP Retired Senior Volunteer Program คือรวบรวมแหล่งงานผู้อาสาสมัครสำหรับประชากรที่อายุ ๕๕ ปีขึ้นไป อันนี้เป็นสถานการณ์ที่เล่าให้ฟัง โอกาสความท้าทาย ขณะเดียวกัน สภาพัฒน์ฯ เราเป็นหน่วยงานวางแผน เราก็มีแผนเพื่อพัฒนาประชากรประเทศระยะยาว ปี ๒๕๖๕ - ๒๕๘๐ คอนเซ็ปต์ของแผนนี้ พัฒนา

ประชากรเพื่อพัฒนาประเทศ เพราะฉะนั้น คอนเซ็ปต์คือเราต้องเกิดดี อยู่ดี และแก่ดี ซึ่งในตัวของแผนเราที่มียุทธศาสตร์ทั้งหมด ๖ ยุทธศาสตร์ ยุทธศาสตร์แรก เกิดดี คือ Foundation คือเรื่องของครอบครัว ครอบครัวต้องมีคุณภาพ ต้องมีระบบที่เอื้อต่อการมีและเลี้ยงดูบุตร การอยู่ดี คือเราต้องมีความรู้ มีทักษะ มีการศึกษาที่ดี เพื่อเข้าสู่ตลาดงาน มีทักษะในการทำงานเพื่อสร้างรายได้ ด้วยช่วงวัยที่มีผู้สูงอายุมากขึ้น ระบบการเรียนรู้ตลอดชีวิตจะมีความสำคัญ และสัดส่วนแรงงานที่ลดลง เราจะทำอย่างไรให้กลุ่มคนเปราะบางเข้าสู่ตลาดแรงงานได้เพิ่มขึ้น พวก talent ก็เช่นเดียวกัน อาจจะต้องมีการศึกษาว่าตัวแรงงานที่ลดลง ถ้าเราทันแรงงานเชิงปริมาณมันต้องอยู่ใน sector ไหนบ้าง นอกจากนี้ ต้องให้ความสำคัญกับการยกระดับความมั่นคงของการเงิน โดยเฉพาะการสร้างความรอบรู้ทางการเงิน การออม การลงทุน และที่สำคัญการแก้ปัญหาหนี้ครัวเรือนต้องมีฐานข้อมูลที่เป็นรายบุคคลเพื่อแก้ปัญหาให้ตรงจุด นอกจากนี้ เราพูดถึงสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการดำรงชีวิตที่ดี มีทั้งเรื่องสภาพแวดล้อมที่สร้างให้เกิดการเรียนรู้ การสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อสุขภาพ สภาพแวดล้อมสีเขียวที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ที่สำคัญ เราจะอยู่ดีได้ด้วยแรงงานเป็นแบบนี้เราก็ต้องมีการบริหารจัดการด้านการย้ายถิ่น เราจะต้องอยู่ให้ได้ท่ามกลางคนที่หลากหลายเชื้อชาติที่เข้ามาทำงานในประเทศเรา และสุดท้ายแก่ดี คือ เราจะต้องสร้างเสริมสุขภาวะเพื่อลดการตายก่อนวัยอันควร คงจะต้องมีการดูแลระบบของระยะกลาง ระยะยาว ระบบการดูแลแบบประคับประคองไปจนถึงช่วงสุดท้ายของชีวิต อันนี้จะเป็นยุทธศาสตร์หลัก ๆ ภายใต้แผนประชากร ดูได้ในเว็บของสภาพัฒน์ฯ ทีนี้คนคงถามว่ามีแผนแล้วยังไงต่อ ก็จะมีการขับเคลื่อน ๒ รูปแบบ รูปแบบที่ ๑ เราจะขับเคลื่อนผ่านหน่วยงานกระทรวงที่เกี่ยวข้อง ผ่านแผนระดับ ๓ ส่วน การขับเคลื่อนในเชิงของพื้นที่ เราก็เล็งเห็นว่ามันอาจจะต้องเป็นประเด็นการขับเคลื่อนที่สอดรับกับบริบท ของแต่ละพื้นที่ อาจจะต้องใช้ Social Movement ในการให้ทุกภาคีเครือข่ายเข้ามามีส่วนร่วม และเลือกประเด็นในการขับเคลื่อน ก็หวังว่าข้อมูลที่ให้ในวันนี้อาจจะมีประโยชน์ต่อการนำไปเสริมความคิดเห็นและ ผลสมัชชาของผู้สูงอายุเป็นกลไกในการสร้างการส่วนร่วมในการขับเคลื่อนในทุกมิติในการรองรับสังคมสูงวัย ขอบคุณค่ะ

ภาคผนวก ข :

คู่มือคณะทำงาน

"แนวทางการจัดสมัชชาผู้สูงอายุระดับชาติรองรับสังคมสูงวัย ปี ๒๕๖๖"

ข้อมูลสำหรับคณะทำงานจัดกระบวนการประชุม

ข้อ ๑ หลักการและเหตุผล

ประเทศไทยได้เข้าสู่การเป็น "สังคมสูงวัย (Aged Society)" มาตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๔๙ โดยมีประชากรอายุมากกว่า ๖๐ ปี ร้อยละ ๑๐.๔ ของประชากรทั้งประเทศ โดยคาดการณ์ว่าภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๖ ประเทศไทยจะกลายเป็น "สังคมสูงวัยอย่างสมบูรณ์ (Complete - aged Society)" คือมีประชากรที่มีอายุมากกว่า ๖๐ ปี ร้อยละ ๒๐.๑ ของประชากรทั้งประเทศ และคาดการณ์ว่าในปี พ.ศ. ๒๕๗๙ ประเทศไทยจะเข้าสู่ "สังคมสูงวัยระดับสุดยอด (Super - aged society)" คือมีประชากรที่มีอายุมากกว่า ๖๐ ปี ร้อยละ ๒๘ ของประชากรทั้งประเทศ (ที่มา : สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ)

จากสถานการณ์การเข้าสู่สังคมสูงวัยของประเทศไทย ดังกล่าว หน่วยงานภาครัฐ และหน่วยงานภาคเอกชนได้ตระหนักถึงสถานการณ์สังคมสูงวัย รวมทั้งแนวโน้มที่ประเทศไทยจะเป็น "สังคมสูงวัยอย่างสมบูรณ์" และเป็น "สังคมสูงวัยระดับสุดยอด" โดยที่ผ่านมามีการบูรณาการความร่วมมือจากทุกภาคส่วน เพื่อเตรียมความพร้อมสู่สังคมสูงวัยในหลายมิติ และรัฐบาลได้เห็นความสำคัญของการดำเนินงานด้านผู้สูงอายุและการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับสังคมสูงวัย คณะรัฐมนตรีจึงได้มีมติ กำหนดให้มีการจัดทำงบประมาณรายจ่ายบูรณาการเพื่อรองรับสังคมสูงวัย ตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๕ โดยระหว่างปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๒ ชื่อ "แผนงานบูรณาการสร้างความเสมอภาคเพื่อรองรับสังคมผู้สูงอายุ" และระหว่างปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ - ๒๕๖๕ ชื่อ "แผนงานบูรณาการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับสังคมสูงวัย" ทั้งนี้ เป้าหมายของการจัดสรรงบประมาณรายจ่ายภายใต้แผนงานบูรณาการนี้คือ เพื่อให้หน่วยงานต่าง ๆ ที่ดำเนินการด้านผู้สูงอายุและการรองรับสังคมสูงวัยเชื่อมโยงบูรณาการการทำงานภายใต้เป้าหมายร่วมกัน โดยอาศัยความชำนาญ และความเชี่ยวชาญ ร่วมคิด ร่วมทำ เพื่อมุ่งสู่ผลสำเร็จ ขจัดความซ้ำซ้อนของงาน ให้เกิดผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมาย และเพื่อให้สามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างแท้จริง โดยในปี ๒๕๖๕ มีหน่วยงานร่วมบูรณาการ จำนวน ๖ กระทรวง ๑๗ หน่วยงาน ๑ กองทุน นอกจากนี้ สมัชชาผู้สูงอายุระดับชาติ ปี ๒๕๖๔ ได้มีฉันทมติข้อเสนอสมัชชาผู้สูงอายุ ภายใต้แนวคิด "สังคมสูงวัยคนไทยอายุยืน" ในมติ "ระบบและกลไกการบูรณาการบริการสังคมและสุขภาพเพื่อการพัฒนาผู้สูงอายุไทย" โดยให้ความสำคัญกับระบบ และกลไกในการปฏิบัติงานทั้งในระดับนโยบาย ระดับปฏิบัติการ และระดับบริการอย่างมีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกัน โดยอาศัยหลักการของการบริหารราชการแบบบูรณาการ คือ การทำให้ระบบบริหารภาครัฐมีศักยภาพและสมรรถนะสูงและการสนับสนุนให้จังหวัดเป็นศูนย์กลางของการบริหารราชการ

ส่วนภูมิภาคและส่วนท้องถิ่นเพื่อนำไปสู่การแก้ไขปัญหา เกิดการประสานงานและมีการกำกับติดตามที่ครอบคลุมและทันต่อเหตุการณ์ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การสนับสนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีบทบาทในการจัดบริการ เพื่อให้การขับเคลื่อนการดำเนินงานดังกล่าวเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และเพื่อเตรียมการรองรับสังคมสูงวัยได้อย่างแท้จริง การนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมมาใช้ในการสนับสนุนการบูรณาการแผนงาน และการทำงานของหน่วยงานต่าง ๆ จะเป็นปัจจัยแห่งความสำเร็จที่สำคัญ โดยเฉพาะการนำเทคโนโลยีฯ มาบูรณาการข้อมูล จากหน่วยงานต่าง ๆ ที่จะทำให้การขับเคลื่อนงานด้านสังคมสูงวัยมีประสิทธิภาพ ทั้งในด้านการบริหารจัดการ การประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนรับทราบ การกำหนดยุทธศาสตร์รวมถึงการทำงานในระดับปฏิบัติการของหน่วยงานต่าง ๆ ที่ขับเคลื่อนงานด้านสังคมสูงวัย

สมัชชาผู้สูงอายุระดับชาติรองรับสังคมสูงวัย ปี ๒๕๖๖ จัดขึ้นภายใต้แนวคิด “การบูรณาการที่มีประสิทธิภาพรองรับสังคมสูงวัย” มีวัตถุประสงค์ เพื่อยกระดับการทำงานแบบบูรณาการทั้งในระดับนโยบาย ระดับพื้นที่ และระดับปฏิบัติการที่สอดคล้องไปในทิศทางเดียวกัน ให้เกิดผลสำเร็จ และเป็นประโยชน์แก่ประชาชนส่วนรวม จึงกำหนดระเบียบวาระการประชุมการจัดสมัชชาผู้สูงอายุระดับชาติรองรับสังคมสูงวัย ปี ๒๕๖๖ จำนวน ๓ ประเด็น ประกอบด้วย

ระเบียบวาระที่ ๑ การบริหารจัดการแผนงานบูรณาการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับสังคมสูงวัยอย่างมีประสิทธิภาพ

ระเบียบวาระที่ ๒ การพัฒนาระบบและกลไกการบูรณาการบริการสังคม และสุขภาพเพื่อการพัฒนาผู้สูงอายุไทย

ระเบียบวาระที่ ๓ เทคโนโลยีและนวัตกรรมเพื่อสนับสนุนการรองรับสังคมสูงวัย

การนำเสนอระเบียบวาระ ๓ ประเด็นดังกล่าว เพื่อให้ผู้สูงอายุ และทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานด้านผู้สูงอายุ ได้ร่วมแลกเปลี่ยนความรู้ และเรียนรู้อย่างสมานฉันท์ เพื่อนำไปสู่ข้อเสนอเชิงนโยบายระดับชาติ นโยบายระดับพื้นที่ และนโยบายระดับปฏิบัติการ เพื่อการเตรียมความพร้อมรองรับสังคมสูงวัย และคุณภาพชีวิตที่ดีของผู้สูงอายุ และคนทุกวัย

ข้อ ๒ วัตถุประสงค์การประชุม

๑) เพื่อระดมความคิดเห็นจากทุกภาคส่วนของสังคมด้วยกระบวนการที่มีระบบและมีส่วนร่วม บนพื้นฐานขององค์ความรู้และความสมานฉันท์ของการแลกเปลี่ยนเรียนรู้

๒) เพื่อให้ผู้แทนกลุ่มเครือข่ายตามประเด็นเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับระเบียบวาระฯ ได้รับรู้และมีส่วนร่วมในการพัฒนาข้อเสนอเชิงนโยบายสาธารณะรองรับสังคมสูงวัยที่ครอบคลุม ๓ ระเบียบวาระ และเสนอต่อหน่วยงานและผู้เกี่ยวข้องทุกภาคส่วน นำสู่การปฏิบัติได้จริง

๓) เพื่อติดตามผลการขับเคลื่อนการดำเนินงานตามมติสมัชชาผู้สูงอายุระดับชาติ ปี ๒๕๖๔ และสมัชชาเฉพาะประเด็น ว่าด้วย นโยบายรองรับสังคมสูงวัย ครั้งที่ ๑ พ.ศ. ๒๕๖๒

ข้อ ๓ ผู้เข้าร่วมประชุม

กลุ่มเป้าหมายที่เชิญชวนเข้ามามีส่วนร่วมในการประชุมครั้งนี้ จำนวนประมาณ ๗๐๐ คน ประกอบด้วย ผู้เข้าร่วมแบบ Onsite จำนวน ๒๐๐ คน และผู้เข้าร่วมแบบ Online จำนวน ๕๐๐ คน ได้แก่

๑) ผู้แทนกลุ่มเครือข่ายตามประเด็นเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับ ๓ ระเบียบวาระ มีองค์ประกอบครอบคลุม ทุกภาคส่วนของสังคม ๓ ฝ่าย ได้แก่ (๑) ฝ่ายนโยบาย คือ รัฐ/ราชการ/การเมือง (๒) ฝ่ายความรู้ คือ วิชาชีพ/วิชาการ และ (๓) ฝ่ายเคลื่อนไหวสังคม คือประชาชน/ประชาสังคม ในสัดส่วนที่เหมาะสม
๒) ทีมคณะทำงานวิชาการเฉพาะประเด็น จำนวน ๓ ระเบียบวาระ
๓) คณะกรรมการและคณะทำงานจัดสมัชชาผู้สูงอายุระดับชาติรองรับสังคมสูงวัย ปี ๒๕๖๖ วิทยากร และผู้ทรงคุณวุฒิที่เกี่ยวข้อง

ข้อ ๔ การเตรียมก่อนการจัดประชุม

๑. การแต่งตั้งกลไกคณะกรรมการและคณะทำงานจัดสมัชชาผู้สูงอายุระดับชาติรองรับสังคมสูงวัย ปี ๒๕๖๖ ประกอบด้วย

(๑) คณะกรรมการอำนวยการจัดสมัชชาผู้สูงอายุระดับชาติรองรับสังคมสูงวัย
(๒) คณะทำงานดำเนินการจัดประชุม
(๓) คณะทำงานวิชาการ
(๔) คณะทำงานติดตามและประเมินผล

๒. การพัฒนาข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อจัดทำเอกสารหลักและร่างมติ โดยกระบวนการทางวิชาการและการมีส่วนร่วมจากภาคส่วนต่าง ๆ จำนวน ๓ ระเบียบวาระ ดังนี้

ระเบียบวาระที่ ๑ การบริหารจัดการแผนงานบูรณาการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับสังคมสูงวัยอย่างมีประสิทธิภาพ
ระเบียบวาระที่ ๒ การพัฒนาระบบและกลไกการบูรณาการบริการสังคม และสุขภาพเพื่อการพัฒนาผู้สูงอายุไทย
ระเบียบวาระที่ ๓ เทคโนโลยีและนวัตกรรมเพื่อสนับสนุนการรองรับสังคมสูงวัย

๓. การจัดส่งเอกสารหลัก และร่างมติให้กับสมาชิกสมัชชาเพื่อให้ความคิดเห็น และรวบรวมปรับปรุงเอกสารให้แล้วเสร็จก่อนการประชุมสมัชชาผู้สูงอายุระดับชาติรองรับสังคมสูงวัย ปี ๒๕๖๖

๔. การรวบรวมข้อมูลและติดตามการขับเคลื่อนมติสมัชชา รวมจำนวน ๕ มติ ประกอบด้วย

๔.๑ มติสมัชชาผู้สูงอายุระดับชาติ ปี ๒๕๖๔ จำนวน ๑ มติ ได้แก่ มิติ การส่งเสริมทักษะอาชีพใหม่หรืออาชีพทางเลือกและรายได้ของผู้สูงอายุ
๔.๒ มติสมัชชาเฉพาะประเด็นว่าด้วยนโยบายรองรับสังคมสูงวัย ครั้งที่ ๑ พ.ศ. ๒๕๖๒ จำนวน ๔ มติ ได้แก่ (๑) การออมเพื่อสังคมสูงวัย (๒) การเสริมสร้างศักยภาพและการจัดการของชมรมผู้สูงอายุ (๓) การปรับสภาพแวดล้อมรองรับสังคมสูงวัย ด้วย ๑ ตำบล ๑ ศูนย์อยู่ดี และ (๔) ร่วมสร้างชุมชนรอบรู้สุขภาพและพัฒนาระบบการดูแลผู้สูงอายุระยะยาว

๕. การจัดประชุม หน่วยงานผู้รับผิดชอบหลักและทีมคณะทำงานฯ เพื่อเตรียมความพร้อมผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งหมด (Before Action Review : BAR) โดยมีวัตถุประสงค์หลัก ดังนี้

๕.๑ ทำความเข้าใจเป้าหมายและภาพรวมกระบวนการประชุม รวมถึงสาระสำคัญของเอกสารประกอบการประชุม เพื่อให้เกิดความชัดเจนและความเข้าใจตรงกัน

๕.๒ แบ่งบทบาท/ภาระหน้าที่ของคณะกรรมการดำเนินการประชุม และทีมวิชาการกลาง (Note Taker)

๕.๓ ออกแบบสิ่งที่เอื้อต่อการเรียนรู้ เช่น รูปแบบการจัดห้องประชุม สื่อสารสนเทศ อุปกรณ์ต่าง ๆ ฯลฯ

๖. การเตรียมสถานที่จัดการประชุม ได้แก่

๖.๑ ห้องประชุมใหญ่ ใช้สำหรับการประชุมรับรองระเบียบวาระ การรับรองมติ (รูปประกอบ ดังภาคผนวก ๑) และการเสวนาผลการติดตามการขับเคลื่อนมติสมัชชาฯ

๖.๒ ห้องย่อยสำหรับแบ่งกลุ่ม แบ่งออกเป็น ๓ ห้อง ตามประเด็นระเบียบวาระสมัชชาฯ จำนวน ๓ ระเบียบวาระ (ในแต่ละห้องจัดเก้าอี้แบบ Classroom)

๖.๓ อุปกรณ์ประกอบในห้องประชุม (ห้องใหญ่และห้องย่อย) ประกอบด้วย เครื่องฉายภาพขึ้นจอ (LCD Projector) และเครื่องคอมพิวเตอร์ เพื่อใช้ในการนำเสนอ Power point และการจัดลำดับคิว เพื่อแสดงความคิดเห็น ให้ผู้ร่วมประชุมได้มองเห็น รวมทั้งแบบเสนอความคิดเห็น (แบบ บ.๑)

ข้อ ๕ การเตรียมกิจกรรมและขั้นตอนการประชุม

รายละเอียดการเตรียมกิจกรรมและขั้นตอนการประชุม ดังนี้

๑. <u>ก่อนการประชุม</u>

กิจกรรม	รายละเอียด	ผู้รับผิดชอบ
๑. การเชิญ และยืนยันการมาร่วมประชุม การเดินทาง ที่พัก	๑) Mapping ผู้เข้าร่วมประชุม ๒) จัดทำฐานข้อมูลผู้เชิญมาร่วมประชุม ๓) ติดตามและประสานการมาร่วมประชุม ๔) ประสานและจองที่พัก	กรมกิจการผู้สูงอายุ (ผส.) /สำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ (สช.) /สป.สว. (อ.กรรณิการ์)
๒. สถานที่, วัสดุ อุปกรณ์ และสื่อที่ใช้ในการประชุม <u>ก่อนการประชุม</u>	๑) ประสานเรื่องการใช้และจัดห้องประชุม, LCD, อัดเทป และวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการประชุม ๒) ประสานการจัดทำ Back Drop (โลโก้ของ ๘ หน่วยงานเจ้าภาพ), ป้ายชื่อวิทยากรและผู้ดำเนินรายการ และแบบแสดงความคิดเห็น (แบบ บ.๑) ๓) จัดทำรายการวัสดุอุปกรณ์ที่ต้องใช้ และจัดเตรียมให้พร้อม	ผส.

กิจกรรม	รายละเอียด	ผู้รับผิดชอบ
<u>ระหว่างการประชุม</u>	๑) ดูแลการนำเสนอวิดีทัศน์ ๒) จัดลำดับคิวเสนอความเห็น ๓) ระบบ Zoom meeting	ผส./สช./Organize
๓. วิทยากร/สื่อ/เอกสารประกอบการประชุม		
<u>ก่อนการประชุม</u>	๑) ประสานองค์ปาฐก วิทยากร ผู้ดำเนินรายการ ๒) จัดเตรียมเอกสารนำเข้า (เอกสารหลัก, ร่างมติ และแบบฟอร์มแสดงความเห็น (แบบ บ.๑) ๓) เอกสารสื่อสิ่งพิมพ์เผยแพร่อื่นๆ ๔) วิดีทัศน์ช่วงพิธีเปิดการประชุม	ผส./ สป.สว. (อ.กรรณิการ์)
๔. การเงิน		
<u>ก่อนการประชุม</u>	๑) ยืมเงินทดรองจ่าย/แลกเงิน ๒) เตรียมเอกสารการเงิน	ผส./สช.
<u>ระหว่างการประชุม</u>	๑) จุดรับเอกสาร ๒) การจ่ายเงิน • ค่าตอบแทน เดินทาง ทีมคณะทำงาน • ค่าตอบแทน เดินทาง วิทยากรร่วมเสวนาฯ • ค่าเดินทาง ที่พัก ผู้เข้าร่วมประชุมฯ	ผส./สช.
๕. การลงทะเบียน		
<u>ก่อนการประชุม</u>	• ทำบัญชีรายชื่อผู้เข้าร่วมประชุม	ผส./สช.
<u>ระหว่างการประชุม</u>	• ลงทะเบียนภายในงาน และจ่ายค่าตอบแทน/ค่าเดินทาง	ผส./สช.
๖. ต้อนรับผู้เข้าร่วมประชุม	ต้อนรับผู้เข้าร่วมประชุม	ทีมเจ้าภาพร่วมจัด
๗. ตรวจสอบความพร้อมของโสตทัศนูปกรณ์	๑) เช็คความพร้อมของระบบนำเสนอ ระบบเสียง การบันทึกเสียงของโรงแรม ๒) จัดเตรียมโน้ตบุ๊คและพริ้นเตอร์ ปลั๊กไฟ ๓) จัดเตรียมและซักซ้อมระบบ Zoom meeting (กติกาการเข้าร่วมประชุม Online, การตั้งชื่อ, การเปิด/ปิด ไมค์ ฯลฯ)	ผส./Organizer
๘. บันทึกภาพ	๑) บันทึกภาพถ่าย ๒) บันทึกวิดีโอ	ผส./กรมประชาสัมพันธ์

กิจกรรม	รายละเอียด	ผู้รับผิดชอบ
๙. การสื่อสารทางสังคม	๑) ประสานสื่อมวลชนทำข่าวเผยแพร่ ๒) เก็บประเด็น จัดทำเนื้อหาสาระเพื่อการสื่อสาร ๓) ประสานงานเพื่อดำเนินการสื่อสารผ่านช่องทางต่างๆ ๔) แจกหนังสือ/สื่อประชาสัมพันธ์	๑) ทีมกรมประชาสัมพันธ์ ๒) ผส. (เตรียม Press สำหรับนักข่าว และ Q&A Key actor เพื่อส่งให้ทีมสื่อ สช. ส่งนักข่าวไปสัมภาษณ์)
๑๐. การบริหารการประชุมตามกำหนดการ	ดูแลการประชุมในภาพรวม	ผส./สช./(อ.กรรณิการ์)

๒. <u>ระหว่างการประชุม (ตามกำหนดการ)</u>

กิจกรรม	รายละเอียด	ผู้รับผิดชอบ
๑. บริหารภาพรวม การประชุม	ดูแลการประชุมในภาพรวม	ผส./สช./ (อ.กรรณิการ์)
๒. พิธีกร	**เวลา ๐๘.๓๐ - ๐๘.๔๕ น.** • กล่าวต้อนรับผู้เข้าร่วมประชุมทั้ง Onsite และ Online • เกริ่นวัตถุประสงค์ และแนะนำกระบวนการประชุมฯ	๑) นางจรรยาภรณ์ วงศ์สุขวิวัฒนา คลังปัญญาผู้สูงอายุ เขตสายไหม ๒) นางอริสา อ่วมคง (กรม ผส.)
๓. วีดิทัศน์นำเสนอ	**เวลา ๐๘.๔๕ - ๐๙.๐๐ น.** วีดิทัศน์การจัดสมัชชาฯ ภายใต้แนวคิด “การบูรณาการที่มีประสิทธิภาพรองรับสังคมสูงวัย”	ผส./Organizer
๔. เปิดการประชุม	**เวลา ๐๙.๐๐ - ๐๙.๒๐ น.** • กล่าวเปิดและปาฐกถาพิเศษ “การบูรณาการที่มีประสิทธิภาพรองรับสังคมสูงวัย” (๑๕ นาที) • กล่าวต้อนรับสมาชิกสมัชชาผู้สูงอายุระดับชาติรองรับสังคมสูงวัย (๕ นาที)	นายจุรินทร์ ลักษณวิศิษฏ์ รองนายกฯ (ผส. ยกร่าง ติดตาม) นายอนุกูล ปีดแก้ว ปพม. (ผส. ยกร่าง ติดตาม)
๕. สัมภาษณ์พิเศษ/ปาฐกถาพิเศษ	**เวลา ๐๙.๒๐ - ๐๙.๕๐ น.** • ปาฐกถาพิเศษ “ทิศทางการรรับมือสังคมสูงวัยของประเทศไทย” (๑๕ นาที) • บรรยายพิเศษ “โอกาสและความท้าทายในการพัฒนาประรชากรไทยรองรับสังคมสูงวัย” (๑๕ นาที)	นายจุติ ไกรฤกษ์ รมว.พม. (ผส. ยกร่าง ติดตาม) นางสาววรวรรณ พลิคามิน รองเลขาธิการสภาพัฒนาฯ (ผส. ประสาน ติดตาม)
๖. รับรองระเบียบวาระ และชี้แจงการดำเนินการประชุม	**เวลา ๐๙.๕๐ - ๑๐.๒๐ น.** • รับรองระเบียบวาระการประชุม • ชี้แจงการดำเนินการประชุม	นายแพทย์วิชัย (ประธาน) และ คทง.ดำเนินการประชุมสมัชชาฯ

กิจกรรม	รายละเอียด	ผู้รับผิดชอบ
๗. การพิจารณาระเบียบวาระการประชุม จำนวน ๓ ประเด็น	**เวลา ๑๐.๒๐ - ๑๒.๐๐ น.** ประชุมเพื่อหาฉันทมติในห้องประชุมย่อย <u>ห้องย่อยที่ ๑</u> การบริหารจัดการแผนงานบูรณาการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับสังคมสูงวัยอย่างมีประสิทธิภาพ <u>ห้องย่อยที่ ๒</u> การพัฒนาระบบและกลไกการบูรณาการบริการสังคม และสุขภาพเพื่อการพัฒนาผู้สูงอายุไทย <u>ห้องย่อยที่ ๓</u> เทคโนโลยีและนวัตกรรมเพื่อสนับสนุนการรองรับสังคมสูงวัย แบ่งกลุ่มเครือข่ายออกเป็น ๓ ห้อง ตามประเด็นระเบียบวาระสมัชชาฯ โดยมีผู้เข้าร่วมประชุม onsite ในแต่ละห้องประมาณ ๖๐ - ๗๐ คน (ในแต่ละห้องจัดเก้าอี้แบบ Class room) มีไมค์ Stand ห้องละ ๒ ตัว	ทีมคณะทำงานแต่ละห้อง : ดูรายชื่อองค์ประกอบทีมคณะทำงาน ได้ดังตารางในข้อ ๓
๘. พักรับประทานอาหารกลางวัน	**เวลา ๑๒.๐๐ - ๑๓.๐๐ น.** พักรับประทานอาหารกลางวัน/จัดคนลงโต๊ะ/ดูแลรับผิดชอบรายการอาหาร	ผส.
๙. ปาฐกถาพิเศษ (ช่วงบ่าย)	**เวลา ๑๓.๐๐ - ๑๔.๓๐ น.** เสวนาผลการขับเคลื่อนการดำเนินงานตามมติสมัชชา	ผส./สช./สป.สว. (อ.กรรณิการ์)
	<u>: สมัชชาผู้สูงอายุระดับชาติ ปี ๒๕๖๔ ภายใต้แนวคิด "สังคมสูงวัยคนไทยอายุยืน"</u> • มติ : การส่งเสริมทักษะอาชีพใหม่หรืออาชีพทางเลือกและรายได้ของผู้สูงอายุในประเทศไทย โดย : ดร.เดชรัต สุขกำเนิด	
	<u>: สมัชชานโยบายรองรับสังคมสูงวัย ๔ มิติ</u> • มติที่ ๑ การออมเพื่อสังคมสูงวัย โดย : ดร.เดชรัต สุขกำเนิด	
	• มติที่ ๒ การเสริมสร้างศักยภาพและการจัดการของชมรมผู้สูงอายุ โดย : ศ.ศศิพัฒน์ ยอดเพชร	
	• มติที่ ๓ การปรับสภาพแวดล้อมรองรับสังคมสูงวัย ด้วย ๑ ตำบล ๑ ศูนย์อยู่ดี โดย : นางกรรณิการ์ บรรเทิงจิตร	

กิจกรรม	รายละเอียด	ผู้รับผิดชอบ
๙. ปาฐกถาพิเศษ (ช่วงบ่าย) (ต่อ)	• มติที่ ๔ ร่วมสร้างชุมชนรอบรู้สุขภาพและพัฒนาระบบการดูแลผู้สูงอายุระยะยาว โดย : นางนธีรัตน์ ธรรมโรจน์	ผส./สช./สป.สว. (อ.กรรณิการ์)
	ดำเนินรายการ โดย : นางพลินี เสริมสินสิริ	
๑๐. รองรองมติข้อเสนอนโยบาย (ห้องประชุมใหญ่)	**เวลา ๑๔.๓๐ - ๑๕.๓๐ น.** ประชุมเพื่อ รับรองมติข้อเสนอนโยบายที่ผ่านการพิจารณาจากห้องย่อยทั้ง ๓ ห้องมาแล้ว โดย • คกก.ดำเนินการประชุมฯ ประจำบนเวที • นำร่างมติฉายขึ้นจอ ปรับแก้ไข และรับรองร่างมติ • ผู้เข้าร่วมประชุมเสนอความเห็น	นายแพทย์วิชัย (ประธาน) และ คทง. ดำเนินการประชุมสมัชชาฯ
๑๑. พิธีส่งมอบข้อเสนอนโยบาย (ห้องประชุมใหญ่)	เวลา ๑๕.๓๐ - ๑๖.๐๐ น. พิธีส่งมอบข้อเสนอนโยบายสมัชชาผู้สูงอายุระดับชาติรองรับสังคมสูงวัย ปี ๒๕๖๖ ให้แก่ อธิบดีกรมกิจการผู้สูงอายุ	อ.วีระศักดิ์ (รองประธาน) และคณะกรรมการและคณะทำงานจัดสมัชชาผู้สูงอายุระดับชาติรองรับสังคมสูงวัย ปี ๒๕๖๖ (คกก.และคณะทำงานฯ ประจำบนเวที)
๑๒. พิธีปิด	การปิดการประชุม	นายแพทย์วิชัย (ประธาน)

๓. <u>รายชื่อคณะทำงานดำเนินการประชุม ในแต่ละห้อง</u>

ห้องประชุม	รายชื่อคณะทำงานดำเนินการประชุม/การเสวนา	
ห้องประชุมใหญ่ • รับรองระเบียบวาระการประชุม/ชี้แจงการดำเนินการประชุม • รับรองมติการประชุม	<u>ประธาน</u> :	นายแพทย์วิชัย โชควิวัฒน
	<u>รองประธาน</u> :	๑. ผศ.ทพ.วีระศักดิ์ พุทธาศรี ๒. น.ส.บุษยา ใจสว่าง ๓. นางกรรณิการ์ บรรเทิงจิตร
	<u>เลขานุการ</u> :	๑. นางกันตา ดีเติม ๒. นางนิรชา อัศวธีรากุล
	<u>นักวิชาการ</u> :	๑. ผศ.ดร.รักชนก คชานุบาล วิทยาลัยประชากรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ๒. ผศ.ดร.ณัฏฐพัชร สโรบล คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ๓. ผศ.ดร.วรพล ลีลาเกียรติสกุล

ห้องประชุม	รายชื่อคณะทำงานดำเนินการประชุม/การเสวนา	
ห้องย่อยที่ ๑ การบริหารจัดการแผนงานบูรณาการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับสังคมสูงวัยอย่างมีประสิทธิภาพ	ประธาน :	น.ส.บุษยา ใจสว่าง
	รองประธาน :	นพ.ประจักษวิช เล็บนาค
	เลขานุการ :	๑. น.ส.นงลักษณ์ ยอดมงคล ๒. น.ส.นพวรรณ นวลมณี
	นักวิชาการ :	ผศ.ดร.รักชนก คชานุบาล วิทยาลัยประชากรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
	ผู้ประสานงาน :	๑. นายรุ่งธรรม เหลียววัฒนกิจ (ผส.) ๒. น.ส.วรัญกนก อยู่คงคร้าม (ผส.)
ห้องย่อยที่ ๒ การพัฒนาระบบและกลไกการบูรณาการบริการสังคมและสุขภาพเพื่อการพัฒนาผู้สูงอายุไทย	ประธาน :	นางกรรณิการ์ บรรเทิงจิตร
	รองประธาน :	น.ส.กอบกุล กวั่งซ้วน
	เลขานุการ :	๑. นางนิติกุล ทองน่วม ๒. น.ส.จารุวรรณ ศรีภักดี
	นักวิชาการ :	ผศ.ดร.ณัฏฐพัชร สโรบล คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
	ผู้ประสานงาน :	๑. น.ส.วัลลี ฑีฆาวงค์ (ผส.) ๒. น.ส.ชวัลนุช บัวรส (ผส.)
ห้องย่อยที่ ๓ เทคโนโลยีและนวัตกรรมเพื่อสนับสนุนการรองรับสังคมสูงวัย	ประธาน :	ผศ.ทพ.วีระศักดิ์ พุทธาศรี
	รองประธาน :	นางกันตา ดีเติม
	เลขานุการ :	๑. น.ส.วิไลวรรณ สิริสุทธิ์ ๒. น.ส.พรนิภา อ่อนเกิด
	นักวิชาการ :	ผศ.ดร.วรพล ลีลาเกียรติสกุล
	ผู้ประสานงาน :	๑. น.ส.อภันสิตางศุ์ ล้ำเลิศจรัสชัย (ผส.) ๒. น.ส.ฟาตีมะห์ ตาเละ (ผส.)

ข้อ ๖ บทบาทหน้าที่ของผู้เกี่ยวข้องภายในห้องประชุม (ห้องประชุมใหญ่/ห้องย่อย)

ลำดับ	ตำแหน่ง	บทบาทหน้าที่
๑.	ผู้เข้าร่วมประชุม	(๑) ให้ความเห็นต่อเอกสารการประชุม หรือขอแก้ไขร่างมติของแต่ละระเบียบวาระ (สมาชิกที่เข้าร่วม Onsite/Online คละเครือข่ายและภาคส่วน) (๒) พิจารณาให้การรับรองมติสมัชชานโยบายรองรับสังคมสูงวัยในห้องย่อยนั้น (๓) พิจารณาให้การรับรองมติสมัชชานโยบายรองรับสังคมสูงวัยในห้องประชุมใหญ่ (๔) ปฏิบัติตามกฎ กติกา มารยาทการประชุม โดยเฉพาะการรักษาเวลาในการแสดงความคิดเห็น
๒.	ประธานและ รองประธานคณะทำงานดำเนินการประชุมฯ	(๑) บริหารจัดการการประชุมในระเบียบวาระที่ได้รับมอบหมาย โดย • เปิดการประชุมในระเบียบวาระที่ต้องพิจารณาตามลำดับที่ได้รับจัดสรรจากห้องประชุมใหญ่ • แจ้งกฎกติกา มารยาทในการประชุม • ดำเนินการประชุม • สรุปความเห็นของที่ประชุมต่อร่างข้อเสนอเชิงนโยบาย/ร่างมติในแต่ละประเด็นที่สมาชิกแสดงความเห็น โดยวิธีการที่เหมาะสม (๒) อ่านร่างมติของระเบียบวาระต่อที่ประชุมเมื่อเปิดการพิจารณาในระเบียบวาระนั้น ๆ (๓) จัดลำดับการนำเสนอความเห็นของผู้เข้าร่วมประชุมให้ครบถ้วน
๓.	เลขานุการ *(ห้องประชุมใหญ่)*	(๑) ประสานงานกับนักวิชาการเฉพาะประเด็นเพื่อตอบข้อซักถามของประธาน และ/หรือในกรณีที่ประธานต้องการให้ตอบข้อซักถามของผู้เข้าร่วมการประชุม (๒) ประสานงานกับประธาน รองประธาน และนักวิชาการในแต่ละประเด็นในการสรุปฉันทมติของที่ประชุมและเตรียมรายงานการประชุมคณะกรรมการดำเนินการประชุมเพื่อให้ที่ประชุมรับรอง
๔.	นักวิชาการเฉพาะประเด็น	(๑) มีสิทธิแสดงความเห็นได้ในกรณีที่ประธานในที่ประชุมเรียนเชิญหรือขอคำปรึกษา (๒) ปฏิบัติตามกฎ กติกา มารยาท ในการประชุม
๕.	ทีมเลขานุการ *(ห้องประชุมย่อย)*	<u>เลขานุการ ๑</u> (๑) ซักซ้อมลำดับขั้นตอนการประชุมแก่ประธานห้องประชุมย่อย (๒) ประสานงานกับนักวิชาการเฉพาะประเด็นเพื่อตอบข้อซักถามของประธาน และ/หรือ ในกรณีที่ประธานต้องการให้ตอบข้อซักถามของผู้เข้าร่วมการประชุม

ลำดับ	ตำแหน่ง	บทบาทหน้าที่
๖.	ทีมผู้ประสานงาน *(ห้องประชุมย่อย)*	(๓) ประสานงานกับประธานห้องประชุมย่อย และนักวิชาการเฉพาะประเด็นในการสรุปฉันทมติของที่ประชุมและเตรียมรายงานการประชุมคณะกรรมการดำเนินการประชุมเพื่อให้ที่ประชุมรับรองในห้องประชุมใหญ่ (๔) แจ้งลำดับคิวการเสนอความเห็น ทั้ง Online /Onsite ให้กับประธานฯ ห้องย่อย <u>เลขานุการ ๒</u> (๑) จดบันทึกประเด็นความเห็นตามที่ผู้เข้าร่วมประชุมนำเสนอ <u>ผู้ประสานงาน ๑</u> (๑) จดบันทึกประเด็น (Summary record) ความเห็นตามที่ผู้เข้าร่วมประชุมนำเสนอ (โดยขอความกรุณาให้ทีมวิชาการกลางแต่ละคนนำ Notebook มาเอง โดยได้จัดเตรียมที่นั่งไว้ใน Zone ด้านหน้าห้องประชุม) (๒) นำประเด็นที่จดบันทึกเข้าหารือร่วมกับทีมคณะทำงานดำเนินการประชุมห้องย่อยเพื่อหาข้อสรุป (๓) จัดทำไฟล์เอกสารที่รับรองจากห้องย่อยนั้น ๆ เสนอให้ทีมผู้ประสานงานกลางเพื่อนำเสนอและรับรองมติอย่างเป็นทางการ ดังนี้ • นายณรงค์ กฤติขจรกรกุล • น.ส.กัลย์วิตา อินสมพันธุ์ • นายสมบัติ จันกวด <u>ผู้ประสานงาน ๒ - ๓</u> (๑) ประสานขอรายชื่อผู้แสดงความเห็น Onsite ที่เข้าแถวรอตรงไมโครโฟน และประสานทีม Host เพื่อขอรายชื่อผู้แสดงความเห็น Online (๒) แจ้งลำดับคิวให้ทีม Organizer เพื่อขึ้น list รายชื่อบนจอ (๓) รวบรวมแบบแสดงความคิดเห็น (แบบ บ.๑) ส่งให้กับผู้ประสานงาน ๑ ของแต่ละห้อง * ผู้ประสานงาน ๓ เป็นทีมงานจาก สช.

ข้อ ๗ เอกสารประกอบการประชุม

ประเภทเอกสารประกอบการประชุมสมัชชานโยบายรองรับสังคมสูงวัย ประกอบด้วยเอกสาร ๒ ประเภท ได้แก่

๑) เอกสารหลัก : สถานการณ์ นโยบาย มาตรการและกลไก เพื่อนโยบายสาธารณะรองรับสังคม สูงวัยของประเทศไทย เป็นเอกสารทางวิชาการสรุปสถานการณ์ นโยบาย มาตรการ กลไกและกฎหมาย ที่เกี่ยวข้อง รวมถึงประเด็นสำคัญเพื่อนำไปสู่การพัฒนาเป็นข้อเสนอเชิงนโยบายรองรับสังคมสูงวัยอย่าง เป็นรูปธรรมในอนาคต

๒) เอกสารร่างมติ : เป็นเอกสารสำหรับการรับรองมติโดยสมาชิกสมัชชานโยบายรองรับสังคมสูงวัยเพื่อการนำไปปฏิบัติ

ก. ผังรูปแบบการจัดห้องประชุมใหญ่ (บนเวทีมีจำนวน ๙ ที่นั่ง)

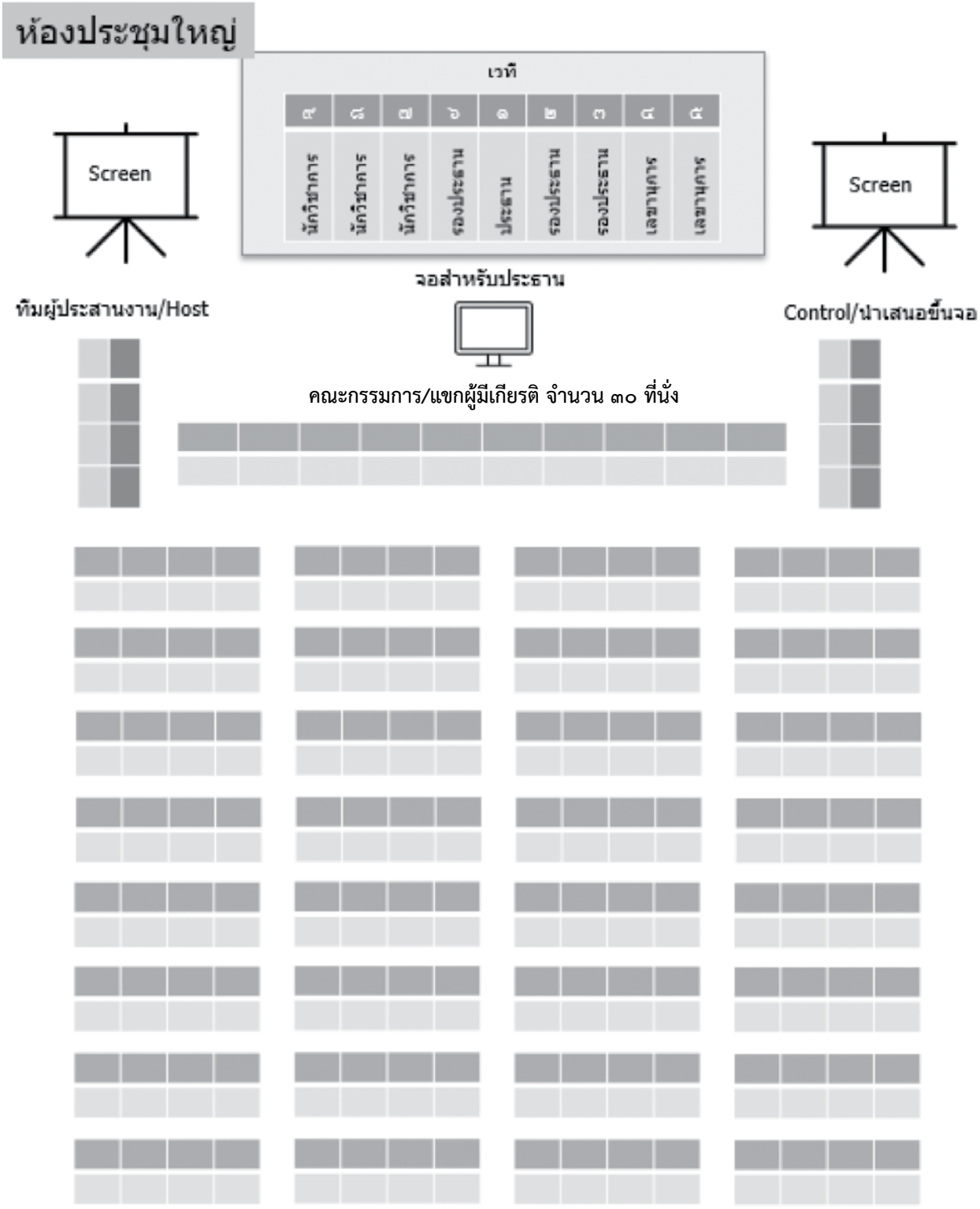

ข. การจัดที่นั่งคณะทำงานดำเนินการประชุมสมัชชานโยบายรองรับสังคมสูงวัย (ห้องย่อย)
(บนเวทีมีจำนวน ๕ ที่นั่ง ส่วนผู้ประสานงานนั่งตรง)

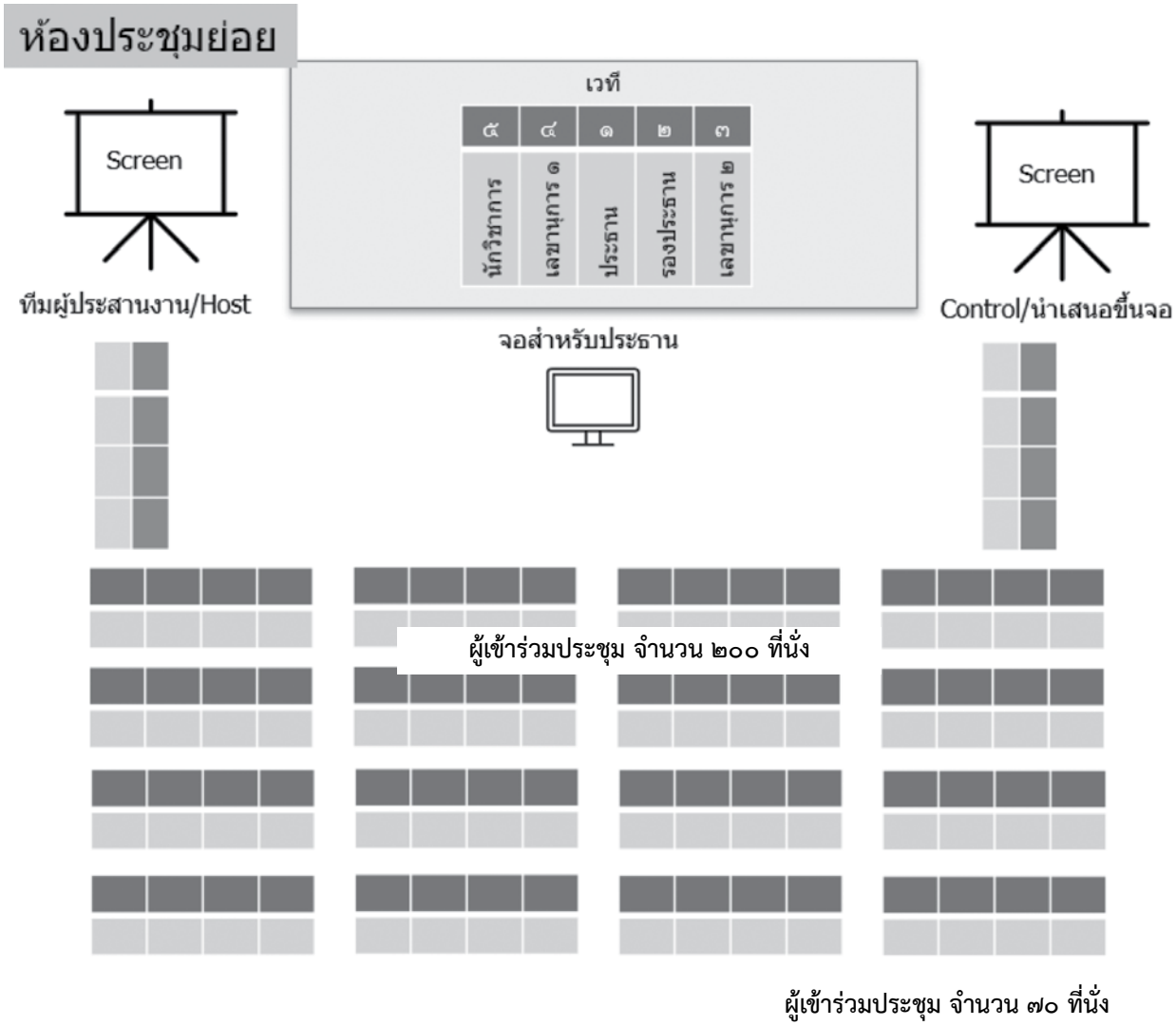

ค. รายชื่อคณะทำงานดำเนินการประชุม/ผู้ประสานงานในงานสมัชชาผู้สูงอายุระดับชาติ รองรับสังคมสูงวัย ปี ๒๕๖๖

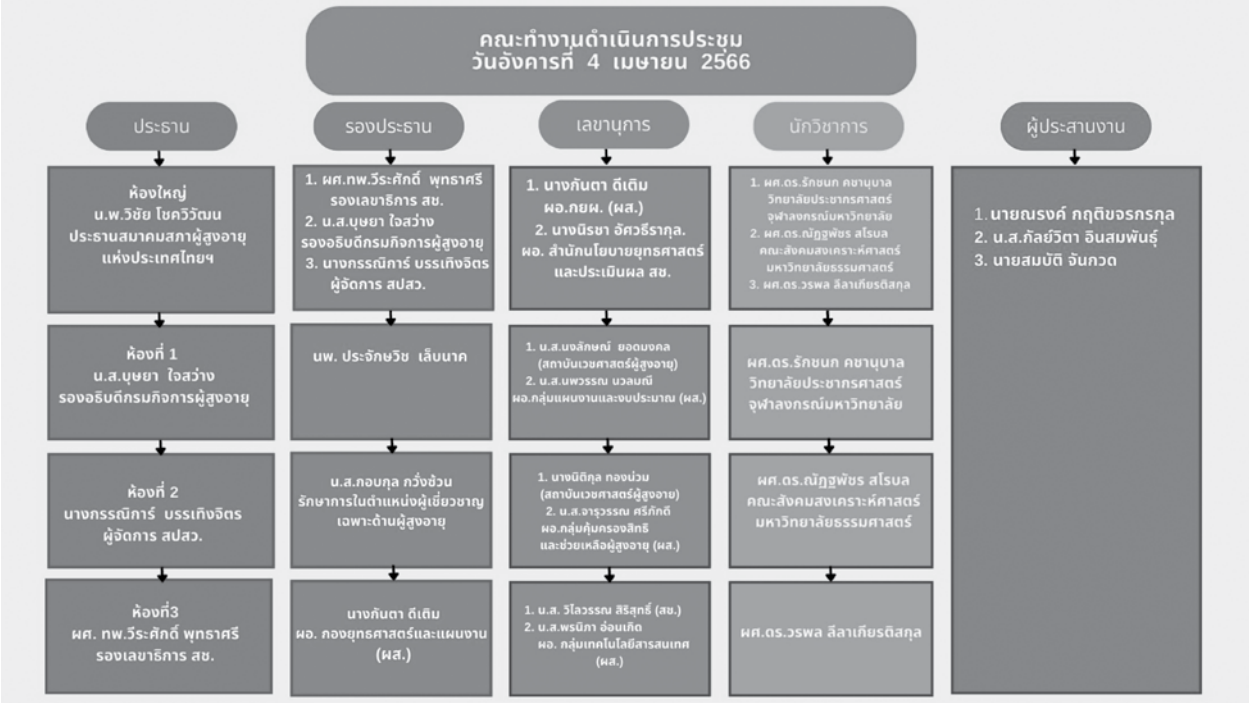

ง. กติกาสำหรับผู้เข้าร่วมประชุม

กติกาสำหรับผู้เข้าร่วมประชุมออนไลน์ Online

หลังจากที่ท่านเข้าสู่ระบบการประชุม Zoom meeting แล้ว โปรดดำเนินการ ดังนี้

๑. ขอให้ท่านปิดไมค์ และเปิดไมค์ได้เฉพาะกรณีที่ประธานที่ประชุมอนุญาตให้แสดงความเห็นเท่านั้น

๒. ทำการเปลี่ยนชื่อโดยมีรูปแบบ ดังนี้

หมายเลขห้องย่อยที่ต้องการเข้าร่วม ชื่อ - นามสกุล ของท่าน เช่น
๑ นายสามารถ แก้วกล้า
โดยรายชื่อห้องย่อย มีดังนี้

หมายเลข ๑ คือ ห้องย่อยที่ ๑	การบริหารจัดการแผนงานบูรณาการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับสังคมสูงวัยอย่างมีประสิทธิภาพ
หมายเลข ๒ คือ ห้องย่อยที่ ๒	การพัฒนาระบบและกลไกการบูรณาการบริการสังคมและสุขภาพเพื่อการพัฒนาผู้สูงอายุไทย
หมายเลข ๓ คือ ห้องย่อยที่ ๓	เทคโนโลยีและนวัตกรรมเพื่อสนับสนุนการรองรับสังคมสูงวัย

๓. กรณีที่ท่านต้องการแสดงความเห็นต่อเอกสารการประชุม สามารถกดปุ่มสัญลักษณ์รูปมือ

๔. กรุณาแนะนำตัวและหรือกลุ่มเครือข่ายของท่าน และเสนอข้อความที่ท่านต้องการเสนอแก้ไขโดยกรุณาระบุด้วยว่าท่านอภิปรายถึงข้อความในส่วนใดของเอกสารร่างมติ

๕. เวลาของทุกท่านคือ ๓ นาที อภิปรายได้ ๑ ครั้ง เราจะมีเวลาเตือนก่อนครบเวลา ๓๐ วินาที อภิปรายเสร็จแล้วกรุณาปิดไมค์ แล้วกรอกข้อความที่ท่านอภิปรายให้เจ้าหน้าที่รวบรวมในช่องแชทด้วย

๖. ท่านสามารถดาวน์โหลดเอกสารประกอบการประชุมทั้งหมด ได้ที่ลิ้งค์ในช่องแชท หรือ QR Code ที่ผู้จัดได้แนบมาพร้อมนี้

กติกาสำหรับผู้เข้าร่วมประชุมในห้องประชุม Onsite

๑) ขอสมาชิกที่ต้องการแสดงความคิดเห็นยกมือ เพื่อขอคิวในการแสดงความคิดเห็นจากเจ้าหน้าที่
๒) ประธานเรียกชื่อท่านหรือกลุ่มเครือข่าย กรุณาแนะนำตัวและหรือกลุ่มเครือข่ายของท่าน และเสนอข้อความที่ท่านต้องการเสนอแก้ไข โดยกรุณาระบุด้วยว่าท่านอภิปรายถึงข้อความในส่วนใดของเอกสารร่างมติ
๓) ขอความกรุณา กรอกข้อความใบแบบบันทึกความคิดเห็นสำหรับผู้เข้าร่วมประชุม (แบบ บ. ๑) ด้วย
๔) เวลาของทุกท่านคือ ๓ นาที อภิปรายได้ ๑ ครั้ง เราจะมีเวลาเตือนก่อนครบเวลา ๓๐ วินาที อภิปรายเสร็จแล้วกรุณาปิดไมค์ แล้วกรอกข้อความที่ท่านอภิปรายให้เจ้าหน้าที่รวบรวมในช่องแชทด้วย
๕) ท่านสามารถดูเอกสารประกอบการประชุมทั้งหมด ตามที่ผู้จัดการประชุมแจกให้ตอนลงทะเบียนแล้ว หรือสามารถดาวน์โหลด QR Code ที่ผู้จัดได้ติดไว้ข้างห้องประชุม

ภาคผนวก ค :

ภาพกิจกรรม

สมัชชาผู้สูงอายุระดับชาติรองรับสังคมสูงวัย ปี ๒๕๖๖

สำดับกระบวนการสมัชชาผู้สูงอายุระดับชาติรองรับสังคมสูงวัย ปี ๒๕๖๖

นายจุรินทร์ ลักษณวิศิษฏ์
รองนายกรัฐมนตรี
กล่าวเปิดและปาฐกถาพิเศษ
หัวข้อ “การบูรณาการที่มีประสิทธิภาพ
รองรับสังคมสูงวัย”
ผ่านระบบ (Zoom Meeting)

นายอนุกูล ปีดแก้ว
ปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและ
ความมั่นคงของมนุษย์
กล่าวต้อนรับผู้เข้าร่วมงานสมัชชาฯ
ในห้องประชุมและผู้เข้าร่วม
ผ่านระบบ (Zoom Meeting)

นายจุติ ไกรฤกษ์
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาสังคม
และความมั่นคงของมนุษย์ ปาฐกถาพิเศษ
หัวข้อ “ทิศทางการรับมือสังคมสูงวัยของ
ประเทศไทย”

นางสาววรวรรณ พลิคามิน
รองเลขาธิการสภาพัฒนาการเศรษฐกิจ
และสังคมแห่งชาติ
บรรยายพิเศษ หัวข้อ “โอกาสและความท้าทาย
ในการพัฒนาประชากรไทยรองรับสังคมสูงวัย”

รับรองระเบียบวาระการประชุม และชี้แจงการดำเนินการประชุม โดยคณะทำงานดำเนินการประชุม

ห้องประชุมย่อยที่ ๑

การบริหารจัดการแผนงานบูรณาการเตรียมความพร้อม เพื่อรองรับสังคมสูงวัยอย่างมีประสิทธิภาพ

ผู้เข้าร่วมสมัชชาฯ ร่วมระดมความคิดเห็นระเบียบวาระ โดยมีนางสาวบุษยา ใจสว่าง รองอธิบดีกรมกิจการผู้สูงอายุ เป็นประธาน

ห้องประชุมย่อยที่ ๒

การพัฒนาระบบและกลไกการบูรณาการบริการสังคมและสุขภาพ เพื่อการพัฒนาผู้สูงอายุไทย

ผู้เข้าร่วมสมัชชาฯ ร่วมระดมความคิดเห็นระเบียบวาระ
โดยมีนางกรรณิการ์ บรรเทิงจิตร ผู้จัดการสำนักงานประสานการพัฒนานโยบายรองรับสังคมสูงวัย (สป.สว.) เป็นประธาน

ห้องประชุมย่อยที่ ๓

เทคโนโลยีและนวัตกรรมเพื่อสนับสนุนการรองรับสังคมสูงวัย

ผู้เข้าร่วมสมัชชาฯ ร่วมระดมความคิดเห็นระเบียบวาระ
โดยมี ผศ.ทพ.วีระศักดิ์ พุทธาศรี รองเลขาธิการคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ เป็นประธาน

เสวนาผลการขับเคลื่อนการดำเนินงานตามมติสมัชชา

สมัชชาผู้สูงอายุระดับชาติ ปี ๒๕๖๔ ภายใต้แนวคิด "สังคมสูงวัยคนไทยอายุยืน"
โดยมี ดร.เดชรัต สุขกำเนิด ผู้อำนวยการศูนย์นโยบายเพื่ออนาคต
เสวนาในมติ : การส่งเสริมทักษะอาชีพใหม่หรืออาชีพทางเลือกและรายได้ของผู้สูงอายุในประเทศไทย

ภาพบรรยากาศระหว่างการเสวนาในห้องประชุม

สมัชชานโยบายรองรับสังคมสูงวัย ๔ มิติ

มติที่ ๑ การออมเพื่อสังคมสูงวัย
โดย : ดร.เดชรัต สุขกำเนิด
ผู้อำนวยการศูนย์นโยบายเพื่ออนาคต

มติที่ ๒ การเสริมสร้างศักยภาพและการจัดการของชมรมผู้สูงอายุ
โดย : ศาสตราจารย์ศศิพัฒน์ ยอดเพชร
ผู้ทรงคุณวุฒิ ด้านสังคมศาสตร์
ในคณะกรรมการผู้สูงอายุแห่งชาติ

มติที่ ๓ การปรับสภาพแวดล้อมรองรับสังคมสูงวัย ด้วย ๑ ตำบล ๑ ศูนย์อยู่ดี
โดย : นางกรรณิการ์ บรรเทิงจิตร
ผู้จัดการ สปสว.

มติที่ ๔ ร่วมสร้างชุมชนรอบรู้สุขภาพและพัฒนาระบบการดูแลผู้สูงอายุระยะยาว
โดย : คุณนธีรัตน์ ธรรมโรจน์
อดีตผู้เชี่ยวชาญด้านสาธารณสุข

รับรองมติข้อเสนอเชิงนโยบายสมัชชาผู้สูงอายุระดับชาติ รองรับสังคมสูงวัย ปี ๒๕๖๖

ทั้งรูปแบบ Onsite Online (ระบบ Zoom Meeting)

การส่งมอบข้อเสนอนโยบายสมัชชาผู้สูงอายุระดับชาติรองรับสังคมสูงวัย ปี ๒๕๖๖

ให้แก่ นางสาวแรมรุ้ง วรวัธ อธิบดีกรมกิจการผู้สูงอายุ
เพื่อเป็นตัวแทนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการนำนโยบายไปขับเคลื่อนในทางปฏิบัติต่อไป พร้อมปิดการประชุมฯ

ประมวลภาพบรรยากาศในการจัดงานสมัชชาฯ

ภาคผนวก ง :

คำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการและคณะทำงานจัดสมัชชาผู้สูงอายุ รองรับสังคมสูงวัย ปี ๒๕๖๖

คำสั่งกรมกิจการผู้สูงอายุ
ที่ ๖๑ /๒๕๖๖
เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการและคณะทำงานจัดสมัชชาผู้สูงอายุระดับชาติรองรับสังคมสูงวัย ปี ๒๕๖๖

ตามที่กรมกิจการผู้สูงอายุ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ จัดสมัชชาผู้สูงอายุระดับชาติ และสำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ โดย สำนักงานประสานนโยบายสาธารณะรองรับสังคมสูงวัย (สป.สว) จัดสมัชชาเฉพาะประเด็นว่าด้วย นโยบายรองรับสังคมสูงวัย นั้น

เพื่อให้การจัดสมัชชาผู้สูงอายุระดับชาติรองรับสังคมสูงวัย ปี ๒๕๖๖ เป็นไปด้วยความเรียบร้อยและมีประสิทธิภาพ อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๓๒ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๕ จึงแต่งตั้งคณะกรรมการและคณะทำงานจัดสมัชชาผู้สูงอายุระดับชาติรองรับสังคมสูงวัย ปี ๒๕๖๖ โดยมีองค์ประกอบหน้าที่และอำนาจ ดังนี้

๑. คณะกรรมการอำนวยการจัดสมัชชาผู้สูงอายุระดับชาติรองรับสังคมสูงวัย

องค์ประกอบ

(๑) ปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์	ที่ปรึกษาคณะกรรมการ
(๒) เลขาธิการคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ	ที่ปรึกษาคณะกรรมการ
(๓) ประธานสมาคมสภาผู้สูงอายุแห่งประเทศไทยในพระราชูปถัมภ์ สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี	ที่ปรึกษาคณะกรรมการ
(๔) ศาสตราภิชาน เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง	ที่ปรึกษาคณะกรรมการ
(๕) นายชาญเชาวน์ ไชยานุกิจ	ที่ปรึกษาคณะกรรมการ
(๖) อธิบดีกรมกิจการผู้สูงอายุ	ประธานคณะกรรมการ

(๗) นายวีระศักดิ์ พุทธาศรี รองเลขาธิการคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ	รองประธาน คณะกรรมการคนที่ ๑
(๘) รองอธิบดีกรมกิจการผู้สูงอายุ ที่ได้รับมอบหมาย	รองประธาน คณะกรรมการคนที่ ๒
(๙) ผู้อำนวยการสำนักงบประมาณ หรือผู้แทน	คณะกรรมการ
(๑๐) เลขาธิการสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ	คณะกรรมการ
(๑๑) เลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ	คณะกรรมการ
(๑๒) ผู้อำนวยการสถาบันเวชศาสตร์สมเด็จพระสังฆราชญาณสังวร เพื่อผู้สูงอายุ	คณะกรรมการ
(๑๓) ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร	คณะกรรมการ
(๑๔) ผู้อำนวยการองค์การกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทย	คณะกรรมการ
(๑๕) เลขาธิการสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ	คณะกรรมการ
(๑๖) ผู้อำนวยการสำนักนโยบายยุทธศาสตร์และประเมินผล สำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ	คณะกรรมการ
(๑๗) ผู้อำนวยการสำนักสนับสนุนสุขภาวะประชากรกลุ่มเฉพาะ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ	คณะกรรมการ
(๑๘) คณบดีวิทยาลัยประชากรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	คณะกรรมการ
(๑๙) ประธานสภาหอการค้าแห่งประเทศไทย	คณะกรรมการ
(๒๐) ประธานสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย	คณะกรรมการ
(๒๑) ผู้แทนกระทรวงมหาดไทย	คณะกรรมการ
(๒๒) ผู้แทนกระทรวงแรงงาน	คณะกรรมการ
(๒๓) ผู้แทนกระทรวงวัฒนธรรม	คณะกรรมการ
(๒๔) ผู้แทนกระทรวงสาธารณสุข	คณะกรรมการ
(๒๕) ผู้แทนกรมประชาสัมพันธ์	คณะกรรมการ
(๒๖) ผู้แทนกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น	คณะกรรมการ
(๒๗) ผู้แทนสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย	คณะกรรมการ
(๒๘) ผู้แทนกรมอนามัย	คณะกรรมการ
(๒๙) ผู้แทนสำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัล	คณะกรรมการ
(๓๐) ศาสตราจารย์วิพรรณ ประจวบเหมาะ	คณะกรรมการ
(๓๑) ศาสตราจารย์ศศิพัฒน์ ยอดเพชร	คณะกรรมการ
(๓๒) นางกรรณิการ์ บรรเทิงจิตร	คณะกรรมการ
(๓๓) นายประจักษ์วิช เล็บนาค	คณะกรรมการ
(๓๔) ผู้อำนวยการกองยุทธศาสตร์และแผนงาน กรมกิจการผู้สูงอายุ	คณะกรรมการและเลขานุการร่วม
(๓๕) นางสาวนงลักษณ์ ยอดมงคล	คณะกรรมการและเลขานุการร่วม
(๓๖) ผู้อำนวยการกลุ่มนโยบายและยุทธศาสตร์ กองยุทธศาสตร์และแผนงาน กรมกิจการผู้สูงอายุ	คณะกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
(๓๗) นายณรงค์ กฤดิขจรกรกุล	คณะกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

หน้าที่และอำนาจ

(๑) บริหารจัดการประชุมสมัชชาผู้สูงอายุระดับชาติรองรับสังคมสูงวัย ปี ๒๕๖๖

(๒) พิจารณากลั่นกรองข้อเสนอในการบรรจุระเบียบวาระการประชุมและประเด็นสมัชชาผู้สูงอายุระดับชาติรองรับสังคมสูงวัย ปี ๒๕๖๖

(๓) ปฏิบัติหน้าที่อื่น ๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย

๒. คณะทำงานดำเนินการจัดประชุม

องค์ประกอบ

(๑) รองอธิบดีกรมกิจการผู้สูงอายุ ที่ได้รับมอบหมาย	ประธานคณะทำงาน
(๒) ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านผู้สูงอายุ	รองประธานคณะทำงาน
(๓) ผู้อำนวยการกองส่งเสริมสวัสดิการและคุ้มครองสิทธิผู้สูงอายุ กรมกิจการผู้สูงอายุ	คณะทำงาน
(๔) ผู้อำนวยการกองส่งเสริมศักยภาพผู้สูงอายุ กรมกิจการผู้สูงอายุ	คณะทำงาน
(๕) เลขานุการกรม กรมกิจการผู้สูงอายุ	คณะทำงาน
(๖) ผู้อำนวยการกองบริหารกองทุนผู้สูงอายุ กรมกิจการผู้สูงอายุ	คณะทำงาน
(๗) หัวหน้ากลุ่มพัฒนาระบบบริหาร กรมกิจการผู้สูงอายุ	คณะทำงาน
(๘) หัวหน้ากลุ่มตรวจสอบภายในกรมกิจการผู้สูงอายุ	คณะทำงาน
(๙) นางกรรณิการ์ บรรเทิงจิตร	คณะทำงาน
(๑๐) นางสาวนงลักษณ์ ยอดมงคล	คณะทำงาน
(๑๑) ผู้อำนวยการกองยุทธศาสตร์และแผนงาน กรมกิจการผู้สูงอายุ	คณะทำงานและเลขานุการ
(๑๒) ผู้อำนวยการกลุ่มนโยบายและยุทธศาสตร์ กองยุทธศาสตร์และแผนงาน กรมกิจการผู้สูงอายุ	คณะทำงานและผู้ช่วยเลขานุการ
(๑๓) เจ้าหน้าที่กลุ่มนโยบายและยุทธศาสตร์ ที่ได้รับมอบหมาย กองยุทธศาสตร์และแผนงาน กรมกิจการผู้สูงอายุ	คณะทำงานและผู้ช่วยเลขานุการ

หน้าที่และอำนาจ

(๑) จัดการประชุมในระเบียบวาระที่ได้รับมอบหมาย โดยพิจารณารายละเอียดในแต่ละระเบียบวาระการประชุม และจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นอย่างกว้างขวางจากผู้เข้าร่วมประชุมสมัชชาผู้สูงอายุระดับชาติ และข้อเสนอเชิงนโยบายในสมัชชานโยบายรองรับสังคมสูงวัยคนไทยอายุยืน ๔ มิติ เพื่อให้ได้มา ซึ่งข้อสรุปร่างมติที่สมาชิกมีฉันทมติในแต่ละระเบียบวาระ โดยนำเสนอต่อที่ประชุมใหญ่ของสมัชชาผู้สูงอายุระดับชาติรองรับสังคมสูงวัย ปี ๒๕๖๖ ให้ความเห็นชอบและรับรองเป็นมติสมัชชาผู้สูงอายุระดับชาติรองรับสังคมสูงวัย ปี ๒๕๖๖

(๒) ชี้แจงและทำความเข้าใจกระบวนการ และทักษะการประชุมแก่ผู้เข้าร่วมประชุม

(๓) กำหนดรูปแบบกติกาและแนวทางการดำเนินการประชุม และจัดประชุม

(๔) รายงานผลการดำเนินงานให้คณะกรรมการอำนวยการจัดสมัชชาผู้สูงอายุระดับชาติรองรับสังคมสูงวัย ทราบ

(๕) ปฏิบัติหน้าที่อื่น ๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย

๓. คณะทำงานวิชาการ

องค์ประกอบ

(๑) รองอธิบดีกรมกิจการผู้สูงอายุ ที่ได้รับมอบหมาย	ประธานคณะทำงาน
(๒) นางกรรณิการ์ บรรเทิงจิตร	รองประธานคณะทำงาน
(๓) ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านผู้สูงอายุ	คณะทำงาน
(๔) ผู้อำนวยการกองส่งเสริมสวัสดิการและคุ้มครองสิทธิผู้สูงอายุ กรมกิจการผู้สูงอายุ	คณะทำงาน
(๕) ผู้อำนวยการกองส่งเสริมศักยภาพผู้สูงอายุ กรมกิจการผู้สูงอายุ	คณะทำงาน
(๖) ผู้แทนกระทรวงแรงงาน	คณะทำงาน
(๗) ผู้แทนกรมสนับสนุนบริการสุขภาพ	คณะทำงาน
(๘) ผู้แทนกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น	คณะทำงาน
(๙) ผู้แทนกรมอนามัย	คณะทำงาน
(๑๐) ผู้แทนสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ	คณะทำงาน
(๑๑) ผู้แทนกรุงเทพมหานคร	คณะทำงาน
(๑๒) ศาสตราจารย์วิพรรณ ประจวบเหมาะ	คณะทำงาน
(๑๓) นายณัฐพล เทศขยัน (สสส.)	คณะทำงาน
(๑๔) นางสาวศิริวรรณ อรุณทิพย์ไพฑูรย์	คณะทำงาน
(๑๕) นางสาวนงลักษณ์ ยอดมงคล	คณะทำงาน
(๑๖) นางนิติกุล ทองน่วม	คณะทำงาน
(๑๗) ผู้อำนวยการกองยุทธศาสตร์และแผนงาน กรมกิจการผู้สูงอายุ	คณะทำงานและเลขานุการ
(๑๘) ผู้อำนวยการกลุ่มนโยบายและยุทธศาสตร์ กองยุทธศาสตร์และแผนงาน กรมกิจการผู้สูงอายุ	คณะทำงานและผู้ช่วยเลขานุการ
(๑๙) เจ้าหน้าที่กลุ่มนโยบายและยุทธศาสตร์ ที่ได้รับมอบหมาย กองยุทธศาสตร์และแผนงาน กรมกิจการผู้สูงอายุ	คณะทำงานและผู้ช่วยเลขานุการ

หน้าที่และอำนาจ

(๑) รวบรวม วิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อเสนอจากกลุ่มเครือข่ายสมัชชาผู้สูงอายุ องค์กรภาคีเครือข่ายต่าง ๆ รวมทั้งข้อเสนอ และมติจากที่ประชุมสมัชชาผู้สูงอายุระดับชาติรองรับสังคมสูงวัย เพื่อเสนอให้คณะกรรมการอำนวยการจัดสมัชชาผู้สูงอายุระดับชาติรองรับสังคมสูงวัย พิจารณา

(๒) กำหนดร่างระเบียบวาระการประชุมสมัชชาผู้สูงอายุระดับชาติรองรับสังคมสูงวัย ปี ๒๕๖๖

(๓) วางแผนสนับสนุนการจัดทำเอกสารและร่างข้อเสนอมติ โดยกระบวนการทางวิชาการและการมีส่วนร่วมจากภาคส่วนต่าง ๆ อย่างเหมาะสม

(๔) สนับสนุนการปรับปรุงร่างข้อเสนอและมติจากกลุ่มเครือข่ายสมัชชาผู้สูงอายุ สมัชชานโยบายรองรับสังคมสูงวัยคนไทยอายุยืน ๔ มิติ และองค์กรภาคีต่าง ๆ และจัดทำรายงานการประชุมสมัชชาผู้สูงอายุระดับชาติรองรับสังคมสูงวัย ปี ๒๕๖๖

(๕) รายงานผลการดำเนินงานให้คณะกรรมการอำนวยการจัดสมัชชาผู้สูงอายุระดับชาติรองรับสังคมสูงวัยทราบ

(๖) ปฏิบัติหน้าที่อื่น ๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย

๔. คณะทำงานติดตามและประเมินผล

องค์ประกอบ

(๑) รองอธิบดีกรมกิจการผู้สูงอายุ ที่ได้รับมอบหมาย	ประธานคณะทำงาน
(๒) นางกรรณิการ์ บรรเทิงจิตร	รองประธานคณะทำงาน
(๓) ผู้อำนวยการกองส่งเสริมสวัสดิการและคุ้มครองสิทธิผู้สูงอายุ กรมกิจการผู้สูงอายุ	คณะทำงาน
(๔) ผู้อำนวยการกองส่งเสริมศักยภาพผู้สูงอายุ กรมกิจการผู้สูงอายุ	คณะทำงาน
(๕) หัวหน้ากลุ่มพัฒนาระบบบริหาร กรมกิจการผู้สูงอายุ	คณะทำงาน
(๖) หัวหน้ากลุ่มตรวจสอบภายใน กรมกิจการผู้สูงอายุ	คณะทำงาน
(๗) ผู้อำนวยการกองยุทธศาสตร์และแผนงาน กรมกิจการผู้สูงอายุ	คณะทำงานและเลขานุการ
(๘) ผู้อำนวยการกลุ่มนโยบายและยุทธศาสตร์ กองยุทธศาสตร์และแผนงาน กรมกิจการผู้สูงอายุ	คณะทำงานและผู้ช่วยเลขานุการ
(๙) ผู้อำนวยการกลุ่มแผนงานและงบประมาณ กองยุทธศาสตร์และแผนงาน กรมกิจการผู้สูงอายุ	คณะทำงานและผู้ช่วยเลขานุการ
(๑๐) ผู้อำนวยการกลุ่มเทคโนโลยีสารสนเทศ กองยุทธศาสตร์และแผนงาน กรมกิจการผู้สูงอายุ	คณะทำงานและผู้ช่วยเลขานุการ

หน้าที่และอำนาจ

(๑) ดำเนินการติดตามการดำเนินงานตามมติสมัชชาผู้สูงอายุและประเมินผลการจัดสมัชชาผู้สูงอายุระดับชาติรองรับสังคมสูงวัย ปี ๒๕๖๖ และมติที่เกี่ยวข้องอย่างเป็นระบบตลอดกระบวนการ

(๒) นำเสนอผลการติดตามและประเมินผลต่อคณะทำงานอำนวยการจัดสมัชชาผู้สูงอายุระดับชาติรองรับสังคมสูงวัย ปี ๒๕๖๖ เพื่อพัฒนากระบวนการจัดสมัชชาผู้สูงอายุระดับชาติรองรับสังคมสูงวัย ปี ๒๕๖๖ ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

(๓) รายงานผลการดำเนินงานให้คณะกรรมการอำนวยการจัดสมัชชาผู้สูงอายุระดับชาติรองรับสังคมสูงวัย ทราบ

(๔) ปฏิบัติหน้าที่อื่น ๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๑๔ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๖๖

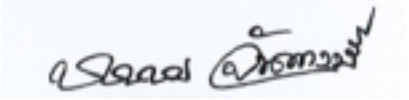

(นางสาวชวนชม จันทะวงษ์)
รองอธิบดี รักษาราชการแทน
อธิบดีกรมกิจการผู้สูงอายุ

ปรับปรุงคณะกรรมการคณะทำงานจัดสมัชชาผู้สูงอายุระดับชาติรองรับสังคมสูงวัย ปี ๒๕๖๖

คำสั่งกรมกิจการผู้สูงอายุ
ที่ ๙๑ /๒๕๖๖
เรื่อง ปรับปรุงคณะกรรมการและคณะทำงานจัดสมัชชาผู้สูงอายุระดับชาติ
รองรับสังคมสูงวัย ปี ๒๕๖๖

ตามที่ได้มีคำสั่งกรมกิจการผู้สูงอายุ ที่ ๖๑/๒๕๖๖ เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการและคณะทำงานจัดสมัชชาผู้สูงอายุระดับชาติรองรับสังคมสูงวัย ปี ๒๕๖๖ ลงวันที่ ๑๔ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๖๖ นั้น อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๓๒ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๕ จึงมีคำสั่งปรับปรุง คณะกรรมการและคณะทำงานจัดสมัชชาผู้สูงอายุระดับชาติรองรับสังคมสูงวัย ปี ๒๕๖๖ ดังนี้

๑. แต่งตั้งคณะทำงานวิชาการ เพิ่มเติม ดังนี้

๑.๑ นางสาววิไลวรรณ สิริสุทธิ์	คณะทำงาน
๑.๒ ศาสตราจารย์ศศิพัฒน์ ยอดเพชร	คณะทำงาน
๑.๓ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ณัฏฐพัชร สโรบล	คณะทำงาน
๑.๔ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วรพล ลีลาเกียรติสกุล	คณะทำงาน
๑.๕ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. รักชนก คชานุบาล	คณะทำงาน

๒. แต่งตั้งคณะทำงานดำเนินการจัดประชุม เพิ่มเติม ดังนี้

นางสาววิไลวรรณ สิริสุทธิ์	คณะทำงาน

๓. แต่งตั้งคณะทำงานติดตามและประเมินผล เพิ่มเติม ดังนี้

นางสาวช่อฉัตร สุนทรพะลิน	คณะทำงาน

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๑๔ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๖

(นางสาวชวนชม จันทะวงษ์)
รองอธิบดี รักษาราชการแทน
อธิบดีกรมกิจการผู้สูงอายุ

ภาคผนวก จ :

รายชื่อหน่วยงานภาคีเครือข่ายที่เข้าร่วมงานสมัชชาผู้สูงอายุระดับชาติฯ ภายใต้แนวคิด "การบูรณาการที่มีประสิทธิภาพรองรับสังคมสูงวัย" วันอังคารที่ ๔ เมษายน ๒๕๖๖ (รูปแบบ New Normal : Onsite - Online)

ผู้เข้าร่วมประชุมฯ รูปแบบ Onsite จำนวน ๒๘๑ คน • เครือข่ายผู้สูงอายุ (ผส.) จำนวน ๑๐๐ คน • เครือข่าย (สช.) จำนวน ๑๓๑ คน • ผู้บริหาร พม. และเจ้าหน้าที่ จำนวน ๕๐ คน	ผู้เข้าร่วมประชุมฯ รูปแบบ Online จำนวน ๔๒๓ คน
๑. ผู้บริหารกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ๒. ผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการผู้สูงอายุแห่งชาติ ๓. ผู้แทนหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม ๔. ศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุ บ้านบางแค ๕. ศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุ วาสนะเวศม์ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๖. ศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุ บ้านบางละมุง ๗. ศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุปทุมธานี	๑. คณะกรรมการผู้สูงอายุแห่งชาติ ๒. ผู้บริหารสำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ ๓. องค์กรเพื่อสังคม, มูลนิธิ ๔. สาขาสมาคมสภาผู้สูงอายุแห่งประเทศไทยฯ ทุกจังหวัด ๕. ชมรมผู้สูงอายุทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค ๖. สถาบันการศึกษา ๗. สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดทุกจังหวัด ๘. เทศบาล/องค์การบริหารส่วนตำบล ๙. สภาเด็กและเยาวชนแห่งประเทศไทย ๑๐. อาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ทุกจังหวัด ๑๑. คณะกรรมการสมัชชาสุขภาพจังหวัด ๑๒. คณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตระดับอำเภอ ๑๓. คณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตและส่งเสริมอาชีพผู้สูงอายุ ๑๔. คณะทำงานศูนย์ช่วยเหลือสังคมตำบลทุกจังหวัด

รายชื่อผู้เข้าร่วมฯ รูปแบบ Onsite

รายชื่อผู้เข้าร่วมฯ รูปแบบ Online

เอกสารหลัก/มติสมัชชาผู้สูงอายุ
รองรับสังคมสูงวัย ปี ๒๕๖๖

สรุปแผนพัฒนาประชากร เพื่อการพัฒนาประเทศ
ระยะยาว (พ.ศ. ๒๕๖๕ – ๒๕๘๐)

คู่มือคณะทำงาน

รายงานผลการติดตามการขับเคลื่อน
มติสมัชชาเฉพาะประเด็นว่าด้วย นโยบาย
รองรับสังคมสูงวัย ครั้งที่ ๑ พ.ศ. ๒๕๖๒

คณะผู้จัดทำ

ที่ปรึกษา

๑. นางสาวแรมรุ้ง วรวัธ	อธิบดีกรมกิจการผู้สูงอายุ
๒. นายแพทย์วิชัย โชควิวัฒน	ประธานสมาคมสภาผู้สูงอายุแห่งประเทศไทย ในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี
๓. ผศ. ทพ. วีระศักดิ์ พุทธาศรี	รองเลขาธิการคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ
๔. นางสาวชวนชม จันทะวงษ์	รองอธิบดีกรมกิจการผู้สูงอายุ
๕. นางสาวบุษยา ใจสว่าง	รองอธิบดีกรมกิจการผู้สูงอายุ
๖. นางสาวกอบกุล กวั่งซ้วน	ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านผู้สูงอายุ
๗. ศาสตราจารย์วิพรรณ ประจวบเหมาะ	ผู้ทรงคุณวุฒิ ในคณะกรรมการผู้สูงอายุแห่งชาติ
๘. ศาสตราจารย์ศศิพัฒน์ ยอดเพชร	ผู้ทรงคุณวุฒิ ในคณะกรรมการผู้สูงอายุแห่งชาติ
๙. นางภรณี ภู่ประเสริฐ	ผู้อำนวยการสำนักสนับสนุนสุขภาวะประชากรกลุ่มเฉพาะ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ
๑๐. นางกรรณิการ์ บรรเทิงจิตร	ผู้จัดการสำนักงานประสานการพัฒนานโยบายรองรับสังคมสูงวัย
๑๑. ผศ. ดร. ณัฏฐพัชร สโรบล	คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
๑๒. ผศ. ดร. วรพล ลีลาเกียรติสกุล	นักวิชาการอิสระ
๑๓. ผศ. ดร. รักชนก คชานุบาล	วิทยาลัยประชากรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
๑๔. นางนิรชา อัศวธีรากุล	ผู้อำนวยการสำนักนโยบายยุทธศาสตร์และประเมินผล สำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ
๑๕. นางสาวนงลักษณ์ ยอดมงคล	ผู้ช่วยเลขาธิการ สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ

ผู้จัดทำ

๑. นางกันตา ดีเติม	กรมกิจการผู้สูงอายุ
๒. นางสาวกัลย์วิตา อินสมพันธุ์	กรมกิจการผู้สูงอายุ
๓. นายรุ่งธรรม เหลียววัฒนกิจ	กรมกิจการผู้สูงอายุ
๔. นางสาววัลลี ฑีฆาวงค์	กรมกิจการผู้สูงอายุ
๕. นายสมบัติ จันกวด	กรมกิจการผู้สูงอายุ
๖. นางสาวอภันสิตางค์ ล้ำเลิศจรัสชัย	กรมกิจการผู้สูงอายุ
๗. นางสาวฟาตีมะห์ ตาเละ	กรมกิจการผู้สูงอายุ
๘. นางสาวรุ้งตะวัน สุวรรณรัศมี	กรมกิจการผู้สูงอายุ
๙. นางสาวฟัฎลีนา มะอิง	กรมกิจการผู้สูงอายุ
๑๐. นางสาวชวัลนุช บัวรส	กรมกิจการผู้สูงอายุ
๑๑. นางสาววรัญกนก อยู่คงคร้าม	กรมกิจการผู้สูงอายุ
๑๒. นางสาววิไลวรรณ สิริสุทธิ์	สำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ
๑๓. นางสาวช่อฉัตร สุนทรพะลิน	สำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ
๑๔. นายณรงค์ กฤดิขจรกรกุล	สำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ

๑๕. นางนันทิยา ลิ่วลักษณ์	สำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ
๑๖. นางพลินี เสริมสินสิริ	สำนักงานประสานการพัฒนานโยบายรองรับสังคมสูงวัย
๑๗. นางสาวสัมพันธ์จิตร ภักดีนอก	สำนักงานประสานการพัฒนานโยบายรองรับสังคมสูงวัย

พิมพ์ที่ .....

บันทึก

คณะกรรมการและคณะทำงานจัดสมัชชาผู้สูงอายุระดับชาติ

รองรับสังคมสูงวัย ปี ๒๕๖๖